Mai számunk 36 oldal. **Ára 16 fillér.**

Debrecen, 1933. január 29. Vasárnap XXXVII. évfolyam 24. szám

DEBRECZENI UJSÁG

HAJDÚFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY HÓRA 2.40 P. NEGYEDÉVRE 7 P. FÉLÉVRE 14 P. EGÉSZ ÉVRE 26 P. EGYES SZÁM ÁRA HÉTKÖZNAP 8, VASÁRNAP 16 F

FELELŐS SZERKESZTŐ: VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA JÓZSEF KIR. HG. UTCA 16. SZ. TELEFON 23—48. KIADÓHIVATAL: KOSSUTH U. 3. FÖLDSZINT. TELEFON: 21—41.

Köszöntjük a Vezért!

Tiszántul földjén sok vezér bontott már zászlót, sok sereg indult innen magyar holnap és magyar halál elébe. Bocskay István haiduí innen szedelőzködtek csatát vivni a magyar szabadságért, itt fakadt fel Rákóczi *„Recrudescunt"*-jának szörnyű panasza, itt álmodta Széchenyi István száz esztendő előtt a magyar boldogság, magyar gazdagság roppant nemzeti munkatervének álmát s innen indultak Kossuth honvédei sőpről rohamára a nemzeti öncélúságnak.

Vitéz *Gömbös* Gyula kemény katonavállát most együttesen nyomják mindazok a roppant terhek, titáni zondok, amelyek csak külön külön sulyosodtak rá a történelmi mult vezéreire. A magyar szabadságot odatemették a világ legostobább békéjének hideg sirjába, ráhengeritették Trianon szikláját s négy millió magyartól koboztatott el a vallás, a lelkiismeret szent szabadsága. S Rákóczi Recrudescuntja nem csak a rongyos tiszántuli seregek előtt zokog ma, de hangos tőle végig az ország. Hiszen naponta szakadnak itt fel véres, gennyes sebei inségnek, nyomornak, trianoni fekélynek, pártütésnek, testvérek harcának. Széchenyi alkotó álmait ronggyá tépi a nincstelenség, a világválság, amely kényszerü tétlenségben, kenyértelenségben tartja azokat a magyar milliókat, akiknek lenne izma, karja, hogy virágzó paradicsomot teremtsenek az alföldi steppén. S az öncélu Magyarország gigászi rohamát, amely itt lüktet vérünkben, lángol velőnkben, állig fegyverzett szomszédok, vasba öltözött világ tank- és repülőezredei, mérges gázbombát tartják féken. S Kossuth szavára, ha lángolni, gyujtani akarna, kézlegyintve mondanák ma keserü máju, kritikus magyarkák: Óh, mindez csak beszéd!

Ám, amint bőkezűen mérettek vitéz Gömbös Gyula számára a terhek, a gondok, épp olyan bőségesen adattak a nagy célok, melyekért élni, halni érdemes s amelyeket elérni élet és halál kérdése ma.

Meg kell harcolni a nagy lelki krizissel, amely meddő kritikára kösziirüli, vagy ködös tervezgetések álomvilágába rántja sokszor a legjobb elméket is. Lelkileg fel kell készíteni ezt az örök negativumok mákonyával altatott nemzetet a *pozitiv cselekvésre*, hogy megoldható legyen az a tengernyi magyar probléma, amelyet senki sem ismer jobban és

jákfai vitéz GÖMBÖS GYULA
Magyarország miniszterelnöke

amellyel senki se mert bátrabban szembenézni, mint vitéz *Gömbös* Gyula.

Nem a munkához, de elsősorban ehez a lelki megujuláshoz van szükség arra a nemzeti egységre, amelynek lobogója az égre röppenő Turul szárnycsapásával bomlik ki ma a Tiszántul fölött.

A Vezérrel együtt sokan voltunk, akik több mint egy évtizeden át álmodtuk *ennek* a nemzeti egységnek álmait, harcoltuk csatáit, hiszen valamennyien abban a közösségben akartuk látni a magyar fajt, amelyből számözve vannak az egyéni érdekek, a kicsinyes pártcélok, de amelyet a bölcsesség, becsület, bátorság igéje vezérel egy gazdagabb, nagyobb, önmagáért élő független Magyarország felé. Most, mikor ezek az álmok közelebb jöttek s itt ragyognak már a tiszántuli nap verőfényes valóságában, ugy érezzük, hogy Gömbös Gyula zászlaja alól, országfoglalásra induló seregből nem maradhat el egyetlen igaz magyar sem. Ez a nép, amely megértette mindig a nagy idők szavát, amely tódulva áradt Bocskay Rákóczi, Kossuth zászlói alá, most is érti, érzi és tudja, hogy magyar földön nincs több út, nincs több igazi nagy koncepció, mint a Gömbös Gyuláé. Igazságtételt nem követelhet a világtól nemzet, amelynek fiai egymásra fent gyilokkal akarják tenni a maguk vélt igazát, jobbulást, boldogabb életet nem igérhetnek itt törpe frakciók, mikor a világnyomorral szemben már egy-egy földrész nemzeteinek összefogása is keveset igér. Csatát nem nyerhet hadsereg, amelynek apró egységei mind a maguk taktikája szerint ruccannak kalandos portyázásba. Országot nem épitket önfejü munkássereg, ha nem a tervező egységes elgondolása szerint hordja a téglát.

Ezzel a gondolattal ma áll, vagy bukik a magyarság. Ez a gondolat ma — akár hiszik, akár nem — egyet jelent a nemzeti léttel, feltámadással vagy sirba bukással. Uj ezer évért, egész országért ugy hisszük érdemes félredobni mindenkinek a maga piszliszár sérelmét, napi gondját, apró sértődését, érdemes befogni a füleket a hamis próféták elől, érdemes kinek-kinek elaltatni a maga világmegváltó rögeszmécskéjét s belátni, hogy a halál első csatavonalában, vagy a jövendő frontján nincs más teninvaló, mint engedelmeskedni. Mert az Uristen ugy kapcsolt össze minden magyar sorsot, minden magyar életet, hogy egymással élünk, vagy egymással bukunk.

Ma, mikor Tiszántul népe méltó vezért köszönt, mi, akik tiz év csatáin együtt harcoltunk vele, hisszük, látjuk és hirdetjük, hogyha ma a meghajtott lobogók, glédába álló hadsorok előtt megkérdezi ezt a népet, megkérdezi: testvérek, mit akartok?, — ez a nép nem felelhet mást, amit évszázadokon át válaszolt minden vezérnek, aki a Holnap utjára készült:

— *Élni akarunk!*

Adja minékünk a magyarok Istene, hogy vitéz Gömbös Gyula a feltámadás, az élet egyakaratu nagy hadseregét ugy vigye a jövendő felé, s ez a sereg ugy járjon a Vezér nyomában, hogy az egységes nemzet megláthassa minden vágyak, álmok, célok legnagyobbját, az egységes Magyarországot is!

Ma féláru szelvényes napot tart az Apolló és a Vigszinház

Bethlen István gróf vezetésével debreceni küldöttség járt szombaton a miniszterelnöknél

Budapest, január 28.

Vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök szombaton délelőtt 11 óra után fogadta Debrecen küldöttségét, amelyet Bethlen István gróf vezetett. A város felkérte képviselőit és felsőházi tagjait, hogy küldöttségben adják át azt a feliratot, amelyet a törvényhatóság már hetekkel ezelőtt készitett a szigoru adóvégrehajtások miatt előállott helyzet enyhitése végett. A küldöttség három tagja: Bethlen István, Györki Imre képviselők és Tóth Lajos egyetemi tanár felsőházi tag volt.

Bethlen pontonként ismertette a város határozatát. Kérte, hogy ezeket a pontokat vegye figyelembe és méltányolja a kormány, mert Debrecenben négy év óta állandóan rosszabb a termés, részben fagykárok, részben aszály, rovar- és rozsdakárok miatt.

Ezután ismertette a 10 pontból álló feliratot. Debrecen kéri, hogy azok számára, akik fizetőképesek, de nem tudnak hitelhez jutni, tegyék lehetővé, hogy a Pénzintézeti Központ vagy a Nemzeti Bank legalább az adófizetésekre megfelelő hitelt nyujtson. Kéri még Debrecen a kamat csökkentését, a behajthatatlan adóterhek leirását és törlését is. Uj egzisztenciát egyáltalán nem lehet teremteni, mert a polgárokat a régi adók nyomják.

Vitéz Gömbös miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy ott, ahol méltánylandó körülmények forognak fenn, a kivánságoknak igyekszik eleget tenni a kormány. Hozzájárul ahoz, hogy a helyszinen vizsgálják meg a kérdést központi közegek utján.

Bethlen István itt közbevetően megjegyezte, hogy be kell vonni ezekbe a tárgyalásokba a polgármestert is, mert a panaszok legnagyobb része hozzá fut be.

Imrédy Béla pénzügyminiszter, akit Gömbös Gyula felkért, hogy a küldöttség fogadásán legyen jelen, kijelentette, hogy a közegek helyszinreküldése annál is inkább hasznos, mert a kormánynak ebben az irányban már jó tapasztalatai vannak. Ezta módszert már alakalmaztak és nagyon jól bevált.

A küldöttség fogadása után Bethlen István kijelentette, hogy a miniszterelnök, illetőleg a pénzügyminiszter hozzájárult a központi közegek kiküldéséhez, akik a helyi érdekképviseletek bevonásával fogják tanulmányozni a helyzetet és az adóvégrehajtások nehéz kérdését ennek alapján fogják rendezni.

Schleicher német birodalmi kancellár lemondott

Hitlert ajánlotta utódjául a birodalmi elnöknek — A nemzeti szocialista vezér parlamenti többsége kormányt alakitana

Berlin, január 28.

Schleicher német kancellár szombaton megjelent Hindenburg birodalmi elnök előtt és átnyujtotta a kormány lemondását. Hindenburg a lemondást elfogadta és megkérte az ügyek továbbvitelére Schleichert.

A lemondás előzménye az, hogy Schleicher arra kérte Hindenburgot, adja meg neki a felhatalmazást a Reichstag feloszlatására. Hindenburg kijelentette: a pillanatnyi politikai helyzetet nem tartja olyannak, hogy ezt a felhatalmazást megadhassa.

Hindenburg Schleicher után Papen volt kancellárt fogadta és megbizta, tárgyaljon a politikai pártokkal és állapitsa meg, vajjon kormányalakitás parlamentáris alapon lehetséges volna-e.

Illetékes helyen közlik, hogy a Papennek adott megbizás pontos szövege a következő: „Hindenburg birodalmi elnök ma Papen volt kancellárt kihallgatáson fogadta és megbizta azzal, hogy a pártokkal folytatandó tárgyalások utján a politikai helyzetet tisztázza és a fennálló lehetőségeket megállapitsa.

Beavatott forrásból közlik, hogy Papen volt kancellár, akit Hindenburg a tárgyalások folytatásával megbizott, talán egészen rövid idő alatt Hitler Adolf kancellárrá való kinevezését fogja javasolni a birodalmi elnöknek. Hitler Adolf Berlinben tartózkodik és ott is marad.

Három lehetőség a válság megoldására

Berlin, január 28.

Beavatott körökben közlik, hogy a birodalmi kancellár a birodalmi elnöknek a válság megoldására három lehetőséget ajánlott. Az egyik parlamenti többségi kormány alakitása. Ez a lehetőség azonban csak akkor állna fenn, ha Hitler kapna megbizatást egy ilyen kormány vezetésére. Másodszor lehetséges volna erős népáramlaton alapuló kisebbségi kormány alakitása, amely ugyancsak csupán Hitler vezetése alatt. A harmadik lehetőség az elnöki kormány alakitása, amely, mint a mostani, teljesen a pártok felett állna.

Mértékadó körök azt mondják, hogy Papen vállalt feladata nem fog sok időt igénybe venni, hanem már hétfőn eredményre vezethet. Ezenkivül hangsulyozzák, hogy Papent nem kormányalakitással bizták meg, hanem csak azzal, hogy megvizsgálja a többségalakitás lehetőségét. Gyakorlatilag ez annyit jelent, hogy meg kell állapitani, hogy vajjon lehetséges-e nemzeti szocialistákból, a német nemzetiekből és a centrumból kormányt alakitani.

Papen elsősorban Hitlerrel lép érintkezésbe, hogy megtudja, hajlandó lenne-e párttöbbségre lépni. Ezután a birodalmi elnököt értesiti Hitler válaszáról, majd Papen Hitler kormányalakitását fogja javasolni.

Megegyeztek a magyar adósok Londonban az angol és amerikai hitelezőkkel

London, január 28.

Egyrészt a magyar adósok, másrészt az angol és amerikai hitelezők képviselői Londonban minden pontban elvileg megegyeztek a február 1-én kezdődő és egy évre szóló uj hitelrögzitő egyezményben, amelynek a megszövegezése most folyik. A szöveg az érdekelt államokban müködő hitelrögzitő bizottságok elé kerül. A svájci hitelezők képviselői bejelentették csatlakozásukat. A magyar adósok képviselői vasárnap vagy hétfőn utaznak haza Londonból.

Korányi Frigyes báró a következőket mondotta a MTI. londoni tudósitójának:

— Az uj egyezményt a magam részéről kedvezőnek tartom és remélem, hogy az összes érdekeltek megelégedéssel fogadják. Az általános helyzetről Korányi báró a következőket mondotta:

Mind az angol, mind pedig amerikai részről teljes mértékben elismerik helyzetünket. Azt a benyomást meritettem, hogyha meggyőzzük őket arról, hogy bármilyen nehéz helyzetben is vagyunk, minden erőnk megfeszitésével igyekszünk bebizonyitani abbeli jószándékunkat, hogy kötelezettségünket bármilyen szerény keretben is a viszonyokhoz mérten teljesitjük, akkor számithatunk arra, hogy sikerül a viszonyok javultával reánk kedvező eredményeket létesiteni és helyreállitani régi jóhitelünket.

A nacionalista összeesküvés

Bukarest, január 28.

Az állambiztonsági hivatal igen veszedelmesnek mutatkozó szélső jobboldali puccstervet leplezett le. Az üggyel kapcsolatban ma éjszaka az állambiztonsági hivatal a rendőrség, csendőrség s szigurancia vezetői között sürgős tanácskozás volt. A leleplezés adatai szerint az összeesküvők több középületet akartak felrobbantani és több minisztert kivégezni. A leleplezéssel kapcsolatban mára hir szerint óriási feltünést keltő letartóztatások várhatók.

Önnek is fogytán a pénze?

Tekintettel a hónap végére, ma

vasárnap és hétfőn

féláru szelvényes napot tart a VIGSZINHÁZ ÉS APOLLÓ.

VIGSZINHÁZ
2 sláger!
EZÜST SAS
és
CHARLEY NÉNJE.
Előadások kezdete:
2 — fél 5 — 7 — fél 10-kor.

APOLLÓ
2 sláger!
ARANYPÓK
és
ÖLDÖKLŐ VERSENY.
Előadások kezdete:
2 — fél 5 — 7 — fél 10-kor.

„DEBRECENI UJSÁG"
SZELVÉNY
FÉLÁRU-JEGY váltására jogosit egy személy részére a Vigszinház vagy Apolló jan. 29—30-iki bármelyi előadására

„DEBRECENI UJSÁG"
SZELVÉNY
FÉLÁRU-JEGY váltására jogosit egy személy részére a Vigszinház vagy Apolló jan. 29—30-iki bármely előadására.

Olcsó cikkek MEINL-nél!

1/8 kg. pörköltkávé-keverék	—·80
5 dg. Indiai teakeverék	—·60
1 nagy tábla csokoládé	—·40
1/8 kg. tiszta kakaó	—·36
1/4 „ Maltinkakaó	—·75
1/2 „ Moyen borsó dobozban	—·50
Mustár kb. 10 dg.	—·20

Kapható az összes MEINL-üzletekben!

A Futor eredeti gyári áron beszerezhető

Konisek Géza k. r. t. cégnél.

A NEMZETI EGYSÉG VEZÉRKARA

Dr. ANTAL ISTVÁN
miniszteri tanácsos,
sajtófőnök.

SZTRANYAVSZKY SÁNDOR
ny. államtitkár.
pártelnök.

MARTON BÉLA
országgyülési képviselő.
a párt országos ügyvezetője

Vitéz Gömbös Gyula és gróf Bethlen István Debrecenben

Oriási lelkesedéssel fogadta a Tiszántul népe a Nemzeti Egység Pártjának Debrecenbe érkezett vezérkarát

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Debrecen, az ősi város ma falai között köszönti vitéz *Gömbös* Gyulát, a balsorsban élő, de mégis reménykedő magyarság vezérét. Magyarország miniszterelnöke azért jött ide, hogy vasárnap a Tiszántul fővárosában is kibontsa a nemzeti egység mocsoktalan lobogóját és táborába hivjon minden magyart, aki önzetlenül akar és tud dolgozni egy jobb, boldogabb Magyarországért.

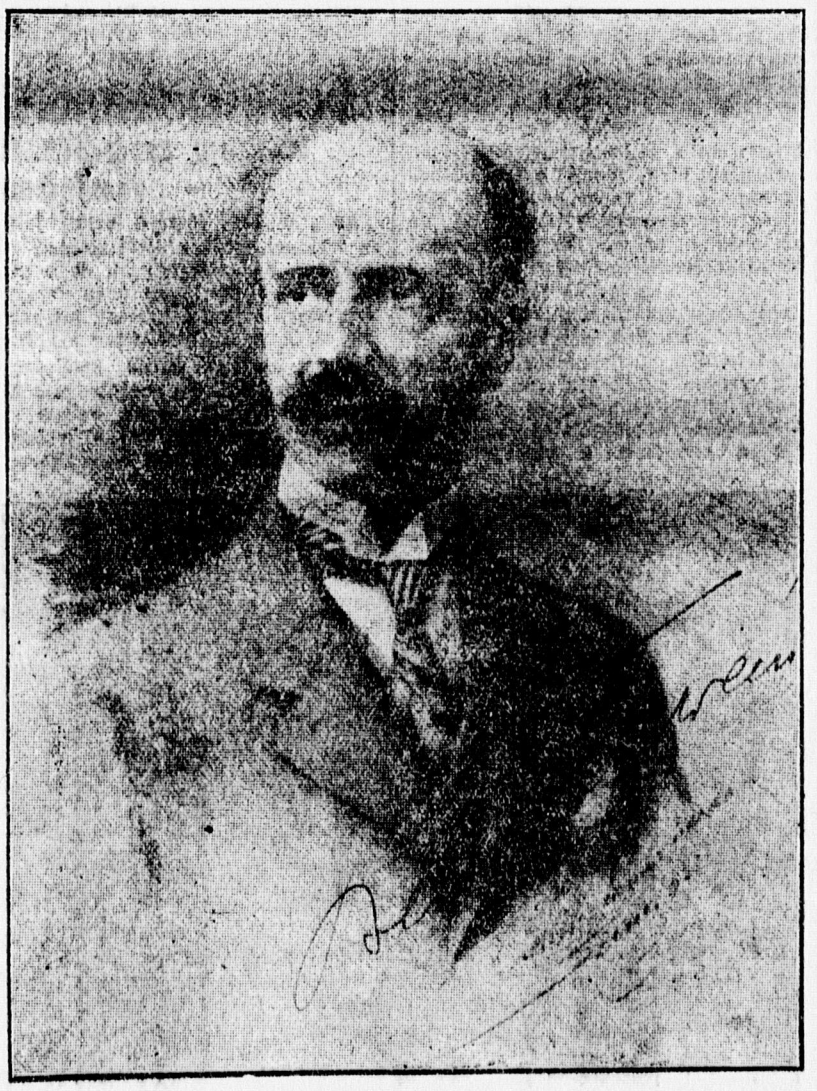
Szombaton este, már a fogadtatás külsőségei elárulták, hogy Debrecen magyar közönsége megértette a Vezér hivó szavát és csodálatos lelkesedéssel, bizalommal sorakozik táborába. Azok a kevesek, akik azt szerették volna, hogy Debrecenben hideg közöny fogadja a miniszterelnököt, nagyon csalódtak. A hideg téli estét is átfütötte a szivek melege. S az állomás felé nemcsak a hivatalos elökelőségek igyekeztek nagy számban, de hatalmas népvándorlás indult meg a legegyszerübb sorsban élő lakosság körében is.

Régi hivei, egyszerü munkás emberek, fiatalok és öregek siettek a pályaudvar felé, hogy láthassák a Vezért. A fellobogózott város utcái már öt óra tájban is szokatlanul mozgalmas képet mutattak. A pályaudvar előtt több ezer fönyi tömeg várakozott a fagyos estében és megérkezésekor olyan kitörő lelkesedéssel köszöntötte a vezért, amely meglepte magukat a debrecenieket is, akik ismerik a nehezen melegedő, de annál hüségesebb debreceni lelket.

Az országos jelentőségü politikai események első részeiről, a Vezér és kísérete megérkezéséről a következőket jelenti Debreceni Ujság—Hajdufőld munkatársa.

A miniszterelnök és kiséretének érkezése

Vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök és gróf Bethlen István, Debrecen város országgyülési képviselője szombaton este hat óra két perckor a budapesti gyorsvonattal érkeztek meg a debreceni pályaudvarra. A miniszterelnököt a tiszántuli zászlóbontó nagygyülésre elkisérték: Fabinyi Tihamér és Kállay Miklós miniszterek, Sztranyavszky Sándor ny. államtitkár, pártelnök, Darányi Kálmán és Petry Pál államtitkár, dr. Antal István sajtófőnök, dr. Kiss Ernő, Balogh Elemér és dr. Miskolczy Pál felsőházi tagok, Brandt Vilmos, Dés Géza, Fráter Jenő, Görgey István, Herczegh Béla, Erődy Harrach Tihamér, Illés József, Jánossy Gáspár, Kálnoky Bedő Sándor, Létay Ernő, Leszkay István, Mártonffy Gyula, sz. Navratil Dezső, Rubinek István, Östör József, Simon András, Szuhányi Ferenc, Szilágyi Lajos, Scheuer Róbert, Szücs István, Tóth Pál, Uzonyi György, Temesváry Imre, báró Vay Miklós országgyülési képviselők, dr. Pásint Ödön, a miniszterelnök titkárja, Surgóth Gyula és dr. Rézler Kornél táblabirák, dr. Bodrogközy Zoltán miniszteri titkár, Wanke Gusztáv és Balonyi Ágoston vezérigazgatók, Néger Mihály és dr. Kauser István központi pártitkárok valamint sok más előkelőség.

Gróf BETHLEN ISTVÁN
ny. miniszterelnök

Lelkes ünneplés Budapesttől Debrecenig

A miniszterelnököt már útközben is lelkes ünneplésben részesitette a budapesti fővonal mentén fekvő városok népe. Törökszentmiklóson, Kisujszálláson, Karcagon hatalmas küldöttségek várták és köszöntötték vitéz Gömbös Gyulát. Hajdu vármegye határán Püspökladányban különösen lelkes fogadtatás volt. Itt több mint ezer főnyi lelkes közönség sereglett ki az állomásra és a küldöttség élén *Rásó* István, Hajdu vármegye alispánja üdvözölte nagyhatásu szavakkal a miniszterelnököt. A püspökladányi deputációt a kerület népszerü országgyülési képviselője Petry Pál kultuszállamtitkár vezette.

Fogadtatás a pályaudvaron

A debreceni nagyállomás várótermét zsufolásig megtöltötték a miniszterelnök érkezésére kiérkezett

Ha megfázik az többe kerül!

Leltári árusitásunk utolsó hetében:

február 4-ig

női és férfi kötöttáru
trikó fehérnemü
meleg kesztyü, harisnya

hihetetlen olcsó

Békés Lajos

divatüzletében.

elökelőségek. A pályaudvaron megjelent báró *Vay* László főispán, Demény Géza altábornagy, vegyesdandárparancsnok, dr. Vásáry István polgármester, dr. Baltazár Dezső református püspök, vitéz Ghimessy Ernő vkszt. ezredes, vezérkari főnök, vitéz Nemesszeghy Ferenc csendőrezredes, csendőrkerületi parancsnok, Sághy Lajos rendőrfőtanácsos a kapitányság vezetője és vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő. Az egységes párt népes küldöttsége élén ott voltak dr. Ruffy-Vargha Kálmán, dr. Magoss György felsőházi tagok és dr. szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár, dr. Rásó Sándor kerületi elnök és vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály főszerkesztő, a Nemzeti Egység Pártjának igazgatója.

A perronon, — élén vitéz Nagy Pál ny. altábornagy, vitézi székkapitánnyal a vitézek impozáns küldöttsége sorakozott fel. A Turul Szövetség gyönyörü, fegyelmezett díszszázadát Tóth Tibor kerületi Turulvezér vezette. A pályaudvar elsőosztályu várótermében a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége debreceni csoportjának és cserkészleányok deputációja sorakozott fel. Ott voltak azonkivül a város társadalmának összes egyházi, katonai, polgári előkelőségei.

A vendégek érkezése

A pályaudvarra berobogó vonatot, majd az ajtóban feltünő vitéz Gömbös Gyula miniszterelnököt és gróf Bethlen Istvánt riadó éljenzés fogadta. A miniszterelnök szivélyesen kezet szoritott báró Vay László főispánnal és dr. Vásáry István polgármesterrel, majd fogadta a jelentkezéseket. Demény Géza altábornagy vegyesdandárparancsnok, Ghimessy Ernő vkszt vezérkari ezredes, majd Nemesszeghy Ferenc csendőrkerületi parancsnok, Ságy Lajos rendőrfőkapitány, a debreceni rendőrkapitányság vezetője és Balás Károly MÁV üzletigazgató tették meg jelentésüket.

Debrecen magyar asszonyai üdvözlik a Vezért és Bethlent

Ezután a miniszterelnök ellépett a vitéz Nagy Pál ny. altábornagy, vitézi székkapitány vezetése alatt álló vitézek sorfala, majd a Tóth Tibor Turul-vezér vezetése alatt kivonult baltársi díszszázad sorfala előtt.

Bent a váróteremben percekig tartó viharos éljenzés fogadta vitéz Gömbös Gyulát. Az éljenvihar csillapultával Lábass Béláné, a MANSz elnöknője gyönyörü nemzetiszin szalaggal átkötött virágcsokrot nyujtott át a miniszterelnöknek és hazafias lelkesedéstől izzó szavaiban kifejezte azt az őszinte szeretetet, bizalmat, amelyet Debrecen összes magyar asszonyai éreznek a Vezér iránt. Kovássy Kálmánné hatásos, szép beszéd keretében gróf Bethlen Istvánnak adott át virágcsokrot, kijelentvén, hogy a debreceni asszonyok büszkék a város képviselőjére, aki a legnehezebb időkben külsőleg és belsőleg konszolidálta az országot.

Dr. VÁSÁRY ISTVÁN
polgármester

Vásáry polgármester üdvözlő beszéde

Keller Ferencné a debreceni leánycserké-zek köszöntését tolmácsolta vitéz Gömbös Gyula előtt, majd pedig harsány éljenzéstől kisérve Debrecen város nevében dr. Vásáry István polgármester a következő beszéddel köszöntötte a kormányfőt.

Nagyméltóságu Miniszterelnök Ur, Méltóságos Képviselő Ur! Kedves Vendégeink! Debrecen sz. kir. város képviseletében szeretettel, tisztelettel és bizalommal köszöntöm Önöket városunkba érkezésük alkalmából. Nagyméltóságodnak különösebben köszönetet mondunk, hogy országos körutjában városunkat és bennünket magas látogatásával megtisztelt. Valamikor, ha az ország veszedelemben volt, véres kardot hordoztak körül figyelmeztetésül a veszedelemre és figyelmeztetésül arra, hogy a nemzetnek egységesen kell háboruba szállni, egységes szervezetbe kell tömörülni, ha azt akarjuk, hogy a Gondviselés által kiszabott rendeltetésünket be tudjuk tölteni. Ma nem szükséges a véres kard körülhordozása, merthiszen vérzünk mindannyian, véreztünk az elmult háboru küzdelmeiben, azóta pedig vérzünk a békének szenvedései és megpróbáltatásai között és mégis természetellenesen csodálatos az, hogy bár a természet a veszedelemmel szemben a közös védekezést ösztönként ollotta az élők világába, mi valahogyan nem tudjuk, vagy nem akarjuk a természetnek ezt az utmutatását megérteni. Ezért, ha nem is kell véres karddal figyelmeztetni a veszedelemre, arra mégis szükség van, hogy a nemzet egységes táborba tömörüljön s ennek szükségességére mindenkit figyelmeztessenek.

Kegyelmes Uram! Bennünket, tiszántuliakat az általános bajokon és szenvedéseken kivül a mult években külön bajok és szenvedések is meglátogattak. Nemcsak azt kell tehát viselnünk aránylagosan, amit a nemzet minden része visel, hanem még a pusztító elemek sujtását is, amelyeket évek után hoztak.

Itt tehát még nagyobb szükség van a lelkek egységesitésére és még erősebb akarattal kell minden erőt egybekapcsolni és felhasználni.

Nagyméltóságod országos utjában ennek az egységes szervezésnek a munkáját végzi és Debrecenben való megjelenésében a mi különleges bajainkon és szenvedéseinken való segitésre irányuló törekvését s az azokban velünk való egyetértést, együttérzést és segitő kezének szoritását érezzük, reméljük és várjuk. Amikor ismételten üdvözlöm Nagyméltóságodat, azzal az óhajtással teszem ezt, hogy munkája legyen eredményes a bizalom megszilárditásában, a nemzet jövőjében vetett hit megerősitésében és a nemzeti eszmének megvalósitására irányuló hazafias törekvésében. Isten hozza.

A polgármester szavait dörgő éljenzés kisérte, majd vitéz Gömbös Gyula válaszolt a beszédekre a következőképpen:

Vitéz Gömbös: hinni kell abban, hogy megtudunk birkozni a nehézségekkel

Én a magam részéről azzal járom az országot, hogy a sötét magyar éjszakában bizalmat keltsek és a bizalom szavával szóljak minden magyar testvéremhez. Vannak, akik kifogásolják ezt a munkámat, főleg azt, hogy bizalmat hirdetek, de én kötelességet vélek teljesiteni, amikor bizalmat hirdetek, mert rossz vezér volnék, és rossz miniszterelnök, ha a válságos pillanatokban csüggedt szavakat ejtenék ajkamon. Ezt a mondást egy katonai szabályzatból vettem.

Nem való a nemzet élére, aki nem hisz, kell, hogy higyjen abban, hogy meg tud birkózni a nehézségekkel.

Hogy Debrecenbe jöttünk, az csak természetes, mert Debrecent a magyar kultura és magyar gondolat fellegvárának tekintjük és hogyha Pannonhalmán jártunk, ott is Debrecen felé gondolkoztunk, mert az a kötelességem, hogy azt a két gondolatot, amit Debrecen és Pannonhalma jelent, egyesitsem és a szivárvány-hidból valóságos hidat épitsek.

A miniszterelnök szavai után percekig tombolt az éljenzés, kalapokat, zsebkendőket lengettek feléje.

Vitéz Gömbös Gyula ezután még néhány kedélyes szóval üdvözölte dr. Baltazár Dezső püspököt, majd kiséretével együtt megindult a kijárat felé.

Kint a pályaudvar előtti téren ujabb éljen-vihar köszöntötte Gömbös Gyulát és gróf Bethlen Istvánt, akik ezután báró Vay László főispán és dr. Vásáry István polgármester társaságában beszállottak a város ötös fogatába és a vármegyeházára hajtattak.

Az utcákon mindenütt nagy tömeg állott sorfalat és lelkesen éljenezte a miniszterelnököt.

A vele érkezett vendégek, a küldöttségek tagjai részint autón, részint külön villamosokon mentek be az Arany Bikába.

Vitéz Gömbös Gyula és gróf Bethlen István fogadtatása a pályaudvaron

Állandóan friss

anódtelepek, rádió-csövek

kaphatók

„METEOR" CSILLÁRGYÁR R.T.

debreceni fióküzletében

Piac u. 9. sz. Telefon 21—70.

Saját érdekében!

függessze fel rádió-készülék vásárlását, amig bennünket megkérdez!

Olcsón jót!

Amit MA megvehet, az csak DEL-KA cipő lehet

1·90 házi cipő | 2·90 estélyi cipő | 3·90 estélyi cipő | 4·90 trottőr cipő | 6·90 divat cipő | 8·90 divat cipő és férfi cipő | 0·58 la zokni

A Gömbös látogatásai

A miniszterelnök megérkezése után látogatásokat tett dr. Baltazár Dezső református püspöknél és dr. Lindenberger János apostoli kormányzónál.

Este nyolc órakor a miniszterelnököt, gróf Bethlen Istvánt, a minisztereket, államtitkárokat és a fővárosból érkezett urakat, valamint a debreceni notabilitások közül többeket báró Vay László főispán és felesége vacsorán látta vendégekül.

Báró Vay László és felesége, Bissingen Margit grófnő fogadóestélye

Este 10 órakor a Vármegyeháza gyönyörüen feldiszitett disztermében báró Vay László főispán és felesége, Bissingen Margit grófnő fogadóestélyt rendeztek, amelynek csodaszép keretei és előkelő hangulata felejthetetlen élményként vésődött be a jelenvoltak emlékébe.

Báró VAY LÁSZLÓ
főispán

A megyeháza lépcsőházában diszruhás hajduk állottak őrt és ragyogó látványt nyujtott a felvonuló közönség. A vendégeket a diszterem oldaltermében báró Vay László főispán és felesége fogadták, akikkel együtt jelentek meg báró Vay Arnoldné Mikes Sarolta grófnő, Bissingen Erzsébet grófnő, vitéz jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök, gróf Bethlen István ny. miniszterelnök, dr. Fabinyi Tihamér m. kir. kereskedelemügyi miniszter, Kállay Miklós földmivelésügyi miniszter, dr. Darányi Kálmán államtitkár, dr. Petry Pál államtitkár, Sztranyavszky Sándor, a Nemzeti Egység Pártjának országos elnöke, dr. Antal István miniszteri tanácsos, sajtófőnök, Mikecz Ödön főispán és neje, Borbély György főispán, dr. Mendele Ferenc külügyi sajtófőnök, Marton Béla, a Nemzeti Egység Pártjának orsz. ügyvezető főtitkára s a többi fővárosi vendégek: dr. Balogh Elemér, dr. Kiss Ernő felsőházi tagok, dr. Herczegh Béla, báró Láng Boldizsár, Fráter Jenő, Jánossy Gábor, báró Urbán Gáspár, dr. Tóth Pál, Létay Ernő, Leszkay István, dr. Szilágyi Lajos, dr. Mártonffy Gyula, dr. Rubinek István, dr. Erődy-Harrach Tihamér, dr. Simon András, Brandt Vilmos, dr. Uzonyi György, vitéz dr. Hadházy Ferenc, báró Vay Miklós, dr. Kelemen Kornél, dr. Temesváry Imre, dr. Östör József, dr. Görgey István, Scheuer Róbert országgyülési képviselők, dr. Szalóky-Navratil Dezső egyetemi tanár, országgyülési képviselő és neje, Surgóth Gyula, dr. Pásint Ödön miniszteri titkár, dr. Rézler Kornél ny. táblabiró, Bodrogközy Zoltán miniszteri titkár, Illés József, Szücs István, Széll Sándor, Kiss Miklós, Wanke Gusztáv, Balonyi Ágoston, Néger Mihály, dr. Kauser István és Vaskó József.

A fogadóestélyen, miután a közönség a büfféhez vonult, diszterem erkélyén a városi dalárda Forray István tanár mesteri vezénylésével, vitéz Gömbös Gyula legkedvesebb nótája: „Nagy az én rózsám ereje, kilenc pandur sem bir vele" kezdetü dalt adta elő.

Az estélyen megjelent debreceni közönség névsorát az érkezés sorrendjében közöljük:

Demény Géza altábornagy, vegyesdandárparancsnok, dr. Vásáry István polgármester neje és leánya, Mellau Márton pápai főpap, apostoli kormányzói helynök, Rásó István alispán és neje, dr. gróf Bethlen Pál, dr Ruffy-Varga Kálmán felsőházi tag, akad. igazgató és neje, Papp Gyula szentszéki tanácsos és neje, Pass László lelkész és neje, dr. Rugonfalvi Kiss István rector magnificus és neje, dr. Kesserü Lajos törvényszéki elnök és neje, dr. Révész Imre egyetemi tanár, Ady Lajos főigazgató és neje, Vincze András tüzérezredes, tüzérdandárnok és neje, vitéz Nagy Pál ny. altábornagy, a Vitézi Szék kapitánya és neje, Surgóth Jenő gazd. főtanácsos, főfelügyelő, dr. Szentpéteri Kun Béla egy. tanár és neje, dr. Mező Sándor ügyészségi elnök és neje, Bernfeld Sámuel, dr. Galánffy János közjegyzői kamarai elnök és neje, dr. Bodnár János egy. tanár és neje, vitéz Bartha László ezredes és neje, dr. Kölcsey Sándor felsőházi tag, kamarai elnök és neje, Ságy Lajos rendőrfőtanácsos és neje, dr. Milleker Rezső egy. tanár és neje, vitéz Czeglédy Béla kamarai igazgató és neje, Balás Károly kormányfőtanácsos, üzletigazgató és neje, Hodászy István őrnagy és neje, vitéz Dobó István ezredes, Kóródy István pénzügyigazgató, dr. Radó Rezső és neje, vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály és neje, vitéz Gimesy Ernő ezredes, vezérkari főnök, Tóth Tibor Turul kervezér, Ludány Miklós felsőházi tag, Nemesszeghy László csendőrezredes és neje, vitéz Zákányi Győző ezredes, a Boeskay hajduezred parancsnoka, dr. Ertsey Péter kir. közjegyző, kormányfőtanácsos, dr. Miskolczy Pál kir. közjegyző, kormányfőtanácsos és családja, Mike János földbirtokos, Bányász Gyula tüzérőrnagy és neje, Balogh István földbirtokos és neje, vitéz Falka Ferenc és neje, vitéz dr. Bessenyey Lajos igazgató és neje, Révhegyi Ferenc ezredes és neje, dr. Ferenczy Károly MTI igazgató és neje, Báthori Szücs Sándor és neje, Kivássy Kálmán min. tan. és neje, özv. Koncz Aurélné, a Dóczy-intézet igazgatója, vitéz Palló János tábornok és neje, Fráter Erzsébet MANSz diszelnöknő, Micsky Imre és neje, Steinfeld István és neje, Óry István és neje, özv. Sass Béláné, dr. Fráter Pál ügyvéd és neje, Kertész István, Lábos Béla táblabiró és neje, dr. Hadházy Zsigmond ny. főispán és családja, dr. Neuber Ede professzor és családja, Léderer Miksáné, Kazinczy Gábor curiai biró és neje, Mocsáry István, Kramer Gyula műhelyfőnök, dr Hódy Béla ügyvéd és neje, özv. Géressy Kálmánné, dr. Rásó Sándor ügyvéd és neje Bessenyei Gyula, dr. Tunyogi Szücs Géza kormányfőnácsos és neje, dr. Bókay Zoltán professzor, dr. Hüttl Tivadar professzor és neje, Ghyczy Klára, dr. Tervey Tamás ügyvéd és neje, Debreceni Jenő, Ungár Jenő, Sesztina Jenő felsőházi tag, kamarai elnök, ifj. dr. Magoss György vezérigazgató és neje, ifj. Béldy László, Béldy Ili, dr. Benedek László professzor, dr. Nyíri Ernő kormányfőtanácsos és családja, Váradp Szabó János földbirtokos és családja, dr. Debreczeni Barna kormányfőtanácsos és neje, dr. Tóth Lajos felsőházi tag és neje, Meissner Károly és neje, Buzinkay Béla ezredes és neje, Buzinkay Mártha, dr. Gergely Jenő kormányfőtanácsos, dr. Balogh Gyula igazgató, dr. Hegedüs Jenő, Laubner József, a Nemzeti Bank főnöke, dr. Kovács Ferenc professzor és neje, gróf Almássy Pál és neje, báró Wangenheim Gyuláné, özv. Syposs Miklósné és leánya, Járny Tamás min. tanácsos és neje, dr. Rásó Gyula árvaszéki elnök h. és neje, özv. dr. Miskolczy Lajosné, dr. Haendel Vilmos professzor és neje, dr. Vargha Elemér polgármesterhelyettes és neje, dr. Forneth Béla professzor és neje, dr. Böszörményi Béla ügyvéd és neje, Suhajda Béla igazgató és neje, dr. Nagy István ügyvéd és neje, Serly Gusztáv kormányfőtanácsos és neje, Zöld József főjegyző, özv. Kardoss Gézáné, dr. Nábráczky Béla vm. főjegyző és neje, Szadeczky Dezső és neje, dr. Herpay Gábor főlevéltárnok dr. Láng Sándor egészségügyi főtanácsos, tiszti főorvos és neje, dr. Benkő Géza vm. főügyész és neje, ifj. Dömsödy Imre főispáni titkár, dr. Hegyessy Gergely, gróf Dessewffy Gyula, gróf Tisza Kálmán, Vecsey Zoltán gazd. felügyelő, ifj. Patay Pál, Gyömörey József, Juricskay Pál, dr. Hadházy Béla ügyvéd, Siposs Miklós, dr. Liszt Nándor, Farkasfalvy Farkas István, ifj. Ruffy-Varga Kálmán, Kölcsey Antal, Pálfy József, Herpay Zsombor, Herpay Tibor.

vitéz BORBÉLY-MACZKY EMIL
főispán

Ideiglenes helyiségemet

a Püspöki palotában

február 15-én megszüntetem.

Hogy raktáramat pénzzé tehessem, még a mai viszonyok között is

elképesztő olcsón fogok árulni.

Látogasson el hozzám kötelezettség nélkül.

Nem keresni, hanem eladni akarok.

Langer Olcsó Boltja

a Püspöki palotában.

A mai zászlóbontó gyülés programja

Ma délelőtt a miniszterelnök fogadja a tiszántuli gazdapanaszokat feltáró küldöttségeket, amelyeket Baltazár Dezső püspök és Vásáry József felsőházi tag vezetnek. Ehhez a küldöttséghez csatlakoznak a kereskedők és iparosok delegáltjai is. Ezután a Ker. Nemzeti Ligában tömörült állásnélküli diplomások memorandumát veszi át vitéz Gömbös Gyula, majd a város legsürgősebb problémáiról tanácskozik a főispánnal és polgármesterrel s megtekinti az uj debreceni létesitményeket.

Zászlóbontó nagygyülés Az Arany Bikában

Pontosan fél 11 órakor kezdődik meg a zászlóbontó nagygyülés az Arany Bika nagytermében, ahonnan

a beszédeket megafonon a Nagytemplom előtti térre is közvetitik. Dr. Ruffy-Varga Kálmán megnyitó szavai után gróf Bethlen István és vitéz Gömbös Gyula beszélnek s a nagygyülést dr. sz. Kun Béla záró szavai fejezik be. Fél 2-kor nagyszabásu bankett lesz a Bika összes termeiben, amelyen báró Vay László, Baltazár Dezső, Vásáry polgármester, a miniszterelnök, Tóth Lajos pártelnök, gróf Bethlen István s a munkásság nevében vitéz Molnár szólalnak fel.

A böszörményi és nyiregyházi program

Ebéd után Hajduböszörménybe indul a miniszterelnök s az ismeretes program szerint átveszi diszpolgári oklevelét s megtartja a zászlóbontó nagygyülést.

8 órakor a visszatérő vendégek tiszteletére Baltazár püspök ad vacsorát.

A miniszterelnök és kisérete részben autón, részben vonaton hétfőn reggel indul Nyiregyházára a Nemzeti Egység Pártjának zászlóbontó nagygyülésére.

A rendezőség a soha nem tapasztalt mértékben megnyilvánuló érdeklődésre tekintettel felhivja a hallgatóságot, hogy a nagygyülésen helyeit minél korábban foglalja el, annál is inkább, mert a gyülést fél 11 órakor feltétlenül meg fogják kezdeni. Egyuttal felhivja a rendezőség a hazafias háztulajdonosokat, hogy a nagyjelentőségü eseményekre tekintettel vasárnap lobogózzák fel házaikat.

Az iparosok helyzetéről adatgyüjtést indit az ipartestület

Mint köztudomásu, e hét csütörtökjén Budapesten országos iparos nagygyülés volt, amelyen az Ipartestület elnöksége feltárta Debrecen város iparosságának kétségbejtő hleyzetét és a jelenlevő képviselők igéretet tettek, hogy a sürgős segitséget meg fogják szerezni. Hogy azonban ezt megtehessék, miné ltöbb adatra van szükség.

Felkéri ennélfogva az Ipartestület elnöksége a testület tagjait, elsősorban azoka, akiket inségmunkára rendeltek ki, de ugyanakkor inségadóval is meg lettek terhelve, sőt ezért már náluk fog'alni is megkiséreltek, hogy ezt a körülményt az ipartestület hivatalában, saját érdekükben azonnal jelentsék be. **Szükség van továbbá olyan adatokra is, amikor pl. hosszu időn át pontos adófizető iparost elárvereztek, vagy nála transzferáltak, vagy pedig a mai sulyos adó- és egyéb terhek következtében tönkrementek.**

Ugyancsak kéri az ipartestület elnöksége a szakosztályok elnökeit arra is, hogy a tudomásuk szerint igen nehéz helyzetben levő szakosztályi tagoknál végezzenek helyszini szemlét és a tapasztalataikról (név, foglalkozás, lakás, gyermekek száma, lakásviszonyai és egyéb körülményei, munkaviszonyai stb.) pontos jelentést tegyenek.

A segitségre komoly igéret van téve, magukról az érdekeltektől és a szakosztályok elnökeinek buzgóságától függ tehát, hogy oly sok és komoly adatot szedjenek össze, hogy a kormányzat Debrecen iparosságán segiteni tudjon

Elveszett

kedvenc tárgya?
Meg lesz, ha Debreceni Ujságban hirdeti.

A francia kormány is lemondott

Az adóemelési terv buktatta meg Paul Boncour miniszterelnököt

Páris, január 28.

A képviselőház szombatra virradó éjszaka folytatta a költségvetés vitáját. Chéron pénzügyminiszter a vita során többizben felvetette a bizalmi kérdést és a kamara kisebb-nagyobb többséggel mindannyiszor a pénzügyminiszter mellett foglalt állást.

A reggeli órákban Chéron pénzügyminiszter kérte ak épviselőházat, hogy a pénzügyi bizottság döntésével szemben tegye magáévá a kormány pénzügyi javaslatának 6. pontját, amelynek értelmében valamenynyi egyenes adót 5 százalékkal felemelnék.

A pénzügyminiszter után Paul Boncour miniszterelnök szólalt fel. Kjelentette, hogy a kormány javaslatának egyik leglényegesebb pontjáról van szó. Ha a képviselőház azt nem fogadná el, akkor más államférfiakhoz kellene fordulnia megoldásért. Felhivta a képviselőház figyelmét a kölcsönök politikájának veszélyére.

— Sajnálam, — mondotta, — hogy ezen a ponton szembe kell fordulnom a többséggel, ki kell azonban jelentenem, hogy a kölcsönök politikája végeredményben a nagybankoknak szolgáltatná ki az államot.

— Kívánom, — fordult a baloldal felé, — hogy az országot ezuttal önök irányitsák meg.

A miniszterelnök beszéde után Herriot szólalt fel. Kijelentette, hogy nézete szerint a köztársaság és a parlamenti rendszer sorsáról van szó és éppen ezért magáévá teszi a kormány javaslatát. Leon Blum szocialista felszólalása után az elnök elrendelte a szavazást. A

képviselőház 390 szavazattal 193 ellenében elvetette a kormány javaslatát.

Paul Boncour miniszterelnök és a kormány tagjai reggel 7 órakor jelentkeztek az Elysée-palotában Lebrun köztársasági elnöknél és

benyujtották lemondásukat.

A köztársasági elnök még ma délelőtt megkezdi a tárgyalásokat. Szokás szerint elsőnek Jeanneneyt, a szenátus elnökét és Bouissont, a képviselőház elnökét hallgatja meg.

Tárgyalások a francia kormányválság megoldásáról

Páris, január 28.

A válság megoldására nézve még nehéz volna jóslatokba bocsátkozni. Politikai körökben szó van arról, hogy Jeanneney kap megbizást. Baloldali körökben a radikális Daladiert emlegetik, akinek esetleg még sikerülne baloldali kormányt alakitani. Szó van továbbá Sautemparól. Az elnök minden valószinüség szerint eltekint attól a parlamenti szokástól, amely szerint a kormányt megbuktató legerősebb parlamenti párt vezetőjét bizzák meg kormányalakitással. E párt a jelen esetben a szociálispárt, amelynek vezére Blum, a Házban semmi esetre sem tudna többséget létrehozni.

Országos akció indult meg Debrecenben az aradi vértanuk kivégzésük napjának nemzeti gyásznapja kimondása érdekében

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Az elmult ősszel, október 6-án a magyar szabadságharc lángelkü apostola, dr. Barabás Béla aradi ügyvéd feledhetetlen emlékü előadást tartott a budapesti Rádióban a magyar gyásznap évfordulója alkalmából. Ezzel az előadásával kapcsolatban dr. Altdorfer István debreceni kir. ügyész meleg hangu levelet irt dr. Barabás Bélának, amelyben egy nagyon szép és kegyeletes eszmét vetett fel. Altdorfer ügyésznek régi terve, hogy a magyar társadalom indítson mozgalmat október 6-ikának hivatalosan is nemzeti gyásznapjává való nyilvánítása érdekében. Ezt a tervét közölte Barabás Bélával, aki szép levélben válaszolt Altdorfer ügyésznek. Többek között a következőket irja:

„...Ami az Ön gondolatát s tervét illeti, én azt a legnagyobb elismeréssel helyeslem s ami tőlem telik, támogatom. Én azonban innen a határon túlról vajmi keveset tehetek, mert az itteni sulyos viszonyok nem adnak sem módot, sem alkalmat, hogy a magyarországi kegyeletes akciót kezdeményezzem, irányitsam."

A továbbiakban Barabás Béla kijelenti, hogy abban az esetben, ha illetékes hatósági vagy társadalmi tényezők kezdeményeznék az akciót, készségesen rendelkezésére áll. Majd igy folytatja:

„Kezdeményezésre igen alkalmas volna Debrecen város törvényhatósága vagy az ottani valamelyik kulturális egyesület, avagy társadalmi alakulat. Talán helyes volna ez ügyben beszélni Vásáry polgármesterrel, aki megtehetné a megfelelő intézkedéseket, hogy a városi közgyülés egy feliratot intézne az október 6-iki nemzeti gyásznap törvénybe iktatásának megünneplése irán".

Barabás Béla ezután részletesen foglalkozik levelében a mozgalom technikai részével s javaslatot tesz, hogy nagyobb összjövetelen résztvenne és ott érdemben is felszólalna. Az a tény, hogy az ősszel a magyar törvényhozás is foglalkozott az aradi vértanuk csontjainak hazahozatalával, megtörte a jeget s igy reméli, hogy Altdorfer ügyész ideája könnyen megvalósitható. Levelét azzel végzi:

„Vásáry polgármester urat személyesen ismerem s ő bizonyára szivesen vállalkoznék a kezdeményezésre, azért is, mert ez a téma egyike a legalkalmasabb a nemzeti érzések fokozására. Ha beszél vele, adja át neki szivélyes és meleg üdvözletemet".

„Arra kérem tehát, hogy a jó és szép gondolatot ne ejtse el, hanem igyekezzék azt propagálni, — én amit lehet, szintén megteszek".

Mint értesülünk, dr. Altdorfer István ebben az ügyben beszélt Vásáry polgármesterrel, aki a kegyeletes gondolatot nagy tetszéssel fogadta. Ezelőtt csak augusztus 20-ika volt hivatalos nemzeti ünnep, amely napon az egész ország kegyeletes szivvel áldoz első királyunk, Szent István emlékének. Néhány évvel ezelőtt a magyar törvényhozás március 15-ikét is törvénybe iktatta és nemzeti ünneppé emelte s azóta nemcsak az iskolákban, hanem a közéletben és hivatalokban is megünneplik a magyar szabadságharc proklamálásának évfordulóját.

Méltóan egészitené ki a nemzeti ünnepek sorozatát az október 6-iki gyásznap hivatalos megünneplése. Tudomásunk szerint Altdorfer ügyész nagyszerü gondolata a legjobb uton van. Ehhez azonban az kell, hogy a magyar társadalom egész szivvel az akció mellé álljon.

Február elején jelenik meg Liszt Nándor uj krokis kötete

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A magyar olvasóközönség bizonyára örömmel fogadja a hirt, hogy dr. Liszt Nándornak, a Debreceni Ujság—Hajdufőld országszerte népszerü Lisztiusának uj krokis kötete február elején hagyja el a sajtót. A vaskos kötet, amelynek cime: „Fele se tréfa", a kiváló humorista legujabb krokitermését tartalmazza s igy méltán fog sorakozni az általános sikert aratott „Tudjátok-e, mi a jogrend?", „Zokon ne essék" és „Ludas Matyi" kötetek mellé.

A könyvet diszes kiállitásban a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdája készíti. Mint értesülünk, egy példány ára 1 pengő 50 fillér lesz.

A francia és angol követ olasz fegyverszállitmányokról érdeklődött a magyar kormánynál

Budapest, január 28.

A budapesti francia követ ma délután felkereste Khuer Héderváry Sándor grófot és kérdést intézet hozzá az Olaszországból Hirtenbergbe érkezett fegyverszállitmányokra vonatkozólag. Khuer Héderváry Sándor gróf azt válaszolta, hogy a magyar kormánynak az esetből közvetlen értesülései nincsenek. Ezután megjelent az angol követ, aki ugyanez ügyben érdeklődött és hasonló választ kapott.

Vallásos ünnepély a Homokkertben

A homokkerti egyházrész január 29-én, vasárnap dé után 3 órakor az imaházban vallásos-ünnepélyt tart a következő müsorral: 1. Kezdőének. 2. Bibliát magyaráz Szabó Lajos th. 3. Karének. 4. Szaval: Kotormán István th. 5. Énekel: Orosz Árpád th. harmoniumon kiséri: Szőke Mihály th. 6. Felolvasást tart: Rapcsák Péter th. 7. Énekel: Vajda Mariska, harmoniumon kiséri: ifj. Kalas Ferenc. 8. Szaval: Baczó Balázs th. 9. Imádkozik és áldást mond: Szabó Lajos th. Belépődij nincs, persolypénzt a szegénypek segélyezésére fordítjuk.

Debrecen sz. kir. város Polgármestere.

HIRDETMÉNY.

A 16086—1899. számu belügyminiszteri körrendelet alapján közhirré teszem, hogy a Vámospércsi Vadásztársulat Vámospércs község határában fekvő vadászterületén a ragadozó és kártékony állatoknak méregcel való pusztitására kért engedélyt a központi járás főszolgabirájától.

Felhivom az érdekelt szomszédbirtokosokat, hogy — amennyiben a mérgezés ellen kifogásuk van, — észrevételeiket 8 nap alatt község elöljáróságánál élőszóval, vagy irásban tegyék meg.

Polgármester

JANUÁR 30-TÓL

Hatalmas vászon és fehérárukészletünket a „Fehér Hét“ tartama alatt hihetetlen olcsó árakon árusitjuk.

MINDENKI MOST VÁSÁROLJON!

Vászon és damasztáruk

SIFFON mindnre alkalmas 0. 68 . . . . . 0'58

MOSOTT SIFFON prima minőség 0.96 . . . . 0'72

KELENGYE VÁSZON mosott 1.20 . . . . . 0'96

ALSÓLEPEDŐVÁSZON teljes szélességben 1.80 . 1'30

PAPLANLEPEDŐ vászon 180 cm. széles prima minőség 3.20 . . . 2'88

ANGIN párnatoknak bőrerős minőség 1.10 . . . 0'95

ANGIN finomszálu különleleges jó minőség 1.40 . 1'20

LEN ALSÓLEPEDŐ vászon 140 cm. széles 4.— 3'50

ÁGYNEMŰ DAMASZT csodaszép mintákban 1.98 1'80

ÁGYNEMŰ DAMASZT selyemfényü maccó fonalból 2.80 . . . . . 2'60

KANAVÁSZ ágynemüre szép szinekben 0.98 . . 0'78

SEFIR ágy és fehérnemüre pazar választékban 1.10 . 0'98

OXFORD férfi inganyag a legprimább minőség 1.50 1'10

PUPLIN férfi ingre gyönyörü szinekben 1.80 . . 1'50

KÖPPER alsónadrágra prima minőség 1.30 . . . 1'20

RAYE KÖPPER cérnacsikkal különleges minőség 1.40 . . . . 1'10

Asztalnemüek

DAMASZT ABROSZ 6 személyes mintás és kockás 5.50 . . . . . 2'98

ABROSZ szép beszövött mintával garantált szintartó 3.90 . . . . . 3'20

KÁVÉSGARNITURA 6 személyes fehér, szines bordürrel 9.80 . . . . 6'50

KÁVÉSGARNITURA 6 személyes prima szines damaszt 12.80 . . . . 7'—

ÉTKEZŐ GARNITURA 6 személyes selyemfényü damaszt 12.— . . . . 10'80

ÉTKEZŐ GARNITURA 12 személyes a legjobb minőség 38.— . . . . 26'80

DAMASZT SALVÉTA 70/70-es nagyság virágos és kockás 1.20 . . . . 0'78

POHÁRTÖRLŐ prima félen szines kockával 0.66 . 0'45

Törülközők, zsebkendők

DARÁZSFÉSZKES TÖRÖLKÖZŐ kiváló minőség 0.69 . . 0'58

HÁZI SZÖTTES törölköző rojtos és szegett 1.08 . . 0'78

FROTIR TÖRÖLKÖZŐ egész nehéz minőség 1.98 0'98

DAMASZT TÖRÖLKÖZŐ prima minőség szép mintákban 1.30 . . . . . 0'88

HÁZI SZÖTTES szakajtó ruha különböző nagyságban 0.88 . . . . . 0'78

NŐI ZSEBKENDŐ linon batisztból ajour széllel 0.48 0'20

FÉRFI ZSEBKENDŐ ajouros és szegett 0.36 . 0'30

GYERMEK ZSEBKENDŐ szines széllel vagy babás 0.16 . . . . . 0'12

Csillag Testvérek, Piac- és Simonffy u. sarok.

Megkegyelmezett a Kormányzó a fogerősen halálra ítélt Szabó Sándornak, a bestiális balmazujvárosi rablógyilkosnak

Szabó Sándor halálfélelmektől gyötörve alig értette meg, hogy nem fogják felakasztani — Végképen lezárultak a borzalmas gyilkossági bünper aktái

(A Debreceni Ujság tudósitójától) Bizonyára emlékezetes még az a hármas rablógyilkosság, amelynek tettese Szabó Sándor huszonhárom éves balmazujvárosi gazdalegény volt. Szabó egy tehén áráért kaszakalapáccsal és téglával agyonverte nagynénjét, Kecskés Sándornét és ennek két fiát, a hat éves Sándort és a három éves Imrét. Szabó Sándort annak idején a debreceni törvényszék gyilkosság büntettében mondotta ki bünösnek és kötéláltali halálbüntetésre itélte. Az itélet ellen felebbezést jelentett be a vádlott és a debreceni tábla a mult évben tartott főtárgyaláson a halálos itéletet helybenhagyta. Az ügy végül a Kuriához került, amelynek Szőke tanácsa december hetedikén szintén helybenhagyta az alsó bíróság itéletét, majd az iratokat az igazságügyminiszterium útján felterjesztették a Kormányzóhoz.

Gyilkossági terv egy tehán ára miatt

A Kuria végzését és a Kormányzó döntését a kegyelmi kérvény ügyében szombaton délben kapta meg dr. Kesserü Lajos, a debreceni törvényszék elnöke, aki azonnal intézkedett a kihirdetésre nézve. Ez alkalommal felelevenedett a két éve történt gyilkosság minden borzalmas részlete. Szabó Sándor, aki akkor még huszonhárom éves volt, megtudta, hogy ismerőse, Kecskés Sándor a hortobágyi vásáron eladott egy tehenet 230 pengőért.

Szabó elhatározta, hogy ezt pénzt mindenáron megszerzi és majd földet fog vásárolni rajta.

Hetekig kisértette a rablás gondolata s kétszer meg is próbálkozott azon, hogy a pénzt megszerzi, de az alkalom egyszer sem volt megfelelő. Julius 24-én azt is megtudta Szabó Sándor, hogy Kecskés nem tartózkodik otthon, mert a tanyától husz kilométerre fekvő gazdaságban dolgozik. Ekkor megérlelődött benne a rablás gondolata. Elhatározta, hogy a 230 pengőt minden körülmények között megszerzi s ha másképen nem lehet, akkor gyilkolni is fog.

A borzalmas gyilkosság

Az esti órákban, miután magához vette a kaszakalapácsot, elment Kecskés Sándorné lakására és bekopogtatott a konyhaajtón. Kecskésné kinyitotta az ajtót, Szabó pedig az asszony tiltakozására bement a konyhába és ott előbb pénzt követelt, amikor pedig Kecskésné megtagadta a kérését, felkapta a kazsakalapácsot és azzal addig ütötte a szerencsétlen asszonyt, amig az eszmé etlenül össze nem esett. Ezt követően Szabó Sándor észrevette, hogy a hat éves Kecskés Imre felébredt és szemtanuja volt a borzalmas jelenetnek. Szabó bekergette a kisfiut a szobába és ott

az ágyban egy fél téglával halálra verte.

Ugyanekkor azt is meglátta, hogy a kisfiu mellett alszik Kecskés Sándor hároméves gyermeke s a vadállatias Szabó Sándor őt is agyonverte a kezében levő téglával. Azután kiment a konyhába és látva, hogy Kecskésnében még van élet, a téglával őt is annyira összeverte, hogy a szerencsétlen asszonynak kifolyt az agyveleje is.

Szabó Sándor eliogatása

A borzalmas háromszoros rablógyilkosság után Szabó Sándor hozzálátott a szekrények kikutatásához. Mindenütt kereste a tehén árát, de sehol sem találta meg a pénzt. Végül is csalódottan hazament és ott a feleségének lelkére kötötte, hogy ha a csendőrök másnap esetleg keresni fogják, mondja azt, hogy egész éjszaka otthon aludt. Reggel felfedezték a gyilkosságot a szomszédok, akik arra lettek figyelmesek, hogy Kecskés Sándorné házának ajtaja nyitva van és a kacsák tanyáznak a konyhában. Bementek és ekkor a legnagyobb irtózattal látták, hogy

a kacsák a szerencsétlen Kecskés Sándorné egyvelejét eszik a konyha földjéről.

Azonnal értesitették a csendőröket s megindult a nyomozás, aminek az lett az eredménye, hogy Szabó Sándor két nap mulva kézrekerült. Eleinte tagadott, később azonban a bizonyitékok sulya alatt teljes beismerő vallomást tett.

Kötéláltali halálbüntetés

A debreceni ügyészség fogházába került, ahol a hajduböszörményi gyilkos, Biró Imre példájára az őrültet szimulálta. Ezért nem is lehetett hosszu ideig megtartani a gyilkossági perben a főtárgyalást. Végül is az országos igazságügyi orvosi tanács megállapitotta, hogy Szabó Sándor nem egyéb közönséges szimulánsnál. Dr. Kesserü Lajos törvényszéki elnök a mult év február 11-én tartotta meg a főtárgyalást, amikor is a törvényszék Szabó Sándort gyilkosság és hatósági közeg elleni erőszak büntettében mondotta ki bünösnek és

ezért őt kötéláltali halálbüntetésre itélte.

Az itéletet a debreceni tábla dr. Perjéssy-tanácsa a mult év juniusában helybenhagyta, de az ügy felebbezések és semmiségi panaszok folytán a Kuriához került, amely szintén helybenhagyta az alsóbíróságok itéletét. Az

ítélet meghozatala után az iratokat kegyelem szempontjából felterjesztették az igazságügyminiszterium utján a kormányzói kabinetirodához, onnan pedig egyenesen a Kormányzóhoz.

Szabó Sándor haláliélelme

A Kuria végzését és a Kormányzó döntését szombaton délután egyneyed két óra / hirdette ki Szabó Sándor előtt dr. Kesserü Lajos törvényszéki elnök. Szabót két szuronyos fogházőr kisérte be a földszinti tizes számu tárgyalóteremben s vele ük volt az egyik fogházőrmester is. Szabó Sándor sápadtan, réveteg, megdöbbent pillantásokkal lépkedett a szuronyos fogházőrök között s a tárgyalás megnyitásáig a földszinti tizenhármas számban helyezték el. Egy óra után bevonult a törvényszéki tanács: Kesserü Lajos elnök, dr. Jenev Sándor tanácselnök, dr. Hetey Zoltán törvényszéki biró, dr. Öreg János jegyző, majd dr. Altdorfer István királyi ügyész. A védő-asztalnál dr. Sonnenwirth Lajos ügyvéd foglalt helyet. Amikor a fogházőrök bekisérték Szabó Sándort, ennek az arcáról leolvasható volt a halálfélelem. Ekkor még nem tudta a Kormányzó döntését.

A kormányzói kegyelem kihirdetése

Kesserü Lajos elnök a tárgyalás megnyitása után felolvasta a Kuria végzését. A Kuria teljes egészében helybenhagyta az alsóbiróságok ítéletét és a semmiségi panaszokat visszautasitotta, mint alaptalanokat. Megállapitotta azt is, hogy a vádlott annyira züllött erkölcsü, hogy vele szemben a büntető törvénykönyv 91 szakaszát sem lehet alkalmazni.

A kuriai végzés felolvasása után dr. Kesserü elnök megkérdezi Szabó Sándort:

— Megértette a Kuria végzését?

— Nem.

— Hát, mit értett belőle?

— Halált...

— Tudja azt is, ugy-e, hogy az ügyét felterjesztették a Kormányzó ur főméltóságához?

— Hogyne tudnám, — válaszolja vállvonogatással a gyilkos.

— Most ismertetem, — mondja az elnök —, a Kormányzó ur döntését.

A Kormányzó ur kegyelemből a halálbüntetést elengedte s helyette élet fogytiglan tartó fegyházbüntetés kiszabását rendelte el.

Megértette?

— Nem igen vettem figyelembe, — válaszolja Szabó Sándor reszketve.

Csak nagynehezen tudta megérteni, hogy nem kell meghalnia, nem akasztják fel. Végül a következőket mondja dr. Kesserü elnök:

— Maga eddig soha semmi megbánást nem mutatott a gyilkosság óta A Kormányzó urnak ezt a kegyelmet fogadja alázattal és hódolattal s hálálja meg azzal, hogy a jövőben legyen istenfélő és vallásos ember, a fogházban és fegyházban pedig viselkedjék becsületes ember módjára.

A tárgyalás végén a törvényszék végzést hozott, amely szerint Szabó Sándor büntetéséből egy évet kitöltöttnek vett.

Azt az időt, amelyet Szabó szimulálással töltött el, természetesen recenbe számitolák be.

A Kuria végzését, valamint a Kormányzó döntését a kegyelemről ugy a királyi ügyész, mint a vádlott és védője tudomásul vették s ezzel a borzalmas gyilkossági ügy aktái végleg lezárultak. Szabó Sándort a legközelebbi napokban elszállitják a váci fegyházba.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol!

A Csokonai-kör reliefeket állit Csokonai, Arany és Kölcsey emlékének

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) A debreceni Csokonai Kör vezetősége, élén dr. *Pap* Károly egyetemi tanár, elnökkel már régebben elhatározta, hogy a kollégium nagy nevelt jeinek: Csokonai Vitéz Mihálynak, Arany Jánosnak és Kölcsey Ferencnek emlékét emléktáblákkal jelöli meg. A nemes terv rövidesen megvalósul s a müvészi reliefeket a ref. Kollégium Darabos utcai kapuja felett helyezik el.

A temetkezési vállalkozók engedélyt kérnek a halottszállitó kocsiknak a köztemetőben való használatára

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Mint ismeretes, a debreceni köztemetői szabályrendelet egyik paragrafusa eltiltotta a halottszállitó kocsiknak a köztemető területén való használatát. Most a temetkezési vállalkozók Csabai Péter és társai aláirásával felebbezéssel éltek a belügyminiszterhez, akitől kérelmezik, hogy a temető kapujától a ravatalozóig, illetve innen a sirokig használhassák a halottszállitó üveskocsikat.

A felebbezés ügye a szombaton megtartott tanácsi értekezleten került dr. *Vásáry* István polgármester elé. A kocsik használatát azért tiltották el, hogy egyrészt ne rongálják a köztemető utjait, másrészt, hogy ezzel is hozzájáruljanak a Debrecenben annyira szokásos temetkezési fényüzés csökkentéséhez. Igy Vásáry István polgármester azzal a véleményezéssel terjeszti fel a felebbezést, hogy a belügyminiszter ne változtassa meg a szabályrendelet eddigi intézkedéseit.

A közszolgálati alkalmazottak Nemzeti Szövetsége megkapta a nyugdijtörvény-tervezetet

Budapest, január 28.

A Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége szombaton tartotta országos elnöki bizottsági ülését. Balássy Antal dr. ny. államtitkár bejelentette, hogy a nyugdijszabályok módositására vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetét megkapta és igy mód van arra, hogy a tervezetre az észrevételeket megtehessék és a miniszterelnökhöz, továbbá a pénzügyminiszterhez irásba előterjeszthessék. Az elnök felhivta a bizottság figyelmét azokra a tárgyalás alatt lévő kormányintézkedésekre, amelyek a sulyos gazdasági és hiteléleti viszonyok enyhitését célozzák.

Javornitzky Jenő dr. vezértitkár ismertette a beérkezett különböző javaslatokat és inditványokat. Arató Gyula ny. h. államtitkár, Csontea Győző kir. tanfelügyelő, Kosinszky Viktor, Koncz Endre miniszteri tanácsosok a köztisztviselők megfelelő megélhetési körülmények közé való juttatásának szükségességét feitegették.

A Népszövetség válságáról tartott előadást Apponyi Albert Bécsben

Bécs, január 28.

Apponyi Albert gróf, az osztrák népszövetségi liga és külpolitikai társaság megbizására ma előadást tartott a népszövetség válságáról.

A hallgatóság soraiban volt Imnitzer dr. bécsi hercegérsek, Dolfuss dr. szövetségi kancellár, majdnem az egész diplomáciai testület, Nelky magyar követ a követség tisztikarával és sok osztrák diplomata.

Apponyi Albert grófot viharos éljenzéssel köszöntötték és fejtegetéseit élénk tetszéssel fogadták.

Ezután Apponyi Albert gróf tartotta meg előadását a népszövetség válságáról, többek között ezeket mondotta:

— Átment az általános köztudatba, hogy a Népszövetség sulyos válságban van, amely kérdésessé teszi erkölcsi tekintélyét s egyel fennmaradását. A válság tagadhatatlan, de jelentősége különbözőképen fogható fel. Azok, akik hisznek abban, hogy az emberiség fejlődése a kölcsönös együttmüködés elvének és szellemének irányában halad, amely fejlődésnek egyik eszköze a népszövetségi eszme is, ugy tekintik ezt a válságot, mint a világátalakulás természetes nehézségeit, azzal az óhajtással és reménységgel, hogy sikerül majd leküzdeni és lefolyásából üdvös tanulságot levonni.

— A népszövetség jelenlegi válsága abban a három nagy kérdésben nyilvánul meg, amelyekben eddig nem tudott megfelelni a várakozásnak. — Ezek a nagy keletázsiai bonyodalom, a világgazdaság válsága helyzete és a fegyverkezés általános korlátozása. A baj az, hogy a népszövetség szervei részére csupán az egyes népek képviselői állanak rendelkezésre és bármennyire is áthatja őket az emberi együttérzés szelleme, mégis csak elsősorban népük képviselői maradnak, akik nem tudnak kiszakadni népük érzés és gondolatvilágából és nélkül, hogy tudatosan köteleségmulasztást követnének el, öntudatlanul saját országuk külön érdekeik szürőjén keresztül nézik a közösség érdekeit. A népszövetségi intézmény még fejlődésben van. A világfejlődés következtében a hazafias eszme lassan átalakul a közös érdek tényezőjévé és ennek az átalakulásnak menetétől függ a népszövetség jövője. A fejlődésnek ma még csak kezdetén vagyunk, mert a népszövetségnek legnagyobb baja az, hogy tulajdonképpen torzszülött, megteremtették formáit, mielőtt a lelket képesek lettek volna megfelelő tartalommal megtölteni.

Ha sikerülni fog erre az időn sokkal kedvezőbb a kilátások mint a mult évben, a leszerelés kérdésének valamennyi népet kielégitő megoldását megtalálni, akkor a népszövetség zárszámadásában a követel oldal lényegesen fölulmulja a tehertételt. Egyre kedvezőtlen benyomások hatása alatt nem szabad kétségbe esni, vagy kételkedni, a népszövetségi eszme jövője tekintetében, hanem valamennyi állam, különösen pedig a világháborúban legyőzött országok képviselőinek nyugodt, öntudatos és bátor együttmüködéssel azon kell lenni, hogy fokozatosan kiküszöbölje a népszövetségi intézmény ujabb, még mutatkozó szülési hibáit és akkor bizhatunk a népszövetségben, nem abban, ami, hanem abban, ami lesz.

Az előadást nagy lelkesedés és taps követte.

Ma van a Katholikus Népszövetség kulturdélutánja

Ma délután fél hat órai kezdettel a Katholikus Főgimnázium disztermében fog lezajlani a Katholikus Népszövetség dolgozói csoportja által rendezett müsoros kulturdélután, — amelyről lapunkban már hirt adtunk.

Minden alkalommal megkülönböztetett rokonszenvvel kisérjük figyelemmel azt a kulturmunkát, amelyet ez a szervezet társadalmi életünkben kifejt s meg vagyunk győződve, hogy a mai napra hirdetett müsoros kulturdélután sem marad mögötte annak az eredménynek, amelyet ez a szervezet más alkalommal is produkált, sőt a müsor után itélve, bizonyos fejlődést látunk munkájukban, ugy a szereplők személyét, mint a müsor többi pontjait tekintve. Rendkivül tanulságosnak igérkezik katholikus szempontból Verseghy Károly központi titkár előadása, amely bizonyára az egész müsornak egyszersmind fénypontja is lesz. A müsoron szereplő Kisfaludy Károly „Kérők" c. vigjátékának előadása igen jónak igérkezik, mert, mint értesülünk a szereplőket akik a csoport ifjusági önképzőkörének tagjait a régi boldog idők egyik kiváló szinművésze, aki a legutóbbi időkig megszállott területen tartózkodott, tanitotta be.

Mindenesetre a szervezet nemes igyekezete megérdemli a katholikus társadalom érdeklődését, mert ezek a kulturdélutánok kiválóan betöltik azt a célt, amelyre irányulnak, hogy szórakoztatva oktassanak és neveljenek.

Békés Lajos

már nem drága

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel értesitjük villamosáramfogyasztó közönségünket, hogy villamos telepünkön eszközlendő javitások miatt fó hó 30-án, hétfőn bajnali 4 órától 5 óráig a következő utcákon az áramszolgáltatás szüneteini fog:

Hunyadi, Deak Ferenc, Piac-utca, Kossuth-utca eleje, Dégenfeld-tér, Kálvin-tér, Péterfia-u, páros oldala, Darabos-utca, Károly Ferenc József-ut, Böszörményi-ut külső vége, Liba-kert, Vénkert, Csigekert, Ujkert, Sestakert, Sétakert, Wesselényi-utca, Budai Ézsaiás-utca eleje, Vámospércsi-ut, Márton Kálmán telep, Bocskai-tér, Pacsirta-utca, Lorántffi-utca, Árpád-tér, Virág-utca, Csapókert, Kata telep, Kut, Nyil, Homok, Apafy, Nagy Sándor József, Rakovszki, Dobozi, Csillag, Csonka-utca, Kassai-ut, Hadházi-utca, Kórház-utca, Simonyi-ut páratlan oldala, Nagyerdő és Pallag-puszta.

DEBRECEN SZIVE

A debreceni társadalom nem hagyja elveszni a város perifériáin nyomorgó magyarok ezreit

A jótékony hölgyek rengeteg adományt gyüjtöttek össze az inségesek részére – Csillrös Ferenc tanácsnok nyilatkozata a társadalmi inségakció eredményes munkájáról

Báró Vay László főispán felesége vezeti a debreceni nyomor elleni hadjáratot

(A Debreceni Ujság tudósítójától.) Az idén olyan nyomoruság szakadt az egykor gazdag Debrecenre, amelyhez foghatót soha nem élt még a Tiszántul metropolisa. A város hatalmas erőfeszítése, az állam támogatása nem volt elegendő többé az inségesek megsegítésére s dr. *Vásáry* István polgármester, aki évek óta hatalmas koncepcióval irányitja az inségakció sorsát, már az ősz kezdetén látta, hogy a nyomor enyhitésébe bele kell kapcsolódnia a társadalomnak is.

Akárhányszor tett is bizonyságot Debrecen közönsége nemes magyar szivéről, cselekedni és áldozni tudó keresztyéni szeretetéről, az idén mégis reménytelennek látszott a társadalmi segités megszervezése, hiszen a sokat áldozott, gonddal és anyagi nehézségekkel küzdő tehetősebb társadalom is kimerült már az évek óta egyre tartó adakozásban. És bizonyos is, hogy az a társadalmi megmozdulás az idén már nem járt volna sikerrel, ha a debreceni hölgytársadalomnak nem áll élén báró *Vay* László főispán felesége, *Bissingen* grófnő, akinek nemcsak melegen érző, magyar fajtájáért élő és vérző szive, de roppant energiája, hatalmas szervező ereje is van ennek a munkának végrehajtásához.

BÁRÓ VAY LÁSZLÓNÉ
GRÓF BISSINGEN MARGIT

Báró Vay Lászlóné megteremtette a debreceni magyar asszonyok inségfrontját

Debrecen hölgytársadalmát báró *Vay* Lászlóné acélos akarata, bámulatos szervező ereje, *kitartó lelkesedése vezérli ősz óta a nyomor elleni harcban.* Amerre megy az ember a debreceni inségfronton, mindenütt az ő nevével kell találkoznia. Finom, előkelő és közvetlen modorával, páratlan tekintélyével mindenkelőtt *a debreceni magyar asszonyok egységirontját teremtette meg.* Összekapcsolta az eddig szétszórtan működő jótékony egyesületeket. Élére állt a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének, a Vöröskeresztnek és munkatársává fogadott mindenkit, aki tenni és dolgozni akart.

Ennyi nemes emberszeretet, ennyi felemelő példa uj tettre tüzelte a debreceni hölgyeket. S ma már talán nem is lehetne felsorolni azokat, akik báró Vaynéval együtt járják a debreceni nyomor szörnyü zugszállásait, a hátborzongató vackokat, melyekben szalmán, ruhátlanul dideregnek négy-öt apróság, melyekben lefojtja az ember tüdejét a büz.

Hétszáz szegény család állandó gondozása

Az inségakció központi bizottságában báró *Vay* Lászlóné elnöklete alatt folyik az állandó és nehéz munka. *Sass* Béláné, dr. *Fráter* Pálné, *Jánossy* Gyuláné, *Karpáthy* Józsefné, *Balogh* Istvánné, *Rásó* Istvánné képviselik itt a hölgytársadalmat, amely fáradságot nem ismerve intézi az inségakció minden ügyét.

Ez a központi inségakció bizottság, melyben az egyházak részéről dr. Lindenberger János apostoli kormányzó és Uray Sándor ref. lelkész vesznek részt, hetenként kétszer tart értekezletet és minegy *hétszáz szegény család állandó gondozását tartja napirenden.*

A MANSz. hölgygárdája a jótékonysági akcióban

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének hatalmas hölgygárdája, élén *Lőbass* Bélánéval és dr. *Fráter* Pálnéval mindig is elől járt a jótékonyság terén. Az elmult esztendőben a MANSz szervezte meg az ebédeltetési akciót, amely az idén is szépen működik. *Hatvan-hetven MANSz hölgy hetenként egyszer mintegy háromszáz szegényt lát el bőséges ebéddel,* melyből a szegényeknek rendszerint marad még másnapra is. Többen pénzbeli adománnyal váltották meg az ebédeltetési akciót és az igy összegyült utalványokra a kisebb vendéglőkben adnak jó ebédet az inségeseknek.

Tevékenyen részt vett a MANSz hölgygárdája a környezettanulmányok összeállitásában, a gyüjtés munkájában.

Külön kell megemlékezni a műhelytelepi MANSz-ról, amelynek lelkes mozgatója özvegy Kárpáthy Józsefné aki asszonytársai és elsősorban Krámer Gyula műhelyfőnök támogatásával olyan nagyarányu ebédeltetési akciót szervezett meg, hogy *naponta 70 szegénynek adnak bőséges és kielégitő kosztot a műhelytelep vendéglőiében.* Ehez az akcióhoz fizetésük arányában hozzájárultak a műhely tisztviselői csak ugy, mint a legkisebb jövedelmü munkások.

A katholikus egyesületekben, a Szent Erzsébet Nőegyletben, Szociális Misszió Társulatban Kazinczy Gáborné, Kovássy Kálmánné, Horváth Antalné, özv. Józsa Ödönné, Achátz Antalné végeztek hatalmas munkát.

Lindenberger János megszervezte a szegények kamaráját

Lindenberger János apostoli kormányzó és Kovács Sándor római katholikus lelkész most egy olyan kezdeményezést tettek, amelynek nagy szükségét érezte már Debrecen. Megszervezték a szegények kamaráját, amelyből a tanyai szegényeket fogják segiteni.

Tudni kell ugyanis, hogy a debreceni tanyákon, az erdőségekben olyan kétségbeejtő nyomor uralkodik, amelyhez foghatót soha nem tapasztaltak még. A vákáncsosok gyermekei heteken keresztül nem esznek egyebet, mint reszelt burgondi répát. Földkunyhókban, éhség, hideg között pusztul a magyar jövendő. Ezeknek a szerencsétlenekre külön gyüjtés folyt, amely azonban nem érinti a városi inségakció eredményét. Bánkon, Fancsikán, Szadán, Lukaházán, Hármashegyen és még több helyen fogják a tanitónők bevonásával szétosztani az élelmiszereket.

A Vöröskereszt Egylet munkája az inségenyhités terén

A Vöröskereszt Egylet szintén báró Vay Lászlóné vezetése alatt végzi hatalmas munkáját. Itt legelsősorban dr. Jánossy Gyuláné, a szociális ügyosztály vezetője végez olyan alapos, gondos és széleskörü munkát, amely kiemelkedik még a debreceni hölgyek áldozatos tevékenységéből is. A Vöröskereszt a télen rendezett kiállitásából, — melyet báró Vay Lászlóné irányitott és szervezett meg, — ötven gyermeket ruháztott fel. Ezenkivül négyszáz pengőt juttatott az inségakcióra. Rengeteget fáradozott a környezettanulmányok készitésénél és legutóbb megnyitotta irodáját, amelyben a Piac utca 26. szám alatt gondoskodó szeretettel intézi a szegények minden ügyes-bajos dolgát. Sok gyorssegélyt, készpénz adományt is kiosztottak. Báró Vay Lászlónén és dr. Jánossy Gyuláné kivül Lévay Irén, özv. Hegedüs Károlyné, Dobay Jutka, vitéz Szily Tiborné, Szádetzky Kardoss Béláné, Miller Babica dolgoznak igen sokat.

A debreceri bankok hatezer pengője a nyomor enyhitésére

Szinte lehetetlenség felsorolni a többi egyesületeket, a Patronage Egyesületet, Jótékony Nőegyletet, KIE-t, Templomegyesületet, amelyek mind hősies erőfeszitéssel veszik ki részüket a nyomorenyhitésből. Az élen munkával és példaadással mindenütt báró Vay Lászlóné jő-

HAVAS
HARISNYAHÁZ
Mellőzni kivánjuk a hangzatos reklamirozást, csupán arra hivjuk fel a m. t. vásárlóközönség figyelmét, hogy az idei téli vásárunkon ugy árban, mint minőségben olyat nyujtunk, ami mindenki számára felejthetetlen lesz
TÉLI VASÁRJA
január hó 31-én, kedden reggel 8 órakor kezdődik.
Árakkal megjelenő hirdetésünket e lapban folyó hó 31-én, kedden figyelni sziveskedjék.

HALAT
a Tiszántululi Halcsarnokból vegyen, József kir. herceg-utca 2. szám alatt. Vigmozi bejárattal szemben.

Állást keres?
tegye közé hirdetését 2 napilapban, 10 szót 50 fillérért. Hirdetését feladhatja Kossuth-utca 3. szám.

ispán felesége jár. Személyesen járta végig az összes debreceni bankokat, pénzintézeteket, amelyek a főispánné felkérésére több mint hatezer pengővel járultak hozzá a nyomorenyhítés költségeihez. Báró Vayné Bissingen grófnő eredeti ötlete volt a piaci kosarak felállítása is.

A piacokon ugyanis hatalmas kosarakat állitottak fel, amelyekbe részint a vásárlók, részint a termelők elhelyezik a maguk adományait a szegények részére. Ilyen módon 959 kiló zöldség, főzelékféle gyült össze már eddig is. A kosarak őrzését, beszállitását a debreceni leventék vállalták magukra.

Az eredmény számokban

Az eredményt legjobban a számok bizonyitják. A társadalmi inségakció keretében ruhanemüvel segitettek eddig 261 személyt, élelmiszer kapott 491 szegény.

Felajánlottak összesen 1912 ruhadarabot, 5274 kiló élelmiszert, ebből már ki is adtak 1372 ruhadarabot és 4711 kiló élelmiszert. Pénzbeli adomány 13,091 pengő gyült össze s ebből 10,985 pengőt már ki is fizettek.

Csürös kulturtanácsnok nyilatkozata a debreceni hölgyek jótékonysági munkájbról

A Debreceni Ujság—Hajdufőld munkatársa társadalmi inségakció eredményét illetőleg kérdést intézett dr. Csürös Ferenc közmüvelődési tanácsnokhoz, aki maga is első irányitója és első munkása ennek a mozgalomnak.

— A legnagyobb megelégedéssel, elismeréssel szólhatunk csak a debreceni hölgyek munkájáról. Teljes megértéssel, a nagy feladat teljes átérzésével dolgoztak. Soha a legkisebb ellentét nem merült fel, az őszinte segiteni akarás hatja át ennek a hölgygárdának minden egyes tagját. Épp ezért az egész társadalmi akciót eredményesnek merem mondani.

Külön ki kell emelnem azonban báró Vay Lászlóné rendkivüli agilitását, szervező képességét, nagy koncepcióját és teljes objektivitását. Maga jár elöl a munkában és nem ismer semmiféle különbséget szegény és szegény között. Méltó vezére ennek a hősi, dolgozni tudó debreceni asszonytársadalomnak.

A nagy magyar télben, Debrecen fagyos nyomorában ui Szent Erzsébetek járnak házról-házra. S hogy ebben a városban ma rend és nyugalom van, azt köszönjük elsősorban ennek az asszonytábornak, amely a lelkesebb asszonyi adományokat, Veronika kendőjét viszi a nyomorgókhoz. Köszönjük elsősorban báró Vay László főispán feleségének, aki csodálatos kitartással, fáradságot nem ismerő munkával, lelkesedéssel vezeti asszonytársait ebben a küzdelemben, amelynek eredményeképpen egyszer mégis fel fognak száradni Debrecen arcán a nyomor és szenvedés égő könnyei.

Marschalkó Lajos.

Csonkamagyarországon még mindig háromezer falu van orvos nélkül

Dr. Téglássy Béla, a Debrecenben tartózkodó kiváló orvosképviselő nyilatkozata a közegészség aktuális kérdéseiről

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Azok között a társadalmi és politikai előkelőségek között, akik vitéz Gömbös Gyula miniszterelnököt és gróf Bethlen Istvánt debreceni utjukra lekisérték, dr. Téglássy Béla országgyülési képviselő, a kiváló orvostudós is ideérkezett, aki tudvalevőleg vitéz Gömbös Gyula legrégibb barátai és bizalmasai közé tartozik. Téglássy Bélát, aki debreceni kollégái és erdélyi testvérei külön ünneplésben is részesitik, egyik nagyhatásu parlamenti beszédében csak nemrégiben foglalkozott a közegészségügy időszerü feladataival.

Mint ismeretes, Magyarország miniszterelnökének munkaprogrammja a közegészségügy fejlesztését tüzte ki a kormányzás egyik sarkalatos feladatául. Az egészségügyi közigazgatás decentralizációja, az egészségügyi intézmények észszerü méretezése és munkaközösségbe való tömöritése azok a legfőbb irányelvek, amelyeknek megvalósitása bizonyosan helyreállithatná a magyar közegészségügy tekintélyét.

Szakszerü anya és csecsemővédelem

Téglássy Béla dr. ezekkel a kérdésekkel már sorozatosan foglalkozott a „Magyar Szemle", az „Orvosszövetség Lapja" s a különben szerkesztett „Uj Magyarország" hasábjain. A „Debreceni Ujság—Hajdufőld" olvasóközönségének nagy szolgálatot vélünk teljesiteni, ha Téglássy Bélának az aktuális közegészségügyi kérdésekkel kapcsolatos nyilatkozatát egész terjedelmében közreadjuk.

— A gyakorlati egészségügyi politikában hibák vannak, — mondotta Téglássy Béla. — A veszedelmes népbetegségek ellen csakis úgy lehet felvenni az eredményes küzdelmet, ha

a szakszerü magyar anya- és csecsemővédelem szervezetnek utjából minden akadályt elháritunk.

— Ez azonban természetesen csak a kiindulópontja minden egyéb egészségvédelmi munkának is. Fel kell venni a harcot az anya és kisded védelmében, az összes népbetegségek és az összes szociális és egészségügyi ártalmak ellen.

A tuberkulózis pusztitása

— Hazánkban a csecsemőhalálozás után második legnagyobb veszedelem

a tuberkulózis pusztitása.

— Hiszen Budapesten minden öt órában, a vidéken pedig minden fél órában egy-egy tuberkulózisban elhalt felett konditják meg a lélekharangot. Éppen, mert ilyen nagy nemzeti veszedelemmel állunk szemben, nem lehet félmunkával eredményt elérni. Tüdőgondozóintézeteket kell felállitani az „egészségházak" helyett, hogy komoly szaktudással minél előbb gátat vessünk a tuberkulózis borzalmas pusztitásának.

— Mint orvosember, évek hosszu során át tanulmányoztam Magyarország közegészségügyének állapotát. Az elmult esztendőben a Népszövetség a magyar közegészségügyet állitotta követendő például „a kinaiak elé". Én, mint magyar ember, ezért örömmel adózom a Népszövetségnek, azonban szeretném, ha ugyanezt a dicséretet mint orvosember is elkönyvelhetném. Sajnos, azonban erről a kérdésről épen az ellenkező a véleményem. Mert hiszen, aki ismerős a vidéki viszonyokkal orvosi tekintetben, az megdöbben a szomoru egészségügyi állapotokon, amelyek községeinkben és falvainkban uralkodnak. Ezt elég igazolnom azzal, hogy meggyőződésem szerint

Legelőször a falut kell megmenteni!

körülbelül 2—3000 községünk van orvos nélkül.

— Nézzük csak egészségügyi közállapotainkat közelebbről, — válaszolt Téglássy képviselő —, s akkor megfaláljuk erre a feleletet. Ha közegészségügyről beszélünk, ne a főváros vizvezetékére, vagy csatornázására, villanyvilágitására, gyógy- és luxusfürdőire, kitünő kórházaira és pompás klinikáira gondoljunk, hanem

jusson eszünkbe a falu sártengere, a magyar falu elhagyottsága.

— Igen, a magyar falu még ma is teljesen elhanyagolt, egészségügyi szempontból ugyanott van, ahol évtizedekkel ezelőtt. Vajjon bele kell-e és bele lehet-e nyugodni abba, hogy amikor az gészségügyi kultura fejlesztésével a városokban le tudtuk szoritani a csecsemőhalálozást, a tüdővészt a régi arányszám felére, s amikor külföldön a hastifusz már csak a ritkaságok közé tartozik, akkor falvainkban a kisablaku, vizesfalu, földespadlóju lakóházak miatt a tüdővész, a piszkos, szennyezett ivóviz miatt pedig a tifusz és a gyermekhalandóság üli orgiáit. A hastifusz évenként tömegesen szedi áldozatait, mert ebben a betegségben

10.000 embernél több betegszik meg és ezernél több megbetegedés végződik halállal.

— Miért türjük, hogy ennyi áldozatot követeljen olyan megbetegedés, amelyet a közegészségügyi kultura fejlesztésével biztosan és könnyen le lehetne győzni?

Orvosokat a falvakba

— Csonkaországunk orvosainak száma mintegy 8000-re tehető s ezek közül mintegy 4000 Budapesten és a Pestkörnyékén levő községekben helyezkedett el. A másik 4000 szintén vidéki nagyobb városokban és községekben telepedett le, ugyhogy ma még mindig az a helyzet, hogy

boldogult Vass József népjóléti miniszter halálát is sietette az a tudat, hogy alig van Magyarországnak faluja, ahol a lakosság mérgezett vizet ne inna.

— Fülemben cseng még fájdalmas felkiáltása:

„Népjóléti miniszter vagyok, de még egészséges, iható vizet sem tudok adni a falu népének".

— Mik a legközelebbi teendők?

Meg kell a falusi lakosság pusztulását gátolni

— Mi az e pillanatban megvalósitható módja annak, hogy meggátoljuk a falu lakosságának pusztulását?

— Csakis az, ha az egész országban tervszerüen továbbfejlesztjük a védekezést a népbetegségek ellen. Ebben is a legszorosabban kell alkalmazkodnunk az ország szükségleteihez és a társadalom szerkezetéhez. A fejlesztésben pedig észszerü elveket kell szem előtt tartanunk.

Ne induljunk ideális külföldi példák nyomán, mikor azt látjuk, hogy hazánkban még az elemi egészségvédelmi szükségletek sincsenek kielégitve.

— Észszerüen, a népesség kulturszinvonalának megfelelően kell a kérdést megoldani, — mondotta befejezésül Téglássy Béla —, de mindig a megfelelő alapokon és azok teljes felhasználásával.

Az érdekes nyilatkozathoz hozzátenni aligha lehet bármit is, közegészségügyünk itt feltárt sulyos helyzete minden magyarázatnál, gyönyörü szóvirágnál ékesebben beszél. Legfeljebb csak annyit mondhatunk, hogy az országszerte elhangzó panaszokból kicsendülő jajkiáltást egyedül a gyors, alapos segitség csitithatja el.

Vaklárma volt a Rácz Kálmán felbukkanásáról szóló hir

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Megirtuk, hogy tegnap este Nagy Lajos asztalosmester Könyök-utcai lakásán megjelent egy férfi, aki adományokat kért. Nagy Lajos asztalos felesége a kolduló férfiban felismerni vélte Rácz Kálmánt, az érettségizett detektivgyilkost.

Ennek nyomán a késő éjszakai órákban elterjedt az a hir, hogy a rendőrség és csendőrség széleskörü razziát rendezett Rácz Kálmán kézrekeritésére. A hir azonban valótlannak bizonyult, mert Rácz Kálmánt sehol sem lehetett megtalálni.

A rendőrségnek hovatovább az a véleménye, hogy a férfi, aki Nagy Lajos lakásán járt, nem Rácz Kálmán volt. A szegedi és budapesti lapok legutóbb megirták, hogy a detektivgyilkost Nagyváradon elfogták, s a rendőrség azon a véleményen van, hogy ha az elfogatás hire megfelel a valóságnak, semmi esetre sem járhatott Rácz Kálmán Debrecenben. Igaz viszont az is, hogy hivatalosan az elfogatásról még nem érkezett értesités a debreceni rendőrséghez.

Legvalószinübbnek látszik az a feltevés, hogy Nagy Lajosék lakásán egy kéregető járt. Miután azonban Rácz Kálmán régen megfenyegette Nagy Lajosékat, Nagy Lajosné felizgatott képzeletében látta csak a koldusban Rácz Kálmánt.

A különös ügyben egyelőre semmi érdemleges fordulat nincs. Várják a szegedi rendőrkapitányság, vagy a román hatóságok értesitését arról, hogy Nagyváradon valóban kézrekerült-e a detektivgyilkos vagy sem.

Elveszett

kedvenc tárgya?
Meg lesz, ha Debreceni Ujságban hirdeti.

EGY NAGY HATALOM DEBRECENBEN

Reichmann Vilmos, a szeszkirály kilenc állami jogositvány tulajdonosa és Debrecen legnagyobb jövedelem halmozója

Miért nem intéződött el másfél év alatt a szeszkirály 200,000 pengős büntetésének ügye — A bíróság megállapította, hogy a szeszpanama megtörtént — A feljelentőket felmentették a hamistanuzás vádja alól

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Reichmann Vilmos, a debreceni szeszkirály ügyei nem először foglalkoztatják már a nyilvánosságot. Másfél esztendővel ezelőtt országos feltünést keltettek azok a leleplezések, amelyeket a *Debreceni Ujság—Hajdutföld* inditott utnak a szeszkirály jövedéki kihágásával kapcsolatban. Akkoriban kemény vizsgálat folyt Reichmann Vilmos ellen, sőt a vizsgálat vezetője a szeszdenaturálások, szesz-szállitások kapcsán olyan megállapitásokra jutott, amelyek alapján a pénzügyminisztériumhoz hatalmas összegü büntetés kiszabására tett előterjesztést. A büntetés összegének megállapitása a minisztérium diszkrecionális joga, de az eltitkolt adóalap figyelembe vételével legalább is 150—240.000 pengős büntetés kiszabásáról volt szó már 1931 augusztusában.

A szeszkirály mint nagyhatalom

Azóta több mint másfél esztendő telt el s ez az idő elegendő volt Reichmann Vilmosnak arra, hogy megmutassa, *milyen félelmetes nagy hatalom ő.* Állam az államban, aki látszólag felette áll minden földi hatalomnak.

Sokan voltak olyanok, akik nem akartak tudomást venni róla, hogy ez a Reichmann-féle hatalom való-ság. S csakhamar rá kellett jönniök, hogy a debreceni szeszkirálynak szuverénitása nem mese. Vele ujjat huzni — egyenlő a nyaktőréssel. Róla adatokat szerezni — lehetetlenség. Rája büntetést kiszabni — másfél esztendős töprengés még a magas minisztérium számára is.

Most, amikor az állam hihetetlenül nehéz helyzetben van, amikor a két pengős kihágásokat a legszigorubban hajtják be, Reichmann Vilmos 200.000 pengős birságügye még mindig nincs elintézve. Mindezen tul a szeszkirály nyugodtan ül olyan állami jogositványok birtokában, amelyek közül akár egyet is megszerezni óriási erőpróba bárki számára.

Reichmann Vilmos Debrecen legnagyobb jövedelem halmozója

Kevesen tartják számon, hogy amikor egyes liberális lapok 40 pengős állás és jövedelemhalmozásokat pellengéreznek ki, akkor Reichmann Vilmos hányféle cimen halmozza jövedelmeit. Amikor fórumon, képviselőházban, sajtóban mindenki az álláshalmozásokról szónokol, amikor a baloldal állandóan támadja néhány becsületben megöszült katonatiszt trafikjogositványát, senki se beszél arról, hogy mi módon gyüithetett össze egy sereg állami jogositványt a debreceni szeszfejedelem.

Kilenc állami jogositvany tulajdonosa

Pedig hát Reichmann Vilmos egész sereg olyan állami jogcal rendelkezik, amelyek mindegyike egymagában is bőséges megélhetést nyujtana valamelyik rokkant hősnek, vagy becsületes iparosnak, kereskedőnek.

Reichmann Vilmos a következő engedélyeket birtokolja: 1. Sör nagybani árusitása. 2. Sör kicsinybeni eladása. 3. Bor nagybani eladása. 4. Szesz kis mértékbeni eladása. 5. Szesznagykereskedés. 6. Denaturálás. 8. Szesz szabad raktár.

Aki mindenkit megelőz

Mindez még nem volt elég a debreceni szeszkirálynak. Neki még korlátlan italmérési jogositvány is kellett. Az 1921. évi IV. tc. szerint korlátlan italmérési jogositványt kaphatnak elsősorban községek, városok, fogyasztási szövetkezetek, hadirokkantak, hadiárvák, hadijózvegyek, szakmabeli iparosok, állásukat vesztett közalkalmazottak, hivatásuk teljesitése közben balesetet szenvedett egyének, a háboru és forradalmak károsultjai. És csak ezek után jöhetne Reichmann Vilmos, aki azonban mindenkit megelőzött. A Hatvan utca 10. szám alatt vidáman gyakorolja a korlátlan italmérési jogositványt, amelyet még ráadásul nem is személyesen, hanem kiméró által vezet.

Valami módon öt elkerülte az italmérési engedélyek reviziója is. Amig hadirokkantak, érdemes iparosok sziszifuszi küzdelmet folytatnak egy engedély kiharcolásáért, a debreceni szeszkirály *kilenc állami jogositvány birtokában él és virágzik.*

Mindezen felül a debreceni kocsmárosok sokat tudnának beszélni róla, hogy hány kis kocsma van még Debrecenben, amelynek léte egyedül Reichmann Vilmostól függ. Tizenegy kisüzletről beszélnek, amelyek a legszorosabb együttmüködésben vannak Reichmann Vilmossal.

Egy kis adó-statisztika

Hogy azután ennyi összehalmozott jövedelemből mit ad vissza a köznek a „szeszkirály", arról érdekes titkokat árul el egy adóbizonyitvány. 1932 áprilisában Reichmannra évi 1980 pengő jövedelemadó, 1600 pengő kereseti adó és roppant vagyona után 434 pengő vagyonadó volt kivetve.

Mindezek megemlitését csak azért tartottuk szükségesnek, hogy megvilágitsuk Reichmann kivételes hatalmát és azt, hogy milyen elnéző elbánásban részesült eddig a magyar állam részéről. Ugyanakkor ő maga mindent elkövetett, hogy minél jobban kitolja azt a napot, amelyen a megállapitott jövedéki kihágás után járó hatalmas büntetést meg kell fizetni az államnak.

Nagyarányu harc a 200.000 pengős büntetés ellen

A szeszpanama ügyében folytatott vizsgálatot egyetlen mestervágással akasztotta meg 1931 októberében hirtelen felelentést tett feljelentői, Valkó Mihály és Valacsek János ellen, azzal, hogy ezek hamis tanukat gyüjtöttek ellene és anyagi érdekből jelentették fel, mert igy akarták megszerezni a büntetés összegéből nekik járó tekintélyes összegü jutalmat. Ugyanekkor a tanuk egy része, — akik jövedéki kihágási ügyben terhelő vallomást tettek Reichmann Vilmos ellen, közjegyző előtt visszavonták a terhelő vallomást.

Ez a visszavonás mindenesetre furcsa körülmények között történt, mert hiszen volt tanu, akit egyenesen Reichmann egyik rokona cipelt fel a közjegyzőhöz, volt olyan tanu, aki zavarosan, össze-vissza beszélt és később a bíróságelőtt egyáltalán nem emlékezett arra, hogy mit mondott.

„Szemmel láthatóan hamis" vallomást tett Reichmann tanuja

A járásbiróság aztán Valkót és Valacsek Jánost felmentette a hamis tanuzásra való rábirás vádja alól, de viszont Reichmann egyik tanuja ellen „meghizhatatlan és szemmel láthatólag hamis" vallomása miatt megindult az eljárás. Megállapitotta a biróság, hogy két tanu, akik terhelően vallottak Valkó és Valacsek ellen, szolgálati alkalmazásánál fogva érdekelt viszonyban állott Reichmannal, mig Reichmann többi tanuinak vallomása annyira megbizhatatlan és aggályos volt, hogy ezekre nem lehetett marasztaló itéletet alapitani.

A biróság megállapitotta, hogy Reichmann elkövette a panamát

A járásbiróság itéletének indoklásában a legnagyobb szenzáció erejével hat, hogy a járásbiróság nemcsak a feljelentők jóhiszemüségét és ártatlanságát látta beigazoltnak, de tényként megállapitotta azt is, hogy Reichmann Vilmos a kérdéses szeszpanamát valóban elkövette.

„Kovalik György, Mátyás Ferenc, Szabó Gábor tanuknak a kir. járásbiróságnál, — mondja az itélet, — valamint Rózsa Bálint András, Máté György, Szabó Gábor, Herczfeld Miklós tanuknak a pénzügyigazgatóságnál tett vallomása alapján megállapitható, hogy Reichmann Vilmos a szóbanforgó szeszjövedéki kihágást elkövette."

Tényként szegzi le az itélet azt is, hogy Reichmann Horovitz Hermann utján még azt is megkisérelte, hogy Valacsek Jánost 12.000, Valkó Mihályt 2000 pengő ellenében a feljelentés visszavonására, illetve vallomásának kedvező irányban való megmásitására birja.

Intézzék el büntetés ügyét

S ez a megállapitás teljes mértékben jellemzi ezt az egész ügyet, a biróság megbélyegzése mutat rá, hogy milyen eszközökkel dolgozott Reichmann Vilmos, mikor menekülni akart a nagy összegü büntetéstől.

Noha az itéletet Reichmann megfellebbezte, most mára debreceni közvélemény joggal vária a pénzügyminisztertől, hogy sürgősen elintézze Reichmann Vilmos büntetésének ügyét. A független magyar biróság itélete és meggőbbentő erejü ténymegállapitása világosan jelzi, hogy mi lehet az elintézés egyetlen módja.

Megnyugtató, hogy maga a pénzügyminisztérium is sürgősnek tartja ezt az ügyet, ami kitünik abból, hogy egy sajtóperben a debreceni törvényszékhez intézett értesitésben 180.097. szám alatt, Fülöp miniszteri tanácsos aláirásával maga a pénzügyminisztérium közölte a következőket:

A kincstárnak fontos érdeke füződik ahoz, hogy a szóban lévő jövedéki büntető eljárás mielőbb lefolytatható legyen.

Mi sem tudunk mást mondani, mint Fülöp miniszteri tanácsos: Mielőbb! Sőt azonnal! Mert nem szabad elfeleiteni, hogy ennek az ügynek másfél esztendős elhuzódása igy is sok szóbeszédre adott már alkalmat a debreceni közvéleményben. Mi biztosak vagyunk benne, hogy a magyar államnak van elég ereje és ezt az energiát érvényesiteni tudja mégakkor is, ha véletlenül éppen a debreceni szeszkirályról, Reichmann Vilmosról van is szó!

Tegnap volt Csokonai Vitéz Mihály halálának 128-ik évfordulója

Ezelőtt 128 esztendővel, 1805 január 28-án halt meg Debrecenben Csokonai Vitéz Mihály. Debrecen nagy költője mindössze 31 évet és két hónapot élt. A Csokonai-Kör ezen a napon minden évben koszorut szokott elhelyezni a költőnek a Hatvan-utcai temetőben álló sirem'kén. Ennek a kegyeletes kötelezettségének tegnap is eleget tett. A pálmalevelekből és fenyőágakból készült kegyeleti jelet dr. Pap Károly egyetemi tanár, a Csokonai-Kör elnöke helyezte el az emlék talapzatán. Jelen volt az egyszerü, de felemelő ünnepi eseményen a Csokonai-Kör elnöksége, titkársága és a választmány tagjai közül többen, igy dr. Pap Károly elnök, dr. sz. Kun Béla alelnök, Csobán Endre főtitkár, dr. Bartha Károly titkár, Baja Mihály, dr. Kardoss Albert, dr. Ecsedi István dr. Boldisár Kálmán stb. választmányi tagok.

„Erzsébet Királyné Szálló"
Budapest, IV., Egyetem utca 5. szám.
(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN)
60 éve a fővárosi uri középosztály találkozó helye. Száz modern, kényelmes szoba. Az étterem és kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője. Egy pincér-rendszer.
Leszállitott árak.
SZABÓ IMRE tulajdonos.

JAMBOREE HIREK

A külföldi cserkészek jelentkezése állandóan folyik. A IV. világjamboree oly hatalmas tömegeket hoz Magyarországra, hogy az idei nyár idegenforgalmi statisztikája olyan emelkedést fog mutatni, amilyenre a magyar idegenforgalmi akció történetében sohasem volt példa. Az eddig beérkezett jelentéseket a Cserkészszövetség számításait is tulhaladják. Jelenlegi helyzet: Anglia 4200, Ausztria 450, Japán 3, Svédország 300, Finnország 100, Luxemburg 85, Hollandia 100, Sziam 5, Bulgária 50, Észtország 15, Szerbia és Libanon 70, Dánia 800, Franciaország (csak az egyik szövetség jelentkezett még) 400, Oroszország (emigránsok) 30, Spanyolország 70, Norvégia 175, Portugália 70, Franciaországi örmények 100, Svájc 300, Románia 250, Csehország 400, Belgium (csak az egyik szövetség) 35 és Litvánia 35 fővel.

A dánok közül 300 cserkész biciklin szándékozik jönni. A norvég cserkészek közül mindegyiknek meghatározott szólamu szájharmónikája lesz s ezen fujják majd legismertebb indulóikat és dalaikat. Mr. P. B. Jampy scout master, azaz cserkésztiszt, Puthenkettaramból (Travancora állam), Délindiából szintén kerékpáron jön a gödöllői Jamboreera.

A világ főcserkésze, Baden Powel is nagy érdeklődéssel kiséri a magyar eseményeket. Annyira, hogy az 1933. évi Jamboree propagálására saját kezüleg, még pedig balkézzel, mert mindkét kezével egyforma jól ir és rajzol, izléses levelezőlapot tervezett. A lap a földkerekségét ábrázolja, melynek csak az egyik fele látszik, rajta a magyar zászló és mellette egy zöld zászló a cserkészliliommal. A föld minden részéről zászlót lobogtató cserkészek igyekeznek a magyar zászló felé. A Magyar Cserkészszövetség is mindent elkövet, hogy a szeretett Nagy Főnöknek, akinek cserkészek között általánosan elterjedt neve B. P. (Bipi), minél kellemesebbé tegy az ittartózkodást. Szintén sátorba fog lakni, mint ezer cserkészfia, de ez a sátor nem indián motivumokkal fog ékeskedni, hanem ősmagyar sátor mintájára, kopjafák fogják disziteni.

A Jamboree - Táborparancsnokság összejövetele. 1933 február 1. és 2-án gróf Teleky Pál főcserkész, Jamboree-táborparancsnok vezetése mellett nagy gyülés fog lefolyni, melyen részt vesznek az összes altáborparancsnokságok vezetői. Az összejövetelen az összegyült cserkészvezetők be fognak számolni az eddig végzett munka eredményeiről és megállapitják a legközelebbi tennivalókat. A debreceni kerületet ezen a nagyfontosságu összejövetelen vitéz dr. Bessenyei Lajos kerületi elnök, Török Tibor kerületi ügyvezető elnök, Vincze Lajos h. táborparancsnok, Kocsis László Jamboree-főtiszt, dr. Barcsay Károly szórakozásvezető és Rábold Gábor gazdasági hivatali főnök fogja képviselni.

Az egész országban nyelv-tanfolyamok indultak meg. Annak a nagy érdeklődésnek, ami a Jamboree iránt megnyilvánul természetes következménye, hogy a vendéglátó nemzet, főleg ott ahol világnemzetek képviselőinek találkozásáról van szó, mindent megtesz arra vonatkozólag, hogy az illető nemzet fiai saját nyelvükön is megértethessék magukat. A modern nyelveket tanitó szaktanerők véleménye szerint soha még ilyen nagy érdeklődéssel nem tanulták középiskolás diákok az eddig gyakran elhanyagolt nyelveket. Mindenütt Magyarországon, ahol cserkészcsapat van, modern nyelvi tanfolyam alakul. Fiatal és öregcserkészek fejüket összedugva igyekeznek elsajátitani a világnyelvek valamelyikét. Mert jön a nagy számadás, a Jamboree s akkor kiderül, hogy mit tudunk. A Magyar Cserkészszövetség kimutatást készitett az országban működő nyelvtanfolyamokról, ennek adatai szerint jelenleg az országban több mint 200 nyelvtanfolyam van működésben. Ezek közül 109 angol, 36 francia, 2 lengyel, 9 olasz, 46 német nyelvü. Ez utóbbiak arányiag csekély számát az magyarázza, hogy Németországban a cserkészmozgalom nem oly egységes szervezetü, mint nálunk s a németek nem is tagjai a nemzetközi cserkészirodáknak, ugy, hogy a Jamboreen is csak mint vendégek szerepelnek.

Lengyel Imre.

KEMAL PASA TÖRÖKORSZÁGÁBAN

A török ujjászületés szellemi áramlatai megreformálták a török nyelvet

A köztársasági elnök személyesen irányitja a nyelvujitást

X.

Törökország folyamatban levő ujjászületése sokféle szellemi áramlattal, nagy, mélyenjáróváltozásokkal nyul bele a török állampolgárok mindennapi életébe. Ma valamennyi közül talán a legélénkebben és legelkerülhetetlenebbül foglalkoztatja a törököket a hatalmas lendülettel, a köztársasági elnök személyes felügyelete alatt folyó nyelvujitás, illetőleg nyelvtisztitás.

A török lapok minden nap jelentéseket közölnek a még meg nem alakitott török tudományos akadémia helyett a nyelvkérdéssel foglalkozó Török Nyelvészeti Társaság napi munkásságáról és naponként irnak a nyelvujitás körébe vágó valamilyen cikket vagy közleményt. A nyelvkérdés hihetetlen érdeklődést keltve foglalkoztat ma mindenkit Törökhonban.

A török irodalmi nyelv

A török népek ma is könnyen megértik egymást, illetőleg a megkülönböztető sajátosságokat hamarosan elsajátitják egymással érintkezve. Az ősi török nyevtől leginkább eltávolodott a régebben aszmánli gyüjtőnévvel illetett törökség irodalmi nyelve, igy első sorban az isztambuli „elökelő" nyelv.

A török nyelvre is, épen ugy, mint a világ bármely más nyelvére is, a környező s velük érintkező népek nyelve különböző uton-módon hatással volt. Ez az idegen hatás végül is már olyan nagymérvü lett a török irodalmi és hivatalos nyelvre, hogy, török nyelvészek állitása szerint, az idegen elem a nyelv anyagának már mintegy nyolcvan százalékára rugott. Azonban az idegen hatás nemcsak a használatos idegen szavak mennyiségében jutott kifejezésre, hanem az idegen ragozás és szóképzés, valamint idegen mondatszerkesztés és gondolkozás elharapódzásában is.

A kiváló tudós egyetemi tanár, Szadri Makszudi bej irja „A török nyelvért" cimü kitünő munkájában, hogy „a török nyelv mostanáig hasonlatos volt ahhoz a városhoz, melyben hiányzott a közigazgatás". A török nyelvvel mindenki azt tette, amit akart, ugy facsarta ki eredeti mivoltából, ahogy épen kedve szottyant

A muzulmán hit hatása a török nyelvre

A tizenkettedik században a törökség müvelődési góca keleti Turkesztánból nyugati Turkesztánba hnzódott át. Az itteni törökség kerül a legközvetlenebb kapcsolatba a mohamedanizmussal és egyben az arab és perzsa hatásokkal. A tizenkettedik században a mohamedán vallás a törökök meghóditására tör. Hitterjesztési mozgalmának természetes következménye, hogy terjeszti a saját vallási és elvont fogalmakat jelentő kifejezéseit is. Még pedig arab és perzsa kifejezéseket. Ez idegen hatás jelenkezik az irodalomban, a költészetben is. Az ősi török hit felett győzedelmeskedő muzulmán hit egyik legkiválóbb és legnagyobb hatást elért harcosa Jaszevi hodsa volt. Nem csupán a hit terjesztésének buzgó katonája, hanem kiváló költő is. Nagy hatást elért, a nép széles rétegeihez szóló költeményei azonban nemcsak az uj hitet terjesztették, hanem az idegen nyelvü elemeket is bevitték a köztudatba. Az ő fellépésétől számitható az arab és perzsa elem elszaporodása és egyre való gyarapodása a török irodalmi nyelvben. Oly nagy arányokat öltött az idegen hatás, hogy alig kétszáz évvel Jaszevi müködése után már szükségét érzik egyes irók, igy különösen Rubguzi, az irodalmi nyelvet közelebb vinni a nép nyelvéhez. Sőt még ennél is tovább megy Rubguzi, mint az összes török nyelvjárások ismerője, müveiben valamennyinek nyelvkincséből meritve, az összes törökök számára akar közös irodalmi nyelvet teremteni.

A szultánok udvarában feltartóztathatatlanul diadalmaskodó arab és perzsa nyelvi hatások az igazi török nyelvet már-már teljesen megfojtották a későbbi századok során. A ziradalomból nemcsak a nemzeti nyelvet, de a nemzeti költészetet is számüzték. Akadtak azonban nagy költők és bazafiak, akiket nem csupán a müvészet, hanem a nemzetért való rajongás is gütött. Ezek kezdik tisztogatni a nyelvet irásaikban elfelejtett, meg népies szavakat, kifejezéseket, versalakokat használván. Sinászi, Ebuzzia Tevfik, Námik Kemál, Mehmet Emin, Zija Gök Alp és sok más kiváló és lelkes iró a zászlóvivői a török nyelvujitás előcsatározásainak.

Az ő zászlójukat emelte fel Gázi Musztafa Kemál pasa, mondván: „A honát, szent szabadságát visszaszerző török nemzet meg kell, hogy szabaditsa nyelvét is az idegen nyelvek jármából".

A nyelvujitás

A mult év szeptemberének végén ült össze Isztambulban a török nyelvészeti kongresszus. Tanácskozásain végig jelen volt a Gázi is. Az érdeklődés országosan hatalmas volt munkássága iránt. De élénk figyelemmel kisérték eseményeit a világ nyelvészei is mindenütt. Tárgysorozatán többek között a következő pontok szerepeltek: a török nyelv eredete; a török nyelv ősiségének és az ázsiai és európai nyelvekkel való kapcsolatának tanulmányozása; a török nyelv mostani fejlődése; nyelvjárásai, történeti és fonetikus nyelvtana, alaktana, mondattana, magyarázó szótárai és az idegen elemektől megszabaditott nyelv magas képességeinek bizonyitása; e képességek a népies beszédben való fennmaradása és az irott nyelvből való kipusztulása (népis irodalom és udvari irodalom); a kettő közötti különbség okai?; a török nyelv mai helyzete, megujitásának és müvelésének szükségletei; a török nyelv az 1839-iki ujitástól napjainkig; az azóta végbement alaktani, mondattani, szóbőség és kifejezésbeni változások; mily modern szükségletekre kell a török nyelvet megfelelővé tenni; a török nyelv jövő kifejlődése; a török nyelvnek minden szükségessel való ellátása az alaktan, a mondattan, a szóképzés és a kifejezések tekintetében; kifejezésmódjának képessé tétele a modernizálódásra és a „nyugatiasodásra"; előzetes alapvonalak és meghatározott szabályok megállapitása, uj fogalmak meghatározását szolgáló uj szavak alkotására, célul tüzve ki a török nyelvet a legösszhangzóbb és legelegánsabb eszközzé tenni, mely megfelel a mai és a jövendő civilizáció minden hivánalmának.

A nyelvkongresszus tanácskozásainak befejeztével a nyelvtisztitási munkálatokat az Ankarában székelő és naponta ülésező Török Nyelvészeti Kutató Társaság vette a kezébe és folytatja nagy buzgósággal. E.lső teendői közé tartozott az egyes szakbizottságok megalakitása után az ország minden vidékén megkezdeni az ott használatos szavak összegyüjtését közös elvek alapján.

A török nyelvujitási, illetőleg nyelvtisztitási mozgalom nem uj, csak uj és erőteljes lendületet vett, amint láttuk, szervesen össze van nőve a törökök szabadságvágyával. Kétségtelen, hogy ha a nyelv ősi törvényeivel összhangban s ne mindokolatlan „nyugatiasodásokat" erőszakolva fogja a Nyelvészeti Társaság, mint a nyelvujitás hivatalos végrehajtója a nagy munkát elvégezni, akkor nemcsak Törökország népének tesz majd jószolgálatot, hanem a többi török népek nálánál sokkal több milliójának is.

A családnevek használatának érdekessége

A török nyelvtisztitási mozgalomnak egyik igen figyelemreméltó s már hosszu idő óta egyre nagyobb arányokat öltő jelensége a névhasználat terén tapasztalható. Eddig — sokkal nagyobb mértékben, mint magában a nyelvben — ugyszólván kizárólag arab és perzsa neveket adtak a török szülők gyermekeiknek. Ilyen idegen nevek például a nálunk török névnek ismert Ali, Mehmet, Mohamed, Musztafa, Ibrahim, Námik, Iszmet, Kemál, Hajdár, Hamit, Dsevat, Dsemál, Nádsi, Szaffet, Szülejmán, Ahmet, Murát, Juszuf, Iszmail, Hamdullah, Oszmán, Midhát, Izmet, Fuát, Enver, Fahreddin, Fethi, Halit, Kadri, Abdullah, Hüsszejn, Hilmi, Muri, Resit, Szelim, Sükrü, Abdulatiff, Hasszán, stb., stb. férfinevek és Fatime, Keriman, Zulejka, Ajse, Kadrije, Halide, Szamjeh, Hadidsa, Lejlá, Zühre, Atifo, Szenihe, Nedsdet, Fahrije, Vedia stb., stb. női nevek. Ezeknek az idegenből átvett s a századok folyamán teljesen meghonosodott neveknek a helyét egyre nagyobb mértékben foglalja el mind jelentésükben, mind pedig történelmi jelentőségükben nemzeti nevek. Felsorolok itt közülük néhányat: történelmi nevek például: Attila vagy Atalaj, Dsingiz, Timur (Vas), Kubilaj, Erturul, Oktaj, Turgut, Bajindir, Jildirim (Villám), Batu, Kültegin, Bilge (Bölcs), Isztemi, Bumin, Orhan, Temudsin, Baján, Oktár, Ajbars, Mokán, Tarhan, Udug, Oguz, Alptekin, Szelcsuk, Tugrul (Turul), Altintas (Aranykő), Csagataj, Boga, Berke, Toktamis, stb., de adnak ilyen neveket is: Turán, Turul, Ajhán (Holdkán), Gök Alp (Égi Hős), Alp Tarkan (Hős-Tárkány), Kaja Aup (Szikla-Hős), Ajdemir (Holdvas), Demir (Vas), Demirtas (Vaskő), Tas (Kő), Dogan (Sólyom), Kartal (Sas), Buga (Bika), Jener (Győző), Gündös (Nagyfény), Basbug (Előharcos), de még sokat sorolhatnék fel a fiuknak adott nevek közül, lássunk azonban néhány leánynevet is: a Turán nevet leányoknak is adják, egyébként pedig kedveltek a Csicsek (Virág), Indsi (Gyöngy), Altin (Arany), Gümüs (Ezüst), Kája (Szikla), Tas (Kő), Gök (Ég), Aj (Hold), Jildiz (Csillag), Isik (Fény), Szevim (Kedvesség, Szeretet), Gülten (Rózsatő), Gülderem (Rózsagyüjtő), Szuna, Ulucsaj, stb. Ime néhány mutató a tiszta török nevekből, melyek divatja egyre terjed és néhány évtized mulva valószinüleg jeljesen ki fogja szoritani a nemrég még egyeduralkodó idegen neveket.

A családnevek használatát kötelezővé tevő törvényjavaslatot most tárgyalja a Török Köztársaság Nagy Nemzetgyülése. A javaslat értelmében csak török hangzásu és értelmü családnevet lehet használni, majd s azok is, akiknek már régi családnevük van, ha az nem török, ujjal kell, hogy felcseréljék. A javaslatnak van — az ujsághirek szerint — egy pontja, melyet nem értünk és gyakorlati szempontból helytelennek tartunk s ez az, hogy a személynév után akarja helyezni a családnevet. A török nyelv szelleméből a folyó eddigi gyakorlat megegyezett a magyar, a japáni és a kinai gyakorlattal, azaz a családnevet használta első helyen. — Hogy ez a mód mennyivel logikusabb és gyakorlatiasabb, azt bizonyitja, hogy az összes árja nyelvek is kénytelenek névsorok, nyilvántartások összeállitásánál a mi módszerünkhöz folyamodni s a családnevet előre tenni. Reméljük, hogy a meghozandó törvény nem fog a családnév helye tekintetében indokolatlan ujitást hozni csak azért, mert Európában ugy szokás.

VÉGH JENŐ

MEGKEZDTE MÁR BANKJÁNÁL
a páratlanul előnyös és haláleseti kiegészitő kockázattal kapcsolatos
TAKARÉKBETÉTGYÜJTÉSÉT?
Saját és családja érdekében kérjen azonnal tájékoztatót a
FONCIÉRE ALTALANOS BIZTOSITO INTEZET
debreceni vezérügynökségétől,
Telefon: 34-91. DEBRECEN, Csapó utca 1. Telefon: 34—91.

Mit kiván a magyar nemzet?

(Sofortprogramm az ellenzék pártjában)

Itt az idő: most vagy soha! Az ellenzék pártjai eddig csak türtőztették haragjukat. Most azonban a debreceni közpolgárság és böszörményi ürgések tömeghalmaza folytán a maguk programmjait is beterjesztik. Hogy ilyeténkép az ellenzék közhangulata milyen ujitásokat kiván, mint a létező összpártok bizalmi férfia alábbiakban ismertetem:

Mit kivánnak a demokraták?

Demokretén programm

1. Követeljük az Országos Demoksata Párt taglétszámának felemelését s ugyanakkor egy olyan nemzeti hangulatot, mely Pakots Józsefnek nemcsak politikai felfogását, de irodalmi müködését is helyesli.

2. Követeljük a világgazdasági válságnak eltörlését és ezzel kapcsolatban az összes létező adónemeknek kortescélokból történő megszüntetését.

3. A „numerusz klajzosz" aképen módositandó, hogy az eddigi 6 százalékos kamatláb helyett azok a demokraták is egyetemi polgárok lehessenek, akik a felekezeti középiskolák *(Mitteljesivák)* nyolc osztályának elvégzése után mint *Frimmrintézeti ösztöndijasok* szerezték meg az érettségit.

4. Az egyetemi városokban müködő bócher-iskolák az összes mólámedekkel együtt, mint önálló fakultások, az egyetemekbe olvasztandók. Az igy keletkező karok *(neológiai fakultások)* a tudori diploma *(sakteráltus)* elnyerését minden izraelita számára valláskülönbség nélkül lehetővé teszik. A *„sakter magnificus"* csak izraelita lehet.

5. Fábián fülei — ugyis, mint hallószervek, ugyis, mint politikai megafonok, — a legnagyobb közmegértéssel kezelendők. Területi és politikai integritásuk biztositása a demokratikus sofort-programmnak legelsődlegesebb feltétele.

Mit kivánnak a negyvennyolcasok?

Függetlenségi sofort-programm

1. Magyarország közösügyes, ballplatzos, fekete-sárga politikával szakit és ugyanakkor a *HKP* (Háromtagu Kiskazda Pizottság) uralma alá helyezkedik.

2. A legfőbb irányitó szerv oszthatatlan és elválaszthatatlan. E célból minden függetlenségi választópolgárnak két liter *(indivisibiliter ac inseparabiliter)* kiutalandó.

3. Függetlenségi pártkörünk annyira oszthatatlan, hogy még a vezér nézetei sem oszthatók.

4. Követeljük a szabadságjogokat. Ezek a következők: gyülekezési, tülekedési, szólási, szapulási és érvényesülési szabadság. Az egyenlőség és közteherviselés jogelve egész a Cucáig kiterjesztendő. A közteherviselés azt jelentse, hogy bizonyos teher minden viselőjére egyformán kötelező. Például ebben az esetben: *„szánt az ökör, rececce"*... az ökörre épugy, mint a rececére.

5. Függetlenségi pártunk a negyvennyócbul még sofort-esetekben sem enged. E sarkalatos tételt a függetlenségi mozgalom *mind a negyvenhét tagja* köteles betartani.

Mit kivánnak a cucilisták?

Sofort-programm a szélsóbaloldalon

1. A Népszava előfizetési dijainak progresszív felemelését s az igy nyert többletből egy Holló-alapitvány létesitését, amelynek kamataiból minden évben a legjobb előmenetelü párttitkár jutalmazandó.

2. Az álláshalmozás megszüntetése. E célból *Györki Imre ügyvéd* dolgozzon ki egy jogi tervezetet és *Györki Imre pártvezérrel* történt megállapodás után kérje meg *Györki Imre országgyülési képviselőt*, hogy terjessze be a Házban.

3. A szociáldemokrata állásokat a készülő tervezet nem érinti. Minden *pozició a régiben marad.* Ezzel szemben az *„Oppozició"* megszüntetendő.

4. Népszerü párttitkárok minthogy az ilyenek ma már a fehér hollónál is ritkábbak, a vidéki szervezetekből menesztendők. Helyettük vörös hollót kell alkalmazni s ez annál könnyebb, mert tudvalevő, hogy — *„egyik Holló a másiknak nem Vági ki a szemét"*...

5. A régi rendszerből kő kövön ne maradjon. El kell tüntetni minden követ. Ez az uj követ-küldési jog a következő köveknek biztosit mandátumot: Epsteinnak, Grünsteinnak, Einsteinnak, Edelsteinnak, Marmelsteinnak, Rubinsteinnak, Bechensteinnak, Finkelsteinnak és legutoljára — Rothensteinnak.

Mit kivánnak a pártonkivüliek?

(Önkivületi sofort-programm)

1. *A pártonkivüliek, mint akik felül vannak a párton, egy pártonbelőli programm keretében a pártonkivülliek kormányrajutdsát követelik.*

Mit kivánnak az agrárok?

(Sofort-programm a tanyavilágban)

Az agrárok semmit sem kivánnak. Az agrárok igérnek:

1. Külpolitikai téren a falu- és tanya-adósságok azonnali elengedését, tengeri leszerelést *(kukoricamorzsolást)* és minden tanyasi polgárnak egy kis határkiigazitást a grófi nagyuradalom területéből.

2. Igérjük tovább, hogy mindenki kap egy ártézi kutat, uj lakóházat, öt hizott sertést, méghozzá olyanokat, melyek a pártprogramm következtében minden nap 10 kiló pörcöt és 20 méter füstölt kolbászt adnak le magukból, anélkül, hogy le kellene azokat ölni.

3. Igérjük tovább, hogy Csonkamagyarország valamennyi községét tej-, bor- és szilvóriumvezetékkel szereljük fel, de ugyanakkor a központi trágyát s a villanyos legeltetést is bevezetjük. A főutcát földalatti vasuttal, kocsiutakat krumplicukorral, gyalogjárókat Meinl-csokoládéval boritjuk be. (A düllőutak egyelőre csak futószőnyeget kapnak). Minden pitarból foajét alakitunk s a disznóólakat forgóajtóval szereljük fel s a széna-padláshoz villany-lifteket készittettünk.

4. Igérjük továbbá a fertőző népbetegségek (kólika, gümőkór, gyermekágyi láz, stb.) megszüntetését. Ugyanakkor a lakosság felruházásáról is gondoskodunk. *(Ki ruházná fel a mezők liliomát, ha nem mi?)*... Az intelligencia jövőjéről is gondoskodunk. Az éjjeli baktert rendőrfőkapitánnyá, a kisbirót vizsgálóbiróvá, a főbirót táblaelnökké, a harangozót zenekonzervatóriumi igazgatóvá, a kántortanitót pedig operaházi főintendánssá léptetjük elő.

5. Igérjük végül, hogy kormányrajutásunk esetén egy kétsoros törvénnyel *az összes eddigi adókat eltöröljük.* Attól kezdve csak kétféle adónem lesz: hála és kegyelet adója. *Mindkettő egyfázisos....*

Az ellenzék programmjában csak ez a kettő az, ami kivetni való.

LISZTIUS.

Szenzációs programmot állitottak össze a IX. kerület cserkészei a fearuár 5-iki korcsolyaversenyre és jégünnepélyre

Izgalmas versenyszámok, jéghockei-mérkőzés, nagy felvonulás történelmi jelmezben, lampionos salamander, karneváli hangulat

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Több izben beszámoltunk arról a nevezetes sporteseményről, amelynek szinhelye a IX. cserkészkerület birtokában és kezelésében álló Csónakázó-tó lesz. Már hetek óta megkezdődtek azok a nagyarányu előkészületek, melyeknek célja az, hogy Debrecen sportszerető közönsége kedves emlékekkel távozzék a február 4. és 5-i korcsolyaversenyről és jégünnepélyről. A verseny lebonyolitását Somorjai László, a jégünnepély rendezését pedig Szemes Károly intézi.

A korcsolyaverseny február 4-én, délután veszi kezdetét. A versenyen mindenki résztvehet, aki a nevezési dijat befizette. A verseny iránt már városszerte óriási az érdeklődés. A versenyszámok a következők: 16 éven aluliak részére 100 m-es és 500 m-es gyorskorcsolyázás; egyes mükorcsolyázás; férfi és női egyes mükorcsolyázás; páros bemutatások. Nevezési határidő: február 2., csütörtök déli 12 óra. Nevezési dij számonként 50 fillér, ezen felül természetesen még a jegy is megváltandó. A nevezések akár személyesen, akár irásban Somorjai László tanitóképzőintézeti tanárnál (Kollégium). Hat éven aluliak számára is lesz bemutató, idevonatkozó jelentkezéseket ugyanarra a cimre kérünk. A versenyek február 5-én, délelőtt folytatódnak.

A Csónakázó-tavi korcsolyaverseny és jégünnepély egyik sportszempontból magasan kiemelkedő száma lesz a jéghockei-mérkőzés, amelyet Kardos László rendezi. A DAKSE A) és B) csapata fog bemutató mérkőzést játszani. Mindkét csapat hetek óta trenirozik a Piac utcai jégpályán s mindegyik meg van győződve róla, hogy övé lesz a győzelem. A Csónakázó-tavon is megtörténtek a megfelelő intézkedések, a pályát festik. Minden jel arról tesz tanubizonyságot, hogy a jégünnepély e szenzációs számának sikere sport szempontból is igen magas nivóju lesz.

A jégünnepély tulajdonképpen február 5-én, délután kezdődik. A müsorszámok összeállitása oly szerencsés kézzel történt, hogy annak minden egyes része le fogja kötni a nagyközönség érdeklődését.

A cserkészfiatalság legapróbbjai, a csekészapródik történelmi jelmezekben fognak felvonulni. Ugy szintén szép látvány lesz a cserkészfiu és cserkész lányok felvonulása. Az alkony beálltával pedig lampianos salamanderben fognak egymás után hosszu sorban tipegni a kis és nagy részvevők, akik között sokan tréfás jelmezekben lesznek, sajnos erre vonatkozólag közelebbit nem árulhatunk el, aki látni akarja, jöjjön el.

Külön érdekessége lesz a Csolnakázó tavi korcsolyaversenynek és jégünnepélynek, hogy ez alkalommal fog először a nyilvánosság előtt szerepelni a IX. cserkészkerület altáborának rendőrsége, mely cserkészliliomszerüen stilizált fokosával (a debreceni cserkészrendőrök speciálitása) a rend hivatott őrének fog bizonyulni minden valószinüség szerint. A narancssárga nyakkendős cserkészrendőrök már könyv nélkül tudják a közlekedési kódexet, rossz nyelvek tanusága szerint.

Ilyen nagy előkészület után egész biztos, hogy mindenki, aki ezen a jégünnepélyen résztvesz kedves emlékkel fog onnan eltávozni.

x Értesitjük t. vevőinket, hogy a kitünő hatásu **bikszádi gyógyvizet**, a Forrással kötött előnyös megállapodások következtében az üres üveg visszaadása ellenében **literenként 78 fillérért** árusitjuk. Hangya Szövetkezet, Debrecen.

Terjessze a Debreceni Ujságot

A magyarság szerepe Ferenc József hadseregében

vitéz Lépes Győző

ny. ezredesnek a Ker. Nemzeti Liga debreceni osztályának előadássorozatában a Déri muzeumban tartott előadása

I.

Jelen fejtegetéseimnek a célja, hogy évtizedek fátylát fellebbentve a magyar nép katonai értékének ismertetése mellett azon élet, nehézségeket és küzdelmeket, melyekben Ausztriával közös hadseregünkben a magyar katonának része volt, az idősebbeknek megemlékezésül, a fiataloknak tanulságul felidézzem.

Ferenc József király hadseregének egyik legértékesebb része a m. kir. honvédség volt. Tudjuk, hogy békeidőben, ahol annak részei megjelentek, csak dicséretet és elismerést arattak. Tudjuk, hogy honvédeink az 1848—49-ben oly ragyogó honvéd nevet, a feledékeny világ csaknem összes népeinek négy éven át tartó ádáz viaskodásaiban is a tisztelet és nagyrabecsülés legmagasabb fokára emelék.

Miután azonban honvédségünk Bécs közvetlen befolyásán kivül állott és különben is élete nyitott könyv gyanánt állott előttünk alábbiakban egyedül a cs. és kir. közös hadsereg viszonyaival óhajtok foglalkozni.

Fejtegetéseim anyagát a 26 év folyamán ezen hadseregben szerzett tapasztalataimból és irásokból meritettem.

Azon körülmény, hogy a monarchia minden 18 országát volt alkalmam megismerni, a kellő tapasztalatok megszerzésére a lehetőséget megadta.

Adataimat idegen, főleg német szerzők forrásmunkáiból egészitem ki, azt vélve, hogy őket, akik bennünket lépten-nyomon soviniz-mussal vádolnak, csak elég szigoru birálóinknak tekinthetjük.

Elnézést kérek, ha szokottnál több saját élményt említek fel és ezáltal előadásom kereksége talán szenved. Kis eseménvek gyakran sok tanulságot rejtenek és ami fő, mint a gyermekszáj, igazat mondanak.

Mielőtt a Magyarság szerepének ecsetelésébe fognék, szükségesnek vélem keretként az egész közös hadseregnek, sőt az annak emberanyagát szolgáltató, összes nemzeteknek képét, ugy, ahogy én őket láttam, — lehetőleg annak felemlitésével, hogy ők is milyen szemmel néztek akkor ránk — pár vonással vázolni.

Ezen kép alapszinét az osztrák németség adja, mely döntő befolvását közös intézményeinkre nemcsak a Lajtán tul, hanem — éppen a közös hadseregnél, — még a Lajtán innen is, igyekezett érvényesiteni.

Velők kezdem.

7 évig szolgáltam a 42-es északcsehországi német ezredben, melyben nem kevesebb, mint 12 fiatal magyar tiszt — közte sok jó magyar nevü, u. m. Széll, Havas, Nazonyi Elek, Eszterhay, Balku stb. — voltunk együtt.

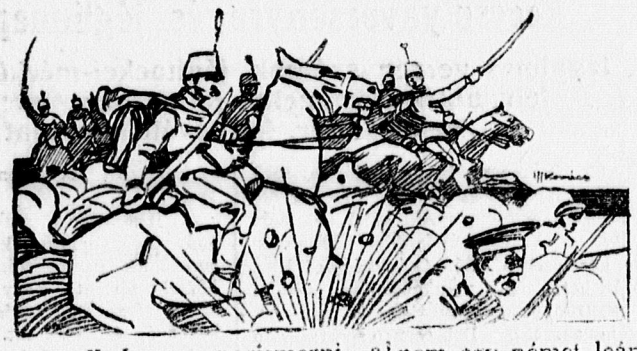
A csehországi németek Bécstől némileg cserben hagyva érezték magokat, ezért egyrészök Nagynémetországgal kacérkodott. Emlékszem, hogy egy leitmeritzi ünnepség alkalmával is, az étteremben egy nagy társaság a „Deutschland-Deutschland über alles"-t énekelte, még pedig a Gott erhalte dallamára. A jelenlevő tiszteknek kellett őket elnallgattatni. Ma a német hymnuszt mégis csak igy tatni. Ma a német hymnuszt mégis csak igy énekelik. Az osztrák császárhymnuszt pedig már sehogysem. Ki hitte volna ezt akkor?

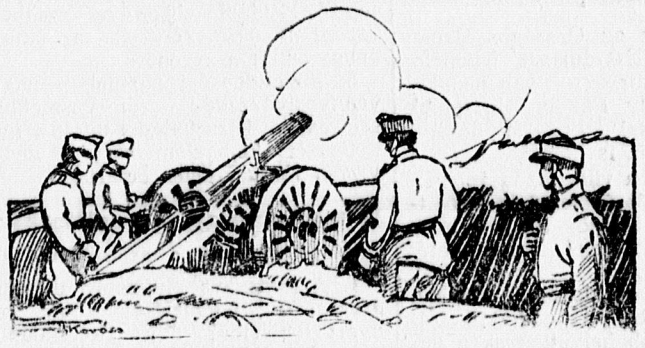
A nép a magyart, mondhatni csak a szindarabokból és az odavetődött tisztek által ismerte. „Die edlen Magyaren, ritterlichen Magyaren", ezt hallotta az ember állandóan. Többet nem is igen tudtak róla.

Egyszer egy táncosnőm például azt kérdezte, hogy hány sertése lehet egy mágnásnak? Azt hiszem a „Cigánybáró" zsupánja jutott eszébe. Dux városkában pedig a Rossza Szandor (vagyis Rózsa Sándor) cimü szindarabban Velleszenyit (vagyis Wesselényit' mint a lovagias rablóvezér nemeslelkü pártfogóját mutatták be.

Sajnos, nem egyszer hallottam a világlátottabbaktól mondani: „Nemes nép, szép ország, csak ne volna a protekció olyan nagy ur benne."

Szolgálatban a magyarok a jók közötti sportban, táncban az elsők, voltak. Bizonv

nem egy német leány tanulta könyvből is a magyar nyelvet. Hatvani hadnagynak pedig néha már ebéd előtt a kantinban, a 3 krajcáros sör mellett el kellett huzni a német sógorok kedvenc dalát: „Csak egy kislány van a világon."

Az osztrák német katonai értéke jó, az alpesi ezredeké igen jó.

A kis, a valódi Csehország népének egyharmadát a müveltségben és gazdaságilag magasabb fokon álló németek teszik ki. Ezek kezén van vagyonuk kb. egyharmad része is. Az ország iskolái közül 1890-ben

főgimnázium 19 német és csak 18 cseh,
főreál 9 német és csak 8 cseh volt.

A prágai német tudományegyetem ma majdnem 500, a cseh csak 50 éves.

A theresienstadti 42-es ezred tisztikarában a monarchia összes népei képviselve voltak; csehnek azonban 80 tiszt közül csak 1 vallotta magát. Ez is karikatura volt. A cseh nyelv és népszokások állandóan a legélesebb gunv tárgyát képezték. Legnagyobb városukban, a 300.000 csehet számláló Bécsben is, kivéve a miniszteriumokba bekerült rajaikat és azon kerületeket, ahol többségben voltak, szerepök a lenézetteké volt.

Hát hol voltak a mai világhóditók? A narodni dum-ban, a Sokol és Beseda egyesületeikben és tanintézeteikben. Ezeknek nagyszerü együttmüködése által ez a nemes jellemtulajdonságokban olyan szegény, zseniális alkotásokra nem képes, elökelő modor iránt nem fogékony, azonban kitartó munkára, utánzásra és adott alkalom kiméletlen kihasználására rátermett nép, a németektől ellesett fegyelem segitségével, rendkivüli eredményeket ért el.

A magyart, mint nemzeti aspirációinak a morvamezei csata óta állandó elgáncsolóját tekintette és a németnél is jobban gyülölte. Propagandarendszerük tökéletes, legerősebb váruk Páris volt. Már III. Napoleonnak küldtek memorandumot.

Sokszor gondolok arra, hogy bárcsak azt tennék külföldön járó magyarjaink, mint az a cseh főiskolás, aki egy párisi Duval étteremben, felismerve bennem az idegent, kullancs módjára hozzám szegődött és egy nagyszabásu propagandabeszéddel, melyben már Masaryk neve is szerepelt, felvilágositani igyekezett. 32 év előtt ki ne mosolygott volna ezen?

Világszerepük Szibériában kezdődött. Aki tudni akarja, hogy gyilkolták ott legionáriusaik a védtelen magyar hadifoglyokat, olvassa el a Dr. Margarete Klante „Von der Volga bis zur Amur" I. kötet 220—230. oldalait.

A cseh katonai értékét ismerjük.

A lengyel népet 1910-ben Krakóban tannenbergi győzelmök 500 éves évfordulóján ismertem meg. Az egész világ lengyelsége képviselve volt a nagyszerü ünnepélyen.

Ausztriában aránylag legjobb dolguk volt, mégis lépten-nyomon kimutatták németgyülöletüket.

Egy idősebb postamesternőnél laktam, aki nagy megütközésemre csak annyit tudott rólunk, hogy fővárosunk Budapest.

Lengyel tiszttársaim a „Lengyelvér" szindarab főalakjára emlékeztető kedélyes, őszinte, rokonszenves, azonban elég könnyelmü bajtársak voltak.

A lengyelben sok nemes póz van.

1914. szept. 6-án Lembergbe való előnyomulásunk közben, Krapka nevü, lakóitól elhagyatott kastély mellett pihentünk meg. A szobákban minden érintetlen, a zongorán a pohárban még friss a virág. A menekülők csak az ősök képeit vágták ki rámáikból — egy kivételével... Ez szemben az ajtóval, kemény tekintettel várta az oroszokat — Koszciuszko.

A rutén tisztek, akiket ismertem, jó katonák voltak. Szivesen nevezték magokat az elnyomott nép fiainak. Több rutén tisztiszolgám volt, egytől-egyig a hüség és ragaszkodás mintaképe.

Olasz nemzetiségü tiszttársaim élénk eszü, közvetlen modoru, vidám bajtársak voltak.

Ebben a népben sok katonai erény van, melyek egy Napoleon, Garibaldi, vagy Mussolini kezében igen nagy értéket képviselnek.

Ma bizonnyal nem történne meg, mint 28 év előtt, midőn Nápolyban egy királyszemle alkalmával a csapatok mögött tolongó néppel együtt ismételten a gyalogszakaszok sorai közé taszitottam. Mi több, vissza is sértetlenül kerültünk onnan.

A dalmát és szlovén nép, mint tapasztaltam, csak addig csinált jó arcot a németül beszélőnek, amig üzletről volt szó.

Igy nézett ki a házasságok és szerződések által naggyá lett Ausztria.

Nézzük a mi nemzetiségeinket.

A tótot, mint derék, jóinduulatu népet ismertem meg. Tiszttel, aki tótnak vallotta magát, csak egyetlen egyel jöttem össze.

(Folytatjuk.)

Február 19-én, vasárnap lesz a Svetits Szövetség teaestje

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Városszerte nagy érdeklődés előzi meg azt a rendkivül sikeresnek igérkező klub-teadélutánt, amelyet a Svetits Szövetség rendez február 19-én, vasárnap délután hat órai kezdettel az Angol Királynő kék és fehér termében.

A tea-délután megrendezésén már nagyban fáradozik a rendező bizottság s az előjelekből itélve egyike lesz a farsangi szezon legsikerültebb és legelőkelőbb mulatságainak.

A szinajai tanács

Az 1903-as belgrádi királygyilkosság után trónhoz jutott dinasztia második uralkodója, Karagyorgyevics Sándor két nap óta Szinajában tartózkodik, mint Carol oláh királynak vendége. A látogatás, belgrádi jelentés szerint „szigoruan családi jellegü". Talán ennek a családi jellegünek tüntető kidomborítása érdekében utazott Szinajába a szerb hadsereg vezérkari főnöke is, aki nek ilyenirányu tevékenységét támogatja minden jel szerint a néhány oláh katonai „előkelőség" is, aki már négy napja vária Szinajában a belgrádi vendégeket. A magyar közvélemény nem nyugtalanitják ezek a tanácskozások. Mi tudjuk, hogy az aggodalom, amely ezeket a tanácskozásokat összeverbuválja, nem egészen oktalan és a félelem, amely füti, éppenséggel nem alaptalan. Romániának és Jugoszláviának valóban érdemes sokat, nagyon sokat gondolkozni azon, miképpen is őrizzék meg a két állam mai határait.

A magyar közvélemény tudja, hogy a jugoszláv állam tizenhárom milliárdos költségvetési bevételének negyven százalékát tiz éve már hadikiadások fedezésére fordítják. Romániában e téren csak annyival szelidebb a helyzet, amennyi elsikkad ebből a negyven százalékból az oláh polgári és katonai igazgatás korrumpáltságán. Tisztában vagyunk azzal, hogy tömik az arzenálokat, épitik a betonfedezékeket, egymásután szaporitják a repülőgépek számát, most készül egy uj hid Románia és Jugoszlávia között a Dunán. A felvonulás stratégiáját szolgálja minden intézkedés. A komitácsik nagygyülése Szabadkán, a polgármesterek kongresszusa Zágrábban, a „telepités" politikája Zenta és Királyhalom környékén csakugy, mint az albán és bulgár határ mentén.

Tudjuk, látjuk, mindkét állam egy elkövetkező háboru ideges, nyugtalan félelmében él. Mi megértjük: nehéz dolog a rablott kincs megtartása. Sulyos probléma lesz az oláh impériumot még tiz évig fenntartani kincses Kolozsvár felett és még nehezebb lesz a Sumdija martalócait ugyanennyi ideig Bácskában tartani, mint „államfenntartó" elemeket.

Karagyorgyevics Sándor és Lupescu Helén törvénytelen férje tanácskozhatnak akármennyit Szinajában. A szaloniki front dicsősége régen elpárolgott már. A győzelem tönkretette és nyomorba sülyvitotta egész Európát. A békeszerződések Európája minden eresztékében recseg, ropog. A tábornokok mondhatnak akármit és hiába mutatnak a tömött arzenálokra, az igazság és Európa jobb, boldogabb jövendője mégis a mienk. A legyvert nedig csak gyülitsék, mi érezzük, hogy azzal fogjuk a balkániakat visszazavarni a Balkánra.

A PARASZTSÁG LEGNAGYOBB ELLENSÉGEI A KOMMUNISTÁK

Ehinség, gabonarekvirálás és véres parasztirtás folyik a szovjet paradicsomban

Érdekes szovjet rádió-hireket fogtak el Debrecenben — Két és félmillió ember menekül az éh halál elől — Hatszáz gazdát végezett ki legutóbb a statáriális biróság

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Az orosz szoviet moszkvai rádióállomása napról-napra a legvakmerőbb és leghazugabb propaganda előadásokkal árasztja el a világot arról, hogy milyen paradicsomi jóléthen élnek a szoviet alattvalói. Kedd estéken külön magyar nyelvü előadásokkal igyekeznek felvilágositani" a magyar munkásságot és parasztságot is. Ez a nagyarányu propaganda azonban nem sikerül mindig a legszerencsésebben. A szoviet előadók akaratlanul is elszólják magukat, s elárulják, hogy milyen sötét viszonyok uralkodnak a Szovjet-unió területén.

A moszkvai kommunista studió közvetitése a Sztalin szovjetdiktátor beszédéből

Pár nappal ezelőtt egy előkelő állásu debreceni uriembernek sikerült elfogni és lejegyezni egy német nyelvü előadást, amelyet a moszkvai kommunista studió közvetitett és amelyben Stalin szoviet diktátor egyik beszédét ismertette az előadó elvtárs.

Stalin „Munka a vidéken" cimü beszédében már a legelején megállapitja, hogy az utóbbi négy év alatt a szoviet a világon a legnagyobb mezőgazdasági üzemekkel rendelkezik és az ugynevezett Kolkoszok uj kulturát és munkát hoznak a földmivelésbe. Mégis beismeri a diktátor, hogy az államnak nagyon nehéz a terményeket beszerezni. Ezen a téren az eredmény sokkal kevesebb, mint amennyit az öt éves terv alapján eredetileg el akart érni. A termés pedig sokkal jobb volt, mint az előző évben.

Sztalin kesergése a kollektiv gazdálkodás csődjéről

A diktátor szinte panaszkodik, hogy a gyenge eredményt az okozta, hogy a Kolkoszoknak megengedték a szabad kereskedelmet. Emlék tagjai látva, hogy a szabad kereskedelemben sokkal többet kapnak terményeikért, mintha azokat az államnak adiák, mindent elkövetnek, hogy az államot becsapják és terményeiket eltitkolják. Természetes, — mondja tovább, — hogy a kulákok is mindent megtesznek, hogy az állam terménybeszerzését megnehezitsék.

Azt a célt tehát, hogy a földbirtok szocializálásával a munkástömegek ellátásán avitsanak, erre ujabb forrásokat nyissanak, nem tudták elérni. A szabadkereskedelmi árak sokkal magasabbak, mint az állami árak.

Mig egyes parasztok voltak és ezek foglalkoztak földmüveléssel, az állam megfelelő rendszabályokkal az árakat szabályozni tudta (rekvirálások, falvak, parasztok kiirtása és más hasonló „szociális" rendszabályok). Mióta a közös kommunista gazdálkodást életbe léptették, ez már sokkal nehezebben megy, mert dacára kommunista eszméknek, minden kolkosz tag és vezetőség is azt hiszi, hogy a gazdaság az ő magántulajdona és mivel szabadkereskedelmi árakon több hasznot érnek el, minden eltitkolható terményüket elvoniák az államtól, azt kárositják, maguknak pedig meg nem engedett hasznot szereznek. Ezentiek miatt ujabb rendszabályokhoz kell nyulni, mert erőtelies vezetés nélkül az egész kollektiv gazdálkodás tönkremegy és szétesik.

Nagy hiba az is, hogy a bolsevista vezető körökben nagyon sokan tulsokat vártak és várnak a kollektiv gazdálkodástól és az egyes gazdaságokat követelményeikkel tulterhelik, ami nagy elégedetlenségre szolgáltat okot, ez pedig melegágya az ellenforradalomnak. Be kell ismerni, hogy sajnos, az állapotok jelenleg olyanok a gazdaság terén, mint 1918-ban Németországban voltak, amikor a szociáldemokraták ezen a téren ott a vezetést kezükbe vették. Az elégedetlenség által szült ellenforradalmi kollektiv gazdaságokban mindég többen és többen vannak, akik a kommunista gazdálkodási (közös földmüvelési) rendszert óhajtják, de kommunisták nélkül.

A vörös hadsereg terrorja nem tudja megakadályozni az éhinség következtében a katasztrófát

Amikor Stalin igy beismeri a kommunista gazdálkodás csődjét, megdöbbentő vérengzésekről is érkeznek rádióhirek.

Ezek szerint január 19-én járt le Oroszországban a kötelező gabonaszállitás határideje. Az eredmény még a legsötétebb szovietreménykedést sem váltotta valóra. A földmivelők komoly szabotázsban voltak az egész Alsó-Volga mentén. A gabonát nem aratták le és ha igen, nem csépelték ki, rendes időben, hogy elmulasszák a beszolgáltatás határnapját és magas áron magukat adhassák el. Moszkvai jelentések szerint

ellenforradalmárok járják a vidéket és arra biztatják a gazdákat, hogy tagadják meg az engedelmességet a szovjetnek.

A hangulat a nép körében robbanásig elkeseredett. Az elkövetkező hónapok elé a legnagyobb aggodalommal tekintenek a moszkvai diktátorok, mert

az éhező földmivesek a legvégsőkre is el vannak szánva.

Ha sikerülni fog is a szovietnek a vörös hadsereg terroriával továbbra is elfojtani az elégületlenséget,

a katasztrófa akkor is elkerülhetetlen, mert Oroszország belsejében olyan éhinség van, hogy a gabona-exportra még gondolni sem lehet.

A dümping, amely alatt a világ gazdasága annyit szenvedett — és ami Magyarország gabonaértékesitését is annyira megnehezitette — ugy látszik, meg fog szünni. Novoszimbirszkben már nyiltan kitört a lázadás, melynek elfojtására Blücher tábornokot küldte ki a szoviet 20,000 emberrel. A szovjet hatóságok mindenütt a legvéresebb kegyetlenséggel igyekeznek elfojtani a megmozdulást. Igy a *kubáni kozákok területén 600 embert végeztek ki rögtönitélő biróság itélete alapján.* Padlovszki község egész lakosságát, mintegy 1200 családot, Szibériába számüzték, mert nem szolgáltatták be gabonájukat. A környéken az összes kozák községek ultimátumot kaptak, hogyha nem szolgáltatják a gabonát, ők is ugy járnak, mint Padlovszki lakosai. Minthogy 50.000 család van, amely nem tett eleget a gabona beszolgáltató kötelezettségnek. Az elégületlenség nőttön-nő és *csak napok kérdése, hogy nyiltan kitör az egész kozák területen a felkelés.* A zavarokhoz járul még az is, hogy a szovjet hatóságok a városokban uj emberkinzó-rendszert találtak ki. A városok minden lakosának be kell bizonyitania, hogy a kommunista párt tagja. Ha nem, akkor azonnali hatállyal el kell hagynia munkahelyét és megvonják tőle az élelmiszerjegyeket, ami viszont egyértelmü az éhhalállal. A városokból valóságos népvándorlás indult meg az ország belseje felé; mintegy 2 és fél millió ember menekül az éhenhalás elől, mindene hátrahagyásával. A hatalmas tömegnek legnagyobb része azokból az emberekből és hozzátartozóikból áll, akiktől a szoviet megvonta a polgárjogot és kerülő utakon mégis feltudták vétetni magukat különböző munkahelyeken.

Ideig óráig lehet csak fékentartani az elégedetlenséget

Fentiekből látszik, hogy Szovjet-Oroszországban sem fenékig tejfel az élet és a kommunista vezetők is örökös rettegésben élnek, félnek az ellenforradalomtól, mert látják, hogy a kizsákmányolt és kiuzsorázott embertömegek megunták a kommunista jólétet, ahol munkájuk gyümölcsét nem élvezhetik, csak tengetik életüket, mely egy percre sincs biztonságban, egyik napról a másikra. A legkegyetlenebb terror még ideig-óráig féken tartja az elégedetlen tömegeket, melyek epedve várják a kommunista mennyország megszünését és a nyugodt, kizsákmányolás mentes életet.

Lakása ? kiadó ?

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni, 10 szó 50 fillér, hirdetés feladási helye: Kossuth-utca 3.,

A reánknehezedő sulyos válságból

vitéz

GÖMBÖS GYULA

nemzeti munkaprogramja vezet ki.

Ezt a programot egy évtized óta szolgálja tántorithatatlan hüséggel

a vidék

legnagyobb és legelterjedtebb

napilapja a

DEBRECZENI UJSÁG

HAJDUFÖLD

A nemzeti munkaprogram sikerének érdekében össze kell fognia minden becsületes magyarnak.

Debrecenben a nacionalista társadalomnak a Debreceni Ujság—Hajdufőld táborában a helye.

Fizessen elő, szerezzen uj előfizetőt

a nagy nemzeti célokért becsületes eszközökkel, friss hirszolgálattal, önzetlenül küzdő sajtóorgánumnak !

Havi előfizetési dija 2·40 pengő, negyedévre 7 pengő.

Kiadóhivatal : Kossuth-utca 3. szám. Telefon 21--41.

A debreceni Al Capone titokzatos kölcsöntárgyalásokat folytat a szociáldemokrata párt egyik vezetőjével

Mi az a szaz százalékos fedezet, amelyre egy uzsorás 3.000 pengőt folyósit Vági elvtársnak – Tovább mélyül a szociáldemokrata párt válsága – A szocialista gondolkozásu iparosok az ipartestületben bizalmatlansági indítványt nyujtanak be Vági ellen

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A debreceni munkásmozgalom marnei csatája volt az az összvezetőségi értekezlet, amelyen látszólag betörte a frontot az az ellenzéki irányzat amely hetek óta hevesen kifogásolta egyes szociáldemokrata pártvezetők gazdálkodását. Azóta a központi pártvezetőség is kénytelen volt utjára engedni Holló Jánost és lemondatni Vági Istvánt. A szanálás pillanatnyilag 3000 pengőbe került, mert Holló Jánosnak azt a 3000 pengőt adták utravalóul, amivel a Népszavának tartozik.

A Munkásbankot jómódu vezérek tették tönkre

Az utolsó összvezetőségi értekezlet hullámai még ezek után sem csitultak el. Egyik hetilap szóról-szóra leközölte az ülés lefolyását, ami már magában is *rémületet keltett a pártban*, mert hiszen kétségtelen, hogy az utóbbi időben nem lehet megőrizni a titkokat. A bizalmas megbeszélésekről és a legtitkosabb tanácskozásokról jelennek meg cikkek a napisajtóban. Az Oppositió közlése szerint az összvezetőségi értekezleten Sterbinszky László nyomdász és Vági István felszólalása körül robbant ki legélesebben az ellentét.

„Ne egyenek háromfogásos ebédet

Sterbinszky ugyanis azt hangoztatta, hogy a Munkásbankot azok tették tönkre, akik jó anyagi viszonyok között élnek. Holló 400 pengős havi fizetés mellett 1200, Vági István pegid 3000 pengővel tartozik.

— Azok, akik elvették a munkások keservesen keresett fillérjeit — mondotta Vági Istvánra mutatva —, ne lakjanak háromszobás fürdőszobás lakásokban, ne egyenek háromfogásos ebédet, hanem huzzák össze magukat. Egyenek száraz kenyeret mindaddig, amig a munkások pénzét vissza nem fizetik.

Kedélyeskednek az elvtársak

Vági István erre azzal válaszolt, hogy Sterbinszky őt ne utasitsa egy szobás lakásba és száraz kenyérre.

— Hazudik! — kiáltotta Sterbinszky. — Sohasem voltam Rimaszombatban.

Lada Ferenc épitőmunkás ezután felszólitotta Hollót, hogy miután elvesztette lába alól az erkölcsi talajt, hagyja el a helyét.

Molnár Imre, a vasas pártszervezet elnöke előadta, hogy Holló a munkásság érdekeit nem tudja az OTI-ban kellő sullyal képviselni, mert mindent elkövet, hogy a lányát ujra elhelyezhesse az OTI-nál.

— Hazudik! — rikoltotta Holló. — Maga dobatta ki a lányomat az OTI-tól.

— Hazudik maga! — torkolta le Molnár.

Mindössze 254 tagja van a debreceni szocialista pártnak

Különösen érdekes volt Gábor Katónak, a Munkásbank legnagyobb károsultjának felszólalása. Azt hangoztatta, hogy ahelyett, hogy a pénzét visszafizetnék azt kutatják, hogy kivitte őt ügyvédhez. Azért, mert a bank ellen feljelentést tett, szocialistának érzi magát. Holló és Vági magatartása, üres igérgetései kényszeritették őt és családját erre a lépésre.

— Minden szava hazugság! — kiáltotta Vági.

— Hazudik maga! — replikázott élesen Gábor Kató.

A Munkásbank ügyének tárgyalásán kivül mély megdöbbenést keltett az a bejelentés, hogy *a debreceni pártszervezetnek mindössze 254 fizető tagja van, mig 1931 őszén 2000 volt.* Ezt ugyan részben a gazdasági viszonyok okozták, azonban a taglétszám csökkenéséhez nagyban hozzájárult az a körülmény, hogy még a fizetőképes tagok is visszavonultak a pártélettől, mert ő kulturember és neki igényei vannak. Sterbinszky, — mondotta Vági, — különben is hallgasson, mert bundát és brilliáns gyürüt lopott Rimaszombatban.

Nagyméretü télivásár
férfi és fiuruhákból, télikabátokból és bundákból
Kizárólag készpénzért és „Takarékosság" könyvecskére.
mélyen leszállitott áron.
MAGYAR RUHAIPAR
Arany Bika épület.

látták az egyes vezérek lelkiismeretlen gazdálkodását.

Elégedetlenség az uj vezérek személye miatt

Holló János távozásával korántsem intéződött el az a válság, amely ilyen heves ellentétekben robbant ki. Az ugynevezett elnöki bizottság hivatalbalépése egyáltalán nem keltett megnyugvást a munkásság körében. Egyfelől azt hangoztatják, hogy ennek az elnöki bizottságnak olyan tagjai is vannak, akik mindenben részesei a Holló rezsim gazdálkodásának. Éveken keresztül tudták, látták, mi folyik a pártban, még sem emeltek szót ez ellen. Gombosi Zoltán maga is jó időn keresztül tagja volt az ugynevezett végrehajtó bizottságnak, amelynek felelőssége kétségtelenül megállapitható. Sokan kifogásolják Váradi Alfréd Ábrahám elnöki bizottsági megbizatását is és nyiltan emlegetik, hogy Gombosi, valamint Váradi irányitó szerepe tulajdonképen egy nem kivánatos irányzat megujulását jelenti. Mindezenfelül azt is, hogy *a munkásság vezetése ismét zsidó kezekbe került.* Az elnöki bizottság öt tagja közül kettő izraelita, holott vannak elvhü szociáldemokrata munkások, akik bár keresztyének, de sokkal alkalmasabbak a vezető szerepre, mint Gombosi és Váradi.

Al Capone rejtelmes tárgyalásai

A legnagyobb kifogás azonban az, hogy Holló János eltávolitásával az alapvető kérdés, a Munkásbank ügye még nem oldódott meg. Ez a probléma még mindig forr, zajlik, sőt a legujabb hireink szerint uj fordulathoz érkezett. Vági István ipartestületi elnök *rejtelmes tárgyaldsokat kezdett azzal a hirhedt férfiuval, akit a debreceni Al Caponenak kereszteltek el.* Egy háromezer pengős kölcsön felvételéről folynak ezek a tárgyalások, azonban Al Capone kijelentette, hogy csak száz százalékos fedezetre hajlandó pénzt adni Vági Istvánnak.

Vági elvtárs pedig aligha rendelkezik ilyen fedezettel és több munkás már aggódni kezdett, hogy milyen fedezetet fognak találni. Hogy mi lehet ez a fedezet, azt sejteni véljük abból a kijelentésből, amit a munkásmozgalom egyik régi vezetőalakja tett Holló János előtt, akinek a következőket mondotta:

— Holló ur! Figyelmeztetem magát, hogy *Vági István Al Caponeval tárgyal valami háromezer pengős kölcsönről.* Nem tudom, mi lesz a fedezet, de a Munkás Otthon házára jól vigyázzanak, mert ott már én is részvényes vagyok és nem fogok irgalmat ismerni, ha valami baj történik a házzal.

Hiteles tanuk szerint Holló János sápadtan, vonagló arccal hallgatta ezt a figyelmeztetést.

Egy feltünő nyilatkozat

Az egyik szociáldemokrata vezető, akihez a Debreceni Ujság—Hajdufőld ebben az ügyben kérdést intézett, a következőket mondotta:

— Husz éve vagyok tagja a pártnak s bizony ma csak összefacsarodott szivvel tudok rá gondolni, hogy hova jutottunk. Nem tudom mi igaz ezeknek a kölcsöntárgyalásoknak hiréből, de szerintem már maga az is szomoru, hogy az egykor hatalmas munkásmozgalom vezetői szóba ereszkednek olyan emberrel, akinek kétes üzletei városszerte közismertek s aki ellen ilyen üzletek miatt jelenleg bünvádi eljárás is van folyamatban. Akár igaz ez a hir, akár nem, annyi kétségtelen, hogy a pártnak tovább kell folytatni a seprést, mert sainos már is ott áll, hogy mihamar nem lesz kit és mit seperni. Hiszen a legiobb embereit seperte ki belőle az a felháborodás, amely a Munkásbank ügyeit kisérte. Akármit mondanak is a kompromittált vezetők, a munkásoknak nem a pénzük, az elveszett pénzük fáj legjobban, hanem az, hogy ilyen keservesen csalódtak azokban, akiknek vakon hittek.

Bizalmatlansági inditvány Vági ellen

A tisztulási folyamat megindult az Ipartestületben is, ahol az iparosok egyik tekintélyes csoportja szerdán ismét értekezletet tartott és elhatározta, hogy *bizalmatlansági inditványt nyujt be Vági ellen.* Az egész ügyben az a legérdekesebb, hogy bizalmatlansági inditvány mögött nem a polgári gondolkodásu iparosok állanak, hanem tulnyomó részt olvanok vezetik az akciót, akik régebben Vági táborába és elvbarátai közé tartoztak. Ezek az emberek azt hangoztatják, hogy a szociáldemokrata pártnak most már az Ipartestület éléről is vissza kell hivni Vági Istvánt, mert a történtek után az Ipartestület elnöki székében sem sokat használhat a pártnak.

GRAND HOTEL
IMPERIAL
nagyszálloda
BUDAPEST,
1 perc a Keleti pályaudvartól.
Rendkivül olcsó téli idényárak:
Teljes pensió: szoba, napi 3-szori étlapszerinti étkezéssel, fütéssel és borravalóval heti P 50.—
1 ágyas szoba fütéssel és borravalóval heti P 30.—
2 ágyas szoba fütéssel és borravalóval heti P 45.—
Átutazóknak is rendkivül mérsékelt árak.

A latin amerikai államok is takarékoskodnak

A világválság érezteti hatását, ha különböző fokon is, Dél- és Középamerika államaiban is. A világválság nyomán járó jelenségek közül legáltalánosabb valamennyiében ez államoknak az állami pénzügyek terén bevezetett takarékoskodás, igy különösen a köztisztviselők fizetésének csökkentése, a munkanélküliség leküzdése céljából meginditott közmunkák részleges, vagy teljes szüneteltetése, valamint a nélkülözhető állami hivatalok megszüntetése. Nagyon sok államban uj adók bevezetésével próbálkoztak az állami pénzügyeken segiteni, igy például Argentina egész történelme folyamán most első izben rótt ki jövedelmi adót. Majdnem az összes államok versenyre keltek uj vámfalak emelése terén, illetőleg a meglévő vámtételek sulyosabbá tételében.

Évente az iskolán kivüli tanfolyamokon közel félezer analfabéta tanulja meg Debrecenben az irás—olvasás mesterségét

Nyolc év alatt több mint ötezerrel csökkent az analfabéták száma — Az iskolánkivüli népmüvelésügyi bizottság eredményes kultur-missziója

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A kultura fejlesztésére hivatott intézmények között egyik legelső helyen áll ma a néhány évvel ezelőtt létesitett ugynevezett iskolánkivüli népmivelésügyi bizottság, amely az iskolától teljesen függetlenül folytatja a maga áldásos és kulturális szempontból rendkivül nagyértékü és nagyjelentőségü munkálkodását. Ennek az a célja, hogy az életben szükséges ismereteket azokkal is elsajátittassa, akik különböző körülmények miatt nem tudták magukat iskolázni s csak felnőtt korukban érezték ennek nagy hiányát. Különösen nagyjelentőségü az iskolánkivüli népmüvelési bizottság munkája az analfabetizmus megszüntetése érdekében.

Az analfabéta tanfolyamok

Debrecenben és a közeli környéken mintegy százhegyvenezer lakos közül hét-nyolc évvel ezelőtt még jóval felül volt az irni-olvasni nemtudók száma a tizezren. A tanyán lakó gazdálkodóknak akkor még nem állott rendelkezésére a tanyai iskola s inkább nem iratta be a gyermekét, akinek kilométereket kellett volna naponta megtennie, amig a tanyáról az iskolába ér. Hagyta, hogy maradjon analfabéta, azzal a könnyü indokolással, hogy ha az apja nem tud irni és olvasni, miért tudjon a fia. Anélkül is megélhet. Lassanként azonban, amikor a tanyai iskolák mindinkább elszaporodtak, megváltozott a helyzet. A kötelező iskoláztatási törvény is megjelent és ettől kezdve a maradi szülők kezdték szégyelni magukat a gyermek előtt, aki el tudta olvasni az ujságot, mig ők még azt is fordítva tartották a kezükben. Az iskolába nem iratkozhattak be, hogy ott üljenek a szük padokban hatéves gyermekeik mellett és a betüvetés nehéz mesterségét tanulják. Ezeknek az embereknek a segitségére sietett az iskolánkivüli népmüvelési bizottság.

Nem szégyen a tudás-vágy

A bizottság, amelynek debreceni titkára dr. Balla Ernő, munkatársaival egyetértve, a legnagyobb agilitással buzgólkodott ugynevezett analfabéta tanfolyamok létesitése érdekében. Belekapcsolódott ebbe az akcióba maga, a város vezetősége is és ettől kezdve a városban és a tanyákon évről-évre egyre jobban benépesültek az analfabéta-tanfolyamok. Eleinte szégyenkezve jelentkeztek a felhivásokra az öreg emberek, kérges kezü földmüvesek, pápaszemes öreg nénikék. De amikor már a fáradhatatlan szorgalmu és hivatása magaslatán álló tanitósereg munkája révén le tudták irni a nevüket, akkor már felodódott minden szégyenkezés és az öregek egymással versenyezve tanultak a hetenként kétszer vagy néha háromszor is ismétlődő tanfolyami órákon. Hat hét elteltével már együtt olvasták a hosszu téli estéken a gyermekekkel az ujságot vagy a kalendáriumot.

Negyvenen egy „osztályban"

A Debreceni Ujság—Hajdufőld munkatársa egy analfabéta-tanfolyami vizsga alkalmával jelen volt a tanteremben, ahol a vizsga folyt. Közel negyven meglett koru férfi és asszony hajlik az irka fölé s a tanitónő lassan diktálja, hogy mit irjanak. Van közöttük egy őszhaju, reszkető kezü öreg ember. Valósággal aggastyán. De, amint a tanfolyamvezető később elmondotta, az egész „osztályban" az volt a legszorgalmasabb. Ennek az volt az oka, hogy az öregnek nem volt senkije, semmit sem tudott a világ folyásáról, mert ujságot nem olvashatott. Most azután inkább megtanult irni-olvasni, hogy ő is beleszólhasson, ha vasárnaponként összeülnek a szomszédok — politizálni.

Vizsgáznak az öregek

Érdekes egy ilyen vizsga lefolyása. Az öreg tanulók — akárcsak mi az évzáró vizsgákon —, bizonyos szorongó érzésekkel várják a feladatot: vajjon megtudják-e oldani? Megvan ugyan az önbizalom és az akart, de sokszor egy-egy előkelő városi ur jelenléte befolyásolja őket. Mikor azután megkapják a szöveget, elfelejtenek mindent, csak azt tudják, hogy nekik irni kell, mert nem akarnak többé analfabéták lenni. Az irás után jön az olvasás. Egyelőre természetesen csak nyomtatott szöveg. Nem megy éppen folyékonyan, de azért ritkán téveszti el egy is közülük az o-betüt az e-vel. És ha megtörténik, nyomban ki is igazitja, mert már érzi, hogy itt valami hiba van. Nem volt még Debrecenben analfabéta-tanfolyam, amelyen csak egy is megbukott volna. Van közöttük gyengébb-erősebb, de mindegyik ismeri már a betüvetés és olvasás mesterségét. A vizsga után szabályszerü bizonyitványt kapnak.

A tanfolyamok kulturális hatása

Nagy előnye az ilyen analfabéta tanfolyamnak az is, hogy az onnan kikerülők környezetükben, ismerőseik körében intenziv propagandát folytatnak az irás-olvasás tanulása érdekében. Ebből a szempontból erős munkatársai ők a bizottságnak és azoknak a hatóságoknak, melyeknek egyik hivatása az analfabetizmus megszüntetése. Alig nyolc esztendő alatt az iskolánkivüli népmüvelésügyi bizottság fáradhatatlan munkája, áldásos kulturmissziója révén elértük azt, hogy az 1930-ik évi népszámlálás adatai szerint már alig háromezer Debrecenben és a környékén az analfabéták száma. Legutóbb a november és decemberi záróvizsgák alkalmával is sok száz olyan férfi és nő került ki a tanfolyamról az irás-olvasás birtokában, akiknek azelőtt sejtelmük sem volt még arról sem, hogyan kell leirni azt, hogy: ur, ir... Szép és áldásos munka, amely a magasabb körök részéről is a legteljesebb elismerést és pártfogást, támogatást érdemli meg.

Elveszett
kedvenc tárgya?
Meg lesz, ha Debreceni Ujságban hirdeti.

Magyar szemmel a skótok fővárosában

Amig az ember eljut odáig - Hogyan lehet valuta nélkül öt országon keresztül utazni Egy debreceni ujságiró megfigyelései a nagyvilágban

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Szinhely: Edinburgh. Idő: 1933 január hó eleje.

Mielőtt azonban megkezdeném az emlékezetem vásznára felvett film lepergetését, egy előjátékkal szeretnék világosságot deriteni arra a körülményre hogy hogyan lehetett 1933-ban, valutatilalom és határzárok idején erre az utra vállalkozni.

Amig egy ember eljut odáig . . .

Hát nem volt könnyü dolog. A Student Christian Movement négyévenként rendezett nemzetközi konferenciáiára ötven nemzet volt hivatalos és a magyar delegátusok leendő csoportiának — ketten voltunk — kötelessége volt készülődni az utazásra, hogy a magyar diákság képviselve legyen a világ keresztyén diákságának nagyjelentőségü lelki és szellemi olimpiászán. Magyar pénzben már együtt volt a szükséges összeg, ellenben valutát csak 50—50 pengő értékben szolgáltatott ki a Kereskedelmi Bank valutapénztára. Két eshetőség között kellett választanunk: vagy megváltjuk a teljes menetjegyet, jövet-menet magyar pengőért és akkor elesünk az Angliában nyujtott kedvezménytől, vagy csak Doverig és vissza váltjuk meg a jegyet és akkor 50—50 pengőt takaritunk meg, de az is megeshet velünk hogy a font valuta még az odautazásra sem lesz elég és akkor félutban rekedünk meg valahol Angliában. Háromnapos utazásnál nagyon sok előre nem látott elkerülhetetlen kiadásra kényszerül az ember. Mi pedig ugy indultunk, hogy minden váratlan kiadás katasztrófával fog járni, mert akkor hozzá kell nyulni a fonthoz. Szerencsére erre nem került sor és elgondolásaink szerint sikerült az utat megtenni.

Három nap alatt öt ország határán mentünk keresztül. Mindenütt a legszigorubb valuta és vámvizsgálat. Az európai országok határai a kinai falnál magasabb válaszfalakat huztak egymás közé, minden ország a saját bőrén, gazdasági életének válságán, munkanélküliek milliőin tapasztalhatja, hogy milyen eredménnyel.

A határszéli állomások kellemetlen benyomásait azonban elfeledtette a gyorsan változó vidékek szépsége. A Duna, Inn, majd a Rajna völgye után Aachenben találtunk egy napi pihenőt, azután tovább robogtunk Belgium kulturált vidékén. Ostendeban hajóra szálltunk.

Tengeri betegség, meg a debreceni gyomor

Néhány órás tengeri utról volt csupán szó, de azért mindenki nyugtalanul birkózott a gondolattal: hátha tengeri beteg leszek? Ugy látszik, mindenki el volt látva jó tanáccsal. Vajon kinek lesz igaza? Egy osztrák fiatalember gyalogló versenyt rendezett a hajó fedélzetén és nem állt egy pillanatig sem. Hiába volt azonban a nagy igyekezet, mert egyszer láttuk, amint a korlát felé hajolva táplálta a halakat. Egy belga ur a hidegre ült és feltürt gallérral állta a fagyos tengeri szél rohamait. Hiába. Ő is követte a fiatalember példáját. Egyesek aludni próbáltak, de ez senki használt. Szerencsére oda volt készitve a szükséges edény. Jó magam debreceni voltom miatt különös figyelemben részesültem az utitársaim részéről, de azok elfeledtették, hogy én tanyára is szoktam járni, mégpedig 30 kilométerre, ami testvérek között is felér egy ilyen tengeri uttal. Szó ami szó, a tengeri betegségnek még az árnyéka sem izgatta fel jó közérzetemet. Igaz, hogy sonkás szendviccsel, vajas kenyérrel és teával kenyereztem le előzőleg a gyomromat, ami szintén használt valamit.

Végre Edinburghba is megérkeztünk. Csak annyit tudtunk róla, hogy közel félmillió lakosa van és Skótország fővárosa, ami körülbelül annyit jelent ma, mintha Debrecenről, mint a Tiszántul fővárosáról emlékezünk meg. Annál jobban tudtuk azonban azt, hogy a világ egyik leghiresebb és legnagyobb hatásu utiraiza Alban Stolz: Spanisches für die gebildete Welt cimü könyve is ugy iródott, hogy az iróia mindössze három hetet töltött Spanyolországban, előzetes tanulmányokat nem végzett és spanyolul egy szót sem tudott. Hogyne bátoritott volna ez bennünket, amikor mi a nyelv terén nem voltunk analfabéták.

Edinburg és Debrecen

Ha fentebb elejtettem azt a megjegyzést, hogy angol viszonylatban azt jelenti Edinburgh, mint magyar vonatkozásban Debrecen, kézenfekvőnek látszik ezt az állitást bővebben is alátámasztani, mert igy sokkal közelebb kerül a két város egymáshoz, legalább is a tanasztalatok felhasználása terén.

A nyolcmilliós London mellett, a félmilliós Edinburgh körülbelül azzal a jelentőséggel bir, mint a milliós Budapest mellett a százharmincezres Debrecen. Az arányok különbözőbb és néhány téren olyan jelentőségeket is jelentenek, amelyek Debrecenben nincsenek meg, de az élet alanyvető nagy mozdulataiban sok hasonlóság van a két város között. A magyar Genf, vagy kálvinista Róma elnevezésnek megfelelően az a skót ember modern Athénnek nevezi Edinburghot. Egyetemei könyvtárai, szellemi élete külsőleg jobban megőrizték a tradiciókat, mint Debrecen, amely a legutóbbi évtizedekben épittetett uj hajlékokat és vett erősebb lendületet. Edinburghnak a nemzeti királyok székelése adja meg a történelmi büszkeséget. Debrecen Kossuth Lajos és az 1849-i országgyülés emlékét őrzi.

A lokálpatriotizmus itt sem hiányzik. A skót ember szerint Edinburgh a világ közepe és a Prince Street a világ legszebb főutcája. Mint minden szólás-mondásban, ebben is van valami igazság.

(kd)

(Következő vasárnapi cikkünkben **Negyven nemzet diáksága Edinburghban.**)

Az idén ünnepli a Tóth Gyula vaskereskedő cég fennállásának hetvenöt éves jubileumát

Aranyérmek és diszoklevelek tömege az alapitástól a mai időkig

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Debrecen egyik legrégibb nagykereskedése, amely ma a Tóth Gyula nevet viseli a cégtábláján, ebben az évben érkezett el fennállásának hetvenötödik esztendejéhez. A nagy vaskereskedelmi céget még 1858-ban alapitotta Debrecen egyik köztiszteletben álló vezéregyénisége, Csöglei Tóth Lajos s az alapitás legelső éveiben már országosan ismert volt a debreceni „Tóth Lajos és Társa" cég, amely az egész Tiszántul szükségletét látta el, sőt messze külföldről is kapott rendeléseket. Csöglei Tóth Lajos halála után testvére, Tóth Gyula vette át az üzletet s a cég ma is az ő nevén áll. Az 1914-ben bekövetkezett halála után a veje, Györfi Aladár, majd Schlachta János vette át az üzletet, aki Hajdunánásról jött Debrecenbe. Vezetése alatt a nagykereskedés a modern viszonyoknak megfelelően, hatalmas arányokban fejlődött és egyik legkeresettebb cége volt Debrecennek. 1931-ben halt meg Schlachta János és ettől kezdve mind a mai napig fia, Schlachta Sándor az üzlet tulajdonosa, aki elődjeihez méltóan fejleszti és emeli a régi cég nivóját.

Schlachta Sándor minden irányban kiterjesztette az üzletet, amely ma már olyan gazdag és választékos raktárral rendelkezik, amilyennel kevés hasonló nagykereskedés rendelkezik. A legpontosabb kiszolgálás és a legszolidabb árak: ez az üzlet mai jelszava, amely tömegesen vonzza a vásárló közönséget és nem hiába . . . A drótszegtől a legmodernebb folytonégő kályháig minden elképzelhető vas és acélnemű megtalálható a dusan felszerelt raktárban. Szerszámok, épitési anyagok, kerékpárok, korcsolyák, és a mai fejlett technika legkülönbözőbb szenzációi kinálják magukat a nagyközönségnek.

A Tóth Gyula cég kirakatainak már csak a megtekintése is külön élményt jelent a szépet és modernet kedvelő embereknek. Ez nem is csoda, hiszen ezeknek a kirakatoknak valósággal története van. Még 1923-ban történt, hogy Öry Zoltán nagyszabásu országos kirakatversenyt rendezett Budapesten, amelyen a Tóth Gyula cégnek Erdélyi Ferenc László üzletvezető által készitett kirakata nyerte meg az első dijat. Ettől kezdve a minden évben rendezett kirakatversenyeken a legelső helyeken állott. 1927-ben Budapesten a nemzetközi vásárral kapcsolatban szintén rendeztek kirakatversenyt s ekkir oklevéllel és aranyéremmel tüntették ki a debreceni Tóth Gyula céget, amely a következő években rendezett kirakatversenyek alkalmával is mindig az első dijat nyerte. De ezektől eltekintve a csak alkalmilag készitett kirakatok is mindenkor versenyképesek. Jelelemző erre a most is látható gyönyörü, kitünő izléssel berendezett kirakat-csoport, amely nemcsak az ott felhalmazott tárgyak hasznosságát tünteti fel, hanem esztétikai szempontból is kifogástalanok.

Mint a Debreceni Ujság—Hajdutöld munkatársa értesült, az érdemekben gazdag multra visszatekintő cég az idén, májusban — fennállásának hetvenötödik esztendeje alkalmával — külön meglepetést tartogat a közönség számára, erről azonban még egyelőre nem áll módunkban közelebbi részleteket közölni.

A hercegprimás is támogatja a debreceni kereskedők akcióját a vasárnapi teljes munkaszünet törvénybeiktatására

Megemlékeztunk már arról, hogy a fűszer- és élelmiszerkereskedők részéről mozgalom indult meg a vasárnapi teljes munkaszünet törvénybeiktatása érdekében. Alkalmazottak és főnökök egy fronton küzdenek ennek az emberi jognak a kivivása érdekében. A debreceni érdekeltségek névszerinti szavazást rendeztek s a szavazást közigazgatási uton ellenőriztették. A szavazás azzal a meglepő eredménnyel járt, hogy az érdekelteknek nyolcvanegy százaléka kivánja a teljes vasárnapi munkaszünetet, tehát mindössze 16 százalék azoknak a száma, akik részben nem vettek részt a szavazásban, részben pedig tulzott konzervatívizmusból nem mertek a vasárnapi munkaszünet érdekében állást foglalni.

A rendkivül alaposan megszervezett mozgalom élén Kontsek László nagykereskedő áll, aki energikusan és nagy körültekintéssel végzi a szervezés munkáját. Valóságos szervező irodát tart fenn, ahová összefutnak az ügy, immár vastag aktacsomaggá nőtt iratai. Legutóbb a miniszteriummal tárgyalt, ahol nagy megértéssel fogadták a debreceni érdekeltség életrevaló tervét s az ügy sürgős letárgyalását helyezték kilátásba. Igen érdekes az a levél, amelyet Serédi Jusztinián, Magyarország biboros-hercegprimása intézett Kontsek Lászlóhoz. A hercegprimás meleghangu levélben biztositja a debreceni érdekeltséget arról, hogy az akciót magáéva teszi s felkarolja, mert abban nagy szociális és erkölcsi érdeket lát. Igen örvendetes körülmény, hogy a jól szervezett mozgalom Magyarország legelső szellemi és társadalmi vezetőit tudja céljai mellé sorompóba állitani, ami bizonyos fokig már eleve garancia arra, hogy a nagy lendülettel megindított mozgalom most már hamarosan célhoz ér. A jelek szerint már csak egy-két hónap kérdése, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat elkészül, ami annál könnyebben megy, mivel a debreceni szervezőbizottság ugyszólván kész javaslatot küldött fel a miniszteriumban, ahol azt már csak jogi formába kell önteni. Debrecen füszerkereskedői körében nagy várakozással figyelik a mozgalom egyre biztatóbb kibontakozását.

Külföldi koksz, **Gabányi** cégnél
koksz-brikett, mindenféle elsőrendü hazai szenek és tüzifa legolcsóbb árban:
Debrecen legrégibb széntelepén kapható.
Cégtulajdonos: LÁNG MIKLÓS, CSAPÓ U. 28. Telefon: 24—49.

Harmincezer szegénységi bizonyitványt állitottak ki a mult évben Debrecenben

A gazdasági válság nyomai Debrecen közigazgatási statisztikájában

A város közigazgatási hatósága most állította össze a mult évi működéséről szóló kimutatást, amely nemcsak ennek az ügyosztálynak tevékenységéről nyujt érdekes képet, de bevilágit azokba a sokszor meglepő változásokba, amelyeken a debreceni élet ment keresztül a gazdasági viszonyok romlása folytán.

Hetvenezer ügydarab

A statisztikai adatokból mindenekelőtt az tünik ki, hogy egy év alatt összesen 68.228 ügydarabot intézett el, azonban az ügyforgalom az előző évihez képest apadt. Ennek oka, hogy a kormány több rendeletet adott ki a közigazgatás egyszerüsitéséről és ezek a rendelkezések, — ugy látszik—, be is váltak a gyakorlatban

A gazdasági válság furcsaságai

Általában a közigazgatás minden ága megérezte a gazdasági viszonyok romlását. Érdekes, hogy ez még olyan csekélységekben is megnyilvánul, mint az erdei és legeltetési kihágások 15 százalékos szaporodása. Az emberek jobban rá vannak utalva, hogy a tilosba vigyék a jószágot. Csökkentek a kontárkodások, de nem azért, mintha nem lenne elég kontár, hanem, mert nincs hol kontárkodni. Nincs munka. Megszaporodtak viszont a tejhamisitások, mert azt a kevés tejet sokan szeretik felvizezni, hogy több legyen a bevétel belőle. Ugyanekkor azonban kevesebbet mulasztottak az iparostanoncok, aminek oka abban keresendő, hogy a műhelyekben kevesebb lett a munka. A mesterek már nem tiltják el a tanonctól, hogy iskolába menjen, sőt egyenesen küldik a ráérő gyereket, nehogy büntetést kelljen fizetni miatta.

Kevesebb lett a zárórakihágás is, aminek roppant egyszerü a magyarázata. Záróráig sincs vendég, nemhogy záróra után.

Összevissza 5828 kihágási itéletet hoztak egy esztendő alatt, ami még mindig igen tekintélyes szám.

Rengeteg ember kér szegénységi bizonyitványt

Annál inkább megszaporodott a hatóság munkája a bizonyitványok kiállitása körül. Egyre többen es többen kértek szegénységi bizonyitványt, egyre számosabban vették igénybe az ingyen gyógyszer-rendeléseket, a közjótékonysági egyesületek kedvezményeit, ugy, hogy összesen 29.245 hatósági bizonyitványt kellett kiadni.

A viszonyok romlását mutatja az is, hogy egyetlen esztendő alatt 700 gyermeket kellett elhagyottá nyilvánitani Debrecenben.

Négyszázezer kézbesités

Külön fejezetet szentel Vass Károly tb. főjegyző jelentése a város által kézbesitéseknek. Horribilis szám jelzi a kézbesitők munkáját, amennyiben 409.000 ügydarabot kellett kézbesiteni egyetlen esztendő alatt. A szaporodás az előbbi évhez képest 57.00. Ennek oka is a gazdasági helyzet, amennyiben — ezt már nem a jelentés mondja —, nyilván az adóintések, fizetési meghagyások okozták a szaporulatot.

A közegészségügy

A közegészségügyi csoportnak is hatalmas munkája volt, amennyiben 7560 esetben kellett közigazgatási uton behajtani a kórházi gyógyköltségeket.

A kórházba utalt esetek 57 százaléka volt rendes betegség, ellenben megdöbbentően nagy a nemi betegségek száma, amely elérte a 20 százalékot. Aránylag sok az őrült is, amennyiben a betegek 7 százalékát kellett elmegyógyintézetbe utalni.

Végezetül van egy vigasztaló adat is. A vágóhidon még soha sem vágtak le annyi állatot, mint ebben az esztendőben. Összesen 84.952 állat került levágásra s bár ez a nagy szám nem a belső fogyasztásnak köszönhető, mégis megnyugtató, hogy legalább az export tevékenység élénk volt. Párisba 24.722 juhot vittek ki levágott állapotban Debrecenből. A jóféle debreceni kolbász és paprikásszalonna pedig még mindig nem vesztette el hirnevét, mert ebből a két cikkből több, mint 400.000 kilót küldöttek szét postacsomagokban a debreceni lakosok.

Sorozatos Jamboree-előadások

Kocsis László Jamboree főtitkár előadása a Déri muzeumben

Több izben beszámoltunk már arról, hogy a IX. cserkészkerület vezetősége, tekintettel a Jamboree iránt való érdeklődésre, a nagyközönség számára előadásokat rendez, melyeken a Jamboree megrendezésével kapcsolatos problémákról, másfelől a cserkészmunkát közelebbről ismertető kérdésekről van szó. A legutóbbi alkalommal Darabos Balázs, kerületi vezető tiszt tartott előadást a tiz cserkésztörvényről a Világitási Vállalat Piac-utca 36. sz. alatti helyiségében. Darabos Balázs, aki uj állomáshelyén, Berettyóujfaluban is állandóan foglalkozik cserkészmunkával, érdekes egyéni megvilágitásban fejtette fel azokat az alapelveket, melyek a cserkészélet fundamentumai. Előadásában rámutatott arra, hogy a cserkésztörvények teljesitésére mindenki a saját lelke indításából vállalkozik s épen ebből az önként vállaltságból táplálkozik a cserkészmozgalom leglelke. Az előadást a jelenlevők, akik közt ott láttuk a cserkésztársadalom színejavát, nagy figyelemmel hallgatták végig.

Kivánatos volna, hogy a nagyközönség az eddiginél még nagyobb érdeklődést tanusitson az előadásra kerülő cserkészproblémák iránt, melyeknek napjainkban főleg a IV. világ-jamboree kölcsönöz aktualitást.

A legközelebbi előadás január 31-én lesz délután 6 órakor a Déri-muzeum előadó termében, ahol Kocsis László százados, jamboree főtitkár fog beszólni arról, hogy ki vehet részt a jamboreen? Erre az előadásra szeretettel meghivja a kerület nemcsak a debreceni cserkészcsapatokat, hanem lehetőleg mindazokat a cserkészszülőket és cserkészbarátokat, akiknek valamilyen problémájuk van a Jamboreeval kapcsolatban ugy anyagi, mint a tábori élet más oldalát érdeklő kérdésben. Az előadó Kocsis százados részletesen fogja tárgyalni a részvétel feltételeit, költségeit stb. Minden idevonatkozó kérdésben szivesen ad részletes felvilágositást az előadás befejezése után. Minden cserkésznek és cserkészszülőnek eminens érdeke, hogy ezen az előadáson megjelenjen.

Anyasziv

Irta: **vitéz Hetty Frigyes**

...Még esik itt-ott egy-egy támadás, — még eldobban az egyre halkuló csatazajban egy-egy messzehordó üdvözlete, de ez már inkább csak visszhangja a lefolyt nagy offenzivának. elhalkult az ágyuk moraja, hogy a vitustáncban kifáradt ellenfelek uj erőket gyüjtsenek. Hamu alatt izzik a parázs, csak egy-egy szikrája csapong bugó motorával a szelek szárnyán, hogy elmondhassa, mi készül a függöny mögött, a kulisszák rejtelmeiben.

Önkéntelenül figyel fel az ember a szokatlan csendre, mikor nem rang a föld, nem kell egy szál hálóingben futni ki az éjszakába, az ellenséges repülők zuhogó „manna' hullatása elől...

A néma játékban mi is csendes szereplők vagyunk. A mai reggelen mégis alig hiszek füleimnek: „Zu Mittag kurzer Streifflug entlang der Front" — mondja a parancs, ami ilyen korai órában annyit tesz magyarul: — fordul be és aludj!...

Örömmel. Bárha ilyen prózai cselekményhez illenék némi illuzió, ha csupán egy szerény fonográf képében is. Halkan perceg a megkopott tű, — Caruso baritonját még az ócska membrán és nemesfém csengésével szüri a betömött száju iromba fölcsérén át, de a Mefistofele olasz szentimentalizmust andalgó áriája sem hoz álmot szememre.

Előveszem naplójegyzeteimet s lapozgatok benne — vissza a multba. Az ablakon széles kévében ragyog be a szeptemberi nap, — igy világitott sápadt fénye öt év előtt a rákosi reggeleken is... Adorján János „Strucc" nevü kis monoplánját guritottuk ki a hajnal pirkadásával első utjára... Tizenhat életévének minden rajongásával, hitével, egy kis diák szorgoskodott ott kipirult arccal és dobogó szivvel, boldogan, hogy megérintheti kezével azt a vászonmadarat, melynél csodálatosabb nem volt szemében semmi. Torkában dobogott a szive, mikor a kis Dedits-motor, a gólya kelepelésével elragadta a törékeny gépszitakötőt s gyermekkori álmai netovábbját o't látta imbolyogni a Rákos szürke fövénye felett... Itt jegyezte el magának a repülés, az álmok lovagiát s mire a sarajevói szikra lángra lobbantotta a világot, „petit aeropage" már maga is felülről bámulta a szomoru tüzijátékot s megdöbbent lélekkel meredt első ellenfelére, kit nem üdvözölni, hanem elpusztitani kellett.

De a bajtársiasságon, mely a repülők nemzetközi társaságát, a közös sors, közös ideálok jegyében egy családdá fogta össze, csakhamar felülkerekedett a katona kötelességtudása s magyarságának öntudata, — azontul nem csupán feladatának teljesitése, hanem egyéb ambiciói is sarkalták, megmutatni a többi nációbelieknek, hogy mindnél különb a magyar!

...S most immáron harmadik esztendeje a fronton, tiz olasz offenziva kereszttüzében, változatlan kitartással, ám idestova egy esztendeje, hogy utoljára látta otthonát...

Egy idő óta mind gyakrabban kisértenek hazaszálló gondolatok... Vajjon mi rejlik az otthoniak bizakodó hangu sorai megett? Hisznek-e komolyan a végső győzelemben, — állják-e lelkileg a szenvedők nagy csatáját, avagy csak a mesterségesen keltett nangulat csalóka illuzióiban ringatódznak.. Mert könnyen meg is tévedhet hadihelyzetünk állása, hiszen valóban csaknem mindenütt idegen földön, az ellenfél területén harcolunk; — József főherceg és Gerock tábornok egyesült magyar-német csapatai az olóhokat szorongatják, — Oroszországból revoluciós mozgalmak hire jár... de itt van az entente kifogyhagytatlan tárháza, az ujvilág rengeteg nyersanyagával s a buvárhajók gyürüjéből mind több és több katonát és hadianyagot szállitó hajó menekszik...

Ezen nem szabad gondolkoznunk. A rendithetetlen győzniakarás a döntő. Valahogy ugy érzem, — itthon is kettős fronton harcolunk.. mi kifelé, a honmaradtak befelé. Mi itt ezer életveszedelemben, de minden idegszálunkkal lekötve, csak fizikailag nélkülözünk, — ők messze a harc morajától, de l e l k i szenvedések között hordják a háboru keresztjét. Azok első sorban, kik a fronttal vonatkozásban vannak. Szülők, kiknek talán egyetlen gyermeke ül ott vártán a tüzvonalban, mig övéi aggódó szeretete őrködi egy tévedt golyóban rejlő végzetét, — anyák, hitvesek, kiknek élettársa szakadt ki a vérzivatarba, hogy cseppként szolgálja a tengert, mely ellenein tüzostromát állja s mindenét áldozza annak a magasztos fogalomnak, melynek neve Honszeretet!...

De otthon azok a szerencsétlen halandók is, kiknek saját hitvány énjük többet jelent minden eszménél, — kikben a kötelességérzet, mély álomból öntudatra soha nem ébredő szunnyadás: — a protekcióval felmentettek, a kávéházi Konrádok, „elvből" békeapostolok és titkos ententebarátok —, a „vallási meggyőződésből" és nota bene, be nem vallott, de szörnyü mentőként érzett gyávaságból meghátrálók — a frontiszonyban szenvedő hátország-lovagok...

De jó volna most otthon lenni!... Szétnézni a harmadfél éve alig látott otthonban, mit csinál a család, — sokat nélkülöznek-e lelki szenvedő véreim? Élvezni a viszontlátás örömeit, aztán két hét után, boldog emlékekkel és impressziókkal teli tarsoly pogácsáiból élni megint fél, háromnegyed esztendeig, — már kinek hogy futja. Mint jó atyám irta pár hónap előtt, a frontról hazaküldött háborus novelláim kis gyüjteményének előszavában:

„Mindig az a kérdés, mit vitt magával a harcos a hazulról kapott utizsákjában. Jól volt az megrakva lelki táplálékkal is és a katona jól gazdálkodott vele, ugy könnyü lélekkel, erős hittel, vidám kedéllyel állja meg a helyét. Amit elfogyasztott, üdvére vált, a maradékból is jutott a honmaradott együttérzőknek — ez a kis csokor, a lélek virágaiból".

A lassan felfelé ivelő nap sugárnyalábja éppen fejemhez ért. Caruso hangja egy impozáns forteban rivalg fel, aztán csodálatos decrescendo alatt hal el fokról-fokra. A kisérő zongora utolsó akkordja még zeng egy másodpercig, aztán a tü leszalad s a recsegő hangok illuziórontó finalejában ugrom ki az ágyból.

...Az ablakon át a Lokve ominózus sziklafala int.

—

Alázatosan jelentem, — tessék az irodába menni!

A Kézdiszentlélekről való „irodai segéderő", mint magát segédszolgálatra beosztott népfelkelőnk nevezni szokta, illedelmesen meghajlik, mi a „civilbagázsból" még hazulról való eresztés, melyből ki nem vetkezett három esztendő minden drilljének hatása alatt sem, — egyébiránt ő „flieger" lévén, vagy micsodás, csak világos, hogy orrát is magasabb régiókban hordja s bakareglama rajta nem fog. Látván pedig, hogy gazdája hangulata kielégitő, igen nagy mondhatnékját igyekszik elárulni. Mig az ajtónak háttal, kifelé somfordál, mutató ujjával szive felett karikákat rajzol s csendesen hümmögi: — mert hogy én nem tudom miért... hogy minek az irodába, csak a dincfürender ur olvasta a meldun-

Egy gazdasági válság hullámai a száz év előtti Debrecenben

Amikor e napoleoni háboruk következményeit még tüzvészek is sulyosbitották — Hogyan folyt le az 1811-iki devalváció

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A mai nyomasztó gazdasági helyzetben alig van igazabb vigasztalás, mint a „Történelem folyton megismétlődik!" — közmondása. A kishitüek, a pesszimisták, a kétségbeesettek csak lapozzák fel a világtörténetet és itt is, ott is megtaláliák a jelenlegihez hasonló közgazdasági válságokat. Igy volt ez egykor az ó-kor nagy harcai után, a középkori válságok éveiben, a harmincéves háboru befejeztével... De egy kis analógiáért nem kell mindjárt a szomszédba menni. Csak lapozzuk fel a város száz év előtti protocollumait és tisztában lehetünk azzal a nyomasztó helyzettel, amelyet dédapáink éltek keresztül, akik szintén megérezték egy hatalmas krizis: a napóleoni háboruk következményeit.

Mit mond az 1811-iki protocollum?

— Hogy milyen volt száz év előtt a helyzet? — ismétli kérdésünket dr. Csobán Endre városi főlevéltárnok, aki töviről-hegyvire ismeri Debrecen történelmét. Egy szempillantás: már fel is lapozza az 1811-i jegyzőkönyvet. A sárga bőrbe kötött, hatalmas kötet 360-ik lapjára gyönyörü betükkel másolta be az akkori nótárius:

— „Augusztus 15-dik napján 20 forintos váltópénzt bocsáitottak ki. Minden régi 100 forintos bankók szeptember 15-dikétől megszünnek".

Ahá! — már rendben vagyunk. A devalváció megkezdődött. Ami azelőtt történt, az szóról szóra a forradalmak utáni tőzsdekonjunktúrához hasonlit.

Amikor három zongora volt Debrecenben

A devalvációt megelőző időben már mindnki tudta a pénz fokozatos elértéktelenedését. Debrecen polgárságára is érdekes hatással volt az akkori infláció. Mindenki igyekezett a pénzétől megszabadulni. Fütőfát vásároltak az emberek. Fényüzési cikkeknek, divatos ruháknak, csecsebecséknek soha olyan kelendősége nem volt, mint 1811 előtt. Hiteles adatok tanusitják, hogy 1811-ben már három polgári családnak van zongorája... Három zongora Debrecenben! Ezt a hatalmas szerszámot eddig még alig ismerték nálunk.

Említésre méltó, hogy az öltözködési divatban idényről idényre óriási változások mentek végbe. Ügyes kereskedők igy használták ki a költekezési kedvet, amelyet az után 1811 őszén a pénz devalválása máról holnapra megszüntetett.

Ibrányi Farkas táblabiró a hajdani inségakció élén

A közgazdasági válságot, — akárcsak napjainkban, — egész sereg gazdasági csapás kisérte. Mint Szücs István történetirónk feljegyezte, az 1802-i tüzvész pusztitásait még ki sem pihente a város, máris 1811. április 3-án a Czegléd utcai sánc alján délben 12 órakor tüz támadott s az egész Szent Anna utca, Varga utca a piarista Atyák lakával, templomával s a ferencrendiek kolostorával együtt, ezenkivül a Várad utca mindkét oldala a Fehérló fogadóig, a Miklós utcai sáncalja kivül-belül mind a két szegénynegyedével s a Miklós utcának nagy részével együtt leégett. Április 5-én ujabb tüz támadt. Ekkor a Péterfia, Darabos, Mester és Hatvan utcák házai pusztultak el. E két tüzvészben 3300 lakóház égett el s a kár, mint az Badal Ezsaiás „Magyarország históriája" cimü könyvéből kitünik, 4.772,406 forintra becsültetett.

Magyarország királya a pénz elértéktelenedése s a tüzvészek miatt tönkretett lakosság szanálására 1811 augusztus 7-én Ibrányi Farkas kerületi táblaelnökét királyi biztossá nevezte ki. — „utasittatván ő a bankópénz becsértékének legfelsőbb helyről megrendelt leszállitásából következtethető válságok megelőzésén kivül arra is, hogy a tüzvész miatt inségre jutott szükölködők ellátásáról gondoskodjék... Ime, az inségakció öse, Ibrányi Farkas ezt aképen igyekezett megoldani, hogy adományokat gyüjtött a szomszédos vármegyékből, majd kidolgozta a városrendezés sofort-programiát s a „leégett" polgárok beltelkéből elvett utcaszabályozási területeket négyszögölenként 10 forinttal váltotta meg.

Debrecen város szomoru helyzetét mi sem jellemzi jobban, mint az 1811-i zárszámadás, amely szerint 147.176 forint közbevétellel szemben 172,247 forintot tett ki a közkiadás...

A devalválás

1811 augusztusában rendelte el a városi tanács, hogy a száz forintos bankókat szeptember 15-től kezdve megszüntetik, mint forgalmi csereeszközt, november 30-ig pedig mindenkinek be kell szolgáltatni a birtokában levő banknótákat a közpénztárakba. Minden száz forintosért 25 forint uj pénzt adtak a tulajdonosnak. Érthető, hogy ilyen akció után jó időre megbénult a közgazdasági élet. A város vezetősége Meszena polgármester és a többi tanácsbéliek: Kaszoni János, Reviczky Gábor, Somossy Ferenc, Laky László, Szilágyi Károly és Simonffy Sámuel főbiró vezetésével mindent elkövettek a szomoru állapotok enyhitésére. A sok bajt azután betetőzte a rossz termés, majd 1813-ban a sisvai tél s egy ujabb háboru kiadása.

A sisvai tél

„Száz év előtt még nem vezettek pontos meteorológiai krónikákat, de

Apritott száraz bükkfa — — — 3.50
Apritott száraz tölgyfa — — — 3.40
Apritott fáink garantáltan elsőrendü szinhasábfából készülnek, teljesen dorogmentes és korhadás mentesek.
Apritott akácfa — — — — — 2.80
Valódi alacskai darabos szén — 3.20
Kiváló darabos ózdi szén — — 3.80
Ózdi szenünk kimondottan prima kályhaszén.
„Univer"-brikett 5200 cal. — — 4.40
Áraink házhoz szállitva 5 q vételnél értendők. Nagyobb vételnél megfelelő engedmény.
Prohászka és Társa
Bethlen-u. 44. Telefon: 11—61.

got, ami az arzenálból szok jönni, ha valakinek urlaub.. akarom mondani... nem tudom kérem... És ujjával még folyvást a mellére bökődve, jókor bukik ki a szobaajtón, hogy elkerülje a feléje repülő papucsokat.

...Urlaub... megálljunk csak, ennek fele se tréfa. De lám, elkezd a szivem dobogni, mint negyedikes gimnazista koromban a vizsgán, mikor a vizsgabiztos pont annak az oldalnak anyagából kérdezett, amit a Schwarz tépett ki a könyvemből, mert a margójára, amin leveleztünk, azt a kérdést irtam fel: Kobi, — igaz, hogy a legdrágább prém a nyulbőr?... Pedig itt nem lesz examen, de ha nem csalódom, inkább szabadságlevél — az az olyan soká... igen nehezen várt utazás kétheti békés nyugalomra.

És a sejtés nem csalt meg.

Egy hete élveztem már itthon a szabadság boldog békéjét. A soká nem hallott déli harangszót, a dunaparti séták kedves hangulatát. Asszonykörök könnyü fecsegését, kiknek még most is probléma a toilettkérdés...; Egy preferance parti a kaszinóban, hol öreg urak ludendorffi komolysággal vitatják az esélyeket, — délutáni félórás siesták, melyben oly soká nem lehetett részem, — de főleg szüleim végtelen boldogságát, kik ezen a héten hat nappal tolták ki a vasárnap ünnepi hangulatát.

Atyám e héten két óráját nem tartotta meg az egyetemen, a hivatalban pedig csodálkozva találgatták a tisztviselők, mi lelhette a vezérigazgató urat, hogy egy hét óta nem első a hivatalban s este nem utolsónak távozik. Édesanyám asztalra tette mindazt a régen nem élvezett jót, mit a háborus koszt, mint luxust csak megengedett s azt hihettem volna kedvenc ételeim láttára, hogy ezuttal egy hétig tartunk névnapot is...

Egy reggel kint ültünk a kertben terített nagy asztalnál, Tizenöten voltunk testvérek s az öt, frontou levő kivételével, mindnyájan együtt a reggelinél. Atyám megigazitja finom metszésü orra felett aranykeretes szemüvegét, aztán számolni kezdi az „orgonasipokat" az asztalfőtől lefelé.

Mama, — nem hiányzik itt egy?

Elnevettem magam, de atyám nem hagyta magát — és igaza volt. Betotyogott az utolsó csöppség is, felkapaszkodott az asztal végére, — ott már valóban csak nagyitóval lehetett volna megtátni. Az alsóháznál az egyik temperamentumos ifju feszkelődni kezdett. A házelnök rendre inti: csend legyen Pal. Gyur... Kar... ugyan mondja már mama, — igy hivják azt a gyereket?...

Olyan kacagás volt készülőben, hogy a St. Michele-i offenziva pergőtüze halk macskadorombolás hozzákepest, ha kitör, — de az alaptermészetében aranyszivü atyám egy erőltetett szigoru pillantása elfojtotta a huncut akciót.

Egy darabig még beszélgettünk, aztán atyám hivatalába ment, — a gyerekek iskolába —, anyámmal egyedül maradtam. Csillogó szemekkel hallgatta elbeszéléseimet, majd csendesen megszólalt: — Richárd bátyádért aggódom, fiam.

Ne nyugtalankodjék édesanyám, — igyekeztem megnyugtatni —, a Magá előérzete abból az aggódásból fakad, melyet 5 fia távollétének tudata kelt, — de látja, mindnyajan sebesültek voltunk már több izben is, s jó sorsunk mégis megtartott. A háboru talán már nem soká tart, aztán hazatérünk mindnyájan, épségben, felvirágozva, — az lesz a boldogság, Anyám!

Magam is fellelkesültem s olyan biztató szavakkal ecseteltem a jövő lehetőségeket, hogy végül tisztán éreztem, hogy valóban ugy van megirva a sors könyvében, mint eddig is hittem, — számunkra a front nem hozhat gyászt! Ez már több volt, mint remény, — fatalisztikus hit. Nem tudnám megmondani, miből eredt, de tény, hogy mikor nehéz időkben, egy-egy nagy feladat előtt, ugy csendes megegyezéssel elhelyeztük üzeneteinket családunk számára az irodában... „ha vissza nem jönnénk", — az én boritékom mindig üres papirlapot rejtett...

Másnap délben eppen ebédnél ültünk, mikor a postás hivatalos értesitést hozott. Magam vettem át a kezében felismert táborj lapot, melyen csupán ennyi állott: Hefty főhadnagy éjjeli felderitésén elhagyott árokba zuhan, bordatöréssel, de nem sulyos sérülésekkel kórházban fekszik. Ne aggódjanak, állapota kielégitő".

Édesanyám arcvonásaimat leste, majd, mikor elolvastam hangosan is a lap tartalmát, urára pillantott. Atyám elkomorult tekintete megértette vele, hogy miként mindig a nagy lelki küzdelmekben, most is erősnek kell lennie. S mig szemei szegletén alig észrevehető pára csillant meg, mosolygva fordult Atyámhoz: — Ugy-e, igaza volt Frigyesnek, hogy ha sebesülten is, de épségben maradnak meg gyermekeink. Atyám tünődve mondta: — Ahol annyi szülő áldozza gyermekeit a hazáért, mi sem várhatunk csodát. Végtelen kegye a sorsnak, hogy eddig is megőrizte őket.

Nagyot lélekzett aztán sietve bucsuzott. Nem akarta, hogy megindulását, észrevegyék. De az ajtóból mégegyszer visszafordult: — látja, kérem, — mosolygott Anyámra, — még megvan mind a tizenöt!... Az öt katona is!... Hát ne busuljon.

Becsukta az ajtót. Hogy Anyám gondolatait eltereljem, elővettem a reggeli lapot. Önkéntelenül a hadijelentéseket kerestem, az otthoniak mindennapi táplálékát. Höfer beszámol az utolsó eseményekről s uj olasz offenziva megindulását jelzi. Amint idáig jutottam az olvasásban, feltünt Édesanyám töprengő tekintete. **Egyszerre megfogja kezemet s szótlanul, hosszan néz reám.** Aztán minden szót külön hangsulyozva, csendesen megszólal:

— Fiam... uj offenziva kezdődött.. ott a fronton most sulyos harcok folynak, — ott most mindenkire szükség van, elsősorban reánk, magyarokra, az én fiaimra... rátok, repülőkre... mindenkire, mert a haza az a nagy család, amelyet megtámadtak... A férfiak védelmezői az otthonnak, — nektek ott a helyetek most... ott... hol a magyar anyák lelkesedése füti, buzditja a csüggedni készülőket, hogy megálljátok helyeteket... hogy visszatérve, büszkeséggel tekinthessünk a mi hőseinkre!.. akik férfiak maradtak és ugy viselkedtek, mint... magyarok!

Arca kigyult, alakja kiegyenesedett. Néztem — néztem a nagylelkü honleányt, az ideálok közt élő anyát, kinek szive még sajog, az egyik gyermeke felől alig pár perce kapott értesités miatt, de a másik percben már letörli anyai szivének könnycseppjeit s a kötelesség szavára hallgatva, maga küldi másik gyermekét, — mert a haza hiv... s mi azért vagyunk, hogy mindent neki áldozzunk, ha kell!..

Keze után nyultam, de már felkelt s besietett. Éreztem-e azt, a nagy vajudást, melyben lelke mélyén a gyermekét féltő anya szeretete küzdött a honleány kötelességérzetével... megértettem-e annak a végtelen önfeláldozásnak nagyságát, melyel az ő nemes lelke mutatta be áldozatkészségét hazája iránt?... Ugy szerettem volna megmondani neki, hogy az az offenziva végtére is már nem az első... hogy azt is kiálljuk, mint a többit, — hogy egy pár nap, mig kéthetes szabadságom letelik, nem játszik már szerepet...

...És ez a drága, csendes szép Budánk, az akácvirágos, dombnak futó utcánk, a méltán susogó öreg gesztenyefákkal, a Duna, a Gellért-hegy, a Rózsadomb, a Vérmező, a Városliget, a Lánchid, a Parlament, a Hősök tere, a Sugárut, a Nemzeti Muzeum, a Kálvin-tér, a Rókus, a Ferenc József-hid, a Szabadság-hid, a Gellért-fürdő, a Lukács-fürdő, a Rudas-fürdő, a Margitsziget, a Népliget, a Kerepesi-temető, a Kelenföld, a Kőbánya, a Csepel-sziget, a Rákospalota, a Pesterzsébet, a Kispest, a Pestszentlőrinc, a Pestszentimre, a Pestszentkereszt, a Pestújhely, a Zugló, a Rákosszentmihály, a Rákoskeresztur, a Rákosfalva, a Rákosliget, a Rákoscsaba, a Rákosmente, a Rákosmező, a Rákosvölgy, a Rákosvidék, a Rákosvárosrész, a Rákosvárosnegyed, a Rákosvárosutca, a Rákosvárosház, a Rákosvárosiskola, a Rákosvárosplébánia, a Rákosvárosegyház, a Rákosvárosközség, a Rákosvár

annyi biztos, hogy a Sisvai tél borzalmas lehetett. Januárban és februárban az Európaszerte uralkodó hideg idő Debrecenen is végigvonult. Akkor történt, hogy a nádudvariak póstamestere, Sisvai gyalog igyekezett haza Debrecenből és ott fagyott meg az uton... Innen a „Sisvai tél" elnevezés.

Ebben az évben — iria Debrecen historikusa — az országos hadi szükségletek enyhítésére a város 65 ujoncot, 19 remonda, 14 teherhordó és 17 igavonó lovat, 6487 pozsonyi méróburát, 3887 mérőrozsot, 5490 mérőzabot 82 ökröt, a következő évben pedig 72 könnyü lovat adott.

Báró Vay Miklós tábornok és a salétrom-termelés

A száz év előtti gazdasági válság egyik legérdekesebb fejezete a salétrom-intézet üzve. Századokkal ezelőtt ezt a virágzó ipárágat szabadon gyakorolták, de később a salétrom-termelés kizárólagos privilégiumhoz volt kötve. A termelők kötelesek voltak a termesztményt tisztitás végett a kormány által szabadalmazott intézeteknek átadni, ez viszont a készletét meghatározott árért csakis a kormánynak adhatta el. A XVIII. század közepén De Pauli Leopold nyugalmazott ezredes nyert ilyen privilégiumot és nagykálói iparát a piaristák által hasonelvezett zeleméri pusztára is kiterjesztette II. József engedelmével. De-Pauli halála után részvénytársaság vette át a vállalkozást s a főrészvényes báró Vay Miklós tábornok lett.

A főrangu tábornok Debrecenbe is átplántálta a salétrom-termelést. E célból a nagyerdő szélé- csinálfatott egy épületet piramisokkal, porszinnal és permetékkel. Később a Mester, Hatvan és Miklós utcai kanuknál is emeltetett ilyen épületeket. Legnevezetesebb telepe a ma is álló, de nemsokára lebontásra kerülő Salétrom-laktanya.

Amikor a devalváció 1811 őszén végbement, báró Vay Miklós óriási erőfeszitéssel fogott a vállalat megmentéséhez és megvásárolva az összes részvényeket.. nemcsak kievickélt a sulyos állapotokból, de évek szorgalmas munkájával országos elismerést szerzett a debreceni salétrom-termelésnek, amiv a harmincas években már 3000 mázsa salétromot szolgáltatott be évente az államnak.

„Egyebünk sincs, csak a jókedvünk!"

Láthatiuk mindezekből, hogy régen is akadtak „világválságok"... Hiszen a sorozatos tüzvészek, a Sisvai tél meg a többi nagy csapás csak növelője volt 1811 táján annak a szomoru gazdasági helyzetnek, amely a háboruk nyomán végigseperte Európát. A debreceni magyarok pedig, akiknek még hozzá a házuk is elégett, egészséges optimizmussal próbáltak „megujhodni". Egy csöndesen borozgató öreg civis mondotta akkoriban a telkét meglátogató királyi biztosnak:

— „Egyebünk sincs, uram, csak a jókedvünk!"

Ez az a jótékony optimizmus, amelv a mai válság elviseléséhez is erőt adta. Ha nem is a bor, hanem a jókedv... Mert 1933-ban ezen a téren is nagy baiok vannak. Nemcsak a közgazdasági élet, hanem a lélek rendezkedése, az önbizalom s a jókedv is válságba jutott... (+)

---

nyeták lombjai között feleselgető rizók füttye... az esti séták a virágillatos Rózsadombon, — társaság, szinház, minden, ami szép, ami jó — ez holnap ugyis mind emlék csupán... aztán megint a front, ágyu bömbölése, gránátok sivalkodása... előre-hátra vándorlás kánikulában, dermesztő hidegben, ázva-fázva, vigasztalan sárban, silány koszton... ünnepnapok nélkül. Most megtébolyultan, rövid napok csalóka álomképeitől elernyedten, megpuhultan, jobban esne még a tiszta meleg ágy, gondtalan szép élet, a szabadság utolsó percéig kihasználva...

Távolról tompa pukkanás hallatszott, morajа végig gördült a környező halmokon. Talán egy kutyát lőttek agyon valahol, — talán egy ideges népfelkelő sütötte el fegyverét a várfán izgalmában, — én csak az ismerős hangra figyeltem fel. — A frontl... s mintha ujból hallottam volna Anyám hangját: — „hogy büszkeséggel tekinthessünk a mi hőseinkre, akik férfiak maradtak"... Felugorva besiettem. Egy pillantás a menetrendbe, — egy óra mulva indul a vonatom.

A kapu előtt már bőröndjeimet rakták kocsira. Az ajtóban ott szepegnek hátul könnyesszemü hugocskáim. Anyám mosolyogva ölel meg s biztatóan cseng meleg hangja: — hát a viszontlátásra fiam, az Ég áldjon meg! S mielőtt a „keménykötésü", de érző szivü frontharcos szemébe valami illetlen jövevény tolakodhatna, mielőtt pillanatnyi gyengeség egy nagy elhatározást megmásithatna, bucsucsókot intő alakot elnyeli a kapu alja.

A kapu megett aztán összecsuklott a törékeny test. Megszólalt az Anya szive s zokogva hajtotta fejét nyugszéke karfájára.

Most már sirhatott — nem látta senki.

GYÁSZSZÓZAT*

Ady Ur Sirjánál

Marche funébre.

Budaker Károly Tanár Urnak Szerető Tisztelettel.

Mottó: „Ma itt, holnapra temetőben!"
(Nagy Bácsinak, öreg házmesteremnek bölcs mondásaiból.)

Jó keresztyének, im itt a koporsó;
(a sok siránkozás csak fatrahányt borsó, —
eltörik, sokat jár a kutra a korsó, —
lefut a tondl is, ha kereng az orsó!)

Vigyétek, vigyétek roggyant vállatokon;
(ma ti visztek, holnap, ti jöttök majd bizony —
kinn dlltok ma, holnap bévül majd a siron, —
egyik reggel hullik, este másik szirom!)

Sirba tegyétek, mélybe fektessétek;
(zokogó kisfia ne nézd a lepkéket. —
Sirodba' holnap már téged rág a féreg, —
ne siránkozzatok, ti halandó népek!)

A jó pap beszédén se sirjatok nagyon;
(holnap már ő fekszik itt lenn — hallgatagon
Sirók! — sötétben lesztek, nem a napon —
mozgó drnyjátékok vagyunk napos talon!)

Példás rendeletekből már eloszoljatok;
(mint holnap a földben csonttok és husotok —
el kell hagyni egymást, sohse' busuljatok —
mint tény a sötéttül, éjtül a hajnalok!)

Temető kanuját hadd zárják be végre;
(nincs is itten szükség ennyi élő népre —
hadd szórja a hantot sirásó s legénye —
göröngyöt virágra, ibolyát szemétre!)

Káromlást se szórjatok fel a magos Égre
(az Ur Törvényét rég'ta ismérve —
halálnak halálkát számon ki se kérie —
holnap soros lesz majd ő is a nagy Végre!

Haldinak estében mind megnyugodjatok;
(hiu siránkozás vissza kit sem adott —
de sőt otthon várja kiki azt a napot —
mikoron hozzája vezetik a papot!)

Jó keresztyének minden okuljatok;
(gyászos példáimért — tudom — mit se kapok —
de eljövend egyszer, hogy én is meghalok —
de örökkön zengnek majd e furcsa dalok!)

ZSOHÁR ISTVÁN.

Nemzetpolitikai megjegyzése versirónak. —

Emlékezetbe vésendő hogy Ady Endre temette el gyászos életével a *bünös* Magyarországot, hogy sirján tetemre hivhassa a *feltámadt* Magyarország a *schonnai bitangokat*. 1919 január huszonhetedikének semmi köze az októbrizmus Batrachomyomachiájához. Ady Ur halálának napja a szent kiengesztelést jelenti: a magyar Pantheonban bizonyára összeolvadt az immáron salaktalan két igaz magyar Lélek: Tisza István és Ady Endre. Ugy legyen!

Jogi hirek az elszakitott területről

„Magyar aktivisták" alatt a csehszlovák publicisztika azokat az állitólagos magyar elemeket érti, akik hivei a republikának s hallani sem akarnak a revizióról. Szóval ezek az u. n. „magyar republikánusok". Hogy ilyenek valamikor is tulságos nagyszámban léteztek volna, azt természetesen maguk a cseh kormánykörök sem hiszik, de annyi viszont kétségtelen, hogy néhány függő vagy megfizetett existencia valóban akadt; szaporitotta ezt a számot a magyar nyelvü, de cseh zsoldban élő sajtó is, amellyel a csehek behálózták az egész köztársaság területét. Nos, legujabban ezeknek az állitólagos csehbarát magyaroknak száma is erősen megfogyott. Hrusovszky Igor, Benes bizalmi embere, a cseh nemzeti szocialisták egyik vezéralakja jelentette ki legutóbb, hogy az „aktivizmus" nehéz órákat él, mert van még ugyan „egy maroknyi magyar aktivista, de azokat a mi buta (hlupa) politikánk hova-tovább elidegeniti tőlünk". A magyar ?) republikánusok ezen elidegenülését a csehszlovák hatóságok által ujabban bevezetett kiméletlen adóbehajtási módszerek okozták.

Hrusovszky egyben azt is beismerte, hogy a legnagyobb baj az, hogy Prága előtt a Szlovenszkó és a Kárpátalja viszonyai legnagyobbrészt még mindig ismeretlenek. Épp ezért Pozsonyban a kormánypárti tót politikusok a legközelebbi jövőben értekezletet fognak tartani, amelyen szóba akarják hozni a felvidéket érintő összes gazdasági, kulturális és politikai kérdéseket.

Az uj cseh uzsoratörvény javaslatát a cseh igazságügyminisztérium elkészitette. A törvény ellen vétők 50.000 cseh koronáig terjedő pénzbüntetéssel s hat hónapig terjedő börtönnel büntethetők.

Büntetőügyek bélyegilletékei. Mint tudva van, nálunk a bélyegkötelezettséget bizonyos büntetőügyekre nézve az 1930:34 tc. hozta be. A csehszlovák köztársaságban a büntetőügyek bélyegkötelezettségét már egy 1922-beli törvény rendszeresitette (1922. évi 38. számu törvény), de csakis a főmagánvádas ügyekre (s erre sem valamennyire), holott nálunk bizonyos főmagánvádas ügyeken kivül a pótmagánvádas ügyek kivétel nélkül bélyegkötelesek.

Nemesek és honorációrok közszerzeményei a prágai közigazgatási biróság gyakorlatában. Tudvalevő, hogy a magyar magánjog értelmében a nemes és a honorácior nejének nincs közszerzeményi igénye. Miután pedig a magyar magánjogot a felvidéken továbbra is érvényben hagyták, a csehszlovák Legfelsőbb Biróság ismételten kimondotta volt, hogy a nemesek és honorációrok feleségeinek az a magánjogi helyzete, mely szerint nekik közszerzeményi igényük nincs, szintén érvényben áll a Szlovenszkóban továbbra is, még pedig annak is dacára, hogy az 1918. dec. 10-én kelt 61. számu csehszlovák törvény a nemességet eltörölte; a Legfelsőbb Biróság szerint ugyanis ez a törvény csak a közjogi vonatkozásban törölte el nemességet, de nem érintette a volt nemesek különleges magánjogi helyzetét. A prágai közigazgatási biróság 1932. nov. 25-én meghozott egy határozatával most a Legfelsőbb Biróság emlitett álláspontjával homlokegyenest ellenkezőleg döntött s kimondotta, hogy a nemességnek a csehszovák köztársaságban történt eltörlése következtében a nőnek minden esetben joga van közszerzeményre, tekintet nélkül tehát arra, hogy férje nemes (honorácior) volt-e, vagy sem.

Dr. Kováts Andor
egyet. tanár.

Debrecen a tudományos munka eszményi városa

írja az Il Giornale D' Italia

Egyre hatalmasabb arányokban bontakozik ki az a szellemi vetés, amit a Nyári Egyetem az itt járt külföldiek lelkében elhint. A mult nyáron itt járt Fr. Vellani Dionosi, aki 50 millió olasz számára olasz nyelven irt egy értékes revizióis könyvet Erdély érdekében, az Il Giornale D' Italia cimü olasz lapban lelkes hangu cikkben számol be Debrecen benyomásairól, amelyet dr. Horkay Gyula kir. járásbiró forditásában alább közlünk.

Az Egyetem külföldiek számára tartott nyári tanfolyamának berekesztése után bevonták a háromszinü olasz lobogót, amely hetek óta lengett a Déri Muzeum jobboldali árbocán a hasonló szinü (de forditott sorrendü) magyar zászló mellett.

A legkülönbözőbb életkoru hallgatók, akik a sejtelmes magyar puszta szélén fekvő szépséges város esti hangulatát olv vidámmá és zajossá tették, elutaztak, magukkal vive hazáiukba ezernyi ui ismeretet, de mindenek felett az őket vendégül látó magyar népnek és nyelvének mélyebb ismeretét. A debreceni Egyetem nyári tanfolyamán résztvett sok nemzet tanulni vágyó tagia: a Német Birodalom, Ausztria, Svájc, Norvégia, Esztország, Románia, Csehszlovákia, de a legielentősebb csoport, amely irányt szabott a tanfolyam anyagának, az olasz csoport volt, amelyik a Magyarország Barátai Ifiusági Csoportiának hathatós és hasznos szervezése mellett jött ide. (Megiegyzendő, hogy az olaszok „Ifjuság" alatt nem csupán az egyetemi ifiuságot, hanem elsősorban és főképen a háborut megiárt nemzedékeket értik, akiknek akarata tettre kész és a szükséges uiitásoktól sem kénvelemből, sem féltett hiuságból el nem zárkóznak... (Fordító.)

#

Azt lehet mondani, hogy a nyári egyetemi kurzus az olaszok részvételének fontosságára volt alapitva. Igy történt, hogy igen sok előadást, tanórát és megbeszélést olasz nyelven tartottak, minek révén a minden vonatkozásban megnyilvánuló vendégszeretet az igaz és mély barátság feledhetetlen megnyilatkozásait öltötte magára.

A tanfolyam fő megszervezői és előadói: dr. Hankiss János egyetemi tanár, Wallisch Oszkár egyetemi lektor és dr. Tassy Ferenc tanárok célul azt tüzték ki, hogy a debreceni Egyetem nyári tanfolyama tényleg és igazán olaszok számára való tanfolyam legyen. És ezt meg is tudták valósitani.

Debrecen a kertek városa. Széles sugárutjai csodás szingazdagságu virágágyak és kedves gyári lakások kertiei között huzódnak.

Az „Egyetem-város"-nak nevezhető városrész külön hatalmas erdőségen terül el. (Ez egyetemi városrészről külön cikkben óhaitok még beszélni, minthogy Debrecen ez a része valóban Európa legmodernebb, legtökéletesebb és legeszményibb otthona a tudományoknak). E hatalmas rdőség kilométerekre huzódik. Ennek elülső, csodálatos parkot alkotó részében virágok és évszázados fák között feküsznek a klinikák, csodálatos összhangiaként a szükséges higiéniának, a berendezés modernségének s a természeti adottságok elegánciájának és gazdagságának, valódi harmóniát testesitvén meg az Élet bájai és szépségei között.

A városnak az erdőségbe torkoló ezen részét „Nagyerdő"-nek hiviák és itt a természet szindus pompáiában, hangulatos sétányok szélén, a Gondviselés nagyszerü adományaként 70 fokig emelkedő hőforrás felett létesitett fürdő szomszédságában, virágszegélyes fasorok és báios épületek között adtak otthont az olasz hallgatóknak.

#

A két egyetemi internátus: a férfi és a női, ellátva minden kénvelemmel: szobák egy—kettő—négy személy részére, iróasztalok kénvelmes ágyak, tiszta ebédlő termek, társalgók, fürdők stb. szóval minden, ami csak megkivánható a modern szállásnál. A hallgatók számára megadva a szabad mozgás és a „bennlakások" teliesen az ő rendelkezésükre állottak minden időbeli korlátozás nélkül. Az étkezések elsőrendü étteremben történtek.

Maga a tanfolvam nem az Egyetem hatalmas, modern épületében volt, amely épület ott emelkedik az „Erdőváros"-ban olv méretben és hatáskeltően hogy azt gondolná az ember: egy mérhetetlen, nagy világváros ui egyetemi középpontiában áll. Részben a nyári szünetek miatt, meg azért is, mert magában az épületben még munkálatok folytak, de leginkább a tanfolyam látogatóinak kénvelme okából az előadásokat a város középpontiában egy ezen célra kiválóan megfelelő és tökéletesen berendezett épületbn tartották meg. A Déri Muzum volt ez, egy másik ui müalkotás az erőrekapó Debrecenben. Méltóságteljes épitmény; csendes, virágos, nagy tér közepén, előtte Medgvesy szobrászmüvész négy hirneves bronz szobrával. Itt a Déri Muzeum hatalmas előadó termében folytak le az előadások, amelyek ideién a palota homlokzatán a magyar mellett az egyetlen külföldi lobogó: Olaszország zászlaia lengett.

Nem véletlenül lett Debrecen a perugiai „Külföldiek Egyeteme" mintáiára a nyári tanfolvamok székhelyéül választva. Debrecen afelé hajlad, hogy idestova az olasz tudományosság magyar központia legyen. Ezért van az, hogy a tanulni, Magyarországot és ennek problémáit, müvészetét megismerni ideiött olaszok e városban ösztönszerüleg otthonosak voltak.

Debrecenben — Magyarországban elsőként — áll fenn egy Olasz Tudományos Intézet. Székhelve az ui Egyetem pompás palotáiában van. Ez intézetet erős akarattal megalapitotta és vezeti dr. Wallisch Oscar, aki lelkesen vivia győzelmes harcát az olasz müveltség és nvelv elterjedése érdekében. Itália lelkes rajongóia és alapos ismerője, a fasiszta párt tiszteletbeli tagia, odaadván ezen munkáiába teljes ügyszeretetét és egész munkabirását.

A tanitás kitartó munkáiával és propagandával elérte, hogy a debreceni Egyetem számos hallgatóia beszéli Dante nvelvét, ismeri az olasz történelmet, irodalmat és Itália problémáit; ami más szavakkal azt jelenti, hogy mindezeknek őszinte becsülője. Ugyancsak dr. Wallisch volt az, — és nem, mint más alkalommal egvebütt irták: mások — aki megalapitotta a mult év folvamán Itália Barátainak Ifiusági Egyetemi Csoportiát olv célzattal és olyan eredménnyel, amelvért sohasem lehetünk elegendő elismréssel.

Támogatiák őt az odaadás és tanitás nhéz munkáiában dr. Hankiss János, az ui-latin nvelvek egyetemi tanára, aki egyben az Egyetemi Nyári Tanfolyam igazgatója is és Tassy Ferenc tanár. Olaszország másik lelkes hive, aki alaposan ismer minket és nvelvünket. Együtt haladva a nem mindig könnyü uton, előre lenditve a két nép között valóságban fennálló természetes rokonszenv által, elérte, hogy Debrecen Magyarország összes egyetemi városai között, idevév még a fővárost is, előliár az olasz nvelv ismeretében, sőt az Olaszország iránti barátságban is.

Annak a 70 olasznak — (egyetemi hallgatók és diplomás emberek —), akik a Nyári Egyetemet látogatták, ezer alkalma volt tapasztalni ennek az apostoli munkának áldásos hatásait, amelv munkásság termékeny talaira találván a két nép lelkében már a természettől meglevő hajlamban, a vendégszeretet és szives vendéglátás feledhetetlen megnyilatkozásait termelte ki.

#

A lelki eredményekkel iárt tanfolvamot a Magyarország Barátai Ifiusági Csoportiainak elnöke: Dr. Terranova János zárta be előadással és külön is üdvözölve a Nyári Tanfolyam élén állott személyeket, megköszönte a szép alföldi város egész lakosságának az olasz vendégekkel szemben tanusitott testvérbarátságot. (Dr. Terranova az, aki messzelátó elgondolással megszervezte a testvéri összeköttetést nemcsak a magyar, hanem a bulgár és török egyetemi ifiusággal is. A debreceni Nyári Egyetemi tanfolyam Olaszországban az ő nevével annyira össze van kötve, hogy valósággal országosan ő szervezi meg az olaszok ideiövetelét.

Dr. Hankiss János egyetemi tanárnak, Wallisch Oszkár egyetemi lectornak és Tassy Ferenc tanárnak és mindazoknak a magyar professzoroknak, tudósoknak, történészeknek, irodalmároknak, akik szivesek voltak utmutatásaikkal, értékes és tanulságos előadásaikkal hozzáiárulni ahhoz, hogy az olasz résztvevők szellemi és kultur podgyásza gazdagabb legyen, szállion az egész fasiszta Olaszország elismerése és üdvözlete, amelv ország hetven fia után megtanulta becsülni magyar barátaink eszményi és teljes sikertől koronázott törekvését.

A tanfolyamon résztvettek Magyarországról, ennek történelméről, irodalmáról, müvészetéről szerzett ui ismeretekkel gazdagitva térnek vissza hazáiukba és bár a kurzusnak nem volt politikai célzata, az olaszok megtanulták helyesebben ismerni és iobban értékelni a maguk mérhetelen hordereiében a mai Magyarország szomoru problémáit.

Amiként a Debrecenből elutazó olaszok tudiák, hogy igazi barátokat hagytak itt, ugy az itthon maradó magyarok szintén legyenek annak tudatában, hogy az elutazottak lelkes harcosai lesznek a magyar müveltségnek és a magyar ügynek.

Franco Vellani-Dionisi.

Ő felsége a vendég!

Ez a mi jelszavunk és a mi sikerünk titka.

Mindent a vendégért és mindent a vendégnek!

A legjobbat, a legolcsóbbat!

A legjobb helyen fekvő szállodánkban nagyon jó szobát kitünő ellátással

12.— P-ért

adunk.

Bristol Szálloda

BUDAPEST

Dunapart.

A Balkán-Államok orvossainak közös folyóirata

A hat balkáni állam orvosai és orvosi karai részéről felmerült az a terv, hogy közös szellemi irányitással és költséggel francia nyelvü orvosi szaklapot adjanak ki. A folyóirat célja a balkáni államok orvosai között élő, tudományos kapcsolatot teremteni, megismerletni egymás különleges közegészségügyi és tudományos problémáit és népeik szociális viszonyait. Célja lenne még a balkáni orvosok szövetségének megalakitásán fáradozni.

Külföldön élő görög állampolgárok

A külföldön élő görög állampolgárokról 1932. julius 31-én statisztikát készitettek, mely szerint Szovjet Oroszországban 213.000, Törökországban 166.700, az olasz fennhatóság alatti Dodekanezosz-szigeteken 97.000, Franciaországban 30.000, Bulgáriában 17.000, Albániában 7.600, Romániában 5.100, Olaszországban 3.600, Angliában 2.700, Németországban 2.200, Svájcban 1.400, Belgiumban 650, Ausztriában 500, Lengyelországban 138, Hollandiában 171 görög állampolgár élt. A többi országokban tartózkodó görögök száma nem haladja meg egyenként a százat.

Uj debreceni polgárok

A mult hónapban a város a következőket vette fel községi kötelékbe:

Dr. Papp Károly egyetemi ny. r. tanár, Nagy József rendőrfőtanácsos, Juhász Árpád gazd. akad. r. tanár, Schütz Ernő m. kir. honvédezredes, Deme Sándor kir. s. mérnök, Noviczky Emil MÁV. pályafelvigyázó, Juhász Sándor MÁV. főmozdonyvezető, Vas Márton nyug. MÁV. s. tiszt, özv. Székely Mihályné állami nyugdijas, Székely Rozália birósági díjnok, Szatmári Lajos katonai főszámvevő, Bogdán Lajos patkoló főmester, Tamás János vámőrőrmester, dr. Rosner Imre ügyvédjelölt, Rosner Ernő kereskedelmi alkalmazott, Kovács Sándor pincér, Kovács János MÁV. műhelyi munkás, Kopjári Dezső nyug. MÁV. vonatkisérő, Szücs Bertalan cipőfelsőrész készitő, Ujvári András cipészsegéd, Neubauer Márton egyetemi hallgató.

Összesen 21 uj polgárral gyarapodott tehát Debrecen lakossága.

Állampolgársági esküt tett a városi hatóság előtt a mult hónapban 25 visszahonositott egyén.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol!

Még soha nem volt annyira zsufolt a debreceni szegényház, mint az idei télen

A 96 éves boszniai hős vitéz Gömbös Gyulába veti minden bizodalmát — Lázongatás a harmincnyolc éves szegényházban

(A Debreceni Ujság tudósitójától) A Kisállomástól több, mint egy kilométeres gyalog-utazás a januári késő délutáni órákban. Hadakozás a szabadon engedett kutyákkal és végül az északi széltől kicsipve, kifuladva, elérjük Debrecen szab. kir. város szegényházát Hatalmas épülettömb, amely két kataszt rális holdon terül el s Kishegyesi-nt kellős közepén. Alacsony, hosszu épületek, amelyeknek falai között nem egy olyan öreg, reszketős férfi, vagy asszony huzódik meg, aki valamikor gazdagságban, jólétben, boldogságban élt. Ma teljesen elhagyatottan, elfeledve tolja egyik napot a másik után a városi szegényház falai között.

Harmincnyolc éves a debreceni szegényház

Harmincnyolc esztendeje létesitették a városi szegényházat, amely ezóta ezer és ezer nyomorult, elhagyatott embernek adott menedéket, élelmet, akik máskülönben megyfagytak, vagy éhen haltak volna. Bikfalvy József gondnok a vezetője, aki mindenre kiterjeszkedő lelkiismeretességre és figyelemmel gondoskodik arról, hogy minden szegényházi gondozottnak meglegyen a maga aránylagos kényelme és gondtalansága Nem is panaszkodik senki sem. És mindez két felügyelővel intézi a gondnok... Maga a város látja el az anyagi szükségletet, ami bizony tekintélyes összeget tesz ki pénzben. A szegényházi ápoltak ingyen kapják a ruhát, a fehérnemüt, a kosztot, szállást, fütést és világitást. Csak az idegen illetőségünek kell naponta az ellátásért 96 fillért fizetni, ha ugyan tud. A debreceniek hatvan fillérre vannak kötelezve, de ezt is csak akkor hajtják be, ha az illető gondozottnak van hozzátartozója, aki ki tudja fizetni az összeget.

217 szegényházi ápolt

A szegényházban ma huszonöt lakószoba van, amelyekben a feérőhely arányában helyezik el a gondozottakat Tizennégy szoba a férfiak, tizenegy a nők rendelkezésére áll. Ma minden szoba zsufolásig van. A Debreceni Ujság—Hajdufőld tudósitójának, aki a helyszinen szerzett impressziókat az egyik felügyelő azt az információt adta, hogy a szegényház harmincnyolc éves fennállása óta ilyen zsufoltság még nem volt, mint épen január hónapban. A szegényházi gondozottak mai létszáma 217. Ezek közül 128 a férfi és 89 a nő. Az összes férőhely 218, tehát ma már csak egyetlen férőhely van még betöltetlenül. Felesleges mondani, hogy mindennek a ma uralkodó borzalmas nyomor az oka. A városi hatóságokhoz szinte naponta érkeznek kérvények a szegényházba való felvétel céljából, de minden kérésnek nem lehet helyet adni, mert nagyon sokan vannak olyanok, akik a legnagyobb nyomorból szeretnének menekülni a szegényházba s még nekik sem jut hely.

Háboruzni akar a 96 éves Székely bácsi

A szegényház lakóinak legnagyobb része tul van a hatvan éven. Elesett, öreg, reszkető férfiak, nénikék. Köztük van a 96 éves Székely Sándor, aki a szegényház legöregebb lakója. Galambősz haju, reszkető testü, alacsony ember. Régi divatu nickel szemüveget hord, amelyből azonban hiányzik az üveg.

— Kedves bátyám, — kérdezzük tőle —, miért hordja azt a pápaszemet?

— Az a korral jár, — feleli jelentőségteljesen az öreg. — Azután elmondja, hogy ő már volt a nagy boszniai hadjáratban. Ott voltak csak hősök a magyarok! — Én is, Isten tudja, hány bosnyákot küldtem át abba a másik világba! Az volt a vitézség!

— Hallom, — mondja az öreg —, hogy most jön ide hozzánk vitéz Gömbös tábornok ur. Bár adná az Isten, hogy csinálna egy nagy háborut. Bezzeg hazamehetnék én is, akkor szép Erdélyországba. Benne van minden bizodalmam, reményem. És tudja meg, fiatal ur, hogy ha még egyszer hadakozni lehetne az én szép erdélyi hazámért, magam is elmennék a 96 évemmel együtt. Forgatnám a puskát, meg a kardot, amig csak haza nem érnék.

Az öreg üvegtelen pápaszeme mögött felcsillan két megtört fényü szem. A kilencvenhat éves szemekben a nagy magyar fájdalom könnyei ragyognak.

A szegényház házirendje

Beszélgetés közben megszólal az udvaron a harang: vacsora lesz! Az udvar közepén hatalmas póznára szerelve lóg egy óriási acéldarab, amely a szegényház lakónak minden dolgát irányitja. Reggel 7 órakor felkelés, majd jön a reggeli. Egyik nap a férfiak kapnak forralt tejet és a nők kölesmagos levest. Másnap fordított a helyzet. Reggeli után kezdődik a munka. Ezért a munkáért a gondozottak minden hónap végén kapnak egy-két pengőt, dohányra, szórakozásra valót. Más nem kell nekik, mert mindenük megvan. Kapják a várostól, a szegényháztól. Az ebéd: leves, főzelék és hetenként kétszer bus. Ebéd után pihenés Közben kiosztják a fát, ami olyan mennyiség, amellyel pompásan befütheti a lakószobákat. Délután 5 órakor van a vacsora s ezután a legtöbben már az ágyba kerülnek. A házirendet mindenki pontosan betartja.

Istentisztelet és vasárnapi kimenő

Minden második vasárnap istentiszteletet tartanak az egyik tágas teremben, amelyet ilyenkor zsufolásig megtöltenek a hivek. A következő vasárnap pedig kimenő van, amikor mindenkinek megengedik, hogy bemenjen a városba. Koldulni, részegeskedni azonban nem szabad, mert ha valakit ilyen dolgon kapnak, az jóideig nem kap engedélyt a városba kimenni. Vigyáznak is nagyon magukra a szegényházi gondozottak s igy, hideg téli időben inkább otthon maradnak a meleg szobában s nem teszik ki magukat a koldulási vágy kisértésének.

A zsufolt kórház

A szegényház kórházi terme is ragyog a tisztaságtól. Hófehér vaságyak, székek. Sajnos, az ágyak legtöbbször el vannak foglalva Járványos, fertőző beteg egy sincsen köztük, mert ezeket a hetenként kétszer látogató orvos azonnal a közkórházba utalja. Inkább az agg-kori gyengeség az, ami ezeket a szegény embereket leveszi a lábáról. A mult hónapban, decemberben öt haláleset történt a szegényházi ápoltak között, de januárban már egyetlen ember sem halt meg! A gondos ápolás és lelkiismeretes gondozás évekkel hosszabbitja meg az elhagyatott, szegény emberek életét, akik talán még jobban ragaszkodnak az élethez, mint azok, akik jómódban, gondtalanul élik napjaikat.

KÖNYVESHÁZ

Bánffy Miklós: Emlékeimből

Erdélyi Szépmives Céh, Kolozsvá) 1932.

Érdekes ember, érdekes könyve. Az iró a bessenyő Tomaj nemzetség leszármazottja, sokat szerepelt, legmagasabb méltóságokat betöltött család sarja. Eseményekben gazdag életében egykor berlini gazdasági tudósító, majd képviselő, az állami szinházak intendánsa, maga is müvész, diszlettervező és szinmüiró, rajzolóirónnak és tollnak egyaránt hivatott kezelője. A világháborut befejező mozgalmas időkben „egyetlen meggondolatlan, félig indulatból kiejtett szó elinditja olyan, nyomon, melyen aztán már akarva akaratlan, tovább kell haladnia." A Székely Nemzeti Tanács megbizásából külföldre utazik, hogy kapcsolatot kercssen és létesitsen a győző hatalmakkal. Vándorutján Hollandiában reked, festészettel kisérli meg megélhetését biztositani, mikor Bethlen István Bécsbe hivja, hogy együtt jöjjenek a kommun bukása után haza. Bethlen első és második kormányába külügyminiszterül hivja meg, husz hónapig viseli Magyarország legnehezebb idejében ezt a felelősségteljes megbizatást, Lemond, de egyben lemond magyar állampolgárságáról is s román állampolgár esz, hogy hazatérhessen Erdélybe. Azóta ott él s egyik lelke az erdélyi magyar szellemi mozgalmaknak. Ime az ember.

A könyv: Emlékeimből. Elég az iró nevét látnunk, hogy érdeklődésünkre tarthasson számot. Ha pedig olvasni kezdtük, nehezen tesszük le kezünkből. Könnyed, élvezetes, érdekes olvasmány. Nem egységes mü. Két főrészre oszlik: „Az 1916-iki koronázás" és „Forradalmi idők" e kettőnek címe. E részek apró szines mozaikok, gyakran, mintha nem is tartoznának össze, mégis egymástól elválaszthatatlanok. Ember beszél emlékeiről, emberekről és eseményekről, valaki, akinek helyzete alkalmat nyujtott a látásra s akiben megvolt a meglátás képessége. Ember beszél, látószemü ember, a dolgok végokát kereső és megtaláló ember Érezzük, hogy többet, sokkal többet is mondhatna, de nem politikai emlékiratot ir, csak cseveg emlékeiről — egy s másikról. Cseveg könnyedén, majd szatirikus éllel nagy emberekről, jelentéktelennek látszó apró csepró esetekről, emberek butaságáról és megdöbbentően sötét mélységekről. Könnyed csevegésének leple alatt azonban folyton érezzük a mélyen gondolkozó főt, a nemzetét szerető szivet. Ez a fő és a szív fogja marokra az elmondott események mozaikdarabkáit s mint egészet tárja elénk: tanuljatok belőle! Akinek van szeme a látásra, lásson! És még egyet megmutat, szinte öntudatlanul: legyünk bár gyarlók, avagy kiválóak, vezessen aljas becsvágy, avagy nemes szándék, nem mozgatói, csak szereplői vagyunk a világ történésének. A szerep a miénk s ebben kell kiválónak lennünk a mindeneket mozgató legfelsőbb s legbölcsebb erő: Isten kezében.

Az Erdélyi Szépmives Céh jó munkát végzett e mü közrebocsátásával.

Végh Jenő.

IPARÜGYEK

Uj iparosok és kereskedők Debrecenben

A mult héten az elsőfoku iparhatóság a következőket vette fel lajstromába:

Klein Jenő zsibárus, Tóth Vilma szatócs, Holló Imre szikvizgyártó, Király Erzsébet kávémérés és kifőzés, Jakab Zsigmondné sütő, Gyurcsik Jánosné kenyér, stb. kereskedő, Adler Miklós cipő és uridivatkereskedő, Kovács Sándorné festőminta árusitás, Fógel Gizella szatócs, Katz Zsigmondné cipő, szőrmekereskedő, özv. Tókás Gézáné szatócs, Bernáth Sándor gyümölcskereskedés, Debos Elemérné szatócs, Helmeczi József ló és szekérszállásadás, Békési Lajosné kávé és ételárusitás, Lévay Andorné illatszerkereskedő, Apponyi Florencné gyümölcs kereskedés, Munkácsi Béla cipész, Tarna Ferenc tüzifa és szénkereskedés, Szekerka Béla tej, tejtermék kereskedés, Lusztbaum Béla mérlegelő, Kelemen József Sándorné kávémérés, Uji János takarmány kereskedés, özv. Jakabné szőrmeáru kereskedés, Nagy Margit szatócs, Papp János borbélyfodrász, Trencsényi Bertalan gyümölcs kereskedés, Simon Antal asztalos, Szabó Sándor tüzifa és szénkereskedő, Nagy Ilona nőikalak készitő, Kádár Gábor fuvaros, Kunsz András sütő, Orosz Gergelyné gyümölcskereskedő, Bagi István élő és müvirágkereskedő, Sipos Imre garazsirozás, Szatmári József szatócs, Lefkovics Jakabné butorkereskedő, Tóth György malomtermékkereskedő, Bán Kálmánpé paprikakereskedő, Csóka Andrásné gyümölcs árusitás, Vécsei Antal baromfikereskedő, Nyalka Sándor fűszerkereskedő, Schwartz Sámuelné őrleménykereskedő, Kiss Gergelyné mézeskalácskereskedő, Sárközi József kávémérés és kifőzés, Veres István cipész, Vermes Lajos kézmüáru kereskedés, Nyul Szidónia nőiruha árusitás, Viski Bálintné fuvaros, Nagy Mária nőiszabó, Spitz Mórné tüzifa és szénkereskedő.

Lakása ? kiadó ?

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni, 10 szó 50 fillér, hirdetés feladási helye: Kossuth-utca 3.

vitéz GÖMBÖS GYULA
ÉS A
HAJDUFÖLD

Sehol széles Magyarországon nem hangzottak hamisabb és hazugabb csengéssel a pesti liberálizmus és a kávéházi demokrácia alig pár évtizede divatos szólamai, mint a magyar „örök városban", Debrecenben. Ez a tisztes civitás és ez a fiatal városnegye a történelmi középosztály lakozóhelye: a debreceni polgárság, Bocskay vitéz hajdui, a tiszántuli magyar nemesség ősi tejevényből táplálkozó törzs egészséges, tömör, kemény, égretörő ágai, amelyekről lepereg az idegen fertőzéstől hervadó levél, lehull a megmételyezett gyümölcs. *„Életmód, egyszerűség, derekség, valódiság tekintetében a' Debrecceniek a' mi régi nagyapáink hüséges példányai, maradékai és szakasztott mássai"* — irja száz év előtt egy főrangu utazó. — és ma is elmondhatjuk önérzettel, büszkén ugyanezt. Talán egyetlen szóval még kifejezőbben: *mi magyarok* vagyunk.

Magyarságunknak ez a vérből, ősi lelkületből kizengő öntudata az, ami a Vezérhez csatol. Jákfai vitéz Gömbös Gyula a mi vérünk, kemény, kuruc férfiember, katona, hazaszerető magyar, aki dunántuli szülött létére egész egyéniségével mihozzánk áll legközelebb, az erdélyi lélekkel oly közel rokon tiszántúlakhoz.

Vitéz Gömbös Gyulát attól a perctől fogva, hogy a magyar végzet fekete óráiban az élre állott, és a Fővezér legközvetlenebb munkatársaképpen megindította a magyar feltámadás nehéz harcát, szivébe zárta a Tiszántul hazafias közvéleménye. És ma, amikor az egész ország hivatott vezéreként látogat el közénk, jól esik visszaemlékeznünk arra, hogy mi, a *„Debreceni Ujság—Hajdufőld"* gárdája már akkor mellé állottunk, amikor még, — nem egyszer életveszéllyel járó, — kiállás volt ő mellette harcra kelnünk, amikor még egy egész összeomló, romlott, beteg, sötét világ utolsó erői hadakoztak ellene.

A *hüség könyve* az a nehány szemelvény, amelyet régi számainkból az ünnepi alkalom örömére uj életre idézünk: ragyogó bizonyitéka *igazunknak*, kitartásunknak és becsületes elvhüségünknek. Megnyugvást és megelégedést nyujtó dokumentumok mindnyájunknak, akik a Vezér lobogója nyomán egyazon utat járjuk tiz esztendő óta, mert ismét feltündöklik előttünk, hogy az ut, amelyen vért, verejtéket és ifjuságot áldoztunk: *az egyenes ut volt és az ma is.*

Pártokon, „konstellációkon" és „konjunkturákon" felülálló eszmények vezették tiz éven át vitéz Gömbös Gyulát és hü katonáiként bennünket is. És amikor a becsülettel teljesitett munka öntudatával tekintünk vissza az elmult évtized oly gyorsan tovatünt idejére, lelki szemeink előtt feltárul a ragyogó végtelen: az uj magyar ezredév határtalansága. Hogy ez a szent álom valóra váljék: *kellett* a letünt évtized alapvetése. És ha a romokból kiemelt alapköveknek a mi vérünk, velőnk és életünk a vakolatja, *nem volt kár: rajtunk épül fel a jövendő!*

S minden befolyásra, hivó szóra, „intésre" csak ennyi a válaszunk: Mi nem térünk uj utakra, de nem követjük azokat sem, akik eddig velünk, vagy előttünk haladtak s hitünk szerint letértek az igazi utról. Nekünk igaz meggyőződésünk parancsol mindenekfölött.

És aki nem velünk van, az ellenünk és ellene az egész magyar feltámadásnak. Mi pedig nem a kormánytámogatás, vagy ellenzékieskedés szük mentalitásában, de ebben a *magasztos jelben* akarunk és fogunk is diadalra jutni a mi célkitüzéseink mindig megtántorodás nélkül követett tiszta lobogója alatt.

Kolosváry-Borcsa Mihály.

Ellenzékben a Vezérrel

A Debreceni Ujság—Hajdufőld alapitásától kezdve szolgálta azokat a nagy célkitüzéseket, amelyeknek akkor is, azóta is vitéz Gömbös Gyula a reprezentáns képviselője. Ideáljaink népszerüsitésére, azoknak harcos oltalmában számlálhatatlan cikket irtunk.

A hüség, amely bennünket vitéz Gömbös Gyula személyéhez és az általa képviselt elvekhez füzött, és füz ma is, nem a hatalomnak szóló tömjénezés, nem szervilizmus, és nem megvásárolható sajtónak hitvány hódolata, hanem a mélyen érzett közös meggyőződésből fakadó akarat. Ez dokumentállja 1923 augusztus 15-én irott vezércikkünk, amellyel spontán elhatározással követtük az ellenzékbe vezérünket, vállalva lépésünknek minden sulyos konzekvenciáját.

Ezen a napon jelent meg

„Uj fronton — régi lobogó alatt"

cimü vezércikkünk, amelynek jelentőségét kiemelendő vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály főszerkesztő teljes nevével jegyzett.

A keresztyén-nemzeti megujhodás megváltó gondolatának lobogója alatt álljuk négy esztendeje a harcot, — irtuk, — mint legelső sorban irgalmatlan küzdő katona. Erőnk a magyar föld, fegyverünk a meggyőződés, vezérünk a magyar igazság, pártunk a tiszta lelkiismeret s mögöttünk a Tiszántul öntudatos magyar milliói.

[illegible] esztendő emberfölötti küzdelmében sohsem hátráltunk, ellenféllel nem alkudoztunk, ellenséggel békét, sem fegyvernyugvást nem kötöttünk. Misszió volt a munkánk és fegyver a toll a kezünkben, amelyet épp oly kegyetlen keménységgel, de épp oly áhitatos meggyőződéssel forgattunk viadalunk közepette, mint a mi magyar őseink a kardot.

Hogy e küzdelmes négy év alatt milyen csatarendben, melyik táborban állottunk a magyar megváltás ránk rótt harci feladatait, sohasem az opportunizmus és sohasem anyagi előnyök irták elénk. Ahol a mi eszméink szentlőtlen lobogója lengett, ott volt a helyünk s ott jártunk tábort. Zsoldosok sohsem voltunk, de mindig szabad katonái a tollnak.

Az elmult idők alatt támogattuk, segitettük, istápoltuk erőnkhöz képest a magyar kormány munkáját, ott és akkor, amikor meggyőződésünk ugy rendelte nekünk.

Ezután rámutat cikkünk az okokra, amelyek vitéz Gömbös Gyula kormánypártból történő kilépését előidézték, majd igy folytatja:

Hit és meggyőződés nélkül pedig nem szolgálhatunk egy táborban. Nekünk apró-cseprő párterőviszonyok eltolódásai, esetleg elérhető előnyök, remélhető személyi érvényesülések alacsony szempontjai eddig sem diktáltak irányt. S ha ma a mi szellemi energiánkban, meggyőződésünk eleven erejében, magyar közönségünk lelkes támogatásában rejlő hatalmunkat szembe szegezzük a most kormányzó kormánnyal, cselekedjük azt a becsületes harcos kötelességeképpen, aki akkor sem hagyja cserben a zászlót, ha más utra tértek is az eddigi vezérek, vagy szövetséges társak.

A Hajdufőld harcai

A ránk következett nehéz napokban a becsületes sajtónak minden rendelkezésre álló eszközével küzdöttünk azokkal az ellenfelekkel szemben, akik mindig hajlandók a hatalom zsoldjáért a legszennyesebb eszközöket is igénybe venni, ha kell a régi baitársak ellenében is. Igen sok messze visszhangzó cikkünk jelent meg erről alatt, amelyek közül idézzük Tiszántul elhunyt nagytudományu, ragyogó tollu publicistájának, dr. *Zivuska* Jenő egyetemi magántanárnak egy érdekes elmefuttatását, értékes dokumentumaként annak az indokolt várakozásnak, amivel a Tiszántul vezető rétege viseltetett Gömbös Gyula történelmi szerepe iránt.

Fegyelem és szervezettség

cimmel a következőket irta a korán elhunyt, puritán jellemü tudós professzor:

„A fascizmus vasfegyelmével menjünk előre, — mondotta *Gömbös* Gyula a keresztény ellenzéki blokk tegnapi vacsoráján — mert *kell, hogy egy egységes magyar fascizmus alakuljon ki* abból a mozgalomból, amelyet mi kezdeményeztünk és azokból az eseményekből, amelyeket mi hirdetünk. Ezt ne rágja a magyar betegség, hanem üditse az a *fegyelem*, amely összetartja mindazokat, akik lelkileg is, gondolkodásban is összeforrottak."

Gömbös Gyula már nem egyszer érezte meg és juttatta kifejezésre eddig is rövid politikai pályafutása alatt a nemzet lelki és fizikai szükségleteinek kivánalmait, de a magyar közönbösség, szervezetlenség közepette talán sohasem találta meg ugy minden igaz magyar lelkében, vérében, izmaiban lüktető akaratnak, kinzó kivánságnak szavait, mint fascista fegyelemre felhivó szózatában.

Öt év tanulságai, a szomszéd győzedelmes és letiport nemzetek példája ma ujra napnál világosabban követelik azt, amit már eleitől fogva hirdettünk: csak a szervezettség, — hivják ha ugy tetszik magyar fascizmusnak, — vasfegyelmével vergődhetünk el a célig, egész Magyarország magyarrá tételében.

És ebben a megváltó gondolatban, amelyet szép nekilendülésnek, méltó felbuzdulások után a félrendszabályok könnyelmü kényelemszeretete épp ugy elaltatott, mint elsikkasztani, megölni, eltemetni próbálta a világszerte szervezett szabadkőmüves-zsidóság, — friss energiával és megujult akarattal kell összefognia mindazoknak, akikben öt év kiábrándító tanulságai meg nem ölhették az élő hitet.

Olaszország, Spanyolország, Bulgária példája hiv, a németek sorsa int, Törökország feltámadása parancsol uira ez utra. Félre hát a kicsinyes ellentétekkel, életet a békeidőkből örökölt restséghe!

És akkor még egyet *Gömbös* beszédéből nagyoknak és kicsinyeknek, vezéreknek és közkatonáknak: *„Ne csak beszéljünk, hanem cselekedjünk is!"*

„Fülek a demokráciában"

Az akkori tulfütött politikai légkörben a magyar nacionalizmus vezéralakja ellen a legádázabb harc folyt azok részéről, akik a maguk előnyös társadalmi és gazdasági pozicióit féltették az ujjászületö magyar öntudattól. Ekkor történt, — mint emlékezetes, — a parlamentnek egy viharos ülésén, hogy egy tulbuzgó ifju demokrata-honatya kötekedő féktelenkedésével kihivta Gömbös Gyula méltó megtorlását, aki megfelelő fenyitésképpen füleinél fogva emelte meg a kapálódzó fiatal embert.

Ez az esemény ihlette meg krokiirónkat, Lisztiust, alábbi humoreszkjének megirására.

I.

Minthogy a Feuermann fülein külés belpolitikai sérelem esett, a demokrata blokk összes hallószervei zártkörü értekezletet tartottak. A fülparlamenti vita lefolyásáról ennek dacára beszámolhatunk, annál is inkább, mert nemcsak Feuermannak, de a falnak is vannak fülei.

— **Fülelnök:** Üdvözlöm a nagy számban megjelent füleket és felszólitom Feuermann sértett füleit, hogy adják elő panaszukat, de maga Feuermann ur, most hallgasson.

— **Feuermann:** *Csupa fül vagyok.* (Viharos derültség.)

— **Fülelnök:** Nem az egész fület értem, csupán a hallószervi fület és ne tessék most ebből a fülbemászó ügyből fületlen tréfát csinálni.

— **Az egyik hal-fül:** Tisztelt Fülek! Az a parlamenti vihar, melyet az antiszemita fülek *kischbségi* konferenciája idézett elő, sulyosan megsértette a demokrata blokk *majoritásban* levő füleit...

— **Szélsőbaloldal:** *Piszokság!*

— **Fülelnök:** *Fülszólítom a tisztelt Füleket, hogy az ilyen kifejezéseket csak tartsák meg magokban.*

— **Az egyik bal-fül:** ... és mégis megtörtént az az atrocitás, hogy engem és ikertestvéremet a fülvédő nemzetiség összeinzoltált... (Fülsiketitő zaj. Fülkiáltások: *Jogrend az Eustach-csőben!)*

— **Egy fülkagyló:** Ne szólj szám, nem fáj fülem!

— **Fülelnök:** Figyelmeztetem Kónya képviselő urat, hogy mindenkit érhet fül-eset.

— **A másik bal-fül:** És mindezek után még az is kitelik a Gömböstől, hogy lepárbajozza cimpáinkat...

— **Egy fül:** *Mi már három év óta sértjük az ő fülüket, de sohase ráncigdlunk...* (Fülkiáltások: Mi fülantrópok vagyunk!)

— **Egy fülkagyló:** És még ők hencegnek nekünk, a kisfülüek. Tessék megnézni az én fülemet, az van egy zsidó fajvédő fül.

— **Fülelnök:** *Ha olyan bátor, ne a saját fül zsirkait mutassa fel, hanem a Zsirkay fülét!*

— A **sértett fülek:** Az a fülemelő hatás, mellyel a Gömbös ur megatrocitált, annyira fülkorbácsolta az idegeinket, hogy fegyveres elégtételt nem szerezhetünk, csak lovagiasat... (Zugó helyeslés.) Különben is a *sértett fél*, aki tehát nem csupán *sértett*, de azonkivül *fél* is, kétszerte kisebb a *sértő félnél*. Ezzel szemben a *sértett fül* háromszor nagyobb a *sértő fülénél: ezt az ügyet tehát a fülek között kell elintézni.* (Fülzugó tapsvihar.)

— **Fülelnök:** Mindezek után kijelentem, hogy ezzel a fültétellel belemegyünk a párbajba. Azt azonban mindenkinek a fülire kötöm, hogy a jövőben óvakodjunk az inzoltálásoktól. Semmi se kell más, csak egy kis rendszerbeli változás. *Eddig a demokraták a füleikkel hallgattak és a szájukkal kiabáltak. Ezentul pedig a szájukkal hallgassanak, mert a füleik ugyis kiabálnak...*

A reálpolitika utján

Ezekre az évekre esett Gömbös Gyula debreceni látogatása, ahol a dr. Szathmáry István elnöklete alatt álló EME-ben tartott országos jelentőségü beszédet. A Hajduföld és a nacionalista alakulatok fáradhatatlan propagandája következtében ekkor már az ő táborában volt a Tiszántul magyarságának tulnyomó többsége s igy a Vezért követő százezrek körében általános megelégedést keltett, hogy a Bethlen István gróf kormányzatában képességeinek és politikai sulyának megfelelő szerephez jutott, átvévén a honvédelmi tárca államtitkárságát.

1928 szeptember 8-án irtuk a következőket

Gömbös

cimü vezércikkünkben.

A liberális publikumnak sajtója révén állandó fogvacogtató nyári szenzációja volt: Gömbös Gyula belép az egységespártba s átveszi a honvédelmi miniszterium államtitkárságát. Nem érte tehát meglepetésként a magyar közvéleményt a deklaráció, amelyben a vezér bejelentette a fajvédő párt feloszlatását s beolvadását a kormányzópártba.

Gömbös Gyula, mint hovédelmi államtitkár: *megfelelő ember a megfelelő helyen.* Hatalmas szervezőtalentumával, mint izig-vérig katona, a leghivatottabb a tisztikar szociális és gazdasági helyzetének orvoslására, a Trianon óta oly kényes intézmény irányitására, abban a kemény és férfias militarista szellemben, amely mindig a legkonszenvesebb és legértékesebb jelenvonása volt a fajvédők energikus vezérének. A mai aggastyánok irányitotta kulturfölényes antimilitarista közszellem közepette csak a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük Gömbös Gyulát a magyar honvédelem magas vezetőpoziciójában.

A fajvédőpárt feloszlatása, a felszólitás az egységespártba való beolvadásra a vezér kijelentései szerint *nem az elvfeladás, hanem a reálpolitika jegyében történt.*

„A jelen viszonyok között a nemzeti erők teljes összefogása kivánatos, mert csak egy egységes nemzeti arcvonal képes a siker reményével szembeszállni mindazokkal az erőkkel, amelyek még mindig veszélyeztetik a nemzeti állam érdekeit". — hangoztatja Gömbös Gyula s ismervén a magyar történelem legnehezebb évtizedében próbált karakterét, változatlan bizalommal fogadjuk szavait.

Gróf Bethlen István egyéniségének fölénye a politikai felfogások széles skálájáit hangolta össze rendszerében, s a keresztény-keresztyén földmives, kisgazda és polgári pártban ma is a legszélesebb réteget a liberá'is és aranyközéputas frakciókkal szemben az u. n. fajvédő felfogásu csoport jelentette. Ez a számban és kvalitásban legsulyosabb pártcsoport *most visszanyerte vezérét*, akivel az elvi és érzelmi kapcsolatot az elmult évek során sem vesztetet el soha s igy megerősödve kétségtelenül *módja lesz a jövőben döntő befolyását érvényesiteni az ország kormányzásában.*

Gömbös Gyulának az utolsó esztendőkben majdnem politikai passzivitásra szoritott személye hatalmas erőt reprezentál a kormánypártba történt belépésével. Kivételes egyéni kvalitásain kivül viszi magával a liberális sajtó gyülölködő támadásai révén is szüntelenül élesztett nagy népszerüségét s a keresztyén százezrek közös nehéz harcokon acélosodott bizalmát. Azt a bizalmat amely a vezér elhatározó lépésével egy *uj reálpolitika utnakindulását* reméli, várja, követeli.

A keresztyén nacionalista reálpolitikát!

Bundát
Téli k bátot
Mele y öltönyt
most nálunk
na yon olcsón
vásárolhat
GRÜNFELD
ADOLF és TÁRSA
KISTEMPLOM
MELLETT

Lapunkat támogatja,
ha hirdetőinknél vásárol!

Jó magyar ember-e Gömbös Gyula?

Vitéz Gömbös Gyulának a Tiszántul magyar népével kialakult meleg kapcsolatát jellemzi az a rendkivül érdekes eset, amelyről 1928 szeptember 20-iki számunkban Marschalkó Lajos a következő riportot irta.

Hányat tojnak a tétényi tyukok és jó magyar ember-e Gömbös Gyula

Kálmán Ferenc hajdaböszörményi gazdálkodó „ellenőrző" körutja a fajvédő vezér birtokán

(A Hajdulöld tudósitójától.) Nagyságos és Méltóságos képviselő urak! Az alábbi históriából az fog kitünni, hogy a magyar embert nem lehet többé becsapni. Nem lehet, mert a mélyen tisztelt választópolgár nem hiszi el többé, amit a kerületben tartott népgyülésen hall, hanem nyakába akasztja a szeredást s mikor a képviselő ur nem is sejti, nagy titokban elindul ellenőrizni, hogy igazat mondott-e lent a kerületben. Elmegy saját szemével és fülével megbizonyosodni, hogy igaz-ember, férfi, jó magyar e az az idegen ur, aki olyan szép pohárköszöntőt mondott lent a kerületben a pártvacsorán.

Ez történt meg most *Gömbös* Gyulával s ön magának köszönhette, hogy azon kevesek közzé tartozik, akikre szerencsésen üthetett ki ez a vizitáció. Gömbös Gyula még valamikor márciusban járt lent Hajduböszörményben, ahol a *Magyar Nemzeti Párt* hatalmas gyülésén fejtette ki a fajvédelem programmját. A böszörményi magyarok meghallgatták, megélhenezték, hüséget esküdtek a zászlójának, mint azonban kiderült, mégsem hittek el néki sem mindent. Nem pedig azért, mert a magyar paraszt annyi hitben, annyi vezérben csalódott már, hogy *Gömbös* Gyulának is nehéz dolga akadt vele. Pláne mikor *olyasmiket is mondott, hogy az ő tyukjai háromszázat tojnak egy évben s nem esznek egy szem tengerit sem.*

Igazat beszélt-e Gömbös Gyula?

A beszéd is tetszett, az ember is, de azért mégis volt, akinek egy félévig furta az oldalát Gömbös Gyula egy-egy állitása. *Kálmán* Ferenc uram, a *Magyar Nemzeti Párt* egyik vezetője, nemrégiben felkerekedett, elindult Téténybe, hogy megnézze hányat tojnak a tyukok, esznek e tengerit s hogy vélekednek a magafajta kisemberek Gömbös szomszédról. Igaz-e, hogy olyan jó gazda, meg, hogy ugy szereti az ő árva magyar fajtáját? Mert a szó az csak szó és egyedül az a bizonyos, amit az ember a tulajdon szemével lát.

Kálmán Ferenc elment a Gömbös birtokára Nagytéténybe, megnézte a tyukokat és kikérdezte a szomszédokat s mióta hazajött, nincs nálánál lelkesebb hive az uj honvédelmi államtitkárnak. Mikor rátalálunk a *Nemzeti Párt* székházában, meg is okolja, hogy miért.

Kálmán Ferenc nagy vizitációja Tétényben

— Talán csak nem azért, mert eleget tojnak a tétényi tyukok? — tréfálkozunk:

— Azt már nem, de egy kicsit azért is, — hangzik a válasz.

— Szóval ezért ment körülnézni a Gömbös házatájékán?

— Nem éppen. Csakhogy ugy van az, *hogy a beszédben senki sem sérti önmagát.* Mindenki szeret többet mondani. Jobb hát másoktól megtudni, hogy kicsoda, micsoda az illető. Én meg olyan ember vagyok, hogy *nem sokat adok a szájra, a valóságban szeretek megbizonyosodni a magam emberéről.*

— És az eredmény?

— Reggel érkeztem meg Nagytéténybe. Egy derék sváb vett fel a szekerére. Mentünk. Kérdeztem tőle: Ismeri maga Gömbös Gyulát?

— Hogy ismerem-e?

— Aztán mondja, milyen ember a méltóságos ur?

Azt mondja a sváb:

— Az meg fan egy jó ember! Egy fájin ember! Szereti a népet, dolgozik értünk. Ő szerez piacot még a mi gyümölcsünknek is. Ha nem tudjuk eladni a barackot, csak szólni kell neki. A méltóságos ur beviszi a magáéval Pestre, aztán eladja a miénket is. Látja, mióta ő itt van közöttünk, még a német beszédet is el hagytuk. Ő tanitott meg rá, hogy aki meg fan egy matyar emper, annak kell beszélni a matyart.

Felfelé törekvő ember e a szomszéd?

— Na, mondom, ez tényleg egy derék ember lehet, de azért még megkérdem a szomszédait is. Több szem többet lát, több ember többet mond. Csak azt nem tudom megérteni, hogy mikor mindenkinek van, néki miért nincs egyetlen haragosa se Tétényben. Mert, hogy senki se mondott róla rosszat.

— Kérdeztem a szomszédait is: Mekkora az a főd, ami a méltóságos uré? Tizennyolc katasztrális.

— Hát aztán nincs neki több máshol se?

— Nincs bizony. Azért tudja olyan jól, hogy milyen nehezen él a kisgazda.

— A negyediktől is kérdem: — Milyen ember a szomszéd?

— Jó ember! Finom ember!

— *Mégis, mit gondolnak maguk, felfelé törekvő ember? Szereti a hatalmasokat?*

— Szereti a fajtáját, — felelték —, de inkább csak a kisembereket, a dolgos embereket. A hatalmasokkal nem sokat törődik.

— *Amerre mentem Tétényben mindenütt csak jó véleménnyel voltak Gömbgs Gyuláról. Még a bulgár kertészek is azt mondták: „az egy páratlan ember".*

A tyuk farmon

— Megnéztem azután a tyukfarmot is — folytatja tovább Kálmán Ferenc. A Gömbös Gyula hires tyukfarmját. Hát olyat még nem láttam! Csak elámultam, mikor a farm-mester megmutogatta a teméntelen tyukot, csirkét. Csupa egyforma jószág az. Fehér a tolluk, sárga a lábuk, a csörük, a kis kakasok taréja meg olyan, mint az égő pipacs. Csupa egyforma állatok. Az ördög se tudná megkülönböztetni egyiket a másiktól. Szinte elcsodálkozik az ember, hogy lehet az?

— Azért fajtyukok! — mondta a farm-mester.

— Éppen aznap hoztak Németországból repülőgépen ötszáz kis egy-

forma csirkét. Kérdeztem aztán: igaz-e, hogy ezek az aprófajta tyukok olyan tömérdeket tojnak?

— Háromszázat is egy évben, —, világositott fel a farm-mester. Amely háromszáznál kevesebbet tojik, azt kivágjuk az élők sorából.

— Rettenetes sok az! Hiszen a tyuk is pihen néha. Meg kotlónakvaló is kell belőle.

Egy pengő husz egy darab tojás

— Nincsen itt kotló, barátom! — magyarázta a farm-mester. Gép költi a csirkét, gép a kotló is. Olyan, mint egy nagy gramofontölcsér, amit állandó egyforma melegen tartanak. Aköré gyülnek a kis csirkék. Arról is megbizonyosodtam, hogy nem esznek azok egy szem tengerit sem. A ketrecek előtt bökönnyel van bevetve minden, tengeri helyett meg hatféle keverékből álló eledelt kapnak. Furfangos szerkezet van arra is, hogy mindig friss, mindig tiszta vize legyen a kis csirkéknek. Még arra is gondolnak, hogy a meleg nyárban árnyékban legyen a jószág. Csupa keserü mandulába oltott duráncai barackfával van beültetve a farm. Egy darab barack husz fillért is megér a pesti csarnokban. A tojást pedig, mikor a kakasokat is beeresztik a tyukok közzé, egy pengő huszért adják el darabonkint. *Nagy urak, nagy gazdaságok veszik a legjobb magyar tyuktenyésztő, Gömbös méltóságos ur fehér tyukjainak tojását.*

„Èn már mindig hiszek Gömbös Gyulának!"

— Megkérdeztem a farmmestert is végül: — Igaz-e, hogy olyan jó ember a méltóságos ur? Azt mondta:

— Mindennap jönnek hozzá szegény emberek, a Dunántulról, Borsodból, Szeged környékéről. Mindeniken segit, mindeniknek elintézi a dolgát. Talán maga is azért jött?

— *Nem én,* — feleltem.

— Szóval *Kálmán* Ferenc uram nem is beszélt Gömbös Gyulával — csodálkozunk el az interju végén.

— *Nem hát. Elég volt nekem, amit a szomszédai, meg a tétényi egyszerü emberek mondtak.* Eleget láttam, eleget tanultam én abból — hangzik a válasz. *És én ezentul már csak mindig hinni fogok Gömbös Gyulának, még most is, hogy belépett a nagyurak pártjába.* Igazat mondott, igazán beszélt. *Magam győződtem meg róla, hogy jó ember, magyar ember, kitünő gazda, a szegény emberrel érez a szive.*

*

Nagyságos és Méltóságos képviselő urak! Ezek után illő szerénységgel csak azt merjük ajánlani, hogy a jövőben kegyeskedjenek jól meggondolni, amit igérnek és amit mondanak a tisztelt választónak. Gömbös Gyulára nézve szerencsésen végződött a vizsgálat és a helyszini szemle, de vajjon mindnyájan ilyen nyugodt lelkiismerettel állhatnának-e meg, ha a kerületükből felrándulnának a tisztelt választók, akikben az a mi legnagyobb örömünk, büszkeségünk, hogy a maguk utján mennek, a maguk fejével itélnek, gondolkodnak és akiket soha, de soha nem lehet többé elszéditeni, mert egy napon felveszik a szeredást s neki indulnak Budapestnek, megnézni, hogy mennyit is tojnak hát azok a bizonyos tyukok?

Marschalkó Lajos.

— **Influenzánál** gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes **„Ferenc József" keserüviz** használata által többször és alaposan kitisztittassanak.

Vitéz Gömbös Gyula a magyar honvédelem élén

Ezidőtől kezdve indult meg vitéz Gömbös Gyula azon a ragyogó uton, amelyre erős magyarsága, tiszta egyénisége és kivételes kvalitásai predesztinálták. Lelkes örömmel emlékezik meg a Debreceni Ujság—Hajduföld 1930 október 11-iki száma vitéz Gömbös Gyula

cimmel honvédelmi miniszterré történt kineveztetéséről. Cikkünk a következőképen hangzott.

(kb.) A költségvetés parlamenti tárgyalása során évről-évre elhangzott a kultuszminiszter ajakairól a kritikákkal szemben egy hatását sohasem tévesztő kijelentés: ne legyünk szükmarkuak, mert *ma tulajdonképp a kultusztárca a honvédelmi tárca.* Senki sem vehette rossznéven, hogy a kulturfölény honvisszaszerző ereiében bizakodó Klebelsberg Kunó gróf teljes hévvel és eréllyel halmozta mindmáig a közmüvelődés arzenáljának békés fegyvereit s csak akkor érzett fel valami nyugtalanitó fanyarság a lelkekben, amikor a nem képletes, de *tényleges értelemben vett honvédelem* szegényes büdzséje került, mint mostohagyermek, a tisztelt Ház elé.

Vajjon ezt az elkedvtelenedést csak a *konkurrens* utódállamok féktelen fegyverkezése idézte elő? Nem. Hiszen minden igaz magyar ember ezredévek beidegezettségével *elsősorban katona,* aki civil életének szürke hétköznapi gondjai között is titkos szerelmet őriz szive mélyén a *legmagyarabb hivatás iránt.* És Rothermere-akció ide, *demokratikus világszolidaritás, békés propagandamunka amoda,* — egyébként is ki hinné el komolyan, hogy a magyar igazság holmi jelszavak harsonáival vivja meg a gyülölet egetverdes jerikói várrendszerét, nem pedig *more patrio* fegyveres, kemény magyar ökölllel.

Mi tagadás, a honvédelmi kormány utolsó éveinek munkája sehogysem elégithette ki a nacionalista közvéleményt. A tényleges tisztikar, a nyugdijasok esztendőről-esztendőre orvosolatlan anyagi gondjai, a katonai szempontoknak folytonos háttérbeszorulása a békés eszközökkel experimentáló irányzatokkal szemben, a uviltan és titkon pertraktált lószörmatrác-ügyek kinos benyomásai, a volt frontharcosok tömegeinek teljes elhanyagoltsága a legsulyosabb aggodalmakat keltették mindenkiben, aki még a maga egyéni vesződései mellett, pusztuló magánháztartásának szükös határain tul a jövendő borus horizontjai felé is vetett egy-egy kémlelő tekintetet.

A mindenekfelett szükséges militarista közszellem hanyatlása talán a legszomorubb jelensége volt az utolsó trianoni esztendőknek s lélekfrissitő fellélegzéssel örül ma minden becsületes magyar, hogy az államfő a kormányelnök előterjesztésére a „Novara" legendásnevü parancsnokához illő katonás határozottsággal és eréllyel tett ponto egy hitelét vesztett rendszer végére s nyitotta meg a bizalom jövőtigérő egyenes utját.

Jákfai vitéz Gömbös Gyula kvalitásait, férfias akaraterejét, páraltan szervezőképességét, *puritán tisztaságát* azok is kénytelenek elismerni, akik a magyar feltámadás eláaknázása közben annyiszor ütköztek belé az ő keményv egyéniségébe. A honvédelem élére predesztináltságát azok sem merik kétségbevonni, akik világnézeti gyülölködésükben évek hosszu sora óta támadják, kisebbitik, rágalmazzák. Ez a hajsza, amely annyi értékes, de kisebb kaliberü jó magyar embert ingatott meg, vagy temetett el, mit sem ártott Gömbös Gyula hatalmas egyéniségének. Ellenfelei között szétütött, ellenségeit letiporta s a hosszas harcokon keresztül jó hadvezetőhöz illően dézsmálatlanul, beszennyezetlenül, teljes hatóerejükben mentette át a nemzeti feltámadás megváltó elveinek egész lelki fegyvertárát, melyet apró, gyáva, megalkuvó törpék riadtan dobáltak maguktól a nemzetköziség első ellentámadására, vagy kótyavetyélték el olcsó pénzért, piszkos és ostoba élelmeskedéssel.

A magyar közéletben szinte egyedülálló az az impozáns erkölcsi tőke, amit Gömbös Gyula tiz éves tántoríthatatlanul elvhü és tiszta munkálkodásával összegyüjtött, ellenség és barát, ország-világ láttára. Katonásan férfias egyéniségével, nagy tudásával, széles látkörével, minden hü *magyart* párt- és felekezeti különbség nélkül magába ölelő nemes lelkületével valóban rátermett arra a legnehezebb feladatra, amit ma a magyar honvédelemnek kell teljesitenie.

Mi, akik e tiz esztendő alatt munkatársai lehettünk s részesei voltunk megtisztelő bizalmának, büszke örömmel köszöntjük abban a magas pozicióban, ahol módja lesz megvalósitani azt a hittel hirdetett, hüséggel szolgált programmot, amit jákfai vitéz Gömbös Gyula vezéri egyénisége jelent.

Vitéz Gömbös a miniszterelnöki székben

1932 október 4-én a trianoni idők legnehezebb napjaiban vette át az ország kormányának vezetését vitéz Gömbös Gyula, amiről október 4-iki vezércikkünk a következőkben emlékezett meg:

Nem először történik, hogy ezt a nevet a tisztelet, nagyrabecsülés és ragaszkodás lelkesedésével lapunk vezető helyére tüzzük, — nem ugy, mint azok az alkeletü rajongók, akik mindig a hatalom kelő napjának fénye és melege felé forgatják hódolattelies ábrázatukat. Jákfai vitéz Gömbös Gyula személyéhez tizenhárom nehéz évnek hüsége füzi a mi lapunkat, tizenhárom esztendőnek az ő vezérletével egy táborban, mindig ugyanazon tiszta lobogó alatt megharcolt küzdelmei. Indultunk azoknak a nagy, nemzetátformáló eszméknek szolgálatában, amelyeknek katonái egyszerre lettünk Gömbös Gyulával, amikor a világháboruban forgatott fegyvereinket kilopta a kezünkből a pipogya liberálizmus szülöttje: a nemzetközi forradalom és vivtunk az ő parancsnoksága alatt a magyarság ellenfeleivel, a vörös felforgatókkal életveszedelemben ezer oldalról, minden furfanggal támadott, ádáz gyülölettel, gonosz hazugságokkal ostromolt pozicióikban; szilárdan állottunk mellette, midőn ellenzéki pártiára ránehezedett a hatalom nyomása s követtük a kipróbált vezető iránti bizalommal nagyvonalu politikai koncepcióját által megielölt minden utján.

Amikor mi ünnepeljük a méltó férfiut a megfelelő helyen, nem a koncleső hizelgés, a titkos fogatcsikoritó kényszerü megalázkodás, a hatalomnak mindig és mindenáron hódoló számitás vezeti a tollunkat. Ez a penna a Gömbös Gyula elveit, — a mi elveinket — hirdette, mióta kard helyett ez a fegyverünk és utolsó lehelletünkig oltalmazója marad a krisztusi világnézetben gyökeredző, faivédő nemzeti gondolatnak.

Vitéz Gömbös Gyula ezeket az eszméket soha cserben nem hagyta el nem árult belőlük egyetlenegyet sem. Messzenéző államférfiu látóköre megőrizte attól, hogy apró, személyeskedő csetepatékban nazarolja el presztizsét, vagy kicsiny előnyökért, félmegoldásokért kótyavetyélje el teljes, kerek egészet alkotó programiát. Az maradt, aki volt 1919-ben, a magyar ébredésnek, a magyar öncélúságnak megalkuvást nem ismerő megtestesitője.

Vitéz Gömbös Gyula kormányalakitásával a magyar faj oltalmazásának, az ősi erkölcs és kultura védelmének, a vérség diktálta igazi szociális megértésnek egyedül célravezető egyenes utjai nyiltak meg ujra, amelyekről a liberális mult akadályozó limlomjait, az idegen zsákmánykapitalizmus vámszedőit erős kézzel fogja szétszórni a Vezér, amiként rá fog szakadni irgalmatlanul a nemzetköziség aknafuró, bomlasztó, mállasztó gonoszteviőire is. Magyar frontharcosok, a magyar férfinemzedék, a magyar milliók kormánya alakult meg, amelynek eliöveteléért annyi vért, vereitéket, idegölő munkát áldoztunk: mi magyar férfiak, akik most végre ismét táguló tüdővel, felragyogó bizalommal követhetjük a közülünk való, a mi sorainkból kinőtt, velünk-egy, a sors által elsőnek elhivatott harcos felünket, tetőtől talpig férfi bajtársunkat.

Az egész nacionalista magyarság — amely már-már elfásulva örlődött szét a tehetetlenség sorvasztó nyomása alatt, — minden ujrapezsdülő ereiével, a rendületlen bizalom fanatizmusával sorakozik fel ujra vitéz Gömbös Gyula kormányfői személye körül. És mi, tizenhárom és megpróbáltatásai alatt változatlan hüségü katonái hittel hirdetjük a Társadalmi Egyesületek Szövetségének izenetét:

— A rendbontókat, a türelmetleneket, a visszavonás szitókat, a bizalmatlankodókat kirázzuk sorainkból és ha kell, *kemény ökölle*l magyarázzuk meg nekik, hogy a nemzet legszentebb ügyének árulója mindenki, aki nemtelen gyülölködésből, ostoba hiuságból, kicsinyes hatalmi vágy, avagy számitó haszonlesés miatt a nemzeti egység ellen foglal állást és nem áll teljes erővel Gömbös Gyula mellé.

A feltámadás utján

Néhány hónap telt el azóta és a Vezér lelkes propagandájának ez alatt a rövid idő alatt sikerült ujból lelket verni a letargiába csüggedt nemzetbe. Ma Debrecenben ünnepeljük vezérkarával együtt. S ezt az ünneplést a magunk részéről szebben elgondolni sem tudjuk, amikor ujra fellapozzuk a Hajduföld régi köteteit, a hüségnek ezeket a könyveit, amelyeknek mindenikére nyugodt lelkiismerettel irhatjuk rá vitéz Gömbös Gyula jelmondatának legalább e két igéjét:

Bátorság! és Becsület!

Állást keres?

tegye közé hirdetését 2 napilapban, 10 szót 50 fillérért. Hirdetését feladhatja Kossuth-utca 3. szám.

A hüség városának diszpolgári oklevelét veszi át ma vitéz Gömbös Gyula

Emlékezés a hajdúböszörményi nacionalista mozgalmak tizennégy küzdelmes esztendejére

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Tizennégy esztendővel ezelőtt Hajdúböszörmény város főterén sápadt arccal jártak-keltek a direktóriumi elvtársak. A vörös őrség fegyverbe lépett s a terror vascsizmája alá tiport város lelkén végigfutott a remegés. A gazdaifjak egyesületében könnyes szemekkel hajolt össze néhány fiatal hajdu. Szabó Ferenc nyomdájában rémült direktóriumi tagok kutatták az ellenforradalom iratait.

S azon a szürke, szivdidergető estén hallottuk először Csorba Antal sorrend szerint az első magyar ellenforradalmár nevét. Mit csinált, mit akart, hogy fordult szembe a kommunista terrorral, nem igen irták meg a krónikások. Annyi bizonyos, hogy vasban és fegyveres őrök között indult meg a magyar ellenforradalmárok kálváriáján. — Homloka fölé Korvin Klein Ottó maga szoritotta oda a revolver jéghideg csövét. S ez a fiatal hajduböszörményi gyerekember, kacagva nézett szembe a vörös halál földi helytartójával.

*

Volt idege, szive, bátorsága, hogy túlélje őket. S mikor a terror bukása után kiszabadult a gyüjtőfogházból, idehaza a Hajduföldön már megérett az a vetés, amelynek magjait ő hintette el. A keresztény nemzeti Magyarország épp azon a földön bontotta ki a lobogóit, amelyről Csorba Antal megbilincselve indult el a vörös istentagadás börtöne felé.

Azóta sok harcosa kidőlt, félreállt a nacionalista gondolatnak, de Csorba Antal tizennégy év óta jó és rossz időben egyaránt kitartott, élén maradt annak a tábornak, amely ennek az eszménynek szolgálatára esküdött fel tizennégy esztendő előtt.

*

Ha van és lehet nagy célok szolgálatában személyes érdem, akkor tisztán és kizárólag az ő személyes érdeme, hogy *a hajdukerület székvárosa tizennégy éven keresztül Mekkája volt a keresztény nacionalizmus vezéreinek.* Az 1920-as választások idején Friedrich István nyitotta meg a sort, utána pedig jöttek a többiek, akiket mind Csorba Antal invitált ide. Prónay Pál, az öreg sas beszélt Csorba Antal hü magyarjaihoz. *Zsilinszky* Endre éles okfejtését hallgatták másik esztendőben. *Lendvay* István szárnyaló, gyujtó szavai harsogtak Bocskay városában s Csorba Antal állt mindenütt a tömegek élén.

*

Az igazi vezér azért mégis Gömbös Gyula volt mindenkor Hajdúböszörményben. 1927 novemberében járt ott legutóbb Borbély-Maczky Emil társaságában s akik akkor elkisértük, soha nem felejtjük el ezt a látogatást.

Talán azért nem, mert ezek voltak azok az idők, amikor a magyar nacionalista gondolat legválságosabb óráit élte. A gazdasági konjunktura napjai voltak ezek, amikor mindenki közeli jólétről, boldogságról álmodott s elfelejtette, hogy a magyarság igazi nagy problémái nincsenek elintézve egy-két boldog esztendő látszólagos fellendülésével. Kint a közéletben közöny, fásultság kisért minden nemzeti törekvést és sajtóban, parlamentben kezdték rögeszmésidealistáknak tartani azokat, akik mint Gömbös Gyula is, kitartottak az elveik mellett.

S azon az őszi estén, mikor a debreceni vicinális befutott a hajdúböszörményi állomásra, néma komoly hajdugazdák végtelen sorfala állott glédát a Vezér előtt. Talán csak a szemek fénylettek az őszi sötéten át, de ettől a sok élő, égő parázstól tüzet fogott a szív, a Gömbös Gyula katonaszive is. Valahogy ugy éreztük, itt lobbant meg az a szövétnek, amely tovább mutatta a magyar éjszaka utját. Ahol ilyen tábor van, ahol ilyen kemények, tiszták, hüségesek a szivek, ott nincs miért csüggedni. Hiszen Gömbös Gyula megérezte, hogy itt várják, ugy várják, mint a vezért, a magyar sors emberét.

*

Este a vacsoránál ugy vették körül a hajdu gazdák, mint az apostolt. S a magyar éjszaka sötétjét tova üzte a szivek világossága. Szebb, lelkesebb magyar beszédet talán maga Gömbös Gyula se mondott, mint akkor, ott a fellobogó szivek tüzében. A megszervezett, a megorganizált nemzetről beszélt, amelynek az uj honfoglalás során meg kell szállani minden posztot, el kell foglalni minden vártát.

S akkor, — mondotta, — ha jő az óráló és kérdi: Vezér, mennyi van még hátra az éjszakából, akkor én elkiáltom a Rajtát!

Nyomán feldöngtek az asztalok s száz és száz torok biztatta, sürgette:

— Rajta! Rajta!

Másnap délelőtt ötezer főnyi közönség hallgatta a főtéren Gömbös Gyula igehirdetését s hogy *a mag amit hintett, termékeny talajra esett* nemsokára az eredmények bizonyitották.

Csorba Antal pártja rohammal foglalta el a képviselőtestületet helyeit, benyomult a vármegyére, ahol mint a törvényhatóság legnagyobb pártja szállt sikra minden igaz nemzeti érdekért.

Párév multán aztán ismét ugy látszott, hogy a nemzeti gondolat lobogóját sárba rántja a testvérharc. Hajdúböszörményben a legutóbbi választások előtt dr. Csorba Antal háta mögött puccsot csinált saját pártjának néhány érvényesülni akaró tagja. A választásra a független kisgazda párt lobogói alatt felléptek Kálmán Ferenc. És dr. Csorba Antal nem szólt, nem tett ellene semmit.

Mikor a kordonok között szavazni mentek a kisgazdapárt egyre fogyatkozó turnusai, nevetve legyintett felénk:

— *Sebaj! Egyszer megérik a mi vetésünk is!*

*

Dr. Uzonyi György, a város kiváló és népszerü képviselője maga sjetett megteremteni ezt az egységet azok között, akik eddig is egyek voltak a nagy nemzeti célok becsületes és önzetlen szolgálatában.

Akkor bizony nem sok nap sütött erre a vetésre. Csorba Antal, aki tizennégy éven keresztül hintette a magot, szervezte a tábort, egy látszott, egyedül maradt. Elhagyta minden hivét, eltemette minden sikerét, elfojtotta minden lázát, amely a magyar faiáért élt a szivében. Egyetlen szavába került volna — de még sem árulta el Gömbös Gyulát.

S a vetés megérett. Az emberek lassanként kezdtek visszaszivárogni, csoportokba verődni körötte. Nem hivott senkit, de jöttek.

Jöttek a munkások, akiket idő, sors, agitáció sem tudott elverni a nemzeti gondolat mellől. Jöttek a megtántorodott kisgazdák, akik kiábrándultak a meddő ellenzékiségből, de soha nem tudták elfelejteni azokat az imádságos szavakat, amiket Gömbös Gyula mondott nekik Isten szabad ege alatt minden magyar parasztok örök vezéréről. — Nagyatádi Szabóról. S Hajdúböszörményben a nemzeti egység, a nacionalista gondolat jegyében ismét kezet nyujtott egymásnak ur és paraszt, kisgazda és munkás. A régi ellenfelek egy táborban, egy szivvel váriák a vezért.

*

Hajdúböszörmény nyakas kuruc város volt minden időkben. Diszpolgárságot nem kapott benne senki, csak Kossuth Lajos s mikor ott járt, Tisza Istvánnak is jutott egy két zápfogás. Ebben a városban polgárjogot nyerni megtiszteltetés, még a kormányfőnek is. Ebbe a városba hazaérkezni uj erőmegujulás még a Gömbös Gyula részére is. Mert a diszpolgári oklevélre a Csorba Antalok tiszta szive veri rá a tizennégy esztendős hüség, kitartás, a magyar szivek melegének vérpiros pecsétjét.

Uj célokat adott vitéz Gömbös Gyula sportpolitikája a magyar testnevelésnek

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A magyar sport világraszóló diadalait nehezen lehetne megérteni azok nélkül a vezérek nélkül, akik nehéz és felelősségteljes közéleti működésük mellett is találtak időt a sport támogatására. Kétszeres érdem ez olyan időkben, mint az elmult két évtized magyar élete volt. A magyar élet világok harca után belső harcok viharába került. Mind a kettőben a nemzet léte forgott kockán, ahol kivételes talentumoknak sokszor mindenről feláldozva kellett a porondra kiállni. Gömbös Gyula ekkor lépett a politikai élet előterébe és nehéz közéleti és társadalmi harcok közepette vetette meg a MOVE keretében az egész országra kiteriedő tömegsport alapjait.

Gömbös Gyula és a magyar sport fiatal évek ereiében és tisztaságában találtak egymásra.

Már katonaiskolás korában aktiv versenyző volt a vivásban. Mint tiszt több nyilvános versenyen is szerepelt sikerrel.

Ezután következett egy négy esztendős idevizsgáló sporttelepitmény a világháború, amelynek a világbajnoki címnél hüsebb dokumentumát szerezte meg Gömbös Gyula, a vitézi címet.

Ezután megállás nélkül haladt előre vitéz Gömbös Gyula és munkája nyomán egyre szélesebb mederben bontakozott ki az a sportpolitika, amely a korszerü nemzeti gondolat jegyében adott uj célokat a legkülönbözőbb sportágakban. A MOVE szervezésénél a sportra fektette a fősulyt, mert látta, hogy a sport mennyire össze tudja tartani az embereket. Az egyesületek sportmüködését a legnagyobb figyelemmel kisérte, anyagilag támogatta. Ha egy MOVE versenyző sikert ért el, Gömbös Gyula volt az első, aki elismerésével buzdította további munkára a versenyzőt. Tiszteletdijakat tüzött ki, szóval az egész vonalon segitette elő az életerők kifejlődését.

Honvédelmi államtitkár korában minden lehetőt elkövetett az ifjuság testi nevelése érdekében és az ő akciójának köszönhető a középiskolák harmadik testnevelési órájának a bevezetése.

Amikor honvédelmi miniszter lett, legelső intézkedései között gondoskodott a katonák sportbeli kiképzéséről. Egymás után rendeztette meg a különböző sportkiképző tanfolyamokat. A los-angelesi olimpiász modern pentatlon versenyén az ő támogatásával vett részt három magyar versenyző. Ide kiküldte szárnysegédét, vitéz Somogyi Endre vezérkari őrnagyot, aki visszaérkezése után több cikkben számolt be tapasztalatairól, amelyek a berlini olimpiász szempontjából nagyjelentőségüek. Ebből látszik, hogy Gömbös Gyula előrelátó sportpolitikus is.

Rövid miniszteri müködése óta is számtalan alkalommal adta tanujelét, hogy itt sem feledkezett meg a sportról, sőt még szélesebb körben támogathatja az egyetemes magyar sportot. Több beszédében kifejtette a sportpolitikája irányelveit, személyes megjelenésével buzdította a nemzetközi versenyek magyar versenyzőit.

Az igazi sportember érdeklődésére jellemző az az epizód, amely az elmult hetekben történt meg Gömbös Gyulával. Országos gondjai között is időt szakitott arra, hogy az olasz-magyar jégkoki meccset megnézze. Szeretnék holnap is elmenni, — mondta a miniszterelnök a döntetlen mérkőzés után, mert holnap 6:0-ra fognak a magyarok győzni. És másnap a magyarok 6:0 arányban győztek.

Telefon 12 44

7 NAPOS TÉLI VÁSÁR

Petriknél

Szent Anna u. 5.

Női oroszka és kötött kabát	4·90-től
Férfi kötött mellény	5·00 „
Bélelt téli nadrág női és férfi kitünő minőség	3·50 „
Gyermek oroszka, kötött kabát és szvetter	2·50 „
Női gyapju lélekmelegitő	1·50 „
Férfi oxford ing	3·90 „
1 méter mosott sifon	—·78 „
1 méter tenisz flanel	—·55 „

Női, férfi és gyermek harisnyák, kesztyük, flanell takarók, női, férfi és gyermek pijamák, gyermek ruhák és babi kelengyéknél nagy árengedmény.

Ágy és fehérnemü vásznak és sifonok megbizható jó minőségben.

FÓISKOLA

Az idei Csaba-bál a farsang leghangulatosabb táncestélye lesz

Az orvoskari Csaba Bajtársi Egyesület, amely már 12 éves multtal rendelkezik. A hagyományokhoz hiven ragaszkodva, február 1-én rendezi meg a farsang legelitebb báljat, leghangulatosabb táncestélyét, a Csaba-bált.

A multban a társadalom színe-java együtt szórakozott a mindig impozáns, de mindig exkluziv jellegü táncmulatságon.

Nemcsak a táncolni vágyó ifjuság, nemcsak a fiatalság, hanem az egész uri társadalom is mindig jelen volt és kiválóan szórakozott a Csaba bálon.

A rendezőség a régi siker érdekében mindent megtett. Azt akarja, hogy a nemes tradició, mely a Csaba bálhoz füződik, csorbát ne szenvedjen. A Csaba bál, ha esetleg méreteiben nem is, de hangulatban a multbelieket tulszárnyalja.

Az agilis rendezőség dr. Tóth László th. báleln kkel, dr. Sand Henrik bálelnök, vezérrel, Merker László, s Vajna István alvezérekkel mindenről gondoskodott s igy a teljes siker előre is biztosnak vehető.

A Csaba bálirodа (az Arany Bika félemelet 3. sz. szoba) a nagyközönség rendelkezésére áll.

—

Bólonyi Dénes és Darányi Ignác törzsek közös táborozása

A Festetich B. E. két törzse, a Bólonyi Dénes és a Darányi Ignác törzsek pénteken este levente és daruavató táborozást tartottak az Angol Királynő vendéglőjének termében. A táborozáson megjelentek dr. Bárvig Imre orsz. vezér, dr. Tóth László th. ker. vezér, Tóth Tibor kerületi és Festetich vezér, dr. Gidofalvy Elemér, dr. Fazekas Jenő kerületi alvezérek, Szigyi Imre ker. főirodaf, Merker László és Barcza Gedeon egyesületi alvezérek.

A táborozást Goron József ker. alvezér, egyesületi nádor és Kiss Dénes Festetich B. E. alvezér, törzsfők vezették le.

A táborozást Goron József törzsfő nyitotta meg, majd dr. Kertyus Lajos akadémiai tanár, egyesületi patronus rendkivül tartalmas előadásában a történelem nagy alakjait mutatta be és állította a bajtársak elé követendő példaképül. Szombathy Endre főudvarnagy saját költeményét szavalta el nagy tetszést kiváltva. Majd végbement a daru- és levente-avatás. Az avatást dr. Bárvig Imre orsz. vezér végezte s intézett nagy buzdító beszédet hozzánk. Halápi Ferenc egyesületi főregős énekelt magyar nótákat Bácz Jancsi és zenekara kiséretével, nagy és zajos kisérettel. 11 órakor Kiss Dénes törzsfő kegyeletes szavakkal emlékezett meg a megszállott területen élő rab testvérekről. A kellemes hangulatu táborozást Goron József alvezér, törzsfő rekesztette be.

—

Dr. Verbovszky József országos fővezér ma jön Debrecenbe

A Turul Szövetség országos fővezére, dr. Verbovszky József fővezér a ma déli gyorssal Debrecenbe érkezik a debreceni mintakerület meglátogatására. A fővezért dr. Bárvig Imre orsz. vezérrel ma délután 2 órakor a kerületi választmányi tanácsi táboron vesz részt.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol!

Családi háboruskodás után betört a férj egy püspökladányi szatócsüzletbe

A betörés után ravasz mesével félrevezette a csendőröket akik csak másnap fogták el Karcagon

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Jó fogást csinált a mult nap a püspökladányi csendőrség. Sztocsek Tivadar ladányi cipészmester évek óta boldog házaséletet élt a feleségével, az utóbbi időkben azonban nem volt semmi keresete és emiatt napirenden volt köztük az összetüzés. Végre is elhatározták, hogy hazamennek Karcagra, az asszony anyjához. Azonban ott is megismétlődtek a családi jelenetek. Január 22-én Sztocsek titokban hátizsákot vett magához elemózsiával megtömve és elindult vándorolni. Vándorutjának első és utolsó állomása Püspökladány volt, ahová éjszaka érkezett meg. Kellner Sándor szatócsüzlete előtt elhaladva, elhatározta, hogy oda betör és cipőbőröket lop. A kamara utcára nyiló ablakát betörte és a kamarán keresztül behatolt az üzletbe. Ott magához vett nagyobb értékü cipőbőrt és más apróságokat, majd odébb állott. Az országuton haladva, szembe jött vele a csendőrjárőr, amely leigazoltatta a szokatlan időben vándorló Sztocseket. Ez kijelentette, hogy a felesége Debrecenben a szemészeti klinikán fekszik és őt akarja meglátogatni. Erre a csendőrök elengedték.

Másnap reggel érkezett meg Kellner Sándor feljelentése s a csendőrök rögtön tisztában voltak azzal, hogy a betörést csakis Sztocsek követhette el. Nyomoztak utána és megállapitották, hogy Sztocsek nem Debrecenbe ment, hanem Karcagra, ahol az anpósa hának padlásán rejtette el a lopott holmikat. Vallatóra fogták, azonban Sztocsek konokul tagadott. Amikor azonban a házkutatás alkalmával megtalálták a padláson a lopott dolgokat, mindent beismert. A csendőrök bekisérték a debreceni királyi ügyészség fogházába és dr. Preineszberger Jenő vizsgálóbiró hétfőn fogja részletesen kihallgatni. Lopás büntette cimén indult meg ellene a bünvádi eljárás.

Otezer pengő elsikkasztása miatt másfél évi börtönre itéltek egy helyi vasuti előljárót

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Sárkány Antalt, a debreceni Helyivasut volt alkalmazottját sikkasztás büntettével vádolta a királyi ügyészség. Az ügyben tegnap tartott főtárgyalást a dr. Jeney Sándor elnöklete alatt működő büntető tanács. A főtárgyaláson Sárkány beismerő vallomást tett. Előadta, hogy 1931 ben a HÉV pénzkezeléssel is megbizta őt. Közben a felesége sulyos beteg lett és elemi csapás is érte, ami rendkivül megrontotta anyagi helyzetét. Ezért kénytelen volt a hivatalos pénzből 4992 pengőt elsikkasztani. Beszélt védekezése közben egy Katz Sándor nevü emberről is, aki állitólag kényszeritette őt a további sikkasztások elkövetésére. Erre nézve azonban csak nagyon hiányos adatokat tudott mondani.

Beismerő vallomása s a perbeszédek elhangzása után a törvényszék meghozta az itéletet, amely szerint Sárkány Antalt sikkasztás büntette miatt egy évi és hat hónapi börtönbüntetésre itélték. Az itéletet a királyi ügyész tudomásul vette, a vádlott és védője azonban felebbezést jelentett be az itélőtáblához.

Látványosságok ragyogó sorozata lesz az Ujságirók február 11-iki Görbe éjszakája

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Az Ujságirók hagyományos Görbeéjszakája, amely az idén február hó 11-én, szombaton lesz megtartva az Arany Bika disztermében és a kisteremben a farsang legkiemelkedőbb eseménye lesz. A város közönségének körében máris olyan nagy érdeklődés nyilvánul meg a Görbe éjszaka iránt, ami már maga is biztositani fogja a báli mulatság sikerét. Az ujságirók ebből az alkalomból külön ujságot fognak kiadni humoros és érdekes tartalommal.

A Görbe éjszaka rendező bizottsága már napok óta a gazdag programm összeállitásán dolgozik, hogy a közönség minden egyes tagja megtalálja a maga szórakozását s hogy ezen az éjszakán mindenki felejtse el gondjait, baját. Szépségverseny, táncverseny, léggömb csata, virstlis sátor, konfetti és szerpentin-csaták s ezeken kivül különféle mókák fogják tarkitani az idei Görbe éjszakát. A rendezőség, — hogy mindenkinek lehetővé tegye a Görbe éjszakán való részvételt, — a jegyek árát a legminimálisabbra szabta meg: belépőjegy egy személyre egy pengő ötven fill.

A tiszteletjegyek átadása is most van folyamatban. A rendezőség a debreceni Ujságiró Club pecsétjével ellátott iveket bocsátott ki s a szintén bélyegzővel ellátott tiszteletjegyek átvevőit felkéri, hogy az átvételt ezeken az iveken aláirásukkal nyugtázzák.

A Görbe éjszaka alkalmával a különböző versenyszámok dijazásával kapcsolatban Debrecen város iparos és kereskedő társadalma máris igen sok felajánlást tett, amelyeket legutóbbi közleményünkben már felsoroltunk. Most a következő ujabb megajánlások történtek: *Laboritzy Márkos* Lujza divatterme a farsangi királynő részére egy gyönyörü ruhát, az *„Erzsók"* kalapszalon egy sapka és sál garniturát s egy modern tavaszi kalapot, *„Piri"* bölgyfodrász (Péterfia u. 56.) öt számból álló előfizetési jegyet, *Kokron* József (Hódmezővásárhely, kötszövőgyár) három darab svájci sapkát. A rendezőség ez uton is köszönetet mond a felajánlásokért.

A kollégiumi diákszövetség összejövetele

A kollégiumi diákszövetség február havi összejövetelét szerdán, február elsején délután 6 órakor tartja meg az Angol Királynő különtermében, amelyre az elnökség ezuton hivja meg ugy a debreceni, mint a sárospataki kollégiumi diákszövetségek tagjait és azokat az öreg diákokat is, akik a két szövetségnek tagjai nem volnának.

A programmon szerepelnek dr. Erdős Károly egyetemi tanár, aki a régi diákok és tanárok életéből fog történeteket elmondani s ez az előadás bevezetése lesz egy előadás-sorozatnak. Akik ismerik az előadót, az ő szellemes és kedves humorát, tudják, hogy előadásával nagy sikert fog elérni.

Oláh Emil törvényszéki joggyakornok, a Mácsai Dalkör kiváló hangu tenoristája, zeneakadémiai növendék Szabó Emil városi zeneiskolai igazgató zongorakisérete mellett a Mácsai Sándor hagyatékában talált háborus nótákat és azonkivül régi diáknótákat fog előadni.

H. Nagy Lajos igazgató-tanitó a tanitóképzősök életéből és a tanáraikról fog előadást tartani, őt bizonyára a többi debreceni kiváló tanitók fogják követni, hogy a szövetség tagjai, akik még nem ismerősek a „prepa-élettel", legalább előadások utján megismerkedhessenek.

Ez alkalommal emlitjük meg, hogy a hősi halált halt kollégiumi diákok emlékművének a megalkotása is nagy lépésekkel halad előre, a szövetség választmánya beható tárgyalások után megbizta dr. Medgyessy Ferenc szobrászmüvészt, volt kollégiumi diákot egy bronz relief elkészitésével, amelyet a kollégium Darabos-utcai részén levő egyik oszlop sikjában fognak elhelyezni ez év május havában, valószinüleg az egyházkerületi közgyülés alkalmával. Igy Debrecen emlékei egy értékes darabbal fog szaporodni.

A tüzoltóság gyakorlata

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Szombaton délelőtt a tüzoltóság a központi egyetem épületénél tartott gyakorlatot annak megállapitása végett, hogy tetőtüz esetén miképen tudna a tolólétrával a tetőre feljutni. Az épület frontján ez nehézségekbe ütközik, mert az autótolólétra felér egész a tetőig, az oldalrészeken azonban már tüz esetén a tüzoltóság nem tudná alkalmazni még a lófogatu tolólétrát sem, mert az eredeti tervtől eltéröleg nincsen az épület körül aszfaltozott ut, a 70 mázsás tolólétra pedig a puha talajba teljesen belesüppedne. Erre a körülményre a tüzoltófőparancsnokság már felhivta a vallás- és közoktatásügyi miniszter figyelmét is, azonban ugy látszik, hiába. Különösen veszélyes a helyzet a könyvtári részről, ahol a sok könyv esetleges meggyuladása hozhat komolyabb veszélyt az épületre, amikor az aszfaltut hiánya a tüzoltóság munkáját nemcsak akadályozza, hanem teljesen lehetetlenné is teszi. Mindenesetre jó, hogy a tüzoltófőparancsnokság az illetékesek figyelmét a hiányokra felhivta, mert a bekövetkezhető veszélyek esetére legalább fedve van.

Elveszett

kedvenc tárgya?
Meg lesz, ha Debreceni Ujságban hirdeti.

Hirek

1933. január 29. (Vasárnap).
Prot.: Adél. Kath.: Sz. Ferenc.
1933. január 30. (Hétfő).
Prot.: Mártonka. Kath.: Martina.

—

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

„Kigyó" Mihalovits Jenő, Piac-utca 33.; „Murakőzy" Preisler Ernő, Piac-utca 72.; „Sas" Mandel József, Hatvan-utca 70.; „Csillag" Beke Barna, Árpád-tér 1.; „Nádor" dr. Sztankay Aba, Szent Anna-utca 66.

—

IDŐJÁRÁS

A debreceni egyetem Földrajzi Intézete jelenti január 28-án:

Középeurópa időjárása egyre ködösebbé és felhősebbé válik. A megnövekedett felhőzettel kapcsolatban az éjjeli fagyok tetemesen gyengülnek, de a derült idő megszűntével a nappali felmelegedés lehetősége is csökken. Középeurópa északi részén az óceáni beáramlás tovább tart és lecsapódások kíséretében tovább enyhül az idő.

Az időjárás a Tiszántul északi részén az éjjel még derült volt, ezért a legalacsonyabb hőmérséklet még mindig igen alacsony maradt. Debrecenben —14 fok volt. Reggelre azonban a beállott borultság folytán a hőmérséklet —10 fokig emelkedett. A hőmérséklet legmagasabb értéke ma —4.6 fok volt.

Prognózis: Csendes, ködös idő várható az éjjeli fagy gyengülésével.

—

ÜNNEPÉLYEK, HANGVERSENYEK ÉS BÁLOK NAPTÁRA

Január 29-én, vasárnap:

Vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök zászlóbontása és gróf Bethlen István beszámolója az Arany Bika dísztermében délelőtt fél 11 órakor.

Báró Czikan Móric előadása a Katholikus Népszövetség kulturdélutánján délután fél 6 órakor a piarista reálgimnáziumban.

Nyilastelepi ref. egyházkörzet vallásos ünnepélye délután 3 órakor a telepi imaházban.

Csapó-utcai egyházrész mesedélutánja délután fél 3 órakor Szappanos-utca 16. szám alatt. Ugyanott este 8-kor evangelizáló est.

Levente-Otthon kulturestje este 8 órakor Péterfia-utca 28. szám alatt.

Január 30-án, hétfőn:

A fényképész szakosztály tisztujitó ülése este 7 órakor az Ipartestületben.

Ácsiparosok szakosztályának tisztujitó ülése délután 3 órakor az Ipartestületben.

Üveges és üvegcsiszoló szakosztály ülése este 7 órakor az Ipartestület tanácstermében.

Február 1-én, szerdán:

Németh László iró és kritikus előadása az Ady Társaság ünnepélyén délután 6 órakor a Déri-muzeumban.

Csaba-hál este 9 órakor az Arany Bika dísztermében.

A Debreceni Trió hangversenye G. Hoór-Tempis Erzsébet, Z. Csanak Mária és Sebestyén Lipót közreműködésével este 8 órakor a Zenede dísztermében.

Február 3-án, pénteken:

Svetits Szövetség ülése délután 4 órakor az intézetben.

Február 4-én, szombaton:

Evangelikus Filléregylet teaestje este 8 órakor az Arany Bika dísztermében.

Petőfi Dalkör farkasestje este 8 órakor a KIE-ben, Piac-utca 7. szám alatt.

Fűszerkiskereskedők estélye este fél 9 órakor a Gambrinusban.

Február 4-én, szombaton:

Báró Vayné Mikes Sarolta grófnő és a MÁV. Filharmónikusok jótékonycélu diszhangversenye este 8 órakor az Arany Bika dísztermében.

Február 11-én, szombaton:

Ujságirók Görbe Éjszakája este 8 órakor az Arany Bika dísztermében.

Február 18-án, szombaton:

Bocskay B. E. disztábora.

Február 19-én, vasárnap:

Svetits Szövetség clubdélutánja délután 5 órakor az Angol Királynő fehér és kék termeiben.

Vásáry István polgármester takarékos életmódra hivta fel a város tisztviselőit

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Debrecen város polgármestere rendkivül érdekes rendeletet bocsájtott ki, amelyben az egyes ügyosztályok vezetőivel közli, hogy értesülése szerint a városi tisztviselők közül igen sokan gyakori vendégei a szórakozóhelyeknek (kávéházaknak, kluboknak stb.) s ezekben kártyajátékot folytatnak. Dr. Vásáry István polgármester rendeletében kifejti, hogy a jelenlegi sulyos gazdasági viszonyok között az ilyen életmód költségeit a tisztviselők nem birhatják el s ezért személyesen is figyelmeztessék hivatalnokaikat, hogy a jövőben tartózkodjanak a kártyázástól.

A városi ügyosztályvezetők közölték a tisztviselőkkel ezeket a szempontokat, amelyeknek hangsulyozására, mint azt a polgármester kifejti, már csak azért is szükség volt, mert a költekező életmód a mai világban, amikor százezrek és százezrek a mindennapi létszükségleteiket is alig tudják megszerezni, pszichológiailag is kifogás alá esik.

ISTENTISZTELETI REND:

A református templomokban:

Nagytemplom: délelőtt 10 órakor: Módis László, délután 5 órakor: Kiss Antal. Kistemplom: délelőtt 9 órakor: Kolozsváry Kiss László, 11 órakor: Siposs Imre, délután 5 órakor: vallásos-estély: Uray Sándor. Kossuth-utcai-templom: délelőtt 10 órakor: Mezei Béla, délután 5 órakor: Baja Mihály. Árpádtéri-templom: délelőtt 10 órakor: Magyar Bertalan, délután 3 órakor: Nagy Sándor. Ispotály-templom: délelőtt 10 órakor: Molnár Ferenc, délután 5 órakor: vallásos ünnepély: dr. Farkas Pál. Homokkert: délelőtt 10 órakor és délután 3 órakor: Kalas Ferenc. Szegényház: délelőtt 10 órakor: Kovács József. Nyilastelep: délután 3 órakor: vallásos ünnepély: dr. Juhász Nagy Sándor. Csapókert: délelőtt 10 órakor és délután 3 órakor: Halász András. Nyulas: délelőtt 10 órakor: Murányi Árpád th. Sámsoni-uti iskola: délután 4 órakor: Nagy Dezső th. Kismacs: délután 3 órakor: Kántor József. Téglaskert: délután 3 órakor: Csánky Gábor th. Kerekestelep: délután 3 órakor: Farkas Mihály th. Wolaffkatelep: délután 3 órakor Fehér László th. Kádár-düllő: délelőtt 10 órakor: Tóth Sándor. Alvinczy-tér: délután 3 órakor: Tóth Sándor.

A római katholikus templomban és iskolakápolnákban

Szokott vasárnapi miserend. Szentmisék reggel 6, 7, 8, 9 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. Fél 10-kor ünnepélyes nagymisét mond dr. Lindenberger János apostoli kormányzó, utána prédikál Szabó Imre káplán. Utolsó mise fél 1 órakor. Az iskolakápolnákban Csapókertben 10 órakor Somogyi Ferenc káplán, Nyilatelepen 10 órakor Szilassy Ferenc piarista tanár, Homokkertben 10 órakor dr. Hanzély Lajos szentszéki aljegyző, egyházmegyei levéltáros. Hajdusámsonban 9 órakor Melau Ferenc káplán, Auguszta szanatóriumban 9 órakor Kovács Sándor, a „Katholikus Figyelő" szerkesztője mondanak szentmisét és szentbeszédet.

A görög szertartásu róm. kath. templomban:

Reggel 7 órakor istentisztelet, 8 órakor diákmise, 9 órakor katona mise, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Fodor Antal s. lelkész tartja. Fél 3 órakor rózsafüzér ájtatosság, 3 órakor vecsernye, utánna szentségimádás. Délután 5 órakor vallásos délután az iskola emeleti nagytermében.

Az evangélikus templomban
(Miklós-utca 3. szám)

Január 29-én, vasárnap délelőtt 9 órakor ifjusági istentisztelet. Prédikál Labossa Lajos hitoktató. Délelőtt 10 órakor istentisztelet. Prédikál Pass László lelkész. Este 5 órakor istentisztelet. Prédikál Pass László lelkész.

— **Miért kell hetenként legalább egyszer mindenkinek alaposan kitisztani beleit?** Már a rendes táplálkozás mellett is annyi fölösleges salak, emészthetlen rostanyag, bomlási termék halmozódik föl az emésztőcsatornában, hogy azoknak is, akiknek rendes az emésztésük, időnként alaposan ki kell tisztulniok. Nem hiába tartották a régiek jó orvosnak azt, ak jó hashajtót tudott adni. A sok hashajtót tudott adni. A sok hashajtó között az orvosok előnyben részesitik az Artin-drazsékat. Az orvos tanácsára két-három pici Artin-szemecskét este bevéve, reggelre normális, bőséges ürülésünk lesz, anélkül, hogy gondolnánk arra, hogy hashajtót vettünk be.

ÓZDI SZÉN PRIMA SZÉN
ÓZDI SZÉN FOGALOM
ÓZDI SZÉN JÓL MELEGIT
ÓZDI SZÉN NYUGALOM
Vegyen ózdi szenet olcsón a
Népszövetségi Hitelszövetkezetnél
Szent Anna-u. 10, T.: 31-32, és 32-31.
Rendelhető a dohánytőzsdékben is.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A Szappanos-utca 23. alatt levő imaházban vasárnap délelőtt 9—10-ig imaóhitat, 10—11-ig prédikáció, 11—12-ig vasárnapi iskola, délután 6—7-ig prédikáció, fél 8—9-ig vallásos-estély vegyeskar és zeneszámokkal. Szerdán este 7—8-ig prédikáció. Péntek este 7—8-ig bibliaóra szabadhoz zászólással.

x **Révai nagy lexikona** teljes 20 kötetben olcsón eladó. Megtekinthető Antalfy József könyvkereskedésében. Telefon.

— **Müsoros ünnepély az iparostanoncleányiskolában.** Az iparostanoncleányiskola önképzőköre január 29-én délután 5 órai kezdettel az iskola tornatermében előadást rendez a következő müsorral: 1. Bacillusok. Vigjáték egy felvonásban. Irta Kincs István, Előadják: Ullmann Erzsébet, Tóth Erzsébet, Gombos Kata, Nagy Mária, Moór Gabriella, Szabó Eszter, Gönczy Ágnes, Fehér Éva. 2. Magyar dalokat énekel Vásáry Mária. 3. Adyverseket szaval Ullmann Erzsébet. 4. Zeneelmélet. Dialóg. Előadják Ferenczy Margit és Erky Margit. 5. Monológ. Előadja Nagy Mária. 6. A falusi és városi lány. Előadják Szabó Eszter és Gönczy Ágnes. 7. Melyiket? Irta: Váradi Antal, előadja Tóth Jolán. 8. Szinésznő leszek. Monológ. Irta Hudy Irma, előadja Vásáry Mária. 9. Kosztolányi Dezső verseiből szaval Tóth Erzsébet. 10. Táncduett. Lejtik Szabó Eszter és Gönczy Ágnes. 11. Vidalokat énekel Nagy Mária. 12. Egyszer volt, hol nem volt. Melodráma. Irta Halász Rudolf, előadja Gombos Kata, hegedün kiséri Tarsoly Ferenc.

— **Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József"** keserüviz könnyü erőlködés nélkül való bélkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkivül jótékony hatása van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója irja, hogy a **Ferenc József** viz kitünő hatásáról a saját kisérletei alapján is alkalmas volt meggyőződést szerezni. A Ferenc **József** keserüviz gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

— **Az Egyesült Ker. Nemzeti Liga ifjusági alosztályának tea-délutánja.** Február 1-én, délután 6 órai ekzdettel tartja az ifjusági alosztály első családias összejövetelét tea-délután keretében. A tagokokat és vendégeket ezuton is szeretettel meghivja az Elnökség.

— **A KIE biblia-estje.** A KIE Árpád-téri csoportja 31-ével kezdődőleg minden kedden este 7 órai kezdettel a csoport helyiségében (Kassai-ut 12.) fiatalemberek részére „Biblia-estet" rendez, amelyen mindenkit szeretettel látnak.

x **A jónak java** a Meinl Queens flend teakeverék. Teát vásároljunk Meinlnél. Fióküzlet Ferenc József u. 59.

x **Ötven esztendee annak,** hogy a Kölcsönsegélyző pirosfedelü heti-befizetéses könyvecskéi forgalomba kerültek. Azóta évről-évre uj évtársulatot nyit a Szövetkezet, s ma már alig van Debrecenben valaki, akinek ne lett volna, vagy jelenleg is ne volna ilyen befizetéses könyvecskéje. A heti takarékoskodási rendszer népszerüségére vall, hogy a mai nehéz viszonyok mellett is az ötvenedik évtársulatból 1031 tag 4925 törzsbetétet váltott ki, s a könyvek kiadása most is folyamatban van.

— **A Levente Otthon kultur-estjét** vasárnap este nyolc órakor tartja a Péterfia utca 28. szám alatti Otthon előadó termében. A szorgalmas levente mükedvelők nagy igyekezettel fáradoznak azon, hogy közönségüknek tudásuk legjavát nyujtsák. A vasárnapi kitünő müsor a következő: 1. Nyitány. Játsza a levente Regős zenekar. 2. Szavalat. „Magyar vagyok". Előadja ifj. Czellár István, regős levente. 3. Elszánt ember. Előadják: Végh Jucika, Radnai Ernő, Gőcs Zsiga, Varga László leventék. 4. Éjjeli vendég. Játsza: Schvarcz, Csillag és Vékony István leventék. 5. Hány óra Zsuzsi. Előadják: Ifj. Czellár Istvánné és Tar Lajos levente. 6. A nyul. Szereplők: Hencz Zözsike, Péntek Jucika, Schvarcz, Csillag, Tar és Vékony leventék. Müsor után kitünő zene melett tánc. G. Suta Gyula főrendező.

x **Szabó Jenő „Hungária" gyógyszertára elkészit mindenféle egyleti recepteket.** Vargakert, K. Tóth-utca 22.

— **A hortobágyi legelőbér-hátralék ügye.** A városi tanács szombati értekezletén dr. Veress Géza tanácsnok jelentette, hogy a hortobágyi gazdálkodók terhére igen nagy legelőbér-hátralék áll fenn. Dr. Vásáry István polgármester elrnedelte, hogy a hátralékosokat a legerélyesebben hivják fel tartozásaik megfizetésére, mert llenkező eseben a város birói uton kényteten követelését érvényesiteni.

x **Gróf Bethlen István beszédei** 2 kötetben megjelent diszes vászonkötésben kapható Antalfy József könyvkereskedésében. Telefon 34—12.

x **Schaff tánciskolájában a Koronában** február elsején elsején uj tanfolyamok kezdődnek. Gazdálkodóknak 5—7 óráig, iparos és kereskedőknek 8—10 óráig.

VALLÁSOS ESTÉLYEK

— **Vallásos ünnepély a Nyilastelepen vasárnap délután.** Vasárnap délután 3 órakor a nyilastelepi református imaházban (iskolaépület) istentisztelet keretében vallásos ünnepély lesz, melyen Kovács József egyházrésztvezető h. lelkész imádkozik, dr. Juhász Nagy Sándor az egyházrész főgondnoka pedig beszédet tart. A gyülekezeti éneken kivül lesz szólóének és több szavalat is, a nyilastelepi leánykör közreműködésével. A vallásos ünnepély után a nyilastelepi egyházrész tanácsa ülést tart.

— **Vallásos estély az Ispotályi templomban.** Ma délután 5 órakor az Ispotályi templomban vallásos estély lesz a következő sorrenddel: 1. Kezdő ének: 4. d. 2. Főének: LXXXLV. zs. 1—2. v. 3. Kátét olvas és imádkozik: Vitéz Szabó Endre v. o. lelkész. 4. Közének: 7. d. 6. v. 5. Kátét magyaráz és Uri imát mond: dr. Farkas Pál segédlelkész. 6. Közének: 160. d. 6. v. 7. Sántha Károly: „Olvasd az Ur evangéliumát!" Szavalja: Fazekas István tk. 8. Dr. Kovács Lajos: „Esti ének". Előadja a Téglaskerti Vegyeskar Borköles Sándor ig. tanító vezényletével. 9. Imádkozik: Kulcsár Dezső segédlelkész. 10. LXXXIV. zs. 4. v.

—

— **A debreceni bérkocsisok sokalják a standpénzt.** Debrecen bérkocsisai havonta egy pengő standpénzt fizetnek a városnak. A vállalkozók ezt túlságosan magasnak találják s ezért kérték a standpénz csökkentését. A polgármester a szombati tanácsi értekezleten ugy határozott, hogy standpénzt nem mérsékli, de indokolt esetekben egyes bérkocsisoknál külön-külön hajlandó a díjból bizonyos részt elengedni.

IPAROSSZAKOSZTÁLYI ÜLÉSEK

A debreceni Ipartestületbe tartozó ácsiparosok szakosztálya január 30-án, [illegible] délután 3 órakor az ipartestület helyiségében tisztujitó ülést tart. Tárgy A t[illegible]r évi jelentése és az 1932 évben megválasztott tisztviselőknek a felmentvény megadása.

A fényképész szakosztály január 30-án, hétfőn este 7 órakor, az Ipartestület helyiségében tisztujitó ülést tart.

Az üveges, üvegcsiszoló szakosztály január 30-án, hétfőn este 7 órai kezdettel tartja az Ipartestület tanácstermében tisztujitó ülését.

A kőmüvesiparosok és azok a palás és cserépfedők, akik ezen iparukat az 1884 évi XVII. tc. hatálya alatt mellék iparként nyerték és főiparuk a kisebb kőmüvesipar gyakorlására jogosit, január 31-én, kedden délután 3 órakor jelölő bizottsági ülést tart.

A mézeskalácsos szakosztály január 31-én, kedden délután 5 órakor, az Ipartestület helyiségében tisztujitó ülést tart.

A férfiszabó (sapkakészitő, szürszabó és gubás szakosztály a mára, január 29-re hirdetett tisztujitó ülését február 5-én, jövő vasárnapig délelőtt 10 órára halaszotta.

A kelmefestők és vegytisztitók és fehérneműtisztitók szakosztálya január 30-án, hétfőn este félnyolc órakor az Ipartestület helyiségében tisztujitó ülést tart. — Ezen ülésekre a szakosztályok elnökségei ezuton is meghivják és pontos megjelenésüket kérik.

x HA ÖN GYORSAN AKAR JÓL MEGKÖNNYEBBÜLNI, HASZNÁLJON „IGMÁNDIT" S BE FOG TELJESÜLNI.

x **Jégpálya** Csapó-utca 61. szám alatt állandóan nyitva. Sima jég, buffet, melegedő, korcsolya élezés [illegible] olcsó árak.

A hitfelekezeti tanitók nyomoruságos helyzete

Az Országos Református Tanitó Egyesület elnöksége a felekezeti tanitóság helyzete ügyében a miniszterelnök debreceni látogatása alkalmából a következő sorok közlésére kérte fel szerkesztőségünket:

Nagyméltóságu vitéz jákfai Gömbös Gyula miniszerelnök és Hóman Bálint kultuszminiszter urak figyelmébe.

A miniszterelnök és vallás- és közoktatásügyi miniszter urak a tanitóság 1932. december 29-én tartott nagygyülésén megnyugtató kijelentéseket tettek a tanitóság jövő megbecsülését illetőleg s ezeket a kijelentéseket a tanitóság mély tisztelettel és hálás köszönettel fogadta s a mai nap is reménykedve tekint a jövő elé.

Ha a jövő okot is adhat igy reménykedésre, annyival sivárabb a jelen szomoru, nyomoruságos idő különösen arra a több száz, több ezer nem állami tanitóra ,akik hónapok, sőt évek óta nem kapják az egyháztól járó javadalmukat. Vannak tanitók, kiknek 70-80-90 P fizetés járna havonként az egyházaktól s ezeket az összegeket 6—7—8—10—12 hónap óta nem kapják meg s igy 30—40—50—60—90 pengős állami segélyből, meg a kikunyorált, vagy kieröszakolt, bizony sokszor orcapiritó módon hozzájutott hitelekből tengetik nyomoruságos életüket. Ime a példa bizonyit: Hajduszoboszlón van 27 református tanitó, kik 1932 január 1 óta nem kaptak az egyháztól fizetést s igy közülök 1 tanitó 35 pengő, 15 tanitó 42—48 pengő, 6 60—90 pengő havi államsegélyből tartja el magát és családját s ezek a tanitók az állam által legutóbb nyujtott kölcsönből sem kapnak egy fillért sem.

Hogy az egyházak fizetésképtelenekké váltak, annak az állam az oka, mert a helyi hozzájárulásokat az államhatalom elviselhetetlenül magasra emelte. Nagyon sok esetben évi száz korona volt az egyházak terhe egy-egy tanitói állás után s ezt a száz korona terhet állásonként a közigazgatási bizottságok javaslatára az államhatalom állapitotta meg az egyházak teherbiró képességére figyelemmel. Ma ugyanazon tanitói állások után nem évi, hanem havi 80—90—100 pengőt tartozik fizetni az egyházközség. A régi évi 100 koronával szemben tehát ma 1000—1200 pengő terheli az egyházakat tanitói állásonként. Ezeket a terheket az egyházközségek nem birják. Ezért nem fizetik tanitóikat. Innen magyarázható, hogy hazánkban több száz, több ezer tanitó nyomorog.

A mai állapotot az államhatalom idézte fel. Az államhatalomnak kell megtalálni a kérdés megoldásának a lehetőségét is.

A tanitóság nem előnyöket kér. Még csak fájó sebeit sem tárja fel. De rá kell terelni a legilletékesebbek figyelmét arra, hogy a nem állami tanitók közül nagyon sokan nem kapják meg azt a szükös kenyeret sem, amit a törvény megállapit számukra. Ez az ország szegény. De ez a szegény ország kis és nagy tisztviselőinek és alkalmazottainak kiszolgáltatja a kisebb és feketébb, vagy nagyobb és fehérebb kenyér darabokat, csak a nem állami tanitók százait, ezreit tartja elképzelhetetlen helyzetben.

A miniszerelnök és a vallás- és közoktatásügyi miniszter urak Debrecenben tartózkodásuk alkalmával azon vidék központjába jutottak, ahol talán az egész országot számba véve a legnagyobb e baj. Hajdúhöszörmény, Hajduszoboszló, Hajdúhadház, Hajdunánás, Püspökladány, Sámson, Vámospércs tanitóságának s még több száz szerencsétlen társuknak jajkiáltsáa ez a pár sor. Vajha az a bizakodás, melylyel most Debrecen felé tekintenek, most ezek a hosszu idő óta szenvedő tanitók, hozná meg megváltásukat s a gyors és gyökeres orvoslást.

Ormós Lajos,
az Orsz. Ref. Tanitók Egyesülete elnöke.

Bottlik József temetése

Miskolc, január 27.

A vármegyeházán ma bucsuztatták Bottlik Józsefet, az elhunyt mezőkeresztesi képviselőt. A Házat Bessenyey Zénó alelnök képviselte. A ravatal előtt Farkas István református püspök mondott gyászbeszédet és imát, azután több bucsubeszéd hangzott el. A szertartás után Bottlik József holttestét Tiboldarócra, a családi sirboltba vitték.

Meghalt Gálffy Dénes országgyülési képviselő

Budapest, január 28.

Gálffy Dénes dr. képviselő, aki több napig náthalázban betegen feküdt ma első izben ment ki a friss levegőre. A Bors u. 18. sz. alatt levő lakásában ki akarta nyitni az ablakokat, megszédült és az utcára zuhant, szörnyethalt. Gálffy 38 éves volt és anak idején a földmivelésügyi minisztériumban mint titkár szolgált. Az országgyülésen az igali kerületet képviselte egységespárti programmal.

MA CONGORILLA URÁNIA

— **A III. közgyülése.** A debreceni Keresztyén Ifjusági Egyesület 1933-ig évi rendes közgyülését az egyesület központi helyiségében, Ferenc József-ut 7. sz. I. em. február 5-én déli 12 órakor tartja, melyre az egyesület beirt, munkálkodó, pártoló és tanácsadó-védő tagjait ezuton meghivja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az egyesület 1932-ik évi munkájáról. 3. Pénztári jelentés. 4. Számvizsgálóbizottság jelentése. 5. Pénztáros és számvizsgálóbizottság részére a felmentvény megadása. 6. Az 1933-ik évi költségvetés előterjesztése. 7. Általános tisztujitás. 8. Inditványok. Az esetleges inditványok a közgyülés előtt 3 nappal, tehát február 2-án déli 12 óráig irásban az elnökséghez adandók be. Debrecen, 1933. évi január 27-én kelt választmányi ülésről. Uray Sándor sk. elnök.

x **A legszebb nászajándék.** Amikor házasulandók részére megfelelő nászajándékot kivánunk beszerezni, annak kiválasztása elég gondot okoz, mert az a célunk, hogy az ajándék értékes és hasznos is legyen. Akik nem sablonos dolgokkal, hanem a mai korhoz illő praktikus tárggyal kivánnak kedveskedni, azok nászajándékul rádiót vásároljanak. Bizonyos, hogy fiatal házasoknak a nászajándékok közül a rádió szerez legtöbb örömet, mert hosszu éveken át biztositja a mindennapi kellemes szórakozást. Természetes, hogy a jó rádióvételhez megbizható minőségü készülékre van szükség. Nászajándékul vásároljunk tehát 5+1 lámpás, dinamikus hangszóróval egybeépitett 7050-es Orion rádiót, melynek szelektivitása, tökéletes hangvisszaadása a rádiózók minden igényét kielégiti. Kapható bármely szaküzletben, egyenáramra is.

Fényárban uszik és zeneszótól hangos a Cserkészpark csónakázótavi korcsolyapályája

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A cserkészek eddig is kiváló gondot forditottak hatalmas jégpályájukra, tegnap pedig ujabb megjelenéssel kedveskedtek a korcsolyázóknak. Remek fényszórókat és zene apparátust szereltek fel és már tegnap is ebben a pompás miliőben korcsolyáztak a Cserkészpark—Csónakázó tó tükörsima jegén.

ANYAKÖNYVI HIREK:

Házasságok: Zsadányi István kereskedősegéd—Győri Eszter; Dr. Padrah Zoltán ügyvédjelölt—Horog Gizella; Nagy Béla kereskedősegéd—Keczk Ilona; Uj Pál fm.—Kiss Julia.

Születések: Szilágyi Sándor fm., leány: Julia; Török Károly npsz., leány: Emma; Török Géza ujságárus, leány: Erzsébet; Tóth Lajos napsz., leány: Irma; Olajos Sándor gazdálkodó, fiu: Sándor; Gál József fm., leány: Julia; Zsuzsa Antal npsz. fiu: Imre; Székely József npsz., fiu: László; Hoffmann Lajos soffőr, fiu: Győző; vitéz Csonka Imre fm., leány: Ilona; Nemes József npsz., fiu: Sándor; Nagy Sándor honv. tizedes, fiu: Sándor; Kecskés Sándor fm., fiu: Sándor és 4 törvénytelen ujszülött.

Halálozások: Bujdosó Julia ref. 64 éves, Tánesis u. 19., Buzás Lajos ref. 6 éves, Pallag 27., Alberti Sándorné Chioupek Laura rkath. 60 éves, Kolónia.

Németh László iroda mi előadása Debrecenben

Nem mindennapi eseménye lesz Debrecen irodalmi életének az Ady-társaság irodalmi estje február 1-én, szerdán a Déri-muzeumban.

Az irodalmi ünnepély főszereplője Németh László lesz. Ez a kiváló kritikus szinte egyedülálló jelensége a magyar irodalomnak. Mi sem bizonyitja ezt jobban, hogy ez a kitünő iró, akinek birálatait és tanulmányait egyforma szivesen közlik az ország legelső folyóiratai, a Nyugattól a Napkeletig, maga ad ki az első betütől az utolsóig, maga ir egy kritikai folyóiratot, hogy szabadon minden szerkesztői cenzurától és minden anyagi érdektől függetlenül mondhassa el véleményét a magyar irodalom legujabb alkotásairól. „Tanu" ennek a folyóiratnak a címe és a „Tanu"-ban hirdetett elveiről jön tanuságot tenni Németh László Debrecenbe.

Németh Lászlót az Ady-társaság látja vendégül, de mellette nemcsak a társaság vezetői, Juhász Géza és Gulyás Pál fognak fellépni az ünnepélyen, hanem két nagytehetségü fiatal iró is bemutatkozik. Sirató Károly költeményeiből fog előadni, Pongrácz Kálmán pedig egy tanulmányát fogja felolvasni. Szintén bemutatkozás lesz egy fiatal szavaló tehetségnek, Szabó Györgynek a fellépése, aki Kardos László Rimbaud forditásaiból fog előadni.

MŰVÉSZET

A zenei nevelés fontossága

A mai rendkivül fejlett rádió korában talán nem is kellene sokat bizonyitgatni, mennyire szüksége van a volt az, amely a zene iránti érdeklődést az emberek lelkében aránytalanul megnövelte. Egyik müvészeti ágnak sem használt annyira ez a nagyszerü találmány, mint a zenének. Hiszen a napi müsor nagyrésze zeneszámokból áll. Igaz, hogy sokan prüszkölnek és elégedetlenkednek Dohnányinak tüzzel-vassal keresztülvitt programmaja ellen, hogy minél több klasszikus zenét vigyen a müsorba. Valószinüleg egyik rugója az elgondolásának és szándékának az volt, hogy teljes tudatában volt annak a ténynek, hogy a nyugati államok kulturnemzeteinek magasabb zenei müveltségével szemben az átlagos magyar publikum, de még az intelligens középosztály is nagy hátrányban van. Azt akarta, hogy a magyar közönség is egyformán ismerje Bach, Mozart, Beethoven, Liszt, Mendelssohn, Schopin vagy más nagy mesterünket, illetve fontosabb alkotásait ugy, ahogy az pl. Németországban, de különösen Olaszországban a munkásosztály nagyrésze ismeri.

Természetesen a közönségnek igaza van akkor, mikor azt mondja, hogy ezeket a nagy müveket egy nagy ugrással egyszerre megérteni és élvezni nem lehet. Ehhez előtanulmányokra van szükség. Ezt pedig a jól, korán kezdett zeneoktatással lehet elérni. Sokan vannak, akik a rádió utján már sokat haladtak a komoly zene megértésében és megkedvelésében. De méltóztassanak elképzelni, ha mindezek az egyének gyermekkoruktól kezdve komoly és rendszeres zeneoktatásban részesültek volna, mennyivel 1 több koncertlátogató publikumunk lenne és milyen nagy élvezettel és megértéssel hallgatnák a hazai és külföldi komolyzenés rádió-müsorokat.

Sajnos, nemcsak a jelenben, hanem a multban is aránylag kevés gondot forditottak a rendszeres zenei nevelésre, s zenei tanitásra. Hogy másra ne hivatkozzam, a középiskolák sok praktikus és az életre kevésbbé praktikus kötelező tantárgyai sorába sehol sem szerepel a zenei képzés. S ha egyes iskolák és buzgó tanáraik nem áldoznak fel idejüket és idegzetküet hogy szabad idejükben ének- és zenekari órákon a növendékek egy kis hányadával foglalkozzanak iskoláink — elismerem, nem a saját hibáikból —, nem sokat foglalkozhatnának ifjuságunk zenei nevelésével. Nem tudom, jól vagyok-e informálva, de ugy tudom, Debrecenben csak a református középiskolákban és a leany-liceumban van tantervszerüen beállitva nyolc osztályon keresztül a zene elméleti és részben gyakorlati tanitása.

Ma már minden intelligens embertől megkivánjuk azt, hogy egy idegen nyelvet s a müvészetek minden ágából annyit tudjon az általános intelligens intellektuális képzettségén kivül, hogy a müvészetek bármely ágában legalább is nagyvonalu tájékozottsága legyen.

De ha már a középiskolai tanterv ezen hiányosság miatt nem kaphat ifjuságunk rendszeres zenei müveltséget, a szülők érezve ezt a nagy hiányt, zeneiskolákban, vagy magasabb zenei képzettséggel rendelkező tanároknál készittetik elő gyermekeiket arra, hogyha felnőnek, komoly rádió-müsorokat és koncerteket megértsenek és élvezhessenek. Minden tekintetben megfelel ennek a célnak a városi zeneiskolánk, ahol a legmagasabb zenei képzettséggel és diplomával rendelkező kiváló, országoshirü tanárok állnak rendelkezésre, akik nemcsak ezeket a fenti igényeket képesek a legteljesebb mértékben kielégiteni, hanem a tehetségeseket önálló kenyérkeresethez, diplomához is segitik. Tessék elképzelni, mit jelent egy családi társaságban egy jó zongorista, vagy hegedüs. Vagy mit jelent egy állás elnyerésénél, vagy jobbtársaságba jutásnál egy ilyen ajánlólevél: „X. Y. ezenkivül kiváló zongorista is!" Vagy hányan tudnának a maj nehéz időkben könnyen kenyérkeresethez jutni, ha pl fuvoshangszereket annyi gonddal, fáradsággal és kitartással tanulnának, mint amennyi időt forditanak egyéb hangszerek tanulására. S mindezt saját érdekében is csekély tandijért, komoly pedagógusok kezében a városi zeneiskolában a legmagasabb müvészi fokig elsajátithatná.

Higyjék el, hogy a ráforditott áldozat és munka böven megtermi gyümölcsét.

Debreceni képzőművészet

Debrecen véres századokkal sujtott, idegen hóditók által állandóan sarcolt népe nem igen áldozhatott a képzőmüvészetnek. A képzőmüvészetnek egy ága virágzott csak, a fejfafaragás. Halottak mindig bőven voltak ezen a tájon és ha már szépen nem élhettek, akkor szépen haltak debreceni eleink. Sirjaikra csodálatos szépségü fejfákat varázsolt az egyszerü mesterek müvészete, amely ugyanabból az örök forrásból fakadt, mint a magyar népdal.

Nem volt tehát alkalmatlan a debreceni nép a képzőmüvészet megteremtésére és befogadására. Hiszen egyszerü akáctörzseket kapott a kezébe és ebből faragott remek fejfákat, amelyek minden elhanyagoltságuk dacára is poétikus szépségüvé teszik a debreceni temetőkerteket és ez a nép ragaszkodott ugy ezekhez a fejfákhoz, hogy amely szegény embernek már nem telt arra, hogy mesternél rendelje meg halottja számára ezt az emléket, maga véste bele primitiv módon, a durván megfaragott fába a szomoru füzet és az elmaradhatatlan betüket: ABFRA, A Boldog Feltámadás Reménye Alatt.

A tizenkilencedik század nagy magyar öntudatra ébredése után Debrecen már 1836-ban monumentális siremléket emeltetett Csokonai sirján. Kőszobrai alkotói között pedig Izsó Miklós, Kisfaludi Strobl, Medgyessy nevével dicsekedhet. A Déri-muzeum gyüjteményében pedig az egész magyar festőmüvészet és szobrászat fejlődését élheti végig a szorgalmas látogató.

Egy évszázad alatt oda is elérkezett Debrecen, hogy ma már komoly képzőmüvészetről beszélhetünk Debrecenben. Festők és szobrászok működése kapcsolódott össze Debrecen nevével, akik országos viszonylatban is, sőt határon tul is dicsőséget szereztek az ősi városnak.

A nehéz gazdasági viszonyok a képzőmüvészet dilettáns akarnokjait és lélektelen mestereit olyan lépésekre ragadtatták, amelyek az igaz müvészet halálát jelenthetik. Éppen ezért szükséges a közönség felvilágositására elmondani, hogy azok az ügynökök, akik vásári, rossz képekkel házalják végig a hivatalokat és vidéki házakat, sokszor még attól sem riadnak vissza, hogy megjátszák a „nyomorgó müvész"-t és igy keltenek szánalmat a jószivü, megtévesztett emberekben, pedig az igazi müvészt éppen az ellenkezője jellemzi. „Az a müvész aki csak azért fest, vagy alkot, hogy pénzt keressen, az nem müvész. A müvész az, aki a saját érzése és gondolatvilágát követi megalkuvás nélkül".

A magyar közönség feladata, még pedig örömteljes feladata az, hogy a nehéz viszonyok közt ne vásári ügynökök megtévesztésének legyen az áldozata, hanem a komoly és hitteljes müvészeket támogassa.

A debreceni képzőmüvészet komoly értékeit gyüjtötte össze már eddig is a Debreceni Ady Társaság, amelynek képzőmüvészeti osztálya már több kiállitáson szerepelt és kiállitásról-kiállitásra több és több müvész csatakozásával ma már reprezentáns csoportosulása lett a magyar müvészetnek. Céltudatos munkával megkerülte azokat a csapdákat, amelyek egy-egy müvészi irány lekötelezettjévé és uszályhordozójává tették volna, hanem a müvészet szabadságát hirdette és csak jó és rossz müvészetet ismer.

Az idei kiállitása, amely február 5-én nyilik meg a Déri-muzeum kiállitó termeiben, erőpróbája lesz annak, hogy a debreceni közönség találkozzon a debreceni festőmüvészet és szobrászat igazi értékeivel, akiknek a soraiban eddig Berky Irma, Félegyházy László, Káplár Miklós, Medgyessy Ferenc, Senyei Oláh István, G. Szabó Kálmán, Vadász Endre neve jelenti az arany fedezetet az Ady Társaság képzőmüvészeti osztályának müködése mögött.

Kertész Dániel.

Február elsején lesz a Debreceni Trió hangversenye

(A Debreceni Ujság tudósitójától.) Városszerte óriási érdeklődés előzi meg a Galánffy-trió február 1-i hangversenyét, amely a hangversenyszezon legnagyobb zenei eseménye lesz. A Zeneiskla disztermében este 8 órakor kezdődő koncerten közreműködik G. Hoór-Tempis Erzsébet, a kitünő énekmüvésznő, Z. Csanak Mária és dr. Sebestyén Lipót is. A koncert jelentőségét nagymértékben emeli a rendkivül magas szinvonalu program, amely az ugynevezett nagykoncerteknek is diszére válhat. A Debreceni Trió Schubert B-dur trióját adja elő, amelyet bizonnyal nagy élvezettel fognak hallgatni a kamaramuzsika debreceni hivei. Kiemelkedő része a müsornak Respighi „Il tramonto" cimü müve, amely Magyarországon ez alkalommal először kerül előadásra. Az énekre és vonósnégyesre irt müben az énekpartit G. Hoór-Tempis Erzsébet fogja énekelni, a vonósnégyes tagjai pedig Buza Gábor (I. hegedü), Z. Csanak Mária (II. hegedü), dr. Sebestyén Lipót (viola) és Erdész Mihály (cselló).

Különleges érdeklődés középpontjában áll a müsor harmadik száma. Zsolt Nándornak, a Zeneakadémia müvésztanárának Erkel dijat nyert kvintettje. A hires kompozició vonós-szólamait a fenti vonósnégyes intonálja, a zongorát pedig Galánffy Lajos játsza.

A Debreceni Trió második estjét városszerte megérdemelt nagy érdeklődés előzi meg a zenebarátok körében.

Debrecen sz. kir. város elsőfoku közigazgatási hatósága.

1353—1933 B. szám.

HIDRETMÉNY

Közlöm a lótulajdonosokkal, hogy a birtokukban levő 1932 évi haszonállatvizsgálati igazolványokat **az 1934 év tavaszáig, vagyis a beszolgáltatás elrendeléséig** gondosan őrizzék meg.

Debrecen, 1933 január hó 21.

Dr. Vass Károly,
tb. főjegyző.

400—1933. aü.

HIRDETMÉNY.

Felhivja a városi adóhivatal a mezőgazdasági munkaadókat arra, hogy a gazdaságukban szolgálatot teljesitő összes gazdasági alkalmazottaknak nevét, alkalmazási minőségét, pénzbeni, természetbeni és minden más természetbeni járandóságát részletesen és az utóbbit a helyi forgalmi értékre átszámitva jelentsék be. A bejelentés a városi adóhivatalnál, a munkaadóra nézve illetékes közigazgatási kerületben, a hivatalos órák alatt, február hó végéig teljesitendő. A bejelentés irásban nyujtandó be, azonban szóbeli bejelentések tudomásulvételére is az egyes kerületek utasitva vannak. Tekintettel arra, hogy fenti bejelentések azon célból teendők, hogy az alkalmazásban álló mezőgazdasági cselédek adómentes volta megállapittassék a bejelentések teljesitése minden mezőgazdasági munkaadónak érdekében áll.

Debrecen, 1933 január hó 28.

Városi adóhivatal.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol!

2149—1933. aü.

HIRDETMÉNY.

Értesiti a városi adóhivatal a város területén italmérési jogositvánnyal biró italmérőket, hogy 1933—1935. évre kivetett engedélyilletékekről összeállitott kimutatás 1933. évi január hó 20-tól február hó 6-ig közszemére van kitéve. (Városháza, I. emelet 28-as szoba).

Illetékkötelesek üzleteik osztálybasorozásáról és az elsőfokulag kivetett illeték mérvéről ezen közszemlére kitett „Kimutatás" megtekintése utján nyernek értesitést s az értesités megtörténtét a kimutatásba bejegyzendő saját kezü aláirásokkal ismerik el.

A kivetett illeték összege ellen az értesitéstől számitott 15 napon belül a felszólamlási bizottsághoz intézendő és a városi adóhivatalnál benyujtandó fellebbezéssel lehet élni, az illetéket azonban a felszólamlás elintézéséig az elsőfokulag megállapitott mérvben évnegyedenként előre esedékes részletekben kell megfizetni.

Városi Adóhivatal.

300—1933. aü.

HIRDETMÉNY.

Az ebtartási szabályrendelet 6. §-ára utalással felhivja a városi adóhivatal az ebtulajdonosokat, illetve ebbirtokosokat, hogy a tulajdonukban, illetve birtokukban levő ebeket január hó 31. napjáig bejelenteni, ebbárcájukat kiváltani és az ebadót befizetni el ne mulasszák.

Figyelmezteti a városi adóhivatal fent nevezetteket arra, hogy a bejelentés és az ebbárca kiváltásának elmulasztása kihágási eljárást, az ebadó be nem fizetése pedig végrehajtási eljárást von maga után.

A bejelentést naponként a hivatalos órák alatt a városi adóhivatal azon kerülete veszi tudomásul, illetve fogadja el, amelyben az eb birtokosa lakik.

Debrecen, 1932 december hó 31.

Városi adóhivatal.

Szinház Mozi

SZINHAZI MÜSOR:

Január 29., vasárnap d. u.: **Amikor a kislányból nagy lány lesz. Kosáry Emmy fellépésével.**

Este: **Exhercegnő. Kosáry Emmy és Király Ernő vendégszereplése.**

—

A színházi iroda jelentése:

Ma, vasárnap délután olcsó helyárakkal Kosáry Emmy fellépésével az „Amikor a kislányból nagylány lesz" sláger operett kerül előadásra. Kosáry Emmynek ez a ragyogó primadonna szerepe, amely Budapesten több mint 100 zsufolt házat vonzott, Debrecenben is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

Kosáry Emmy az operett színházak legnagyobb primadonnája ma délután olcsó helyárak mellett vendégszerepel az „Amikor a kislányból nagylány lesz" című operettben.

Kosáry Emmy és Király Ernő hucsufellépte ma este az Exhercegnőben. Az az óriási siker, amely az Exhercegnő bemutatójával a debreceni közönséget szinte lázba hozta, bizonyítéka annak, hogy milyen szeretettel veszik körül **Kosáry Emmyt és Király Ernőt** Debrecenben. A vendégek ma este játsszák utoljára az **„Exhercegnő"** című operettet, amelynek a második felvonása alatt a közönség kacagó tapsorkánban tört ki, mert hiszen köztudomásu, hogy az „Exhercegnő"-nek a második felvonásában mulatságosabb és kacagtatóbb felvonást még nem adtak.

Tekintve, **hogy ma, vasárnap este bucsuzik Kosáry Emmy és Király Ernő a** közönségtől igy ajánlatos, ha az esti előadásokra a jegyeket még a délelőtt folyamán biztositják, mert a nagy érdeklődésre való tekintettel ez célszerü.

Hétfő, kedd, szerda és csütörtök este a legragyogóbb vigjáték, a **„Dzsimbi"** kerül bemutatóra Jatzkó Ciával a főszerepben és a prózai együttes elsőrendü kiosztásában.

Jatzkó Ciának már maga a megjelenése, amely egy szigeti bennszülött fiatal leányt visz a szinpadra, annyira frappáns és kedves, hogy ez maga kell, hogy nagy érdeklődést váltson ki a közönségből. A kis vad bennszülött lányon megjelenésekor a bennszülöttek ruhahiányosságát lehet szembetünően észrevenni. Maga a darab mulatságos, kedves, nevettető, igy siessen jegyét biztositani a **„Dzsimbi"** előadására.

Kedden délután zónaelőadás keretében a legkacagtatóbb operett, a **„Nyitott ablak"** kerül szinre közkivánatra.

Szerdán ifjusági előadásul Kardoss Géza fellépésével az „Irja hadnagy" kerül szinre zóna helyárakkal.

Csütörtök, ünnep délutánján közkivánatra **Kardoss Géza fellépésével az „Erdélyi kastély"-nak** ismét zóna helyárak mellett az előadása és tekintve, hogy már a műsortorlódás miatt többé kitüzni az „Erdélyi kastély"-t nem lehet, igy aki még nem látta, ez alkalommal biztositsa előre a helyét az „Erdélyi kastély" elismerten nagyszerü előadására.

Halló! Figyelem! Péntektől kezdve Szórád Ferenc fellépésével „Hawai rózsája" operett.

Uránia

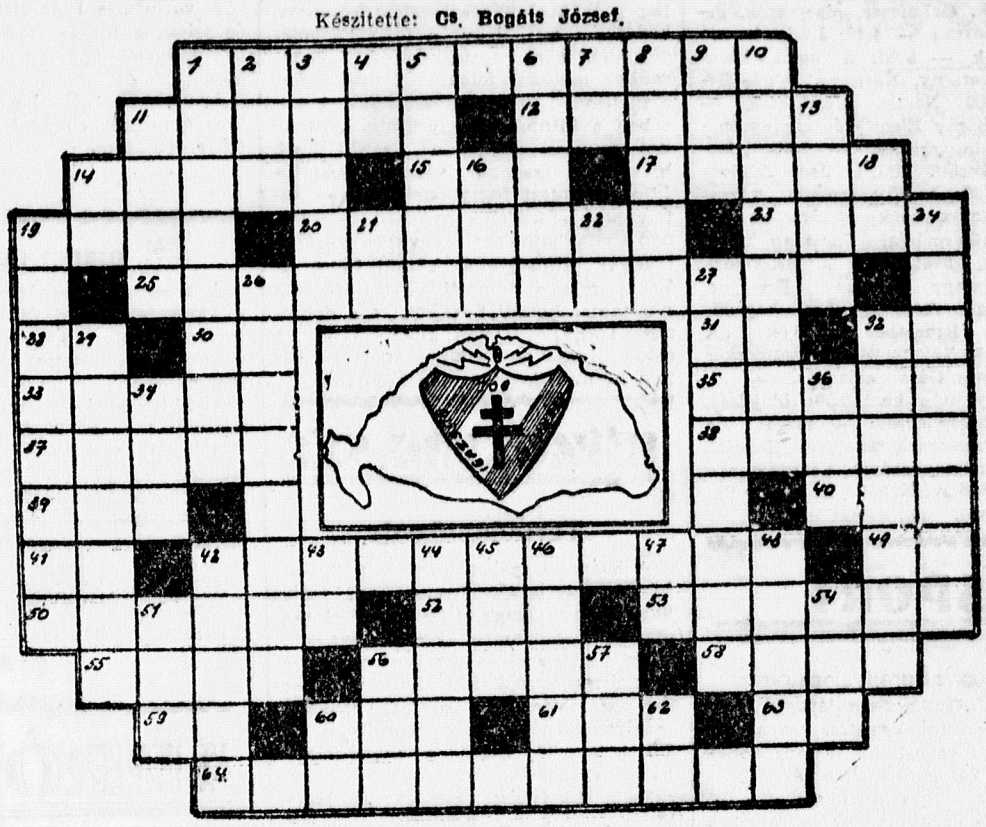
1. **Fox hiradó.**
2. **Angol—Osztrák futball mérkőzés.**
4. **Franciaországon keresztül.**
4. **CONGORILLA,** a dzsungel filmek csodája.

Előadások hétköznap: 5, 7 és 9 óra. Vasár- és ünnepnap: 3, 5, 7 és 9 óra. Vasárnap délelőtt 11 órakor ifjusági előadás.

„METEOR" MOZGÓBAN vasárnap: „Szerelem szigete", exotikus történet, Leslie Howard főszereplésével. Megelőzi: „Stan és Papp künn van a vizből", Metro-hiradó. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A Debreceni Ujság—Hajdufőld 77. számu keresztrejtvénye

Készitette: **Cs. Bogáts József.**

Meghatározások

Vizszintes.

1. Osiris és Isis fia, 11. Mozsár, 12 Európai nép tárgyraggal, 14. Egyik szin-ford, 15. Aki — keverve, 17. Járda — keverve. 19. E rejtvényben minden kezdő kockában van. 20. Beszolt — félmult. 23. Zimonkós. 25. ez a Herodatos a legelső egyptomi utazó volt. 28. Azonos betük. 30 Kiesinyitő képző. 31. Laza mássalhangzó. 32. Éktelen izesitő, 33 Ebben a faluban a malomban ütött be az Istennyila. 35. Pusztitó ford. 37. Uraim, tulajdon raggal, 2-ik személyben. 38. Helyeslés. 39. Vizi állat. 40. Nines haja. 41. Autó márka, 42. E mellett született a Nilus. 49. Adok, más nyelven. 50. Összeesik. 52. Női név, falu. 53. Dolgos ember (ma munkanélküli). 55. Csöp, régies irással. 56. Olt, régi neve. 58. Nem csak ti is, hanem... 59. Keryet. 60 Szomszéd nemzet fonet. 61. ... mars. 63. Franciául — és —. 64. Az egyptomi ásatásoknál festményre akadtak, köztük ilyen nevüre.

Függőleges.

1. Oroszlántestü egyptomi Isten, végére S betü pótlandó. 2. Mennyaszony. 3. Zsidópap. 4. Fere szélei. 5. „Japán város, 2. és 4. betü cserélve. 6. Hozzátartozó. 7. Idegen területe mérték 8. Folyamány ékezettel. 9. Könyörög. 10. ennyiszer is megmondtam már. 11. Fejt, ford 13. Három más nyelven fizet. 14. Névelő. 16 vallás röv. 18. = 7. 19. Istenfélő, jámbor ókori egyiptomi nép. 21. Sok E. együtt. 22. Idegen névelő. 24. Egyiptom történet irója 26. Egy nyomtatvány, amit vonatok kalauz kocsijában trónoló bácsi lead állomásokon. 27. Tömjén, latmal. 29. Ilyen égőt sokan használnak, fonet 32. Elillanás, ellógás székelyesen. 34. Langyos németül ford. 36. Régi sulymérték. 42. Hajszin, ford. 43. Kötöző, ford. 44. Kaszás. 45. Tromf. 46. Afrikai ország. 47. Mulató szó. 48. Semmi németül ford. 51. Ütni, parancsolva, ford. 54. Szárnyas szójátékkal ford. 56. helyhatározó névutó 57. Török férfi név. 60. Éktelen viz ford. 62. Orosz folyó.

—

A NYERTESEK:

A keresztrejtvény versenyünkön a 200 pontot legutóbb a következők érték el: Martinsz Vilmosné, Martinsz György, Juhász Ica, Ónody Sándor. A jutalomkönyveket a nyerők a kiadóhivatalban, Kossuth-utca 3. szám alatt vehetik át a délutáni órákban.

—

Tudnivalók.

A keresztrejtvény megfejtéseket csak ugy fogadjuk el, ha a megfejtés az ujságban közölt és kivágott rejtvénykockán történik. Külön papiron megfejtett rejtvényeket nem fogadunk el. Egyben kérjük a keresztrejtvény megfejtőinket, hogy a megfejtéseket mindenkor ugy küldjék be, hogy a rejtvény felett nevüket és előző pontszámukat is megjelöljék. Minden helyesen megfejtett rejtvénp után husz pontot adunk s aki eléri a kétszáz pontot, az jutalomkönyvben részesül. A keresztrejtvény megfejtéseket csütörtökön délig kérjük beadni vagy a szerkesztőségbe (József kir. herceg-u. 16.), vagy a kiadóhivatalban (Kossuth-utca 3. szám).

Január 29. és 30.	Vasárnap	Hétfő
VIGSZINHÁZ 2, fél 5, 7, fél 10.	Csak felnőtteknek! AZ EZÜST SAS Jack Holttal és CHARLEY NÉNJE	Csak felnőtteknek! AZ EZÜST SAS Jack Holttal és CHARLEY NÉNJE
APOLLÓ 2, 4 6, 8 órakor	ARANYPÓK bünügyi történet és ÖLDÖKLŐ VERSENY sport dráma	Szünet

Vigszinházban délelőtt fél 11 órakor zóna előadás.

RÁDIÓ

Budapesti rádió vasárnapi müsora:

9.00: Hirek, kozmetika. — 10.10: Egyházi zene az Egyetemi templomból. 11.15: Unitárius istentisztelet a Koháry utcai templomból. — Utána Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. — Majd: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. Karnagy Meszlényi Nándor. Közreműködik Farkas Sándor. — 2.00: Oden gramofonhangverseny. — 3.00: A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. — 3.45: Az iskolánkivüli népmüvelés rádióelőadása. — 4.30: Időjelzés, időjárásjelentés. — Majd: Az 1. honvédgyalogezred fuvószenekarának hangversenye. Karnagy Fricsay Richárd. Indulók és keringők. — 5.45: „Különös történet". Novella. Irta és felolvassa Moly Tamás. — 6.15 László Imre magyar nótákat énekel Portis Jenő cigányzenekarának kiséretével. Dalok. Szilágyi Béla dr.: Künn a szikes Hortobágyon, Eisemann Mihály: A lehulló falevélet, Kaszás István dr.: Elszakadtál messze, Ányos Laci: Sose lettem volna, László—Balázsy: Volt egyszer egy leányszoba, Erőss Béla: Ráborult az ősz a tájra, Szirtesné: Bazsalikom begónia, Huszka Jenő: Amikor az ember, Nádor Jóska: Hogyha egyszer a szerelem, Balázs Árpád: Rácsos kapu, László Imre: Letagadom azt is, Anyám szive, Én csak azért születtem, Szánthó Ferenc: Messze tul a Tiszán, Schack Manka: Jaj de magas a Radetzky kaszárnya. — 7.30: „A kutya". Novella. Irta és felolvassa Kosztolányi Dezső. — 8.00: A bécsi rádióállomás müsorának közvetitése. — „Operett, hangosfilm és tánc". — Utána kb. 10.00: Időjelzés, sport- és ügetőversenyeredmények. — Majd: A Pátria jazz-zenekar és Bordics Béla cigányzenekarának hangversenye a Pátria-kávéházból, Herczegh Béla énekszámaival.

Budapesti rádió hétfői müsora:

9.15: Virányi László szalonzenekarának hangversenye. — Közben 9.30: Hirek. — 11.10: Vizállásjelentés. — 12.00: Déli harangszó. — 12.05: A rádió házikvintettjének hangversenye. — Közben 12.25: Hirek. 1.00: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. —

folyamok. — 8.30: A rádió diákfélórája. 4.00: Asszonyok tanácsadója 2.45: Hirek, élelmiszer, piaci árak, ár- (Arányi Mária.) — 4.45: Időjelzés, idő járás, hirek. — 5.00: Keringők. Zenekari hangverseny. Karnagy Polgár Tibor. — 6:00 Német nyeloktatás. — 6.20: Ifj. Sáray Elemér és cigányzenekarának hangversenye. — 7.00: „Tizéves találkozó". Molnár Jenő felolvasása. — 7.30: A Filharmóniai Társaság hangversenyének ismertetése. — 7.40: A Filharmóniai Társaság hangversenyének közvetitése a m. kir. Opera házból. Karnagy Dohnányi Ernő dr. Közreműködik: Telmányi Emil hegedümüvész. — Szünetben kb. 8,50: „A magyar-finn válogatott tornászmérkőzésről". Soós Géza előadása. — A hangverseny után kb. 10.00: Időjelzés, hirek, időjárásjelentés. — Majd: Az Ostende jazz-zenekarának és Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye az Ostende-kávéházból Kalmár Pál énekszámaival.

SPORT

A magyar profiválogatott ma Portugáliában játszik

A magyar profiválogatott csapat ma a portugál fővárosban: Lisszabonban a portugál válogatott ellen játszik.

A magyar csapat ma jutott el a tura legnehezebb állomásához, mivel a portugálok egyike Európában a legerősebb futballt játszó nemzeteknek.

A sok sérülttel és betegeskedő játékossal teletüzdelt magyar csapatnak rendkivüli teljesitményt kell nyujtania, ha a portugálok ellen győzni akar.

A mérkőzésre dr. Máriássy szövetségi kapitány a következő csapatot állitotta össze:

Szabó—Szemere, Biró—Barátky, Sárosi, Magyar—Markos, Cseh, Teleki, Turai, Titkos.

A finn—magyar tornászviadal debreceni ünnepi estje

A Debreceni Torna Egyesület körültekintő gondossággal készti elő a finn—magyar tornászviadal debreceni bemutatóját. Ilp nagyarányu és sportértékü nemzetközi esemény — mely testvérnemzet fiainak részvételével fog végbemenni —, mostanában nem volt Debrecenben. A viadal nemzeti, illetve nemzetközi jelentőségére való tekintetből Demény Géza altábornagy, a m. kir. 6. honvéd vegyesdandár parancsnoka, gróf Teleky Sándor, a Magyar Országos Torna Szövetség elnöke, báró Vay László Debrecen város főispánja és dr. Vásáry István polgármester készséggel vállalták az ünnepély védői tisztét és megigérték a DTE nálunk tisztelgő vezetőségének, hogy családostól együtt megjelennek. Már most is város-, sőt megyeszerte nagy az érdeklődés a finn nemzet tornász világhiressége: Savolainen szereplése iránt, aki 1931-ben ugy a valencei nagy nemzetközi tornán, mint azt követő'eg a párisi világbajnoki versenyek során az összetett verseny győztese lett az ugyancsak külön világklasszist képviselő magyar Pelle és az olasz Neri előtt. Savolainnen most formája tetőpontján minden szereplésével azt kivánja dokumentálni, hogy bár az elmult évi losangelesi olimpián Pelle és Nerri mögé került, világklaszsziásából mit sem vesztett, alig minimális, nüanszokban kifejezhetetlen pontozási hátránya dacára.

Pláne nálunk, Magyarországon meg akarja mutatni, hogy a magyar Pelével és az olasz Nerrivel egy klaszszist jelentő vonalon áll. Szemkápráztató és a legmagasabb iskolát jelentő produkcióból majd a debreceni sportszerető közönség maga is meg fogja állapitani a finn világbajnok kivételes fogalmat jelentő klasszisát.

A finnek testvéri fogadása tekintetében a DTE elnöksége széleskörü intézkedéseket tett, hogy a testvér-vendégek debreceni tartózkodását Debrecenhez méltóan feledhetetlenné tegye. Segitségére jött figyelmessége kifejtésében a kitünő Mácsay Dalkör, melynek müvészi együttese Szabó Emil h. zenedei igazgató vezényletével a finn himnuszt fogja énekelni az estély bevezető száma gyanánt. Savolainen világbajnokkal együtt szerepl'ő magyar olimpikonok közzül Péter és Lenzi, mig a nemzeti válogatott csapat tagjai közzül Sárkány és a debreceni Tóth nevét kell kiemelnünk. Az estély jegyei az Olimpia sportáruházban hétfőtől kezdve már kaphatók.

KÖZGAZDASÁG

Terménytőzsde

A budapesti gabonatőzsdén most leginkább aszerint változnak az árak, hogy milyen magatartást észlelnek az osztrák piac részéről. Ennek következtében a márciusi és a májusi buza 8—8 fillérrel olcsóbbodott. Ennél is sokkal számottevőbb volt a határidő rovarcsökkenése, mely körülbelül 25 fillért tesz ki. Ezt is a kivitel stagnálásával hozták összefüggésbe. Körülbelül 18 filléres árcsökkenés keretében kötötték az üzleteket a májusi tengerinél. A liszt üzletben alig forulnak elő kötések, mert legutóbb több izben emelték a malmok tudvalevően az árakat és a magasabb árcsövetelés következtében a fogyasztás csak a legszükségesebb mennyiséget vásárolja, ami viszont egyértelmü azzal, hogy csak a legminimálisabb tételek kelnek el. A mai jegyzések alig változtak, mig a készáruvásáron a tengeri 20 filléres olcsóbbodásával szemben a takarmámvárpa és a rozs 10—15 fillérrel olcsóbbodott.

A 76 kg-os buza hivatalos jegyzése: tiszai 14.35—14.65, ftiszai 13.55—13.70.

Határidőüzlet: Buza: március 13.53—54, május 13.88—89 Rozs: március 6.67—68, május 7.05—07 Tengeri: május 6.68—70, julius 8.08—10.

Készáruüzlet: Buza: tiszai 77 kg 14.55—14.95, 78 kg 14.75—15.10, 79 kg 14.95—15.35, 80 kg 15.10—15.55, ftiszai 77 kg 13.90—14.00, 78 kg 14.05—14.15, 79 kg 14.25—14.35, 80 kg 14.35—14.60. Rozs: pesti 6.25—6.35, egyéb rozs 6.25—6.35, tak. árpa 9.15—9.40, felv. sörárpa 10.50—13.00, zab 9.00—8.25, tiszai tengeri 6.80—6.90, egyéb tengeri 6.70—6.80, korpa 6.00—6.10

A készáruvásáron buza tartott, rozs 10 fillérrel olcsóbb, zab nem változott, tengeri 20 fillérrel olcsóbb, tak árpa 15 fillérrel drágább, korpa 10 fillérrel olcsóbb.

Debreceni terményárak:

Buza 13.50—13.0 Obolettával, rozs 900, árpa 8.00, zab 7.00, szemes tengeri 6.60—6.30, ducerna 5.80—5.50—5.20, széna 4.30—3.80, lóhere 4.00, alomszalma 1.80, ágyszalma 2.20, cukorréna 1.20—1.10, takarmányrépa —.90——.80, napraforgómag 8.—, (ölmag 12.—

VÁSÁROK JEGYZÉKE:

Vasárnap, január 28.: Kunhegyes (Szolnok m.) ló, marha, sertés és kirakodó.

Hétfő, január 30: Felsőreg (Torna Tamási), marhavásár, Gyöngyös marha sertés és kirakodóvásár, Hajdúböszörmény marha, sertés, kirakodóvásár. Kapuvár marha, sertés kirakodóvásár. Mándok marha, sertés, kirakodóvásár. Putnok marha, sertés, kirakodóvásár. Seregélyes marha, sertés, kirakodóvásár.

Kedd, január 31: Balmazujváros marha, sertés, kirakodóvásár. Jánosháza havivásár. Miskolc havivásár,

Csütörtök: február 2: Berettyóujfalu marha, sertés kirakodóvásár.

Kiadó városi üzlethelyiség.

A városháza Piac-utcai oldalán levő és jelenleg Sugár Dezső által bérelt üzlethelyiség f. évi május hó 1-től kiadó.

A szabadkézből leendő bérbeadás tárgyában városháza I. em. 35. sz. a. lehet értekezni.

Polgármester.

HIRDETMÉNY

A közönség tudomására hozom, hogy a városi nagyerdei fürdőtelepen a hőforrás vizéből a kádfürdőt bárki orvosi vizsgálat, vagy javaslat nélkül igénybeveheti.

A kádfürdő ára személyenkénti lepedővel: 1 pengő 20 fillér.

A fedett medencében a délelőtti viz hőmérséklete 37—38 C fok.

A délutáni uszoda 28—29 C fok.

A nagymedence levegőjének hőmérséklete a viz hőmérsékleténél általában 2 C fokkal magasabb.

Az öltöző helyiségek hőmérsékete 24—26 fok.

Debrecen, 1933 január 28.

Polgármester.

Kiadó városi lakások.

A Füvészkert-utca 4. sz. a. bérházban négyszobás, a Szent Anna-utca 10—12. sz. a. bérházban három és négyszobás lakások, valamint üzlethelyiségek f. évi május 1-től kiadók.

A lakások és üzlethelyiségek megtekinthetők d. e. 10-től 12-ig és dél után 3 és 5 óra között.

A bérbevétel iránt értekezni lehet vitéz Szegedi Gyula házgondnoknál a Szent Anna-utca 10—12 sz. a. bérházban délután 3—5 óra között.

Polgármester.

Kiadó városi kislakások.

A Rakovszky-utca 40—42., Dobozi-, Szoboszlai-, Hajnal-utcai és Bocskai-téri kislakásos bérházakban egy- és kétszobás lakások május hó 1-től kiadók.

A lakások megtekinthetők délelőtt 10—12 és délután 3—5 óra között.

A szabadkézből leendő bérbeadás tárgyában értekezni lehet városháza, I. em. 35. sz. a. a hivatalos órák alatt.

Polgármester.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szóig hétköznap 50 fillér vasárnap 70 fillér és egyszerre két reggeli lapban Debreczeni Ujságban és a Debreczeni Független Ujságban elemik meg.

Levelezés, üzleti hirdetés és minden vastagabb betüvel szedett hirdetés ára kétszeres. Apróhirdetést csak a dij előzetes lefizetése mellett közlünk. Apróhirdetést vidékről postahivatalban is beküldhető. Hirdetést ügyekben felvilágositást a 21—41 telefonon ad a Kiadóhivatal.

Levelezés

Csinos
szőke leány mozipartnert keres. „Addig fog ... 918

Állást kereső nők

Minden
házimunkában perfekt nő, elsejére ajánlkozik, varrni tud. Helnergéné Hajdunánás, Temesvári ut 54. 896

Házikisasszonynak.
gyermek kisasszonynak ajánlkozik intelligens leány, 6 éves bizonyitvánnyal Főz, kézimunkázik, kis háztartás egyedül vezetését vállalja. Bakó örnagy címén: Magda Erzsébet, Szent Anna utca 29. 906

Anyátlan
gyomrekos házba, sokévi gyermeknevelés ibizonyitvánnyal 27 éves uri asszony hárhová elmenne, háztartást is vállal 30 P-ért „Bursné" jeligére kiadóhivatalba. 924

Intelligentes
deutsches Fräulein sucht Stelle in gutes Haus. Adresse und Referenzen sen Forray, Kossuth u. 23. 936

Betöltendő állás nőknek

Jobb házból
való leányt házi teendőkben segiteni február 1-re fizetés nélkül, ellátással keresek. Felügyelet, jó bánásmód biztositva Szent Anna utca 30 Szász László. 895

Fehérnemü
varrónő javitásra munkát kaphat. Hüvelyes u. 7. 894

Február 1-re
mindenes szakácsnőt, szobaleány mellé felvészek. Batthyányi 14. 900

Rendszerető,
minden házidolgot végző szolid árva urileány, — magános urnőnél szerény fizetéssel otthont talál Özv. S. L.-né, — Nyiregyháza. Egyház u. 8. 904

Bejáró
mindenest jó bizonyitvánnyal felveszek. Jelentkezés délelőtt 10 órakor. Hüvelyes u. 10., emelet. 897

Kiszolgálóleány
vendéglőbe azonnali belépésre felvétetik. Külsővásártér 2. sz. 3235

Főzni tudó
mindenes elsejére felvétetik. Rákóczi utca 17. 3230

Mindenes
szobaleányt február elseji belépésre keresek. Jelentkezni lehet 20-án, vasárnap délután 2—5 óra között, Ferenc József ut 34. szám, II. emelet 10. szám. 902

Bejárónő
ebédkoszttal, ügyes leány azonnal felvétetik, jelentkezés Kossuth u. 51. szám, kapualatt balra, reggel 8 órakor. 914

Mindenes
szakácsnőt parketthez, jó bizonyitvánnyal elsejére felveszek. Piac u. 16., I. emelet 3.

Főzőnőt,
fiatalt, jó bizonyitvánnyal felveszek. Werbőczy utca 2., II., 1. 3240

Kötőgépen,
kézihajtásu, esetleg interlochgépen is önállóan dolgozni tudó kötőnőt keresek február 1—6. közötti belépésre. Ajánlatot eddigi müködés és fizetési igény megjelölésével kérek Reismann Pálné kötődéje, Nyiregyháza, Zrinyi Ilona u. 8. szám. 3265

Keresünk
német vagy magyar, — varráshoz értő kisasszonyt gyermekekhez. — Cim a kiadóban. 3241

Intelligens
fiatal, főző mindenest keresek február 1-re. Varga utca 36. 928

Azonnalra
bejárónőt keresek. — Lusta, piszkos személyek kimádjenek. Szücs, Kossuth 53. 945

Megbizható
önállóan főző mindenes, kis keresztény családhoz felvétetik. Miklós utca 21. 939

Hölgyeket
és urakat biztos megélhetést nyujtó népszerü cikk terjesztéséhez keres Piac u. 38., müterem. 947

Jómegjelenésü,
biztos fellépésü uri leány azonnal belépheti Kulcsár papirkereskedésébe. Irásbeli részletes ajánlkozás. 927

Betöltendő állás férfiaknak

Kifutó fiu
biciklis felvétetik Varga utca 35., füszerüzlet.

Hétholdas
hadházi szőlőbe felveszek perfekt kezelőt, aki gyümölcs-, zöldségtermesztéshez is ért. — Dr. Faber, Balmazujváros. 3212

Házmesterpárt
gyermektelent, becsületest keresek. Honvédtemető u. 6. sz. 316

Házmesternek
középkoru gyermektelen házaspárt, nyugdijas, vagy városi altiszt, uj épülethez április 1-re — felvétetik. Barna, szinház-átjáró. 3275

Konvenciós
jól fejő tehenészt felveszek. Kossuth 22., Baloghnál. 3243

Ügynök,
aki háztartásokat látogat, könnyen elhelyezhető cikkhez felvétetik. Glanz, Vár utca 7. 3278

Keresek
csányi dinnyést (kertészt), rozsot eladok. — Hirlapiroda, Széchenyi 6. 3297

Butorozott szoba

Különbejáratu
butorozott szoba, esetleg ellátással azonnal kiadó. Rákóczi utca 85. ban. 3236

Különbejáratu
utcai butorozott szoba kiadó. Thaly Kálmán u 18. 3283

Cserépkályhás
utcai, szépen butorozott kapualatti feljáratu — tiszta szoba, esetleg ellátással kiadó. Lorántffi 42. 898

Butorozott szoba
olcsón kiadó, ellátással is özv. uriasszonynál — Péterfia 24., első ajtó 831

Balkonos,
elegánsan butorozott szoba kiadó. Püspöki-palota, II. kapu, III. emelet, 12-a. balra 6047

Csinosan
butorozott utcai szoba, külön bejárattal azonnal kiadó. Thaly Kálmán 11. 823

Különbejáratu
udvari butorozott szoba kiadó Miklós utca 26. 919

Különbejáratu
egyszerü kis butorozott szoba kiadó. Miklós u. 21. 940

Szépen
butorozott szoba kiadó, Cimbalom eladó, Honvéd u. 8. 938

Különbejáratu
ulvari butorozott szoba kiadó. Nyomtató 9. 942

Földszinti
butorozott szoba, központban kiadó. Piac u. 61., keresztépület. 3272

Kiadó
kapualatti külön bejáratu butorozott szoba, Szalkai u. 6. 3282

Különbejáratu
butorozott szoba kiadó, esetleg teljes ellátással. Arany János utca 39 sz. 3232

Kapualatti
különbejáratu egy szoba előszoba, butorozatlanul, esetleg butorozva kiadó Hatvan utca 70. 3259

Utcai
igen csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. — Széchenyi utca 27. sz. 3266

Elegánsan
butorozott két szobás, fürdőszobás lakás kiadó József kir. hercek 35. földszint IV. 3262

Különbejáratu
butorozott szép szoba 1, 2 személyre kkiadó. — Hatvan u. 2. 3276

Csinosan
butorozott különbejáratu utcai szoba kiadó. — Rothermere utca 14. 3268

Olcsón
kiadó különbejáratu butorozott szoba február elsejére. Piac 30., emelet. 3246

Önálló
2 sbobás, fürdőszobás lakás butorozva kiadó. Teleki 7., keresztépület 3245

Kiadó
csinosan butorozott tiszta különbejáratu szoba, Széchenyi u. 12. szám. 3223

Kiadó lakás

Kiadó — — —
egy szoba, konyha és spéiz, Kut utca 118. 903

II. emeleti
5 szobás, komfortos lakás május 1-től kiadó Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál 674

Kiadó
Csillag u. 82. sz. családi ház. Értekezni Ispotály u. 13. sz. alatt 735

4 szobás
udvari lakás, villany és gázberendezéssel azonnalra kiadó. Rákóczi 8. 836

Azonnalra
kiadó háromszobás modern szép lakás Piac u. 58. szám alatt, II. emeleten. Érdeklődni Török Bálnti 18., földszint, telefon 10—75 alatt. 768

Kiadó
azonnalra négyszobás. Májusra ötszobás, első emeleti utcai uri lakás, teljes komforttal, Ferenc József ut 16. Alföldi-palota. 761

Kétszobás
utcai lakás, konyhával azonnal kiadó, Margittal szemben. Pacelt-telepen. 908

Utcai
kétszobás lakás kiadó. Ugyanott egy üzlethelyiség, Kigyó utca 37. 912

Kiadó lakás — — —

Kiadó
két szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, speiz, fáskamara, mosókonyha Teleki 32. 821

Kiadó
májusra egy szoba, — konyha, sepiz, fáskamara, mosókonyha. — Teleki 32. 822

Kiadó
azonnal modern háromszobás kertes lakás. — Hatvan utcai kert, Diófa utca 17. 925

3 szobás
elő, fürdőszobás lakás mellékhelyiségekkel — május 1-re kiadó. Hajó 4. Megtekinthető 12—2 óra között. 931

Utcai
3 szoba, fürdő, előszobás lakás azonnal kiadó Simonffy utca 29. 3269

Ajánlat

Kiégett
villanykörtéf becserélek Knöpfler, Hatvan u. 2. 1586

88
FILLÉRES FŐZŐ LÉKEK:
10 kg fehérbab 88 fillér
6 kg májbab 88 fillér
3 kg lencse zsiráziktelen 88 fillér
3 kg hámozott borsó 88 fillér
5 kg köleskása 88 fillér
KONTSEK GÉZA k. r. t.-nál Kossuth utca 15.

Polgári étkezde
nyilik február 1-én. Leves, főzelék, hussal 30 fillér. Rákóczi u. 9., az udvarban 5 ajtó. Jelentkezni egész nap. 892

Jelmezkölcsönzés!
A legszebb női és férfi jelmezeket álarcos bálra vagy estélyekre kikölcsönzök jutányos árban. Megtekinthetők délelőtt 9 órától déli egy óráig. Rákóczi u. 26. sz. 876

Beteget,
ha gyermek is, minden pénz fizetés nélkül, szivesen ápolok. Cim: vitéz Hopp Bözske tanitónő, Bagolyvár, Hid u. 16. Fia-tér. 911

Kiadó
három szobás lakás, — kerttel vagy anélkül. Széchenyi u. 69. Érdeklődni lehet Arany János utca 47. 946

Modern
II. emeleti 3 szobás lakás május 1-re, Arany János utca 54., kiadó. 318

Kiadó
4 szobás lakás, Károly Ferenc József ut 7. sz. 933

Négyszobás
hallos urilakás és kétszobás, fürdőszobás garzonlakás májusra kiadó ákóczi 4. 943

Május 1-re
udvari szoba, előszoba, mellékhelyiségekkel kiadó. Agárdi utca 9. sz. 973

Egyszobás
és kétszobás udvari lakás hivatalnok családnak kiadó. Nyomtató 9. 941

Féláron
azonnalra, májusra többért, uj fürdőszobás — (5—6) lakás (albérletezhet), műhely, keltetőgép Csapó 19. 3238

Simonffy
utca 39. sz. alatt egy utcai 3 szobás, fürdőszobás lakás bármely órában kiadó. 3242

Két
szép utcai szoba, előszoba, konyha, esetleg fürdőszobával május 1-re kiadó. Zrinyi utca 7. 3274

Egy
szoba, konyha, mellékhelyiségekkel kiadó. — Homokkert, Szabó Kálmán 14. 3559

Kiadó
május 1-re modern 5 szobás, parkettes utcai urilakás, 2 előszobával, teljes komforttal. Értekezni a házfelügyelőnél, Hunyadi utca 24. 3252

Püspöki-palotában
2, 3, 4, 5 szobás lakások azonnalra és május 1-re kiadók. 3180

Modern
kétszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Arany János utca 1. 2370

3—5 szobás
lakás igen olcsón kiadó. Hunyadi 17. 3250

Apritott fa
már 2 P 40 fillérért kapható, házhoz szállit, va 12 fillérrel drágább. Nagyobb vételnél engedmény. Alföldi Faértékesitő vállalat. Cégtulajdonos Ihász Henrik. Pesti u. 2. sz., villamos megálló. Telefon 31—23. 526

Fajborok,
saját termésü, ezerjó, rizling, napiáron, 5 liter vételnél engedmény Arany János 30. 888

Biztos
megélhetéshez jut ezer pengővel. Cim kiadóban. 935

Sajáttermésü
kitünő borok 36 fillérért kaphatók. Kerekestelepen, Szávay Gyula utcai Torony tanyán. 3263

Olcsó
fajalma 35 fillértől kapható. Hatvan utca 4., — pince. 3279

Csinos
tavaszi kalapok olcsón, Krausz Erzsinél, Piac u 42. 3280

Tejestej
házhoz szállitva literenként is. Varga utca 25. Répát veszek. 3261

Kereslet

Buzaaljat,
repcealjat és köles keveréket bármilyen — mennyiségben veszek. Apaffy utca 20. 656

Keresek
disznónak való krumplit 100 q-ig. Eötvös utca 53. sz. 792

Társnőt
keresek 400—500 pengő készpénz tőkével, ki távollétem idején, meg velem együtt is jómenetelü vegyeskereskedésemet és háztartásomat is jó lélekkel, mint sajátját vezetné. Egy szobás lakást s az üzlet jövedelmének felét részére biztositom, február 1-re müködés kezdése igen fontos Megkereséseket „Keresztény kereskedő" jeligére post restant, Hajduszoboszló kérek. 890

Complett
uriszoba berendezést keresek megvételre. Adriai Biztositó, Aranv János 1. 891

Hadikölcsönkötvényeket
megvételre keresünk. — Rákóczi u. 19., hadikölcsön-iroda. 3234

Használt
könyveket, könyvtárakat magas áron vesz Grünmann Sándor, Piac 69. 926

Elsejétől — —
15 liter tejet veszek. — Rákóczi utca 26., füszerüzlet. 3260

Üzlet, műhely, raktár

Piac utcai
üzlethelyiség 1933 május 1-re kiadó. Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál. 224

Kiadó
egy üzlethelyiség, Bádogos utca 2. Alföldi-palota. 762

Üzlethelyiség
kiadó, minden célra alkalmas, Szent Anna u. 22. 932

Korcsma,
jó forgalmu, jogfolytonossággal kiadó, Késes 90. 3281

Püspöki-palotában
Kálvin tér 5. és Piac u. 37. sz. házban több üzlethelyiség május 1-re kiadó. 3181

Cipészüzlet
teljes felszereléssel olcsón eladó, helyiség kiadó. Cim a kiadóban. 3267

27 év
óta fennálló füszerüzlet kiadó. Értekezni Teleki utca 40. 3247

Royal-szálloda
bérbeadó, esetleg felosztva lakásoknak — vagy irodáknak. Érdeklődni Deák Ferenc 3. 3244

Füszerüzlet,
jóforgalmu, áruval és berendebéssel átadó. — Biztos megélhetés. Vigkedvü Mihály u. 34. 3243

Autó, motor, kerékpár

EGY 350-KC,
jó állapotban lévő motorkerékpár uj gumikkal, nagy világitással, villany kürttel, igen olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. — Cim megtudható: Lapunk nyomdájában. x

Autóját,
traktorját, motorkerékpárját javittassa Postariknál, Nyil utca 15. 692

Egy
Ford, üzemképes személykocsi 250 P-ért, csillár, képkeret eladó Rothermere utca 36., — keresztépület.

Eladó állatok

110 és 160 kilós
disznó eladó. Kincseshegy. Szegedi Gergely utca 17. 930

Hizott
zsirmalac 100—150 kg. sulyuak eladók. Kertész utca 4. 929

Butorok

Ebédlőszekrények
(2 drb) olcsón eladó. — Cegléd utca 14. 819

Eladó —
hálószoba, butor. Értekezni Batthyányi utca 24. 899

Ebédlő és hall
butor berendezés, rendkivül szép és szolid kivitelben, olcsón eladó. Megtekinthető mindennap délután 2—4 óra között. Ferenc József ut (Piac utca) 34. szám., II. emelet, 10. számu lakásban. 901

Divány,
könyvszekrény, székek, asztal, tükrök, iróasztal, ebédlőszekrény, Csapó 19., keresztépület 3232

Antik sifon,
komót szekréter, vitrin olcsón eladók. Maróthy 3. 934

Hálószoba
modern olcsón eladó. — Vojtánál, Kut utca 10. 944

Elköltözöm,
garantált minőségü szép kivitelü modern bútoraim eladom. Cim a kiadóban. 3257

Eladó föld

Nagyhegyesen
80 holdi kitünő minőségü szántóföld lakással és tanyaépülettel október elsejétől bérbeadó. Értekezni Páyer ügyvédnél, Piac u. 16.

Eladó
olcsó földek Kisszepesen 13, Vérvölgyi megállónál 45, Szovátán 45 holdi tanyákkal. Szapanos 19. 864

Parcellázott
házhelyek Homokkertben és Simonyi uton kardos villa mögött eladó Dr. Kováts és Papp ügyvédi irodában. — Batthyányi u 14. 3372

Lakás és szoba kereslet

3, 4 szobás
modern lakást keresek. Miklós utca 14. Dohánytőzsde. 915

Májusra
három, esetleg kettő szobás, modern lakást keresek „Tisztviselő" jeligére kérek. 909

Keresek
május 1-ére 2 szobás, komfortos lakást, szobák szárazak és féregmentesek legyenek. Kérem azon háztulajdonos uraka t, kiknek pontos fizető és csendes lakó kell, cimüket a kiadóhivatalba leadni. 917

Eladó ház

Hosszupályiban
adómentes uj ház nagyon olcsón eladó. Érdeklődni Debrecen, Csoknyai utca 20. szám. 3234

Eladó
szabadkézből Piac utca 66. számu ház. Érdeklődni ugyanott. 882

Maróthy György
utca 24. sz. ház gazdálkodónak nagyon alkalmas, olcsón eladó. Érdeklődni Népszövetségi Hitelszövetkezetnél, — Szent Anna tiz szám 634

Nap utca 23. sz.
kitünő családi ház, aki egyedül, kényelmesen akar lakni, azonnal vegye meg. Olcsó. Érdeklődhet Népszövetségi Hitelszövetkezetnél, — Szent Anna tiz. 635

Eladó
Hunyadi u. 1 ház, vendéglővel, szállodával, az udvar végig épitve. Az egész erős téglaépület. Érdeklődni Teleki u. 55. 3255

Dienes József OFB ingatlanforgalmi irodájának hirdetései

Iroda: Füvészkert u. 16. Irodai órák: hétköznap 8--1 és 2--6 óráig

ELADÓ HÁZAK:

55.000.—
Déri-téren.
Jókai utcán.

50.000.—
Szent Anna 66.

48.000.—
Szappanos 7.

45.000.—
Thaly Kálmán utcán.
Vilmos császár körúton.

42.000.—
Létai ut 14.

41.000.—
Rákóczi 26.

38.000.—
Simonffy utcán.

36.000.—
Szent Anna 34.
István 45.

34.000.—
Méliusz-tér 7.

28.000.—
Apaffy 16.
Kigyó utcán.
Vénkerti adómentes villa.

25.000.—
Rothermére (Darabas) 38.

24.000.—
Nap 25.

22.000.—
Csemete 13.
Komlóssy 15.

21.000.—
Erőss Lajos 5/b.

20.000.—
Csók 3.
Komlóssy 46.

18.000.—
Böszörményi 20.
Vörösmarty 28.
Honvéd 9/k. 1.

17.000.—
Dugovits Titusz 9.

15.000.—
Vágóhidnál Som 6.
Szegedi Gergely 11.

14.500.—
Böszörmény 79.

13.000.—
Andrássy uton.
Rakovszky 53.
Agárdi 12.
Szegedi Gergely 18.
Szabó Kálmán 30/a.

12.500.—
Doberdó 28.

12.000.—
Teleki 15.
Domokos Lajos 14.
Csonka 10.
István 14.
Péczely 8. (Tizszázalékos tiszta jövedelemmel.)

11.000.—
Erőss Lajos 11.
Gróf Vecsey 11.

10.500.—
Nádor 24.
Eötvös 94.
Szegényházsor 32.

10.000.—
Kar 30.

9.500.—
Kut 56.
Homok 117.
Csap 17.
Buday Ézsaiás 56.
Jenikó 42.
Bercsényi 56.

9.000.—
Szigligeti 14.

8.500.—
Honvédtemető 27/a.
Szegfü 33.
Viola 16.
Bihari 7.
Mikes Kelemen 5.

8.000.—
Dózsa 15.
Böszörményi 89.
Vasváry Pál 12.
Csillag 59.
Buday Ézsaiás külső 18.

7.800.—
Szegedi Gergely 22.
Létai-uton, Debreczeni féle.

7.600.—
Péltengerg 4.
Thury András 6.

7.500.—
Hegyi Mihályné 32.
Buday Ézsaiás 8.
Létai utca 26.
Könyves Tóth 42.

7.000.—
Rázsó Gyula 35.
Huszár Gál 51.
Harsányi Gusztáv 27.
Vendég 37., 54.
Lepke 3.
Dicsőfi 9.

6.600.—
Kuruc 78.

6.500.—
Thököly 3.
Malvin 33.
Homok 18.

6.200.—
Kálmánczhelyi 20.
Pozsonyi 31.

6.000.—
Malvin 41.
Honvéd utcán.
Keresztesi 31.
Szegényházsor 30.
Gróf Leiningen 6.
Apaffy 31.
Kálmánczhelyi 14.

5.600.—
Bihari 11/b.

5.500.—
Akácfa 17.
Jánosi 59.
Keresztesi 27.
Szegényházsor 30.

5.200.—
Kut 46.
Böszörményi 18.

5.000.—
Mórie 9.
Oláh Károly 41.
Cserei 8.
Szabolcs 13.

4.800.—
Keresztesi 5/b.
Kut. 100.
Martóhy György 18.

4.600.—
Margit 16.

4.500.—
Nemes 19.
Biró 10.
Magyar 11.

3.400.—
Kuruc 83.

4.200.—
Mező 12.
Szegfü 41.

4.000.—
Jánosi 78.
Keresztesi 26.
Vulkán-telep 7.
Tóth Sándor 7.
Keletsor 3.

3.800.—
Arnold 7.
Dévai 29.
Kuruc 112. (Hegedüsféle.

3.600.—
Puskás-telep 62.
Monostorpályi-ut 48/b

3.200.—
Szabó Kálmán 53.
Malvin u. 8.
Keresztesi 8.
Szép 7.
Malvin 51.

3.000.—
Kemény 9.
Malvin 45/b., 10.
Puskás-telep 16.
Somogyi Pál 10.
Sárosi 2.
Bezerédi 8/b.

2.800.—
György 29.
Bajnok 50.
Mező 7.
Szép 17.

2.600.—
Szép 1/a.
György 29.

2.500.—
Malvin 33/b.

2.200.—
András 12.
Pandur 18.

2.100.—
Lázár 11.
Magyar 5.

2.000.—
Vágóhidnál, Som 4.

1.800.—
Király Ferenc 18.

1.700.—
Bajnok 38.
Csalogány 28.

1.600.—
Vulkán-telep 8.
Wolaffka 17.

1.500.—
Pandur 2.

1.200.—
Vulkán-telepen.

1.100.—
Igricz 15.

OLCSÓ KIS HÁZAK:
Vulkán-telepen.
Olajütőben.

ÜZLETES HÁZAK:
Márton Kálmán 10.
Árpád-tér 19.
Csap 41.
Borz 28.
Kishegyesi 38.
Sámsoni 25.
György 3.
Ruyter 16.
Székely 20.
Kuruc 108.

TELKEK:
Létai ut 14. alatt.
Egyetemnél.
Tüzérlaktanyánál.
Hangyánál.
Poroszlay 16.
Károly Ferenc József 19.
Vénkertben.
Komlóssy 60., 14.
Kuczik-telep, Gépész 2. sz.
Gyár 10.
Hegyi Mihályné 11.
István-uton
Bezerédi 25.
Pozsonyi 18.
Bihari 4.
Rázsó Gyula utcán.
Dévai 49.
Rigó utcán.
Báthori 17.
Halastó 16.
Bajnok 28.
András 12.

FÖLDEK:
Fáy dülőben 8., olcsón
Ondódi állomásnál 3.
Szepesen 5.
Csökmőn 860.
Karcagon 232, 152.
Fancsikán 16 hold.

SZŐLŐK:
Haidúhadházon.
Gvepüsor 17.
Mikepércsen.
Andrássy 47.

KIADÓ LAKÁSOK:
Tisztviselőtelepen 4 szobás, 2000 négyszögöl gyümölcsössel.
Hüvelyes utca 8. alatti háromszobás utcai.

A hirdetett ingatlanok részletes leirása irodámban megtekinthető.

KERESEK
eladó házakat, földeket, szőlőket, telkeket, földbérleteket, nagyobb kiadó lakásokat.

PÉNZKÖLCSÖNÖKET
keresek megbizóim részére évi 10 százalékos kamatra, — kisebb-nagyobb tételekbn.

DIENES JÓZSEF
OFB. ingatlanforgalmi irodája, Debrecen, Füvészkert utca 16. szám.

Eladó ingóság

Irógép
használt, olcsón eladó. Huray, — Werbőczy u. 2 603

Férfiöltönyök
vadonatujak, finom minőségben olcsón eladók József kir herceg utca 27., keresztépület. 889

Egy
teljesen jókarban levő asztali spór jutányosan eladó. Arany János utca 15., II. lakás. 3264

György
villanyozógép eladó. Ferenc József ut 58., zsákkereskedésben. 3290

Egy
sütöde berendezés, üsthaz üsttel, szénfojtó, — szobaajtók, egy 50 kg. mérleg stb. olcsón eladó. Zöldfa u. 17. 3271

Melegágyi
ablakok, cabaudmag eladók. Szatyori telep, — Kálmán utca 4. 916

Rádió

Eladó
uj rádió. Simonffy 18. Értekezni házfelügyelőnél. 3258

Hangszer

Pianinó
alig használt eladó. — Megtekinthető 11 órától Piacsirta u. 64/a. 948

Különféle

Eladó
vivófelszerelés, ugyanott prima, rövid, keresztburos zongora kiadó. Miklós u. 41. 270

Gondját
felejti, — ha jósnőhöz megy Kigyó utca 6., ajtó 5. 913

Frakk
közép termetre, jókarban eladó. Honvédtemető u. 6. sz. 315

Jelzkó
és Apor művésznők ruháit a szezonban Kovács szalon készitette. Péterfia 11. 3273

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában.
Felelős kiadó:
DR. PAJOR GYÖZŐ
igazgató.
FRISS SÁNDOR
művezető